H. G. Wells

PRIMII OAMENI ÎN LUNĂ

Trei mii de stadii sunt da la Pământ până ia Lună... Nu te mira, prietene, dacă ţi se pare că vorbesc despre lucruri extraterestre şi aeriene. Toate câte ţi le spun nu sunt decât descrierea unei călătorii pe care am făcut-o de curând.
Lucian: Icaromenippus

Capitolul I
DL. BKOIORO SE INTÎLNEŞTE LA UMPNE
Cu DL. CA VOR
În timp ce stau la umbra viţei de vie, sub cerul albastru al Italiei de sud, scriind această povestire, mă gândesc cu oarecare surprindere că participarea mea la uluitoarele aventuri ale domnului Ca vor n-a fost, de fapt, decât rezultatul unui simplu accident. Ar fi putut să-mi ia locul oricare altul. Am nimerit în mijlocul acestor evenimente într-o perioadă când mă consideram departe chiar şi de cea mai mică posibilitate de a întâlni vreo experienţă tulburătoare. Mă dusesem la Lympne deoarece îl socoteam locul cel mai lipsit de întâmplări din lume. „Aici, în orice caz, îmi ziceam eu, voi găsi linişte şi voi putea să lucrez!"
Rezultatul este cartea aceasta. Pentru că destinul nu ţine seama de planurile mărunte ale oamenilor.
Ar trebui, poate, să menţionez aici că suferisem, cu puţină vreme înainte, nişte pierderi considerabile în unele combinaţii financiare. În momentul de faţă, înconjurat de tot confortul bogăţiei, îmi face plăcere să vorbesc despre strâmtorarea în care mă aflam. Trebuie chiar să admit că eu însumi eram vinovat, în oarecare măsură, de situaţia mea. dezastruoasă. S-ar putea să existe domenii în care manifest oarecare, pricepere; afacerile financiare nu se numără printre ele. Dar pe atunci eram tânăr şi, alături de alte calităţi discutabile, tinereţea mea se mândrea tocmai cu priceperea în afaceri. Sunt ~.i azi tânăr în ani, dar întâmplările prin care am

trecut au şters o parte a tinereţii mele. Dacă mi-au adus şi înţelepciune, rămâne încă de văzut.
Nu cred că are vreun rost să intru în amănuntele eşecurilor care m-au făcut să debarc la Lympne, în Kent..în zilele noastre, tranzacţiile financiare implică o mare doză de aventură. Am acceptat toate riscurile. în afaceri, există în mod invariabil o anumită cantitate de a da şi de a iam, iar mie mi-a fost sortit, în cele din urmă, să dau, oricât mi-a venit de greu. Chiar când credeam că lichidasem totul, un creditor cârcotaş a hotărât să se ţină scai de mine. Poate că aţi auzit despre senzaţia de arsură cu fier roşu, a virtuţii rănite, sau poate că aţi şi simţit-o. Creditorul m-a urmărit până în pânzele albe. în cele din urmă mi-am spus că dacă nu vroiam să trudesc din greu pentru existenţă, angajîndu-mă undeva ca funcţionar, nu mai aveam nimic altceva de făcut decât să scriu "o piesă de teatru. Am oarecare fantezie şi bun gust, şi eram decis să mă lupt din răsputeri înainte de a accepte o soartă de funcţionar. Pe atunci, în afară de încrederea în talentul meu de om de afaceri, aveam şi convingerea că pot să scriu o piesă foarte bună. î<fu cred că era o convingere ieşită din comun. Ştiam că nimic altceva, exceptând tranzacţiile financiare, nu oferea atâtea posibilităţi de câştig şi probabi că aceasta m-a şi determinat. Mă obişnuisem să consider piesa mea nescrisă ca pe o mică rezervă, bună pentru zile negre. Aceste zile sosiseră şi m-am pus deci pe lucru.
"
: Am descoperit foarte curând ca elaborarea unei piese cerea mai mult "timp decât îmi închipuisem eu — iniţial, credeam că îmi vot fi de ajuns zece zile — şi, pentru a avea un pied-â-terre în timpul lucrului, m-am instalat la Lynâpne. M-am considerat norocos, găsind acolo o mică vilă. Am semnat un contract de închiriere pe trei ani. Am mobilat-o sumar şi, pentru perioada cât urma Msă lucrez la piesă, am hotărât să-mi fac singur Jbocătărie. Felul meu de a găti ar fi scos-o din sărite pe doamna Beeton, care trebuie să ştiţi ca se pricepea. Aveam o cafetieră, o cratiţă pentru ouă, alta pentru cartofi şi o tigaie pentru cârnaţi şi slănină. Acesta era tot aparatul simplu al confortului meu. Nu poţi să trăieşti întotdeauna pe picior mare, iar simplitatea este o alternativă oricând posibilă. Am mai adus şi un butoiaş de optzeci de litri, eu bere, luat pe credit, iar un brutar îndatoritor îmi aducea pâine în fiecare zi. Poate că nu trăiam ca în Sybaris,

dar am trecut şi prin timpuri mai grele. îl compătimeam oareeum pe brutar, care era un om foarte cumsecade, dar nădăjduiam, totuşi, să-i plătesc şi lui.
Dacă vreun om doreşte singurătatea, locul Gel mai nimerit este cu siguranţă Lympne. Se află în regiunea argiloasă din Kent, iar vila mea era situată pe marginea unei vechi faleze, privind peste mlaştinile din valea Romney, către mare. Pe vreme ploioasă, locul devine aproape inaccesibil, şi am auzit că poştaşul obişnuia uneori să străbată cea mai mare parte a drumului având legate de ghete nişte scânduri..Nu l-am văzut niciodată cu această încălţăminte, dar mi-o pot închipui. Cele câteva colibe şi căsuţe care alcătuiesc satul de astăzi, au, fiecare, în faţa uşii, nişte legături mari de nuiele de mesteacăn, pentru curăţirea noroiului argilos de pe tălpi, fapt care vă poate da o idee despre conformaţia regiunii. Mă îndoiesc că localitatea ar mai fi existat, dacă nu ar fi fost dăinuit amintirea unor zile de demult trecute. Pe vremea romanilor, aici era Portus Lemanis, marele port al Angliei; acum, marea se află la o depărtare de patru mile. La poalele dealului râpos încă se mai văd bolovani şi dărâmături de ziduri romane, şi de acolo porneşte ca o săgeată spre nord vechiul drum Watling, încă pavat pe alocuri.
Obişnuiam să. stau pe deal şi să evoc vremurile trecute, cu galere şi legiuni, sclavi şi funcţionari, femei, muncitori, şi oameni de afaceri ca mine, toată acea mulţime gălăgioasă care se perinda prin port. Şi acum, doar câteva grămezi de moloz, pe un povirniş acoperit cu iarbă, câteva oi — şi eu! Pe locul unde fusese portul erau acum marginile ţinutului mlăştinos, întinzându-se într-o curbă-largă până departe, la Dungeness, întreruptă ici şi colo de mănunchiurile arborilor şi de turnurile bisericii medievale care se îndreaptă, ca odinioară Lemanis, spre dispariţie.
Peisajul acestui ţinut mlăştinos era, într-adevăr, unul dintre cele mai splendide pe care le întâlni-sem vreodată. Cred că Dungeness se afla la vreo cincisprezece mile depărtare; se întindea ca o plută pe mare, iar mai departe, spre vest, se vedeau dealurile de lângă Hastings, în lumina apusului de soare. Uneori păreau apropiate şi clare, alteori erau estompate şi joase, iar vremea umedă le făcea adesea să dispară. Regiunea mai apropiată a mlaştinii era presărată şi luminată de şanţuri şi canale.

Fereastra lângă care lucram dădea chiar spre linia dealurilor, şi de acolo l-am văzut pentru prima dată pe Cavor. Era tocmai pe când mă luptam cu planul piesei mele, absorbit de această muncă grea, astfel că, în mod destul de firesc, omul mi-a atras atenţia.
Soarele apunea, cerul, colorat în verde şi galben, era de o calmă strălucire; în acest decor a apărut o formă neagră, mică şi ciudată.
Era un omuleţ scund, cu trupul rotofei, cu picioarele subţiri, cu mişcări smucite; găsise de cuviiiiţă să~şi îmbrace făptura extraordinară cu un pardesiu, o şapcă de jucător de crichet, pantaloni bufanţi şi ciorapi de ciclist. Nu ştiu de ce era îmbrăcat astfel; n-a mers niciodată cu bicicleta şi n-a jucat niciodată crichet. îmbrăcămintea lui era ua amestec inexplicabil de haine adunate de cine ştie unde. Gesticula cu palmele, cu braţele, îşi mişca brusc capul într-o parte şi în alta, şi scotea tot timpul un fel de bâzâit. Un bâzâit produs, parcă, de un aparat electric. Sunt convins că n-aţi auzit niciodată un bâzâit asemănător. Şi îşi dregea tot mereu glasul, cu un sunet extrem de curios.
Plouase, şi mersul lui dezordonat era scos şi mai mult în evidenţă de pământul alunecos al potecii. Exact când a.ajuns în dreptul soarelui care cobora sub orizont, s-a oprit,, şi-a scos ceasul şi a şovăit eteva clipe. Apoi, cu o smucâtură, s-a întors şi s-a îndepărtat în grabă, fără să mai gesticuleze, dar mergând cu paşi apăsaţi, care lăsau să se vadă că avea picioarele lungi, grotesc exagerate de argila care i se lipise de tălpi.
Era în prima zi a şederii melcân Lympne, când efortul meu creator ajunsese la culme, şi am privit întâmplarea ca pe o distracţie plictisitoare — cinci minute pierdute. M-am întors la planul piesei mele. Dar în seara următoare apariţia s-a repetat, cu o remarcabilă punctualitate, ca şi după încă o seară, apoi în toate serile când nu ploua, şi concentrarea mea. asupra piesei a început să-mi ceară un efort considerabil.
— Blestematul, mi-am spus, s-ar crede că ia lecţii, ca să se mişte ca o marionetă! Şi, câteva seri, l-am blestemat din toată inima.
Apoi, supărarea mea a făcut loc uimirii şi curiozităţii. De ce naiba se comporta în felul acesta? în cea de-a paisprezecea seară n-am mai putut să rabd şi, de îndată ce a apărut, am deschis uşa care dădea spre verandă, am ieşit şi m-am îndreptat

către locul unde se oprea întotdeauna.
Când am ajuns lângă el, tocmai îşi scotea capul. Avea faţa dolofană, rotundă, cu ochi căprui — până atunci nu-1 văzusem decât împotriva luminii.
O clipă, domnule, i-am spus, în timp ce el se.întorcea.
Omul tresări.
— Dacă e numai o clipă — îmi răspunse ei — sunt de acord. Dar dacă doreşti să-mi vorbeşti ceva mai mult, şi dacă nu sunt prea pretenţios — deoarece clipa dumitale a şi trecut — eşti atât de amabil să mă însoţeşti…?
.. — Cu plăcere, i-am spus, pornind alături de el.
— Deprinderile mele sunt precis reglementate. Timpul meu de repaos este limitat.
— Presupun că acum este timpul dumitale de
plimbare?
— Da. Vin aici să privesc apusul soarelui.
— Dar nu-1 priveşti..
— Ppfţim?… ,
— Nu priveşti niciodată apusul soarelui.
— Niciodată?
— Nu. Te observ de treisprezece seri la rând şi n-ai privit niciodată apusul soarelui. Nici măcar o dată.
Îşi încruntă sprâncenele, ca şi când ar fi fost pus în faţa unei probleme.
— Ei bine, eu mă bucur de lumina soarelui… de aer. Merg pe poteca asta, trec de bariera de colo — făcu un gest brusc, arătând peste umăr cu capul — fac un ocol…
— Nu-i adevărat. Niciodată n-ai făcut ceea ce afirmi. De altfel, este absurd. Pe aici nu-i nici o potecă. În seara aceasta, de exemplu…
— Oh, în seara aceasta! Să mă gândesc: Ah! tocmai m-am uitat la ceas, am văzut că întârziasem cu trei minute peste jumătatea mea de oră, mi-am dat seama că nu mai aveam timp să dau ocolul, m-am întors…
— întotdeauna se întâmplă la fel. Se uită la mine, pe gânduri.
— Se poate… acum, dacă mă gândesc mai bine… Dar despre ce doreai să vorbeşti cu mine?
— Păi… despre asta!
— Despre asta?
— Da. De ce procedezi aşa? în fiecare seară apari făcând un

zgomot...
— Un zgomot?
— Cam în felul acesta... I-am imitat bâzâitul. El mă privi şi se vedea limpede că bâzâitul nu-i făcea plăcere.
— Eu fac asta? întrebă el.
— În fiecare seară.
— Nici nu bănuiam.
Se opri. Mă privi cu un aer grav.
— S-ar putea oare, zise el, să-mi fi format un tic?
— Aşa se pare. Nu-i adevărat? îşi apucă buza de jos cu două degete. Privi ţintă la o băltoacă de la picioarele lui.
— Mintea mi-e extrem de încordată, zise el. Vrei să ştii de ce mă comport aşa? Ei bine, domnule, te asigur nu numai că habar n-am de ce, dar nici măcar nu ştiam că procedez în felul acesta. Dacă stau să mă gândesc, este exact cum spui dumneata; n-am trecut niciodată mai departe de aici.... Te supără purtarea mea?
Nu ştiu de ce, dar începeam să-1 privesc cu îngăduinţă.
— Nu mă "supără, i-am răspuns. Dar... închi-puieşte-ţi că ai scrie o piesă de teatru!
— N-aş fi în stare.
— Ei bine, ai face orice alt lucru care necesită o concentrare.
- Ah, zise el, desigur, şi eăzu pe gânduri.
Expresia figurii lui trăda atâta tristeţe, încât m-am muiat şi mai mult. De fapt, mi-am spus, am dat dovadă de agresivitate, eerând socoteală, unui om pe care nici nu-1 cunosc, de ce anume mormăie de unul singur pe un drum public.
— înţelegi, zise el slab, este o obişnuinţă.
— Oh, sunt de acord.
— Trebuie să mi-o interzic.
— Dar nu, dacă faptul te-ar incomoda. La urma urmei, nu-i treaba mea... mi-am permis prea mult...
— De loc, domnule, zise ei, dar de loc. îţi rămân foarte îndatorat. Trebuie să suprim asemenea obiceiuri. Pe viitor aşa voi face. Dacă nu te superi... vrei să mai faci o dată... zgomotul acela?
— E cam aşa: Zuzu, zuzu.... dar, te rog...
— îţi sunt foarte îndatorat. De fapt, ştiu, devin din ce în ce mai distrat. Eşti perfect îndreptăţit, domnule... perfect îndreptăţit. îţi sunt, într-adevăr, îndatorat. Trebuie să se termine. Şi acum, domnule, te-am obligat să te îndepărtezi prea mult de casă.
— Sper că impertinenţa mea...

— De loc, domnule, de loc.
Ne-am privit o clipă în ochi. Mi-am scos pălăria şi i-am urat bună seara. El mi-a răspuns printr-o zvâcnitură din rr-Jini. Şi ne-am văzut fiecare...de.drum......:,. ..,
În dreptul pârleazului, m-am întors şi l-am privit cum se îndepărta. Ţinuta i se schimbase în mod vădit; părea strâns în el, adus de spate. Contrastul cu fiinţa dinainte, care gesticula şi mormăia, m-a făcut, în mod absurd, să încerc un sentiment de milă. L-am priyit până când a dispărut. Apoi, regre-tându-mi ieşirea, m-am întors în casă, ia piesa mea.
În următoarele două seri nu l-am mai văzut. Dar îmi rămăsese în minte, şi m-arn gândif că ar putea să-mi fie de folos în intriga piesei mele, ca un personaj comic şi sentimental. A treia zi a venit la mine...,,:
Am rărnas surprins, neştiind ce vânt îl aduce. A început, politicos, o conversaţie indiferentă — apoi a trecut brusc la subiect. Voia să-mi cumpere vila.
— înţelegi, zise el, nu te condamn câtuşi de puţin, dar dumneata mi-ai distrus o obişnuinţă, şi asta îmi. dezorganizează tot programul zilei. De ani de zile mi-am făcut plimbarea pe aici... ani de zile. Fără îndoială, m-am plimbat mormăind... Dumneata mi-ai făcut imposibilă plimbarea î
I-ani sugerat să se plimbe în altă direcţie.
— Nu. Nu există nici o altă direcţie. Aceasta este singura. Am cercetat. Iar acum, în fiecare după amiază la ora patru... mă simt ca înlănţuit.
— Dar, scumpul meu domn, dacă problema este atât de importantă pentru dumneata...
— Este vitală! înţelegi... eu sunt un cercetător... sunt antrenat în nişte cercetări ştiinţifice. Locuiesc... tăcu şi rămase o clipă pe gânduri. Chiar acolo — zise el deodată, împungând aerul cu degetul, primejdios de aproape de ochii mei. Casa cu hornurile albe pe care o vezi înălțându-se deasupra copacilor. Situaţia mea este anormală... anormală. Sunt pe punctulde a termina una dintre cele mai importante demonstraţii, pot să te asigur, una dintre cele mai importante demonstraţii care au fost făcute vreodată. Trebuie, deci, să-mi ţin gândirea permanent încordată, să am linişte şi să depun o activitate constantă. După amiaza erau momentele cele mai favorabile... cu idei noi, efervescente... cu noi puncte de vedere.

— Dar de ce nu continui să te plimbi pa aici?
— Ar fi cu totul altceva. M-aş supraveghea pe mine însumi. M-aş gândi la dumneata, la piesa du-mitaie... la faptul că mă observi, iritat! Nu m-aş mai gândi la munca mea. Nu! Trebuie să obţin această vilă.
Am rămas pe gânduri. înainte de a lua vreo hotă-râre, trebuia desigur să reflectez serios. Pe atunci, eram, în general, destul de dispus să închei afaceri, iar vânzările m-au atras întotdeauna; în " primul rând, însă, vila nu era a mea, şi chiar dacă i-o vindeam pe un preţ bun, puteam să am inconveniente la predare, dacă adevăratul proprietar ar fi aflat de tranzacţie; în al doilea rând, ei bine, fusesem declarat insolvabil. Era clar că problema cerea o abilitate deosebită. Mă interesa, de asemenea, şi faptul că el era pe urmele unei invenţii preţioase. Mi-am zis că ar trebui să aflu cât mai multe despre cercetările lui, nu cu vreo intenţie necinstită, ci pur şi simplu cu gândul că aceasta ar însemna o destindere. Am început să tatonez terenul.
Era foarte dispus să-mi dea lămuriri. La drept vorbind, de îndată ce a început să vorbească, discuţia s-a transformat într-un monolog. Vorbea ca un om care tăcuse mult timp, care frământase mult timp în mintea lui un anumit subiect. A vorbit aproape o oră, şi trebuie să mărturisesc că înţelegeam cu destulă greutate ceea ce îmi spunea. Dar îh fiecare cuvânt se simţea satisfacţia omului care îşi permite o pauză între orele de muncă. în timpul acestei prime întrevederi, am înţeles destul de vag obiectul lucrărilor lui. Jumătate din cuvintele pe care le rostea erau termeni tehnici, cu totul străini pentru mine, şi îşi ilustra unele afirmaţii cu ceea ce-i plăcea lui să numească matematică elementară, făcând calcule pe un plic cu stiloul — în aşa fel încât îmi venea greu chiar să simulez că aş înţelege. „Da", ziceam eu. „Da, continuă!" Am înţcâes însă destul pentru a mă convinge că nu era un simplu excentric care se credea inventator. în ciuda înfăţişării lui, omul degaja o forţă care excludea posibilitatea imposturii. Învenţia la care lucra era, în orice caz, din domeniul mecanicii. Mi-a vorbit despre un atelier şi despre nişte asistenţi, trei lucrători tâmplari instruiţi de el... Desigur, de la atelier până la brevetul de Învenţie nu este decât un pas. M-a invitat să-i vizitez instalaţiile. Am acceptat pe loc, manifestându-mi bucuria. Propunerea de a-mi cumpăra vila a rămas, din fericire, în suspensie.

În cele din urmă s-a ridicat să plece, scuzându-se pentru durata vizitei. Mi-a spus că avea foarte rar plăcerea să vorbească despre lucrările lui. Nu întâl-nise ele multe ori un ascultător atât de inteligent ca mine. El avea foarte puţine relaţii cu oamenii de ştiinţă.
— Există multă meschinărie, îmi explică el, şi atâ-tea intrigi! Iar când cineva are într-adevăr o idee... o idee nouă şi fecundă... nu vreau să fiu nedrept, dar...
Eu, unul, cred în primul impuls. I~am făcut o propunere care poate fi socotită drept necugetată. Dar trebuie să vă amintiţi că eram singur în Lympne, că scriam de paisprezece zile o piesă, şi că aveam remuşcări pentru plimbarea lui zădărnicită.
— De ce, i-am spus, să nu-ţi creezi din aceste discuţii o nouă obişnuinţă? în locul celei pe care, din pricina mea, ai pierdut-o. Cel puţin... până când vom cădea de acord în privinţa vilei. Dumneata ai nevoie să răsuceşti pe toate părţile, în. minte, problemele de care eşti preocupat, aşa cum făceai în timpul plimbărilor de după amiază. Din nefericire, s-a terminat cu asta... nu mai poţi să te plimbi după amiaza, ca până acum. Dar de ce să nu vii aici şi să vorbeşti despre lucrările dumitaie... să te foloseşti de mine ca de un perete în care îţi arunci gândurile şi le prinzi înapoi? Este limpede că eu n-am destule cunoştinţe ca să-ţi fur ideile, şi nici nu cunosc oameni de ştiinţă...
M-am oprit. El rămăsese pe gânduri. Se vedea că propunerea mea îl atrage.
— Dar mi-e teamă că te voi plictisi, zise el. — Crezi că nu te pot urmări?
— O, nu, dar termenii tehnici...
— în după amiaza aceasta, în orice caz, m-a interesat enorm.
— Desigur, mi-ar fi de mare folos. Niciodată nu-ţi limpezeşti mai bine ideile decât atunci când le explici cuiva. Până acum...
— Scumpul meu domn, să nu mai vorbim despre ce a fost.
— Dar poţi, într-adevăr, să-ţi pierzi timpul cu mine?
— Nici o odihnă nu este mai bună decât schimbarea preocupărilor — i-am răspuns eu, cu o profundă convingere.
Am rămas înţeleşi. Pe treptele verandei, el se întoarse spre mine.
— Iţi sunt foarte îndatorat, zise el. Am scos o exclamaţie interogativă.
— M-ai vindecat complet de ridicolul obicei de a mormăi, îmi

explică el.
I-am spus că sunt foarte bucuros a-i fi dat o mână de ajutor — şi apoi a plecat.
Imediat, gândurile sugerate de conversaţia noastră îşi reluară cursul. începu să-şi mişte din nou braţele, ca mai înainte. Ecoul slab al unui „zuzu" ajunse până la mine, purtat de vânt...
Dar... la urma urmei, nu era treaba mea...
A revenit şi a doua zi, şi în ziua următoare, ţi-nând două prelegeri despre fizică, spre satisfacţia amândurora. Vorbea, cu un aer extrem de competent, despre „eter", „tuburi de forţă", „potenţial gravitaţional" şi despre alte asemenea noţiuni, iar eu, şezând în faţa lui, într-un şezlong, nu spuneam decât „da", „continuă", „te urmăresc", pentru a-1 face să vorbească mai departe. Era un" subiect teribil de dificil, dar cred că el n-a bănuit niciodată cât de puţin îl înţelegeam. în unele clipe mă îndoiam de rostul acestor discuţii, dar, în orice caz, toai-intârn.: de blestemata.mea piesă. Din când în cin d mi se părea că înţeleg totul, dar tocmai atunci îmi dădeam seama că de fapt nu înţeleg nimic. Alteori gândurile îmi zburau în altă parte, şi nici nu mai încercam să-1 ascult, întrebmdu-mă dacă, la urma urmei, nu era mai bine să-1 folosesc ca personagiu central într-o farsă, părăsindu-mi vechiul plan al piesei. Apoi iar încercam să înţeleg câte ceva din spusele lui.
M-am dus, cu prima ocazie, să-i vizitez casa. Era mare şi neîngrijit mobilată; nu avea nici un om de serviciu, în afara celor trei asistenţi, iar regimul şi viaţa lui particulară se caracterizau printr-o simplitate filozofică. Nu bea decât apă, era vegetarian şi avea tot felul de asemenea obiceiuri bazate pe logică şi disciplină. Dar, văzându-i instalaţiile, ţi se risipea orice fel de îndoială. Casa arăta ca o adevărată uzină, din pivniţă până în pod — o prezenţă uimitoare într-un sat atât de izolat. încăperile de la parter erau pline de mese cu diferite aparate, cuptorul şi bucătăria se transformaseră în nişte furnale impresionante, pivniţa era ocupată de dinamuri, iar în grădină se afla un gazometru. Mi-a arătat totul cu entuziasmul, clocotind de încredere, al unui om care trăise mult timp singur. Izolarea lui se revărsa acum într-un exces de confidenţe, pe care eu aveam norocul să le ascult.
Cele trei ajutoare erau nişte reprezentanţi tipici ai categoriei de „oameni îndemânateci" din care proveneau. Conştiincoşi, dacă

nu chiar inteligenţi, voinici, politicoşi şi plini de bunăvoinţă. Unul dintre ei, Spargus, care fusese marinar, făcea bucătăria şi toate lucrările în metal; al doilea, Gibbs, se ocupa cu dulgheria, iar cel de al treilea, un fost grădinar, era ajutor la toate. Ei nu făceau decât munca manuală; toată munca de concepţie îi aparţinea lui Cavor. Ignoranţa lor era desăvârşită,. chiar în comparaţie cu noţiunile mele confuze.
Trebuie să vorbesc şi despre natura acestor cercetări. Din nefericire, nu-mi este de loc la îndemână. Nu am o pregătire ştiinţifică, şi mi-e teamă că încercând să exprim scopul experienţelor, în limbajul înalt ştiinţific ah domnului Cavor, l-aş încurca nu. numai pe cititor, dar şi pe mine însumi, şi este aproape sigur că aş comite vreo greşeală care ar atrage asupra mea batjocura tuturor celor care, în ţara noastră, cunosc fizica matematică. De aceea, cred că este mult mai bine să-mi exprim impresiile în limbajul meu inexact, fără a încerca să îmbrac haina unor cunoştinţe pe care nici nu pretind, că le stăpâncsc. Obiectul cercetărilor domnului Cavor era o substanţă care să fie „opacă" — el folosea un alt termen pe care l-am uitat, dar „opacă" exprimă destul de bine ideea — la „toate formele de energie radiantă", îmi explicase că prin „energie radiantă" se înţelege tot ceea ce se transmite asemenea luminii, căldurii, razelor Roentgen, despre care se vorbea atât de mult în ultimul timp, undelor electrice ale lui Marconi, sau gravitaţiei. Toate aceste energii, spunea el, radiază din.anumite centre, acţionând de la distanţă asupra corpurilor, de unde vine şi termenul de „energie radiantă". Aproape toate substanţele sunt opace la un anumit fel de energie radiantă. Sticla, de exemplu, este transparentă pentru lumină, dar mult mai puţin pentru căldură, aşa încât poate fi folosită ca obstacol împotriva căldurii; alaunul este transparent pentru lumină, dar blochează complet căldura. Pe de altă parte, o soluţie de iod în bisulfit de carbon blochează complet lumina, dar îi permite căldurii să treacă foarte uşor. Nu vei vedea focul, dar îi vei. simţi căldura. Metalele nu sunt opace numai pentru lumină şi căldură, dar şi pentru electricitate, care trece atât prin soluţia de iod, cât şi prin sticlă, aproape ca şi cum nu i-ar sta nimic în cale. Şi aşa mai departe.
Toate substanţele cunoscute sunt însă „transparente" pentru gravitaţie. Se pot folosi diferite paravane pentru a întrerupe lumina, căldura, influenţa electrică a soarelui, sau căldura

pământului; obiectele pot fi izolate, prin foi de metal, de acţiunea razelor lui Marconi, dar nimic nu va putea intercepta forţa de gravitaţie a soarelui sau pe aceea a pământului. Şi, totuşi, fenomenul nu poate fi explicat cu uşurinţă. Cavor credea că poate să existe o asemenea substanţă, şi bineînţeles că eu nu puteam să-1 contrazic. Nu mă mai gândisem niciodată la o astfel de posibilitate. El mi-a demonstrat — făcând pe hârtie nişte calcule pe care, fără îndoială, lord Kelvin, profesorul Lodge, profesorul Karl Pearson, sau oricare alt savant le-ar fi înţeles, dar care pe mine m-au încurcat şi mai mult— nu numai posibilitatea existenţei unei asemenea substanţe, dar şi ce anume condiţii trebuie să îndeplinească. Raţionamentul lui era uimitor. Dar, oricât de mult m-a uimit şi m-a interesat în acel moment, acum îmi este cu neputinţă să-1 reproduc. „Da", îi spuneam eu necontenit. „Da, continuă!" Cred că este suficient, în folosul povestirii, să spun că el se considera capabil să fabrice această pretinsă substanţă, opacă pentru gravitaţie, dintr-un aliaj complicat de metale cu un element nou — cred că îl numea helium — pe care îl primea din Londra, în vase de piatră sigilate. Unii şi-au exprimat îndoiala asupra acestui amănunt, dar eu sunt aproape sigur că în vasele de piatră sigilate se găsea helium. în orice caz, era un element gazos, extrem de rarefiat.
O, dacă aş fi luat măcar nişte note...
Dar cum puteam să prevăd eu pe atunci necesitatea de a face însemnări?
Toţi cei care au oricât de puţină imaginaţie vor înţelege extraordinarele posibilităţi ale unei asemenea substanţe, şi îmi vor înţelege emoţia resimţită atunci când, prin ceaţa complicatelor fraze folosite de Cavor, mi-am dat seama de acest lucru. O întrerupere într-adevăr dramatică a piesei mele! Mi-a trebuit câtva timp înainte de a mă convinge că îl interpretasem exact, şi mă străduiam să nu-i pun întrebări din care să-şi dea seama că îşi revărsa zilnic explicaţiile într-o prăpastie de ignoranţă. Nici unul dintre cititorii acestei povestiri nu va rea-liza, însă, exact ceea ce simţeam eu, deoarece din simpla mea relatare este cu neputinţă să reiasă cit de convins eram că extraordinara substanţă se afla într-adevăr pe punctul de a fi fabricată.
După ce i-arn vizitat locuinţa, nu-mi amintesc să mai fi acordat piesei mele măcar o oră de muncă. Imaginaţia mea era

solicitată în alte direcţii. Utilizările practice ale invenţiei lui Cavor păreau nelimitate; în orice direcţie încercam s-o aplic, provoca adevărate revoluţii. Dacă, de exemplu, cineva dorea să ridice o greutate, oricât de enormă, nu avea decât să-i aşeze dedesubt o foaie din această substanţă, şi ar fi ridicat-o după aceea cu un simplu pai. Primul meu impuls a fost, bineînţeles, să aplic acest principiu la tunuri şi cuirasate, la toate mate-rialele de război, apoi la navigaţie, locomoţie, în construcţii şi în toate domeniile imaginabile ale industriei, întâmplarea care mă adusese chiar la locul de naştere al unei noi epoci — deoarece invenţia lui inaugura într-adevăr o epocă nouă — era una dintre şansele care se prezintă o dată la o mie de ani. în mintea mea, utilizările se înmulţeau mereu, se întindeau la nesfârşit. Printre altele, vedeam şi re-naşterea mea ca om de afaceri. Vedeam o întreprin-dere-mamă şi nenumărate întreprinderi-fiice, concerne şi trasturi, privilegii şi concesiuni, care se răspândeau tot mereu, până. când, vastă şi înfloritoare, Compania de Cavorită cucerea şi domina întreaga lume..
Şi, în centrul ei, eram eu!
M-am hotărât într-o clipă. Ştiam că risc totul, dar m-am aruncat cu ochii închişi în necunoscut.
— Noi ne aflăm în faţa celei mai mari descoperiri din toate timpurile — i-am spus eu, punând accentul pe „noi". Dacă vrei să mă înlături, va trebui să tragi cu tunul. De mâine sunt al patrulea ajutor al dumitale.
Rămase oarecum surprins de entuziasmul meu, dar fără nici o urmă de bănuială sau de ostilitate. Părea mai curând gata să se autodeprecieze.
Mă privi cu îndoială.
— Crezi într-adevăr...? zise el. Dar piesa dumitale! Cum rămâne cu piesa?
— S-a terminat cu piesa! am strigat eu. Scumpul meu domn, nu-ţi dai seama ce descoperire ai făcut? Nu-ţi dai seama ce eşti pe cale să creezi? Era o simplă întorsătură retorică, dar, de fapt, el nu-şi dădea seama. La început, nici nu-mi venea să cred. El nu se gândise, într-adevăr, la nimic practic! Tot. timpul, acest omuleţ uimitor lucrase numai din punct de vedere teoretic! Când afirma că este „cea mai importantă" demonstraţie pe care o văzuse vreodată lumea, voia să înţeleagă purşi simplu că îmbina o serie de teorii şi rezolva o serie de probleme care

şedeau sub semnul întrebării; nu-i păsa de aplicaţiile practice ale substanţei pe care era gata s-o descopere, mai mult decât dacă ar fi fost vorba despre o maşină de fabricat pâine. Substanţa era posibilă, iar el era pe punctul s-o obţină! Voilă tontl, cum spune francezul.
Pe lângă aceasta, era şi copilăros! Dacă o va obţine, substanţa va trece în posteritate sub numele de Cavorită sau Cavorină, el va fi numit F.R.S.2, portretul îi va fi publicat, ca o recunoaştere a valorii lui ştiinţifice, în revista Natura, şi alte asemenea copilării. Nu visa nimic altceva! Dacă din întâmplare n-aş fi fost eu acolo, el era în stare să lanseze această bombă în lume, la fel cum ar fi descoperit o nouă specie de ţânţari. Şi descoperirea lui ar fi fost trecută cu vederea şi dată complet uitării, ca atâtea alte descoperiri pe care savanţii le-au lăsat în părăsire.
După ce mi-am dat seama de toate acestea, eu am devenit cel care vorbea şi Cavor cel care-mi spunea „continuă"! Am sărit în picioare. Am început să mă plimb prin odaie, gesticulând ca un tânăr de douăzeci de ani. M-am străduit să-1 fac să înţeleagă care sunt, în această privinţă, datoriile şi responsabilităţile noastre. L-am asigurat că putem realiza o avere destul de considerabilă pentru a făuri orice fel de revoluţie socială am voi; că putem.stăpâni şi guverna întreaga lume. I-am vorbit despre companii şi brevete şi despre necesitatea de a păstra secretul fabricării. Tot ceea ce îi spuneam părea să-1 impresioneze la fel de mult pe cât matematica lui mă impresionase pe mine. O expresie de perplexitate s-a aşternut pe faţa lui rotundă şi roşcată. A bâiguit ceva despre faptul că era total indiferent faţă de bogăţie, dar cu un gest i-am înlăturat toate rezervele. Trebuia să devină bogat, si protestele lui nu-i foloseau la nimic. I-am dat să înţeleagă cu cine avea de-a face, că eu posedam o mare experienţă în domeniul afacerilor. Nu i-am spus că fusesem declarat insolvabil, deoarece soqptearn că este o situaţie temporară; cred, însă, că am reuşit să împac evidenta mea sărăcie cu pretinsa mea competenţă financiară. Pe nesimţite, aşa cum se dezvoltă asemenea proiecte, am căzut la înţelegere asupra unui monopol al Cavoritei. El trebuia să fabrice substanţa, iar eu să lansez afacerea.
Mă agăţăm ca o lipitoare de „noi"; „dumneata" şi „eu" nu mai existau pentru mine.
Ideea lui era ca profiturile despre care îi vorbeam să fie folosite

pentru dezvoltarea cercetărilor; dar, bineînţeles, ca o problemă a viitorului.
— E foarte bine, am strigat eu. E foarte bine! Lucrul cel mai important era fără îndoială să vedem substanţa fabricată.
— Este o substanţă, strigam eu, de care nu se poate dispensa nici o casă, nici o fabrică, nici o fortăreaţă, nici un vas; aplicaţiile ei sunt mai universale chiar decât ale unui medicament brevetat. Nu există nici o aplicaţie a ei, nici una dintre zecile de mii de utilizări posibile, care să nu ne îmbogăţească, Cavor, mai presus de toate visele avariţie!!
— Aşa e! zise el. încep să înţeleg. Este extraordinar cum dobândeşti noi puncte de vedere când discuţi asupra unei probleme!
— Şi s-a întâmplat să discuţi exact cu cine trebuie!
— Cred că nimeni, zise el, nu este cu totul împotriva unei mari bogăţii. Desigur, mai este ceva...
Se opri. Eu îl ascultam liniştit.
— Ştii, s-ar putea să n-o obţinem. S-ar putea să fie una dintre substanţele posibile teoretic, dar absurde din punct de vedere practic. Sau, în procesul de fabricaţie, s-ar putea să intervie vreo mică piedică...
— Vom înlătura piedica, atunci când se va ivi, i-am răspuns eu.

Capitolul II
PRIMA PREPARARE A CAVORITEI

Dar temerile lui Cavor, în ceea ce priveşte prepararea Cavoritei, s-au dovedit neîntemeiate. La 14 octombrie 1899, această incredibilă substanţă a fost obţinută.
Trebuie să menţionez că prepararea a fost, în cele din urmă, rezultatul unui accident, survenind atunci când Cavor se aştepta cel mai puţin. El topise laolaltă nişte metale şi alte câteva substanţe — acum aş vrea să le cunosc în amănunţime — şi avea de gând ca timp de o săptămână să lase amestecul să se răcească încet. Dacă el nu calculase greşit, ultimul proces de combinare urma să se producă în momentul când temperatura amestecului ar fi scăzut la şaizeci de grade Eahrenheit. Dar, fără ştirea lui Cavor, s-a produs între ajutoarele lui o discuţie în privinţa întreţinerii focului. Gibbs, căruia îi revenise până atunci această sarcină, a încercat deodată s-o treacă în seama celui care fusese grădinar; cărbunele, pretexta el, era extras din pământ, şi în consecinţă nu putea să cadă în sarcina unui

dulgher;
omul care fusese grădinar susţinea că, totuşi, cărbunele era o substanţă metalică sau minerală, lăsând deoparte faptul că el se ocupa de bucătărie. Dar Spargus insista ca, de cărbune să se ocupe Gibbs, având în vedere că era dulgher şi că, după cum" se ştie, cărbunele este o rămăşiţă a lemnului. Ca urmare, Gibbs a încetat să mai alimenteze focul şi apoi nici unul dintre ei nu s-a mai ocupat de el; Cavor era total absorbit de unele probleme, deosebit de interesante, în legătură cu o maşină de zbor acţionată de Cavorită (neglijînd rezistenţa aerului ca şi alte câteva" elemente), şi n-a avut cum să observe că treburile nu mai merg cum trebuie. Prematura naştere a invenţiei lui a avut loc tocmai pe când el se îndrepta către vila mea, pentru, discuţia şi ceaiul nostru de după amiază.
Îmi amintesc cu multă precizie desfăşurarea evenimentelor. Apa fierbea, totul era pregătit pentru ceai, şi sunetul „zuzu" pe care îl făcea Cavor mă făcuse să ies pe verandă. Silueta lui, măruntă şi vioaie, se proiecta neagră, în înserarea de toamnă, iar în dreapta, hornurile casei lui se ridicau deasupra unui grup de copaci învăluiţi în culori, ca un decor magnific. În depărtare unduiau, vagi şi albăstrui, dealurile din Wealden, în timp ce spre stânga se întindea mlaştina neguroasă, largă şi liniştită. Şi atunci...
Hornurile au țâşnit către cer, desfăcându-se în cărămizi, în. timp ce urcau; după ele veneau acoperişul şi tot felul de mobile. Apoi a urcat, ajun-gându-le din urmă, o imensă flacără albă. Copacii din jurul casei s-au aplecat, s~au răsucit şi s-au fă-râmat în bucăţi care au sărit înspre flacără. Timpanele mi-au fost izbite de un tunet, care m-a lăsat surd pe viaţă de o ureche, iar ferestrele vilei mele s-au spart.
Am făcut trei paşi, de pe verandă, în direcţia casei lui Cavor şi în aceeaşi clipă a venit suflul.
Într-o clipă, pulpanele hainei mi s-au ridicat deasupra capului şi fără voia mea m-am trezit înaintând către Cavor, în salturi mari. Simultan, in-
veritâtorul a fost şi el ridicat, răsucit şi aruncat prin suflul şuierător. O bucată din hornul vilei mele a căzut pe pământ, la vreo şase metri de mine, făcând vreo douăzeci de salturi care îl împinseră în mare grabă spre locul exploziei. Cavor, dând din mâini şi din picioare, era trântit jos; s-a rostogolit de câteva ori,

s-a ridicat în picioare, şi a fost luat şi purtat pe sus cu o viteză enormă; a dispărut în cele din urmă, printre copacii care se zbăteau şi se răsuceau în jurul casei lui.
6 masă de fum şi cenuşă, şi un pătrat de substanţă albăstruie şi strălucitoare a izbucnit către zenit. O bucată mare de gard a trecut pe lângă mine în zbor, a căzut pe o muche, izbind pământul, în-tinzându-se apoi cât era de lungă; şi ceea ce fusese mai greu a trecut. Suflul şi-a pierdut repede din violenţă până când n-a mai rămas decât un vânt puternic, iar eu mi-am dat seama din nou că respiram şi eram pe picioare. Aplecându-mă împotriva vâhfu-lui, am reuşit să mă opresc locului şi să-mi revin, oarecum, în fire.
În acele clipe, întreaga înfăţişare a lumii se schimbase. Apusul de soare liniştit dispăruse, cerul era întunecat de nori învolburaţi, totul era culcat la pământ şi se zvârcolea în bătaia vântului. Am aruncat o privire înapoi, să văd dacă vila mea mai era în picioare, şi apoi am înaintat, poticnindu-mă, către copacii care îl ascundeau pe Cavor; printre ramurile lor lungi şi despuiate de frunze se vedeau flăcările casei lui incendiate.
Am intrat în crâng, sărind de la un copac la altul, agățându-mă de trunchiurile lor, şi câteva clipe l-am căutat în zadar. Apoi, în mijlocul unei grămezi de ramuri şi bucăţi de gard, îngrămădite lângă o porţiune a zidului grădinii, am zărit ceva care se mişca. Am alergat într-acolo, dar, înainte de a ajunge, o formă pământie s-a desprins dintre ramuri, s-a clătinat pe picioarele murdare de noroi şi a întins două mâini moi, pline de sânge. Câteva zdrenţe de haine îi fluturau, în bătaia vântului, în jurul trupului.
N-am recunoscut din prima..clipă cine era momâia
. ieşită parcă din pământ; apoi am văzut că era Cavor, năclăit de noroiul; prin care se rostogolise. Se apleca înainte,.
împotrivindu-se vântului, ştergân-
, du-şi de noroi ochii şi gura..,-,
A întins o mână noroioasă şi, împleticindu-se, a făcut un pas către mine. Faţa îi era răvăşită de emoţie; noroiul continua să i se prelingă de pe
i obraz. Era fiinţa cea mai distrusă şi mai demnă de milă pe care o văzusem vreodată, şi de aceea cuvintele lui m-au uluit peste măsură.
..;— Felicită-mă, gâfâi el; felicita-mă!

— Să te felicit? Doamne sfinte! Pentru ce? Am obţinut-o.
— Ai obţinut-o? Ce dracu a provocat explozia asta?
O rafală de vânt i-a acoperit cuvintele. Spunea,. după câte am înţeles, că nu avusese loc nici o ex-plozie. Vântul m-a făcut să mă ciocnesc de el, şi am rămas agăţaţi unul de altul.
— Să încercăm să ne întoarcem la mine acasă, i-am urlat în ureche.
El n-a înţeles, şi a strigat ceva despre „trei martiri... ştiinţei", apoi ceva despre „nu cine ştie ce". Era convins că ajutoarele lui pieriseră în acest cataclism. Din fericire nu era adevărat. O clipă după ce el plecase către vila mea, ei se duseseră la circiuma din Lympne să analizeze, în faţa unor pahare cu băutură, problema cuptoarelor.
Mi-am repetat propunerea de a ne întoarce la mine acasă, şi am reuşit să mă fac înţeles. Ne-am agăţat unul de braţul celuilalt şi am pornit, ajungând în cele din urmă sub adăpostul puţinului acoperiş care îmi mai rămăsese. O bună bucată de timp am stat în fotolii, gâfâind. Toate ferestrele erau sparte, mobilele mai uşoare erau în mare dezordine, dar nu se produsese nici o stricăciune iremediabilă. Uşa bucătăriei rezistase din fericire presiunii, aşa încât vesela şi ustensilele de bucătărie nu se spărseseră. Lampa de gătit continua să ardă, şi am pus din nou apă la fiert, După ce am preparat ceaiul, m-am întors lângă Cavor, să-i ascult explicaţiile.
— Foarte exact, repeta el; foarte exact. Am obţinut-o, şi este totul în ordine..
— Dar... am protestat eu. Totul este în ordine? Nu mai există, pe o distanţă de douăzeci de mile în jur, nici o căpiţă, nici un gard sau acoperiş de stuf care să mai fie unde a fost...
— Totul merge bine... într-adevăr. Desigur, n-am prevăzut această mică încurcătură. Mintea mea era preocupată de o altă problemă, şi în general eu sunt înclinat să trec cu vederea amănuntele de ordin practic. Dar este foarte bine...
— Scumpul meu domn, am strigat eu, nu vezi că ai provocat pagube de mii de lire?
— în privinţa asta, mă bizui pe discreţia durni-tale. Nu sunt un om practic, desigur, dar nu crezi că s-ar putea vorbi despre un ciclon...?
— Dar explozia....
— N-a fost nici o explozie. Este extrem de simplu. Numai că,

după cum îţi spuneam, eu înclin să trec cu vederea lucrurile mărunte. Le văd, „zu, zu", la o seară mai mare. Am reuşit să fabric, fără să vreau, o foaie subţire şi întinsă din substanţa pe care o căutam, Cavorita...
Făcu o pauză.
— Ştii prea bine că ea este opacă la gravitaţie, că împiedică obiectele de a gravita unele spre altele?!
— Da. Ei şi?.
— Ei bine, de îndată ce, la şaizeci de grade Fahrenheit, procesul de fabricaţie a fost terminat, aerul, porţiunile de acoperiş, tavan şi podea de deasupra bucăţii de Cavorită au încetat să mai aibă greutate. Presupun că ştii... astăzi toată lumea ştie... că aerul, ca orice alt corp obişnuit, are o greutate, că apasă asupra tuturor lucrurilor de pe suprafaţa pământului, apasă în toate direcţiile, cu o presiune de paisprezece pfunzi şi jumătate pe un inch pătrat?
— Ştiu, i-am răspuns. Continuă.
— Şi eu ştiu, observă el. Numai că acum poţi să înţelegi cât de nefolositoare sunt cunoştinţele, dacă nu ştii să le aplici Vezi, deasupra Cavoritei noastre "fenomenul nu s-a mai întâmplat, aerul a încetat să mai exercite vreo presiune, iar aerul din jur, nu cel de deasupra Cavoritei, exercita o presiune de paisprezece pfunzi şi jumătate pe inch pătrat asupra aerului devenit brusc imponderabil. Ah! începi să înţelegi! Aerul din jurul Cavoritei s-a repezit cu o forţă irezistibilă asupra aerului de deasupra ei. Aerul de deasupra Cavoritei a fost silit să se ridice cu violenţă în sus, aerul care s-a repezit să-1 înlocuiască a pierdut imediat greutatea, a încetat să mai exercite vreo presiune:, a trecut prin tavan şi a aruncat acoperişul în sus... înţelegi, continuă el, în1 atmosferă s-a format un felde fântmă, un fel de horn.. îţi închipui ce s-ar fi întâmplat dacă foaia de Cavorită n-ar fi fost liberă şi absorbită pe acest horn?
— Bănuiesc, am răspuns, după o clipă de gân-dire, aerul de deasupra acestei substanţe infernale ar fi continuat şi acum să se urce cu toată iuţeala.
— Exact, zise el. O imensă fântână 1
— Care ţâşnea până în spaţiul cosmic! Doamne sfinte! Dar asta ar fi aspirat toată atmosfera de pe pământ! Ar fi răpit tot aerul din lume! Ar fi însemnat moartea mtregâi omeniri! Această bucată neînsemnată de Cavorită!

— Nu chiar până în spaţiul cosmic, zise Cavor, dar în mod practic aproape tot atât de. ră,u. Ar fi ridicat aerul de pe pământ, aşa cum cureţi coaja unei banane, şi l-ar fi aruncat la mii de mile. Ar fi căzut, desigur, din nou pe pământ, dar asupra unei-lumi asfixiate! Din punctul nostru de vedere, era aproape la fel ca şi. cum n-ar mai fi. venit înapoi niciodată!
Îl priveam ţintă. Eram încă prea uluit ca să-mi dau seama că mi se nărui seră toate speranţele..
— Şi ce ai de gând să faci acum? l-am întrebat eu.

- În primul rând, dacă aş găsi o lopăţică de grădină, aş îndepărta de pe mine noroiul, şi apoi, dacă mă pot folosi de confortul casei dumitale, aş face" o baie. Pe urmă, vom sta de vorbă mai pe îndelete. Cred că ar fi mai bine — el puse o mâriă murdară de pământ pe braţul-meu — dacă nu s-ar afla nimic despre această afacere. Ştiu că am pricinuit pagube mari... probabil că multe case au rămas în ruină. Dar, pe de altă parte, eu n-am de unde să plătesc pentru pagubele pe care le-am provocat, iar dacă se află adevărata cauză îmi voi crea numai duşmănii şi obstacole în calea activităţii mele, Nu se poate prevedea totul, înţelegi, şi eu nu pot, pentru moment, să adaug preocupărilor mele teoretice sarcina unor consideraţii materiale. Mai târziu, după ce îţi vei afirma spiritul dumitale practic, iar Ca-vorita va fi lansată... lansată este cuvântul, nu-i aşa?... şi vom realiza tot ceea ce ai prezis, atunci vom putea despăgubi pe cei în cauză. Dar nu acum... nu acum. Dacă nu se dă o altă explicaţie, oamenii, în stadiul nesatisfăcător de astăzi al ştiinţei meteorologice, vor atribui fotul unui ciclon, poate se va face o subscripţie publică şi, deoarece casa mea s-a prăbuşit şi a ars, voi primi o compensaţie bunicică, care va fi extrem de utilă pentru continuarea cercetărilor. Dar dacă se află că eu am provocat dezastrul, nu va mai fi nici o subscripţie publică şi toată lumea va fi furioasă. Practic vorbind, nu voi mai putea niciodată să lucrez în linişte. Cele trei ajutoare ale mele poate că au pierit, sau poate că nu. Dar acesta nu-i decât un amănunt. Dacă au pierit, pierderea nu este prea mare; erau niai mult zeloşi decât capabili, şi poate că această întâmplare neprevăzută se datorează în mare parte chiar lipsei lor de atenţie asupra cuptorului. Dacă n-au pierit, mă îndoiesc că inteligenţa îi va ajuta să-şi explice întreaga întâmplare. Ei vor accepta povestea

cu ciclonul. Şi dacă, atât timp cât casa mea nu va putea fi locuită, aş putea să fiu găzduit în-tr-una din încăperile libere ale locuinţei dumitale... Se opri, privindu-mă.
Un om, capabil: să.provoace, asemenea cataclisme, mă gândeam eu, nu este un oaspete pe care.sări găzduieşti cu plăcere. V
— Poate, i-am răspuns, ridicându-mă în picioare, am face mai bine să" începem prin a căuta o lopăţică; şi l-am condus către rămăşiţele ruinate ale serei.
In timp ce făcea baie, am examinat de unul singur întreaga situaţie. Era limpede că asocierea cu Cavor comporta inconveniente pe care nu le prevăzusem.. Neatenţia lui, care fusese pe punctul de a depopula globul pământesc, putea să. provoace ori-când alte neplăceri grave. Pe de altă parte, eu eram tânăr, afacerile mele financiare se aflau într-un mare impas, şi aveam exact dispoziţia necesară pentru a mă arunca în orice aventură, oricât de nesăbuită, dacă prezenta o cât de mică şansă să reuşească. În sinea mea, eram convins că trebuia să-mi revină cel puţin jumătate din eventualele profituri. Din fericire, dispuneam de această vilă, după cum am mai explicat, pe un termen de trei ani, fără să fiu responsabil de reparaţii, iar mobila, cită aveam, fusese cumpărată în grabă, şi era asigurată, liberă de orice fel de riscuri. În cele din urmă, m-am hotărât să rămân alături de Cavor şi să merg până la capăt.
Desigur, aspectul problemei se schimbase considerabil. Nu mă mai îndoiam de loc de posibilităţile uriaşe ale acestei substanţe, dar începusem să am îndoieli în privinţa construirii unor tunuri speciale şi brevetării ghetelor-minune.
Ne-am pus imediat pe lucru, pentru reconstruirea laboratorului şi pentru continuarea experienţelor noastre. Când se referea la modul cum vom. fabrica viitoarea substanţă, Cavor vorbea acum mai pe înţelesul meu decât o făcuse mai înainte.
— Desigur, va trebui s-o luăm de la început, zise el, cu un fel de veselie pe care nu i-o bănuiam, desigur, va trebui să o luăm de la început. S-a ivit o piedică, dar acum lăsăm definitiv la o parte aspectul teoretic. Dacă vom putea evita distrugerea micii noastre planete, o vom face. Dar... trebuie să existe şi riscuri! Trebuie să existe. în astfel de experienţe există totdeauna riscuri! Şi aici, ca om "practic, tre-buie să intervii dumneata. După părerea mea, cred că am putea s-o fabricăm, în formă de

fire foarte subţiri. Totuşi, încă nu ştiu... mă gândesc şi la o altă metodă. Deocamdată nu-mi este prea clară. Dar, curios, ea mi-a trecut prin minte în timp ce mă rostogoleam prin noroi, în bătaia vântului, şi eram extrem de nesigur asupra sfârşitului aventurii noastre; sunt absolut convins că metoda aceasta ar fi cea mai indicată.
Cu toate ca l-am ajutat şi eu, am reclădit laboratorul cu oarecare greutate. Erau multe de făcut înainte de a hotărî asupra formei şi metodei precise a.următoarei tentative. Singura piedică a fost greva celor trei lucrători, care s-au opus ca eu să iau rolul de supraveghetor. Dar după două zile, ne-am înţeles şi în această privinţă.
Capitolul III
CONSTRUIREA SFEREI
Mi-e foarte vie în amintire împrejurarea când Cavor mi-a împărtăşit ideea lui despre construirea sferei. Deşi se gândise la ea şi mai înainte, ideea aceasta i-a apărut acum, deodată, în toate amănuntele ei. Ne îndreptam către vila mea, pentru a lua ceaiul, când, brusc, îşi încetă mormăitul. Apoi strigă:
— Asta e! Asta rezolvă totul! Un fel de oblon rulant l
— Ce rezolvă? l-am întrebat.
— Problema spaţiului... briunde I Până la Lună t L.- Ce vrei să spui?
— Ce vreau să spun? Ei bine... trebuie să fie p sferă! Asta vreau să spun!
Nu înţelegeam nimic şi l-am lăsat câtva timp să vorbească după bunul lui plac. Nu aveam nici cea mai vagă idee despre problema la care se referea. Dar, după ce şi-a băut ceaiul, mi-a explicat.
— Iată, zise el. Ultima dată am pus amestecul de substanţe într-un vas cu deschizătura largă, acoperit cu un capac. Când, răcind u-se, Cavorită a fost gata, s-a petrecut ceea ce ştii; deasupra ei nimic nu mai avea greutate, aerul s-a ridicat într-un vâr-tej, casa a fost sorbită şi ea de acest vârtej, şi dacă nu s-ar fi ridicat şi bucata de Cavorită, nu ştiu ce s-ar fi întâmplat! Dar dacă admitem că bucata de Cavorită este complet liberă şi nimic n-o împiedică să; se urce?
— Se va ridica într-o clipă! .
— Exact. Fără un zgomot mai mare decât o lovitură de tun.;
— Dar la ce inm?

— Mă înalţ o dată cu ea î
Am lăsat din mână ceaşca de ceai şi l-am privit atent.
— Imaginează-ţi o sferă, îmi explică el, suficient de mare pentru a cuprinde doi oameni şi bagajul lor. O sferă construită din oţel, căptuşită cu sticlă groasă, conţinând o rezervă de aer solidificat, hrană concentrată, apă, cu un aparat de distilat şi tot ce ar mai fi nevoie, şi smălţuită, ca să spun aşa, pe partea exterioară a oţelului, cu...
— Cavorită?
— Da.
— Şi cum vei intra înăuntru?
— Ca şi cum aş umple o gogoaşă.
— Mă rog... Totuşi, cum?
— Extrem de simplu. Nu este nevoie decât de o deschidere pneumatică. Bineînţeles, trebuie să aibă funcţii complexe; să fie un fel de valvă, care să permită, eventual, aruncarea unor obiecte în afara sferei, fără prea multă pierdere de aer.
-~ Ca aparatul lui Jules Verne din „De la Pământ la Lună"?
Dar Cavor nu era cititor al romanelor de ficţiune.
— încep să.înţeleg, am spus eu încet. Vei intra în sfera şi te vei închide acolo, cât timp Cavorita nu: s-a răcit complet. De îndată ce se va răci, devenind astfel impenetrabilă pentru gravitaţie, vei porni în zbor...
— Pe o linie curbă.
— Vei pleca în linie dreaptă... M-am oprit brusc.
Ce va împiedica sfera să călătorească în linie dreaptă prin spaţiu, la nesfârşit? l-am întrebat. Nu ştii dacă vei ajunge undeva, şi chiar dacă vei ajunge... cum te vei mai înapoia?
— M-am gândit, zise Cavor. Asta vroiam să înţeleg când am spus că problema e rezolvată. Sfera interioaiă de sticlă, din care aerul nu poate ieşi, va fi continuă, cu excepţia deschizăturii de intrare; sfera de oţel poate fi însă alcătuită din secţiuni, fiecare putând să se strângă, ca o jaluzea. Ele pot fi lesne acţionate de nişte arcuri, deschise şi închise prin curentul electric transmis prin nişte fire de, platină, implantate în sticlă. Toate acestea sunt simple probleme de amănunt. Vezi, deci, că, în afară de grosimea rulourilor, exteriorul de Cavorită al sferei va fi împărţit în ferestre sau obloane, cum vrei să le numeşti; ei bine, când toate ferestrele, sau obloanele vor fi închise, nici lumina, nici căldura, nici gravitaţia, nici un alt fel de energie radiantă nu va

intra în interiorul sferei; după cum spuneai, ea va zbura prin spaţiu într-o linie dreaptă. Dar deschide o fereastră... închipuieşte-ţi că una dintre ferestre este deschisă! Atunci, deodată, orice corp greu care s-ar întâmpla să fie în direcţia sferei o va atrage...
M-am aşezat, reflectând la cele auzite.
— înţelegi? zise el.
— Oh, înţeleg!
— Practic, vom. putea S3, HG rnişcsân prin spaţiu iîn orice direcţie dorim. Să fim atraşi într-o parte sau într-alta... — Oh, da. E destul de limpede. Numai că...
— Ei?
— Nu prea înţeleg la ce ne-ar folosi! Doar ca să facem un salt depe pământ şi să ne întoarcem!
;— Desigur! Dar, de exemplu, putem să mergem în Lună..
— Şi, o dată ajuns acolo, ce vei găsi?
— Vom vedea..! Oh! Gândeşte-te, câte lucruri necunoscute!
— Acolo există aer?
— S-ar putea., v. ;...
Am dat~ neîncrezător, din cap.
— Ideea este bună, am spus, ar fi oricum o lovitură epocală. Luna! Ştii, pentru început, aş încerca ceva la o scară mai redusă.
— Nici nu poate fi vorba... din cauza dificultăţii de" a ne procura aer solidificat.
— Dar de ce să nu aplicăm ideea confecţionării, de obloane rulante, obloane de Cavorită, în armături masive de oţel, pentru a ridica greutăţi?
— Nu e cazul, insistă el. La urma urmei, o călătorie în spaţiul cosmic nu este mult mai dificilă decât o expediţie polară. Şi doar se găsesc oameni pentru expediţiile la poli.
— Dar nu oameni de afaceri. în afară de aceasta, exploratorii polari sunt plătiţi. Şi dacă se întâmpla vreo nenorocire, se trimit echipe de salvare. Dar în Lună... înseamnă să plecăm de pe Pământ pentru... nimic.
—r Să spunem, pentru cercetări. — Dumneata poţi s-o spui... Mă gândesc că s-ar. putea scrie o carte.
— Sunt sigur că acolo vom găsi minerale, zise Cavor.
— De exemplu?
— O, sulf, minereuri, poate chiar aur; şi, eventual, elemente necunoscute.

— Dar costul transportului? Nu eşti de loc un om practic. Luna se află la un sfert de milion de mile depărtare.
— Cred că nu va costa prea mult să transporţi o greutate, oriunde vrei, dacă o închizi într-o cutie de Cavorită.
— Nu m-am gândit la asta. Livrată franco cumpărător, nu?
— Şi nici nu trebuie să ne limităm la Lună. — Adică...?
— Mai este şi Marte... atmosferă limpede, mediu nou, o plăcută senzaţie de a te simţi mai uşor. Poate că acolo ne va prii.
— Există aer pe Marte?
— Da, desigur!
— Vorbeşti ca şi cum te-ai duce într-un sanatoriu. Dar, fiindcă veni vorba, cât de departe este Marte?
— Două sute de milioane de mile, în momentul de faţă, zise Cavor, foarte degajat; şi treci pe lângă soare.
Imaginaţia mea îşi luă din nou zborul.
— La urma urmei, mi-am spus, ar fi ceva! Mă-:car călătoria...
O perspectivă extraordinară îmi trecu fulgerător prin minte. Deodată, ca într-o revelaţie, am văzut întregul sistem solar străbătut de nave şi sfere,,de lux" construite din Cavorită. „Dreptul de preem-ţiune" începu să pună stăpânire pe gândurile mele — dreptul de preemţiune interplanetară. Mi-am amintit de vechiul monopol spaniol asupra aurului american. Nu era vorba de una sau două planete, era vorba de toate. Am privit faţa rubicondă a lui Cavor şi, brusc, imaginaţia mea a început să salte şi să danseze. M-am ridicat în picioare, am început să mă plimb încoace şi încolo; limba mi se dezlegase.
— încep să înţeleg, am zis eu. încep să înţeleg. Tranziţia de la îndoială până la entuziasm se făcuse într-o frântură de secundă. Dar este extraordinar! am strigat; este teribil. Nici n-am visat! Îndată ce a dispărut răceala împotrivirii mele, surescitarea lui reţinută îşi dădu frâu liber. Se sculă şi el în picioare şi începu să se plimbe prin cameră. Gesticula, ca şi mine, vorbind cu glas tare. Arătam ca nişte oameni inspiraţi. Eram nişte oameni inspiraţi.
— Vom rezolva. totul! spunea el, răspunzând vreunei dificultăţi pe care o descopeream întâmplător, în curând vom rezolva totul. Vom începe chiar în seara aceasta proiectarea tiparelor.
— Ba vom începe chiar acum, i-am răspuns eu, şi am pornit în grabă către laborator.
În noaptea aceea am fost ca un copil în ţara minunilor. Zorile

ne~au găsit pe amândoi lucrând; am rămas cu lumina electrică aprinsă chiar în timpul zilei. îmi amintesc şi azi, cu exactitate, cum arătau schiţele — eu umbream şi coloram, în timp ce Cavor desena — mâzgălite, făcute în grabă, dar uimitor de corecte. După acea noapte de muncă am comandat obloanele de oţel şi ramele de care aveam nevoie, iar, după o săptămână, planurile sferei de sticlă erau terminate. Am renunţat la conversaţiile noastre de după amiază şi la toate vechile obiceiuri. Dormeam şi mâncam numai atunci când foamea sau oboseala nu ne mai lăsau să lucrăm. Entuziasmul nostru i-a molipsit şi pe ceilalţi trei, ajutoarele noastre, cu toate că nu aveau nici cea mai mică idee de scopul pentru care era construită sfera. Gibbs renunţase să meargă în ritm normal şi, preocupat, umbla, chiar prin odaie, în pas alergător. Construcţia sferei avansa mereu. Au trecut decembrie, ianuarie — mi-am pierdut o zi întreagă, înarmat cu mătura, făcând cărare prin zăpadă, de la vilă până la laborator — februarie şi martie. Pe la sfârşitul lui martie, sfera era aproape gata. în ianuarie primisem o ladă imensă, într-un vehicul tras de nu mai ştiu câţi cai; aveam, deci, şi sfera de sticlă, aşezată sub macaraua pe care o pregătisem dinainte, pentru a o instala în învelişul de oţel. Toate barele şi obloanele carcasei — nu era, de fapt, o carcasă sferică, ci poliedrică, cu un oblon rulant pe fiecare faţetă — sosiseră în februarie, iar partea inferioară o şi asamblasem. în martie, Cavorita era şi ea aproape gata, pasta metalică trecuse prin primele două faze de fabricare, iar jumătate din ea fusese aplicată pe barele şi obloanele de oţel. Execuţia urmase," uimitor de fidel, liniile primei inspi-
raţii a,lui, Cavor. Când asamblarea sferei a fost terminată, el a propus să îndepărtăm acoperişul şi pereţii, laboratorului provizoriu în..care lucrasem, şi să construim în locul lui. un cuptor. Astfel, ultimul stadiu al fabricării, când pasta se încălzea până la roşu închis,. într-un curent de helium, urma să fie atins după ce sfera era acoperită cu Cavorită.
Venise şi timpul să discutăm şi să hotărâm ce provizii vom lua; alimente comprimate, diferite alte substanţe concentrate, cilindri de oţel conţinând oxigen de rezervă, un dispozitiv pentru îndepărtarea bioxidului de carbon şi a reziduurilor din aer, şi pentru obţinerea oxigenului din peroxidul de sodiu, condensator de apă, şi altele. Le văd şi acum, adunate într-un colţ, vase, rulouri, cutii — nişte obiecte obişnuite.

A fost o perioadă încordată, în care aveam prea puţin timp de gândire. Dar într-o zi, când ne apropiam de sfârşit, m-a cuprins o dispoziţie ciudată. Lucrasem toată dimineaţa la cuptor, şi m-am aşezat obosit lângă comorile noastre. Totul mi se părea sumbru şi neverosimil.
— Ia ascultă, Cavor, i-am spus, la urma urmei, ce rost au toate acestea?.
El zâmbi.
— Acum suntem aproape gata de plecare.
— Luna... am zis eu, dus pe gânduri. Ce te aştepţi să găseşti? Credeam că Luna este o lume moartă.
El ridică din umeri.
— La ce te aştepţi? am repetat eu.
— O să vedem când vom ajunge acolo.
— Crezi că o să ajungem? l-am întrebat, cu privirea rncţhorâta şi nesigură.
— Eşti obosit, remarcă el. Ai face mai bine să(te plimbi puţin după amiază.
— Nu, i-am spus eu, cu încăpățânare; am de gând să termin cuptorul.
Aşa am şi făcut, asigurându-ne o noapte de nesomn....
Nu cred să mai fi avut vreodată o astfel de noapte. Am mai trecut prin momente proaste, înainte de eşecurile financiare, dar cel mai prost dintre ele era o dulce somnolenţă în.comparaţie cu nesfârşita serie de treziri chinuitoare ale acestei nopţi. M-a cuprins deodată o teamă teribilă de ceea ce aveam de gând să întreprindem.
Pentru prima oară mă gândeam la riscurile care ne aşteptau. Veneau, asemeni cetelor de spectre care asediaseră cândva Praga, năpădindu-mă din toate părţile. Ciudăţenia întreprinderii noastre, ceea ce avea ea ieşit din comun, mă copleşeau. Eram ca un om trezit, din vise plăcute, la o realitate dintre cele mai oribile. Şedeam întins, cu ochii larg des chişi; sfera parcă devenea din ce în ce mai neclară, mai confuză, Cavor devenea fantastic şi ireal, iar intenţia noastră îmi părea de-a dreptul nebu nească.
M-am dat jos din pat şi am început să mă-plimb prin odaie. M-am aşezat la fereastră şi am privit în imensitatea spaţiului. între stele era vidul, bezna nepătrunsă..! Am încercat să-mi rcâmprospătez cele câteva cunoştinţe de astronomie căpătate

din lecturile mele întâmplătoare, dar erau prea vagi pentru a-mi forma vreo, idee despre ceea ce eventual ne aştepta.
În cele din urmă, m-am întors în pat, şi am reuşit să prind câteva clipe de somn — de fapt câteva clipe de coşmar — visând că mă prăbuşeam, la nesfârşit, în prăpăstiile cosmice.
La micul dejun, i-am spus lui Cavor, făcându-1 să-şi caşte ochii mari, de mirare:
— Nu viu cu dumneata în sferă.
I-am înfruntat protestele cu o încăpățânare ursuză.
— Este o nebunie, şi nu vreau să viu. Este o idee de-a dreptul nebunească.
Am refuzat să-1 urmez în laborator. M-am învâr-tit câtva timp prin căsuţa mea, apoi mi-am luat pălăria şi bastonul şi arn plecat singur, fără să r-tiu, încotro. Din întâniplare, dimineaţa era minunată;
un vânt călduţ, cerul. albastru închis, primele fire verzi de iarbă ale primăverii şi o sumedenie de păsări care cântau. Am mâncat friptură de vacă şi am băut bere, intr-o circiumă mică de lângă Elham; cârciumarul a rămas uimit, auzind observaţia mea, ă propos de vreme:
— Omul care părăseşte lumea, când există zile ca acestea, e un nebun!
— La fel spuneam şi eu când am auzit! zise cârciumarul, şi mi-am dat seama că vorbea despre un biet om, care, găsind că viaţa este prea aspră, îşi tăiase gâtul.
Mi-am continuat drumul; gândurile mele luaseră o altă întorsătură.
După amiază am avut un somn plăcut, într-un loc însorit, după care am mers mai departe, întremat. Am ajuns la un han cu aspect primitor, lângă Canterbury, Era acoperit cu iederă, iar hangiţa, o bătrână îmbrăcată curat, mi-a făcut o impresie bună. Cum aveam destui bani la mine, m-am hotărât să înnoptez acolo. Hangiţa era foarte vorbăreaţă şi, printre alte amănunte, am aflat că nu fusese niciodată la Londra.
— Cel mai departe am călătorit până la Canterbury, zise ea. Nu prea îmi place să hoinăresc.
— Ce-ai zice de o călătorie până în Lună? am întrebat-o.
— Nu mi-au plăcut niciodată baloanele astea, zise ea, ca şi când ar fi fost vorba despre o excursie destul de obişnuită. Nu m-aş urca în balon... pentru nimic în lume!

Răspunsul ei m-a amuzat. După cină, m-am aşezat pe o bancă, lângă uşa hanului, şi am stat de vorbă cu doi muncitori despre zidărie, automobile şi jocurile de crichet din anul trecut. Un corn subţire de lună, albastră şi vagă ca un vârf de munte îndepărtat, cobora către apus, pe urmele soarelui.
A doua zi, m-am întors la Cavor.
— Vin cu dumneata, i-am spus. M-am simţit puţin tulburat... asta a fost tot.:
A fost singura dată când am simţit o îndoială ceva mai serioasă în privinţa călătoriei pe care aveam de gând s-o întreprindem. De vină au fost numai nervii! După aceea, am muncit cu si mai multă atenţie, făcând în fiecare zi o plimbare de o oră. Şi, în cele din urmă, truda noastră a ajuns la sfâr-şit. Mai rămânea să încălzim cuptorul.
Capitolul IV I INTERIORUL SFESEÎ
— Haide, zise Cavor, în timp ce eu şedeam chiar pe marginea deschizăturii, cu un picior înăuntru, şi priveam întunericul sferei. Eram numai noi doi. Se înserase, soarele tocmai apunea şi liniştea amurgului învăluia totul.
Mi-am tras înăuntru şi celălalt picior şi m-am lăsat să alunec pe sticla netedă, până în fundul sferei; apoi m-am ridicat în picioare să iau cutiile cu alimente şi celelalte bagaje pe care mi le întindea Cavor. în interiorul sferei era cald, termometrul arăta 80 de grade Fahrenheit, şi cum ştiam că nu vom pierde de loc sau foarte puţin din această temperatură, nu aveam pe noi decât flanele subţiri şi pantofi de casă. Luasem, pentru orice eventualitate, o legătură de haine călduroase de lână şi câteva pături groase. Am aşezat, după indicaţiile Iui Cavor, pachetele, cilindrii de oxigen şi celelalte, grămadă, la picioarele mele; după puţin timp toate bagajele erau înăuntru. El mai umblă câteva clipe prin atelierul descoperit, căutând să vadă dacă uitasem ceva; apoi intră în sferă. Ţinea ceva în mână.
— Ce ai acolo? l-am întrebat.
— Nu ţi-ai adus nimic de citit?,
— Nu! ,...
v Am "uitat, să-ţi spun. Am anumite incertitudini... Călătoria poate să dureze... Poate săptămâni.întregi!" 1,. ". ". :
— Dar..: ;
— Vom sta închişi în sferă, fără nici un fel de ocupaţie.
— Ar fi trebuit să ştiu...

Cavor privi afară, prin deschizătură.
— Iată! zise el. Este ceva acolo!.— Am timp?
— Mai avem o oră.
Am privit afară; era un număr vechi din Tiţ-Bitz, adus probabil de unul dintre ajutoarele noastre. Ceva mai departe, într-un colţ, era şi un exemplar rupt din Lloyds News. Am intrat din nou în sferă, aducând aceste exemplare.
— Dumneata ce ţi-ai luat? l-am întrebat.
I-am luat cartea din mână şi am citit: „Operele lui William Shakespeare".
El roşi uşor,!„,
— Educaţia mea a fost atât ele exclusiv ştiinţifică... zise el, ca şi când s-ăr fi scuzat.
— Nu l-ai citit niciodată?
— Niciodată.
— Cunoştea multe lucruri, înţelegi... într-un mod foarte personal.
— Aşa mi s-a spus şi mie, zise Cavor. L-am ajutat să înşurubeze capacul de sticlă în
deschizătură, apoi el a apăsat un buton pentru a închide oblonul corespunzător din exterior. Micul dreptunghi de lumină dispăru. Eram în întuneric.
Un timp, nici unul dintre noi n-a scos o vorbă. Deşi sunetele puteau să pătrundă în sferă, nu se auzea absolut nimic. Am observat abia atunci că nu aveam nimic de ce să ne agăţăm, când se va produce şocul pornirii şi că, neavând nici un scaun, nu voi putea să mă instalez cât de cât confortabil.
— De ce n-am luat nici un scaun? l-am întrebat.
— Am avut eu grijă, zise Cavor. Nu vom avea nevoie.
— De ce? ",,
— Vei vedea, zise el, pe tonul unui om care re fuză să dea amănunte. ,.
Am rămas liniştit. Deodată, mi-a trecut prin minte, puternică şi limpede, ideea că am comis o nebunie, intrând în sferă. Oare acum, m-am întrebat, nu mai am timp sa mă răzgândesc? Lumea din afara sferei, ştiam, mi. se va părea rece şi neospitalieră — deoarece trăisem săptămâni întregi cu fanteziile lui Cavor — dar,, la urma urmei, va fi la fel de rece ca acel zero absolut, tot atât de neospitalieră ca spaţiul vid? Dacă nu mi-ar fi fost teamă, că pot fi considerat laş, cred nu era,nici atunci târziu să-1 conving să-mi dea drumul. Dar am şovăit prea mult. am

devenit nervos, agitat, şi timpul. a trecut.
S-a produs o mică zguduitură, un zgomot, ca şi-când s-ar fi. destupat într-o cameră alăturată o sticlă de şampanie, şi un uşor şuierat. Am. avut, doar o clipă, senzaţia unei presiuni enorme, impresia efemeră că picioarele apăsau în jos cu forţa a nenumărate tone. Senzaţia a durat un timp infim, dar m-a determinat să acţionez.
— Cavor! am strigat în întuneric, nervii mei nu mai rezistă... nu cred...
M-am oprit. El nu mi-a răspuns nimic.
— La dracu! am urlat. Sunt un nebun! Ce caut aici? Eu nu mai merg, Cavor. E prea riscant. Vreau să ies afară.
— N-ai să poţi, zise el.
— Nu pot? Vom vedea!
Timp de vreo zece secunde, el nu mai spuse nimic.
— Acum este prea târziu să ne certăm, Bedford,
zise el, uşoara zguduire pe care ai simţit o a fost
pornirea. Acum zburăm cu iuţeala unui obuz, în prăpastia spaţiului cosmic.
— Eu... am început să vorbesc, şi apoi mi s-a părut că tot ceea ce se întâmplă nu mai prezintă nici o importanţă. Câtva timp am fost — cum să spun? — ameţit. Nu mai aveam nimic de spus. Era ca şi cum nu cunoscusem niciodată ideea de a părăsi pământul. Apoi,, a intervenit o schimbare neobişnuită în senzaţiile mele, ceva de uşurinţă a corpului, de irealitate. Se adăuga şi o senzaţie ciudata în cap, o stare aproape apoplectică; simţeam în urechi zvâcnetul sângelui. Aceste senzaţii nu s-au micşorat, pe măsura trecerii timpului, dar până la urmă m-am obişnuit atât de mult cu ele, încât nu mai resimţeam nici un inconvenient.
Am auzit un ţăcănit, şi apăru o mică lampă de iluminat.,,.
Faţa lui Cavor era albă, cum simţeam că. este şi a mea.
Ne-am. privit în tăcere.. Întunecimea translucidă a sticlei din spatele lui îl făcea să pară că pluteşte în gol.
— Ei bine, suntem închişi aici, am vorbit eu într-un târziu.
— Da, zise el, suntem închişi aici.
— Nu te mişca, exclamă ei, văzând intenţia mea de a face un gest. Lasă-ţi muşchii relaxaţi, ea şi cum ai fi în pat. Suntem într-un mic univers, numai al nostru. Priveşte aceste obiecte!
Îmi arătă cutiile şi pachetele care fuseseră aşezate pe pături, în

partea de jos a sferei. Acum le vedeam plutind la aproape jumătate de metru de peretele sferic. Apoi mi-am dat seama, după umbră, că nici Cavor nu se mai sprijinea de sticlă. Am întins mâna în spate şi am constatat că şi eu eram suspendat în spaţiu, fără să ating peretele.
N-am ţipat, şi n-am făetit nici o mişcare, dar m-a cuprins frica.. Era ca şi cum eram ridicat şi ţinut;de ceva, fără să ştiu anume de ce. Era de ajuns să ating cu mâna peretele de sticlă, ca să mă mişc cu repeziciune. Am înţeles ce se întâmplase, dar fără să-mi dispară frica. Eram despărţit de orice gravitaţie exterioară — numai atracţia obiectelor din interiorul sferei mai avea efect. Tot ceea ce nu era fixat de sticlă cădea — încet, din cauza uşurinţei corpurilor noastre — spre centrul de gravitate al micului nostru univers, care părea să fie undeva spre mijlocul sferei, dar ceva mai aproape de mine, care eram mai greu decât Cavor.
— Trebuie să ne răsucim, zise Cavor, şi să plutim spate în spate, cu obiectele astea între noi.
Plutirea liberă în spaţiu era cea mai stranie senzaţie care se poate închipui, mai întâi oribilă, apoi, când oroarea a dispărut, o senzaţie întru nimic neplăcută, extrem de odihnitoare. Dintre senzaţiile pe care le cunoşteam de pe pământ se asemăna cel mai mult cu aceea pe care ţi-o dă odihna pe un pat de puf moale şi gros. Dar cu o detaşare şi o independenţă totală. N-o prevăzusem. Mă aşteptasem Ia o pornire însoţită de o zguduire violentă, apoi la o senzaţie ameţitoare de viteză. În. locul lor, mă simţeam ca lipsit de trup. Nu semăna cu începutul unei călătorii; era ca începutul unui vis.

Capitolul V CĂLĂTORIA SPRE LUNA

Apoi Cavor a stins lumina. Spunea că nu aveam prea multă rezervă, de energie şi trebuia să facem economie, pentru citit. Un timp — nu ştiu dacă a fost lung sau scurt — am rămas într-un întuneric complet.
Din acest gol mi-a venit pe buze o întrebare. r — Cum zburăm? l-am întrebat. în ce direcţie?
— Ne îndepărtăm de pământ pe o tangentă şi, deoarece Luna este aproape de al treilea pătrar, ne îndreptăm undeva spre ea. Am să deschid uri oblon...
Se auzi un ţăcănit şi, brusc, se deschise o fereastră în carapacea sferei. Cerul de afară era tot atât de negru ca şi întunericul din

sferă, dar cadrul ferestrei era presărat de o infinitate de stele. Cei care au privit numai de pe pământ cerul înstelat nu-şi pot închipui cum arată atunci când este înlăturat vălul pe jumătate luminos al atmosferei. Stelele pe care le vedem de pe pământ sunt doar rarii supravieţuitori ale căror raze reuşesc să pătrundă prin atmosfera noastră ceţoasă. Dar acum puteam să-mi dau seama, în sfârşit, ce însemnau mulţimile cereşti! Aveam să întâlnesc lucruri. şi rnai ciudate, dar acest cer lipsit de aer, înţesat de stele... Cred că este ultima privelişte pe care o voi uita vreodată.
Mica fereastră se închise, cu un ţăcănit, o alta de lângă ea se deschise şi se închise fulgerător, apoi se deschise a treia, şi, pentru o clipă, a trebuit să-mi închid ochii din cauza strălucirii orbitoare a Lunii în descreştere.
Am fost nevoit să privesc, pe rând, la Cavor şi la obiectele luminate din jurul meu, pentru a-mi obişnui ochii din nou cu lumina, înainte de a-i putea întoarce către palida strălucire lunară.
Au fost deschise, pentru ca gravitaţia Lunii să poată acţiona asupra tuturor obiectelor din sferă, patru ferestre. Acum nu mai pluteam liber în spaţiu, picioarele mi se aşezaseră pe sticlă, în direcţia Lunii. Păturile şi cutiile de provizii au alunecat, de asemeni, în jos, pe sticlă, şi s-au oprit astfel încât ne acopereau o parte din perspectivă. Desigur, privind spre Lună, mi se părea că priveam „în jos". Pe Pământ „jos" înseamnă spre sol, în direcţia în care cad toate lucrurile, iar „sus" înseamnă direcţia opusă. Acum, atracţia gravitaţiei acţiona dinspre Lună şi, după câte ştiam, Pământul trebuia să fie, dimpotrivă, deasupra capului. Iar atunci când toate obloanele de Cavorită erau închise, „jos" însemna spre centrul sferei, iar „sus" spre exterior. La fel de ciudat era şi faptul, neobişnuit pe pământ, că lumina bătea de jos în sus. Pe Pământ, lumina cade de sus sau pieziş, dar în sferă ea venea de sub picioarele noastre şi, pentru a urmări umbrele, trebuia să privim în sus.
La început, am încercat un fel-de ameţeală, stând sprijinit doar de o bucată de sticlă şi privind în jos, spre Lună, peste sute de mii de mile de spaţiu vid. Dar ameţeala îmi trecu foarte repede. Şi apoi, ce privelişte splendidă!
Cititorul şi-ar putea închipui-o mai bine, dacă ar sta întins pe pământ, într-o noapte caldă de vară, şi-ar privi printre picioarele

ridicate spre lună; dar pentru vreun motiv oarecare — probabil că absenţa atmosferei o făcea mult mai luminoasă — Luna văzută din sfera noastră părea mult mai mare de-cât de pe Pământ. Se vedeau extrem de clar cele mai mici amănunte de pe suprafaţa ei. Şi deoarece între noi nu se interpunea o atmosferă, conturul ei era strălucitor şi precis; nu avea în jur nici o strălucire sau halo, iar stelele, risipite pe toată bolta, îi ajungeau chiar până la margine, punctând conturul părţii luminate. Şi în timp ce şedeam privind la Lună, dedesubtul picioarelor mele, sen-zaţia de imposibil care mă cuprinsese în clipa plecării se întoarse din nou asupra mea, cu o forţă înzecită.
— Cavor, am spus, e ceva ciudat. Companiile pe care aveam de gânfl să le înfiinţăm şi tot ceea ce discutam despre minereuri...
— Ei bine?
— Mi se par cu totul imposibile.
— Poate, zise Cavor, dar îţi va trece.
— Parcă totul s-a întors pe dos. Chiar şi asta... Deocamdată am impresia că nici n-a existat vreodată lumea pământească.
— S-ar putea ca exemplarul acesta din Lloyds News să-ţi fie de folos.
Am privit o clipă ziarul, apoi, ridicându-1 deasupra capului, am constatat că puteam să citesc cu uşurinţă. Am dat peste o coloană de mică publicitate. Arn citit: „Domn cu oarecare avere personală se oferă să dea bani cu împrumut", îl cunoşteam pe acest domn. Un excentric dorea să vândă cu 5 lire o bicicletă „Cutaway", complet nouă, în valoare de 15 lire; şi o doamnă scăpătată hotărâse să sedespartă, pe un preţ de sacrificiu, de câteva cuţite şi furculiţe pentru peşte, „un dar de nuntă". Fără îndoială, chiar în timp ce eu citeam ziarul, vreun amator examina cu atenţie cuţitele şi furculiţele, un altul mergea triumfător pe bicicleta „Cutaway", şi un al treilea se adresa cu încredere domnului binevoitor cu oarecare avere personală. Am izbucnit în râs şi am aruncat ziarul.
— Oare de pe Pământ sfera noastră este vizibilă? l-am întrebat pe Cavor.
— De ce?
— Cunosc pe cineva... care se interesează de astronomie. Mă gândeam că ar fi interesant dacă... prietenul meu... ar privi din întâmplare printr-un telescop şi ne-ar.vedea,
— Pentru ca să vadă mărimea unui asemenea punct infim, ar

avea nevoie de cel mai puternic telescop de pe Pământ.
Am privit câtva timp în tăcere spre Lună.
— Acolo există totuşi o lume, am spus eu; îţi dai seama mult mai bine ca de pe Pământ. Poate oamerx...
— Oameni! exclamă el. Nu! în nici un caz! Gândeşte-te că eşti un fel de călător ultra-arctic care explorează ţinuturile pustii ale spaţiului. Priveşte-o! arătă el cu mâna spre albul strălucitor de dedesubt. Este moartă... moartă! Vulcani uriaşi, stinşi, deserturi de lavă, întinderi învolburate de zăpadă, de bioxid de carbon îngheţat sau de aer îngheţat, şi pretutindeni urmele alunecărilor de teren, falii, crăpături şi prăpăstii. Nu mai există nici o mişcare. Oamenii observă acest satelit, sistematic, cu telescoapele, de peste două sute de ani. Ce schimbări crezi că au constatat?
— Nici una.
— Au descoperit două certe alunecări de teren, o nouă, dar nesigură crăpătură a scoarţei şi o schimbare de culoare, vagă şi periodică. Atât.
— Nu credeam că au descoperit nici măcar atât..
— Oh, ba da. Dar cât priveşte oameni...
Deoarece a venit vorba, care sini dimensiunile celui mai mic obiect care s-ar putea distinge pe suprafaţa Lunii, cu cel mai puternic telescop?
— O biserică de dimensiuni obişnuite. Desigur-că s-ar vedea orice oraş, clădiri, sau orice alte construcţii ale oamenilor. S-ar putea ca acolo să existe insecte, ceva în genul furnicilor, de exemplu, care în timpul nopţii lunare s-ar ascunde în adăposturi adânci. Sau vreun nou gen de fiinţe, fără corespondent pe Pământ. Aceasta este ipoteza cea mai probabilă, în cazul când pe Lună există viaţă. Gândeşte-te cât de diferite sunt. condiţiile i Viaţa trebuie să se adapteze unor zile de paisprezece zile pământeşti fiecare; soarele strălucitor şi cerul fără nici un nor, timp de paisprezece zile, apoi o noapte tot atât de, lungă, din ce în ce mai geroasă, sub stelele reci şi aspre. În timpul nopţii probabil că frigul ajunge la extrem, până la zero absolut, 273 grade centigrade sub punctul de îngheţare al apei de pe Pământ. în acest timp, orice corp viu trebuie să hiberneze.... şi să se trezească din nou, în fiecare zi.
Rămase puţin pe gânduri.
— Poţi să-ţi imaginezi nişte fiinţe în formă de viermi, zise el,

hrănindu-se cu aer solid, la fel cum rimele mănâncă pământ, sau nişte monştri cu pielea groasă...

— Ascultă, l-am întrerupt, de ce nu ne-am luat şi o armă?

El nu-mi răspunse la întrebare.

— Nu, încheie el, trebuie sâ ajungem acolo. Vom vedea după ce vom. ajunge.

Amintindu-mi un gând uitat, i-am spus:

— Dar, desigur, trebuie să existe minereuri, oricare ar fi condiţiile!

El îmi comunică, însă, că voia să schimbe puţin direcţia, lăsând ca Pământul să-şi exercite atracţia asupra noastră, pentru câteva clipe. Avea de gând să deschidă un oblon, timp de treizeci de secunde, în partea dinspre Pământ. M-a avertizat că mă voi răsturna cu capul în jos, şi m-a sfătuit să mă sprijin cu mâinile de peretele de sticlă, pentru a-mi uşura căderea. Am făcut după cum mi-a spus, şi mi-am proptit zdravăn picioarele de baloturile cu cutii de alimente şi cilindri cu aer, pentru a-i împiedica să cadă peste mine. Apoi, cu un ţăcănit, fe-reastra s-a deschis. Am căzut greoi pe mâini, cu faţa în jos, şi, pentru o clipă, printre degetele mele negre şi întinse am văzut-o pe mama noastră, Terra — o planetă pe cerul care se întindea în jos.

Eram încă foarte aproape —, Cavor mi-a spus că distanţa probabilă era de opt sute de mile — şi imensul disc terestru acoperea tot cerul. Dar se vedea limpede că planeta avea forma unui glob. Partea care se afla chiar dedesubtul nostru era vagă şi crepusculară dar, către apus, întinderea vastă şi cenuşie a Atlanticului strălucea ca argintul topit sub lumina zilei care se îndepărta. Mi s-a părut că recunosc coasta Franţei şi a Spaniei, acoperită de nori. şi sudul Angliei, apoi, cu un ţăcănit, oblonul s-a închis la, loc şi, într-o stare de confuzie extraordinară, m-am trezit lunecând încet pe suprafaţa netedă a sticle....

Când, în cele din urma, s-a făcut din nou ordine în mintea mea, mi s-a părut în afara oricărui dubiu că Lima era „jos", sub picioarele mele, şi că Pământul se afla undeva departe, la nivelul orizontului. Pământul care pentru mine şi pentru semenii mei fusese întotdeauna „jos". încă de la începutul începuturilor. Din cauză că greutatea noastră era practic anihilată, mişcările ne. cereau atât de puţin efort, îndeplineam atât de lesne tot ceea ce voiam să facem, încât necesitatea de a mânca nu s-a

produs tjmp de aproape şase ore (după cronometrul lui Gavor) de la plecarea noastră Am rămas uluit aflând că a trecut atâta timp. Chiar şi după aceea, am mâncat extrem de puţin. Examinând aparatul de absorbţie a bioxidului de carbon, Ca vor a declarat că până atunci consumasem o cantitate foarte mică de oxigen, întrucât conversaţia noastră era deocamdată epuizată şi nu mai aveam nimic altceva de făcut, ne-am lăsat pradă unei toropeli ciudate şi, întin-zând păturile pe fundul sferei, astfel încât să astupa cea mai mare parte a luminii lunare, ne-am urat unul altuia noapte bună şi am adormit aproape imediat.
Şi astfel, dormind, stând uneori de vorbă sau citind, alteori mâneînd, deşi fără nici un fel de poftă dar rămânând de cele mai multe ori într-un fel de linişte care nu era nici trezie, dar nici somn am trecut printr-o perioadă de timp fără noapte, sau zi, căzând în tăcere, uşor, cu repeziciune, spre Lună.
Capitolul VI COlâORIREA PE LUNA
Îmi amintesc că într-o zi Cavor a deschis deodată şase dintre obloanele sferei; lumina m-a orbit, şi am început să strig la el. Tot cadrul vizual era acooerit de Lună, un paloş formidabil de auroră albă, cu muchia ştirbită de dungi întunecoase, un ţărm crescând dintr-un reflux de întuneric, cu pante şi piscuri înălţate în lumina soarelui. Cititorul a văzut, sunt sigur, desene sau fotografii ale Lunei, astfel încât nu am nevoie să mai descriu trăsăturile generale ale acestei privelişti, cu lanţuri muntoase, inelare, mai uriaşe decât orice munţi tereştri, cu creste strălucind sub lumina soarelui, cu umbre aspre şi adinei.. Şesurile cenuşii şi neregulate, piscurile, dealurile, craterele treceau prin toată gama dintre lumină şi întuneric, de la lumina orbitoare, până la misterul atotcuprinzător al beznei. Deasupra acestei lumi zburam noi, la numai o sută de mile depărtare de crestele munţilor. Puteam acum să distingem ceea ce nici un ochi omenesc nu mai văzuse vreodată; sub strălucirea zilei, contururile tăioase ale stâncilor şi ale ri.pe.lor de pe şesuri sau din fundul craterelor deveneau cenuşii şi nedesluşite, acoperite de o ceaţă tot mai deasă; albul suprafeţelor luminate, întrerupt de ridicaturi şi pete, se strimta pe alocuri şi dispărea; ici şi colo apăreau porţiuni, ciudate de culoare brună şi măslinie, care se întindeau sub ochii noştri.
Aveam, însă, foarte puţin timp ca să privim aceste detalii.

Ajunsesem în clipa cea mai primejdioasă a călătoriei noastre Trebuia să ne apropiem tot mai mult de Lună, în timp ce treceam pe lângă ea, să reducem viteza şi să aşteptăm momentul când vom putea să coborâm pe suprafaţa ei.
Pentru Cavor, începuse o perioadă de intensă activitate; pentru mine, a fost o inactivitate plină de nelinişte. Trebuia să mă feresc mereu din drumul lui. El sărea prin sferă, în toate direcţiile, dând dovada unei agilităţi care ar fi părut imposibilă pe Pământ. Ultimele ore ale zborului şi le-a petrecut deschizând şi închizând ferestrele de Cavorită, făcând calcule, consultmdu-şi cronometru], la lumina lămpii. O bună bucată de timp am stat cu toate ferestrele închise, izbindu-ne unul de altul, suspendat! în linişte şi în întuneric.
Apoi el a bâjMit după butoanele obloanelor, şi deodată s-au deschis patru ferestre. M-am clătinat şi mi-am acoperit ochii, copleşit, ars şi orbit de neobişnuita strălucire a soarelui de dedesubt. Apoi obloanele s-au rcânchis, lăsându-mă buimac în întunericul care îmi apăsa ochii. Am plutit din nou într-o tăcere neagră, fără de margini.
La un moment dat, Cavor a aprins lumina electrică şi mi-a spus că hotărâse să lege toate bagajele la uft Ioc, înfăşurându-le în pături, pentru a le apăra
te bitera. de.lai eraborâre.. Am, început să lucrăm cu ferestrele mciaise, deoarece în felul, acesta obiectele, se. îngrămădeau singure în centrul sferei.. Era o treabă ca. totul neobişnuită; doi oameni, plutind-lifoei într-un sşaţiu sferic, împaehetândl. şi. legând cu sfoara. Yi-i puteţi închipui? Nu există nici sus, nici j,os, şi orice gest provoca mişcări neaşteptate. Cea mai mica acţiune a Iui Cavor mă împingea până în. peretele de sticla.;. apoi dădeam din picior, inutil, în gol. Lumina lămpii electrice era când deasupra, capului,, când sub picioare. Picioarele lui Cavor îna. abua-au prin faţa ochitor, apoi ne împiedicam unul de celălalt. Dar, în cele. din urmă,, toate obiectele au fost legate strâns laolaltă, într-un balot mare, cu excepţia a. două pături, confecţionate ca nişte pelerine, în care trebuia să ne înfăşurăm. Când, pentru o, clipă,. Cavor a deschis o fereastră înspre Lună,, am văzut ci. ne îndreptam spre un crater central uriaş, ïncanjuiîai de un grup de cratere mai mici. Cavor ridică din nou obloanele în partea soarelui fierbinte şi orbitor. Cred că se folosea de atracţia, soarelui" ca. de o frână.

—i Acoperă-te cu o pătură,. îmi strigi; ei, îndepărtându-se de mine..
În. prima clipă -am. înţeles, apoi am tras. pătura de sub picioare şi m-am înfăşurat în ea, acoperin-du-mi şi capul şi. ochii.. Brusc,, Cavor închise obloanele,, deschise din, nou unui. singur şi îl închise ţ apoi se porni să Ie deschidă pe toate deodată, pentru a le pune la adăpost în rulourile lor de oţel. Se produse o izbitură şi am început să. ne rostogolim de eolûr-çola,, izbindu-ne de peretele de sticlă sau de balotul cu bagajele,, şi ţinându-ne strâns unul de altul afară,, țâşnea. din toate părţile o substanţă albă, ca şi cum ne-am fi, rostogolit pe o. pantă de zăpadă...
Ne rostogpleam,. ®& apucam unul. de altul, ne izbeam, parcă. Iă nesfârşit...
O izbitură surdă, şi BOr-am. pomenit pe jumătate îngropat sub balastul.bagajelor noastre; după câteva clipe de linişte, l-am auzit pe. Cavor gâfâiné şi morr măind, apoi zăngănitul unui oblon în ruloul lui. M-am încordat, am împins balotul cu bagaje şi am ieşit.de sub el. Ferestrele deschise se vedeau ca nişte cadre negre presărate cu stele.
Eram încă vii şi ne aflam în întunericul de lângă peretele marelui crater în care căzusem.
Răsuflăm istoviţi, pipăindu-ne vânătăile de pe picioare. Nici unul dintre noi amândoi nu se aşteptase să fim atât de rău loviţi. M-am ridicat cu greu în picioare.
— Şi acum, am spus eu, să admirăm priveliştea de pe Lună! Dar... este teribil de întuneric, Cavor!
Sticla era aburită şi, în timp ce vorbeam, o ştergeam cu pătura.
— Mai avem cam o jumătate de oră până se face ziuă, zise Cavor. Trebuie să aşteptăm.
Nu reuşeam să desluşesc absolut nimic. Dacă am fi fost închişi într-o sferă de oţel, am fi văzut la fel. Ştergând cu pătura nu făceam decât să mâzgălesc sticla; ea redevenea imediat opacă, din cauza umezelei care se condensa, amestecată cu tot mai multe scame de la pătură Desigur, n-ar fi trebuit fă mă folosesc de pătură. în eforturile mele de a şterge geamul, am alunecat pe suprafaţa umedă şi m-am izbit cu bărbia de un cilindru cu oxigen, care ieşea în afară din balot.
Totul era exasperant şi absurd. Sosisem pe Lună, în mijlocul unor minuni necunoscute şi nu vedeam decât peretele cenuşiu şi aburit al sferei în care călătorisem!

— La dracu, am strigat eu, mai bine rămâneam acasă! şi m-am aşezat pe balot, tremurând şi în-făşurându-mă mai strâns în pătură.
Deodată, umezeala se transformă în ace şi flori de gheaţă.
- Poţi să ajungi până la radiatorul electric? zise Cavor. Da... butonul acela negru. Altfel vom
degera..
N-am aşteptat să-mi spună de două ori.
— Şi acum, l-am întrebat, ce avem de făcut?
— Să aşteptăm, zise el.
— Să aşteptăm?
— Desigur. Să aşteptăm până când aerul nostru se va încălzi din nou, şi peretele de sticlă se va limpezi. Până atunci nu putem face nimic. Pe Lună este încă noapte... trebuie să aşteptăm până se face ziuă. Până atunci, nu ţi-e foame,?
Nu i-am răspuns, şi am continuat să stau pe balot, iritat. Mi-am întors cu greu privirea de la enigma înceţoşată a geamului şi l-am privit pe Cavor în faţă.
— Da, am spus, mi-e foame. Mă simt şi foarte dezamăgit. Sperasem... nu ştiu ce anume... dar în nici un caz asta.
Mi-am adunat tot calmul şi, învelindu-mă cu pătura, m-am aşezat din nou pe balot şi mi-am început prima masă pe Lună. Nu-mi amintesc dacă am terminat-o. C urî rid, prin frânturi care s-au unit cu repeziciune în spaţii mai întinse, peretele de sticlă s-a limpezit şi valul ceţos care ne ascunsese lumea lunară s-a ridicat dinaintea ochilor noştri.
Am contemplat atunci peisajul lunar.
Aşa cum l-am văzut la început, era dintre cele mai sălbatice şi mai triste. Ne aflam într-un imens amfiteatru, o vastă câmpie circulară care alcătuia fundul craterului uriaş. Pereţii săi ne închideau de pretutindeni, ca nişte faleze înalte. Lumina soarelui nevăzut cădea asupra lor dinspre apus, atingând însăşi baza lor şi lăsa să se vadă un haos de sarici brune şi cenuşii, mărginite ici şi colo de taluzuri şi de crăpături pline de zăpadă.
Vedeam până la o distanţă de 12 mile; dar nici o atmosferă nu micşora claritatea minuţioasă a detaliilor în care apărea această scenă. Toate suprafeţele se desenau limpezi şi strălucitoare, pe un fond de întunecime înstelată, care părea ochilor noştri pământeşti mai curând o perdea de catifea presărată cu paiete, decât vasta întindere a cerului.

-Faleza orientală n-a fost la început decât o simplă lizieră întunecată a cerului semănat, cu stele. Nici o nuanţă trandafirie, nici o paloare aâtecâadă nu anunţa venirea zilei..Rumai tamăna zodiacală, ea o.brumă imensă.şi luminoasă, îaa temă ie con vârful îndreptat către splendoarea iuceafărulai se-a avertizat de.apropierea iminentă a soarelui
Lumina era reflectată în imteegnaaae de faletele apusene..Zăream o vastă câmpie dula-tă, glacială şi cenuşie, de un cenuşia care devenea din ee fel se mai încins către răsărit, unimdu-se cm tenebrele ie la adăpostul falezei. Zăream nenumărate oritau cenuşii şi jjwtaujpte, protuberante enorme.şi fantastice, valuri diaafax substanţă aseroănătaaire zăpezii, Jntinzându-se din creastă în creastă până.ia îndepărtata amână de întuneric, dindu-ne primul: indiciu despre distanţa care ne. despărţea de peretele craterului..Aseste imense prothaberaHţe păreau făcute din.zăpadă şi aşa im crezut şa eu atunci. Har nou.-, eram munţi şi mase de aer îngfetţaît!!
Aşa ine-a apărat Luna la început:; apă, deodată, cu nepesiduiane, a venit, aakotaaffe, ziua fesioară.
Lumina, soarelui cesbori, în pusul faimei, liapnaă formele îngrămădite ia baza.ei şi moepu să îna&fl-teze căitaiE mâ cm paşi de-assrisiş. faleza âmlefrăriaftă părea t£ se raaişeă şi freamătă sşa, 3a atingerea raselor de lumoină, an mar de atonii eewşii.se revărsă în sws, din fundul cratenulsai — virtrefuri, rafele şi âsa-vraibucări pseiauagi de nori cenuşii, din ce în ce noi groşi, mai întinşi şi mai deşi — până când, în eâe din rană, întoegul şes dinspre apus aburea ca <e batistă udă ţinută deasupra focului, iar ânăl-ţiâiaile nu mai eraţi decât e Imanină refractată... — JEMsââ aimesierăV tse,. Oavor„ îfcrebuie să existe....altfel nu s-ar.ridica aburii.......la simpla afea-
gere a. unei sase de soare. Şi afât de repede.... Se Mită în sas.
— Ptti=wBB!te 2.
— Gel
— Pe cer.. Haită. Pe boita înt.uneîMă a ceraliui.... naică pată albastră! Stelele par mai mari, cele miei şi taste Mefesioasete wagi pe care Ăe-aan văzaaft din
spicul wââ...,. vata disparat!
Ziua se apropia ea repeziciune, neîncetat. ¥Wt riîe cenuşii erau cuprinse, unul după altul, de iu mină, şi se transformau într-un aîb intens, vpo res. Apoi, către apus nu s-a mai văzut decât xm

nor suitor. de ceaţă, o înaintare tumultuoasă, o aglomerare de pâ.clă deasă. Faleza îndepărtată se îndepărtase şi-mai mult, se estompa şi îşi schimba, înfăţişarea ca luată de un vârtej, scufundându-se şi. dispăiînd în cele lin urmă în mijlocul. învătasi şefii generale.. ; ".....
Şuvoiul se apropia mereu, venind tot atât de re pedeca umbra unui nor.gonit de vârftul de sad-wSt. în jurul nostru se ridica o ceaţă subţire, parcă aman- s ţmâ Ce.va..
Cavor mă apucă deforat. . v
— Ce-i!l-am. întrebat.
— Priveşte! Răsăritul soarelui!.Soarele 1
Mă întoarse şi îrai arătă creasta, falezei dispre răsărit, clară prin ceaţa care plutea în jurul nostru, darmai luminată cu o nuanţă decât, înteRecinaea cerului. Deasupra falezei ţîşneau nişte forme ciu-i date, roşietice — nişte limbi de flăcări stacojii care se răsuceau şi dansau. Mi-am înctepuit că trebnie să fie spirale de. vapori care se înălţau în lumină, fornăind limbi de foc proiectate pe cer, iar, de fapt, erau protuberantele solare, coroana de foc a soarelei, întotdeauna ascunsă ochilor omeneşti de vălul atmosferei noastre.
Si ap! — iwreie î ",
Treptat, inevitalsil, păru o linie luminoasă — o muche siisfire de e strălucire insuportaMla, care se oarbă încet, deveni un arc, deveni OR tmmBeisc imcandescerit, azvârlind spre noi, ca mişte sulife, rasele de OăMtară.
Am simţit că rasele M străpung ochii!Am scos un strigat şi m-am întors, orbit, bâjbâind i pătura de IktgS teslst.
e dată cu;in-carfieseeriţa soareM, se auzi WJ sanet,pairnul sunet care ajungea la noi dinafară. de când părăsisem. Pământul; era un şuierat,, a foşnet, dâra sonoră lăsată de mantia aeriană a ! care înainta. Şi o dată cu sunetul şi cu lumina, sfera se clătină şi, orbiţi de lumină, ne-arn clătinat şi noi, izbindu-ne unul de celălalt. Sfera se mişcă din nou, iar şuieratul deveni mai puternic. închisesem, fără să vreau, ochii; făceam sforţări neîndemânatice ca să-mi acopăr capul cu pătura, când zguduitura mă trânti pe jos. Am căzut peste balot şi, deschizând ochii, am văzut pentru o clipă aerul dinafară peretelui nostru de sticlă. Se agita şi clocotea ca zăpada în care s-a înfipt o" vergea înroşită în foc. Aerul solid devenise, deodată, la atingerea razelor de soare, o pastă, un noroi, un lichid vâscos, care şuiera

şi clocotea, trecând în stare gazoasă.
Sfera se răsuci şi mai violent, iar noi arn rămas încleştaţi unul de altul. După o clipă, sfera s-a răsucit din nou. Ne-am rostogolit de câteva ori, apoi m-am trezit în patru labe. Aurora lunară pusese stăpânire pe noi. Vroia să ne arate ce putea să facă Luna cu noi, doi bieţi oameni.
Am privit din nou afară: nori de aburi, zăpadă pe jumătate topită care se surpa, aluneca şi cădea. Ne rostogoleam în întuneric. Cavor îşi înfipsese genunchii în pieptul meu. Apoi, el trecu pe lângă mine, ca în zbor, şi pentru o clipă am rămas întins, fără să mai pot respira, cu faţa în sus. Se părea că o cantitate imensă din substanţa care se topea se surpase peste noi, ne îngropase, şi acum se subţia şi clocotea în jurul nostru. Sus, deasupra peretelui de sticlă, dansau o sumedenie de băşici. L-am auzit pe Cavor scoțând un strigăt slab.
O avalanşă uriaşă de aer care se topea ne cuprinse şi ne-am rostogolit în jos, înjurând de mama focului, pe o pantă, din ce în ce mai repede, izbindu-ne de crăpături şi ridicaturi, mereu mai repede, spre apus, în tumultul clocotitor şi incandescent al dimineţii lunare.
Am continuat să ne răsucim, încleştaţi unul de celălalt, aruncaţi de colo până colo; balotul de bagaje ne izbea din toate părţile. Ne ciocneam, ne apucam, eram aruncaţi în lături, capetele ni se izbeau, şi întregul univers izbucnea în săgeţi şi stele de foc! Pe Pământ, ne-am fi zdrobit unul de altul de zece ori, dar pe Lună, din fericire pentru noi, greutatea noastră rămăsese numai la o şesime, aşa încât cădeam destul de domol. îmi amintesc de o senzaţie de greaţă cumplită, de parcă mi s-ar fi răsucit creierul în ţeastă, şi apoi...
Am simţit că umblă cineva la obrazul meu; atingeri uşoare îmi supărau urechile. Apoi am descoperit că strălucirea priveliştii din jur era atenuată de nişte ochelari albaştri. Cavor era aplecat asupra mea, şi îi vedeam faţa răsturnată, cu ochii apăraţi, de asemeni, în dosul ochelarilor coloraţi. îi auzeam respiraţia; buzele îi sângerau, de pe urma unei lovituri.
— Te simţi bine? zise el, ştergându-şi sângele cu dosul mâinii.
O clipă,. mi s-a părut.că totul se învârteşte cu mine, dar nu era decât efectul ameţelii. Cavor închisese câteva obloane, ca să mă apere de lumina directă a soarelui. în jurul sferei, strălucirea ajunsese la maximum.

— Dumnezeule! am rostit eu, cu greutate. Dar asta...
M-am ridicat puţin, ca să privesc afară. Domnea o lumină orbitoare, o schimbare totală faţă de întunericul mohorât al primelor noastre impresii.
— Am stat mult timp în nesimţire 9 am întrebat. —: Nu ştiu... cronometru! mi s-a spart. O bună
bucată de timp... Dragul meu prieten! Mi-a fost teamă...
Am rămas întins, ca să-mi revin. Pe faţa lui Cavor se citeau încă urmele evidente ale emoţiei. Un timp am tăcut. Mi-am trecut mâna. cercetător, peste locurile unde primisem lovituri;. mi-am examinat şi faţa, căutând semnele leziunilor. Dosul palmei drepte suferise cel mai mult, şi avea pielea jupuită. Fruntea îmi era învineţită şi însângerată. Cavor îmi întinse o cană cu o băutură răcoritoare — nu. mai ştiu cum se numea — pe care o adusese printre provizii. După câtva timp, m-am simţit ceva mai feiafc. Am: încercat. s.ă-mi mise sas grija mitrale şi picioarele. Apoi, am reuşit să vorbesc;., — Mr-ax fi trebuit să se fiatâmplfe,, am: zis em,, ca şi cam. m-aş fi. făcut jm ffl pauză:
— Mm, ns-ae fi teebaKi!:
Rămase pe giajâari,.. ca. mfinile atârnat pe. ge-Etaachi. Privi afară, apoi se întoarse spre mine,
— Doamne sfinte!: zise ei. TS-ml
— Ce a-a îmiîmpla? l-am. întrebat,,, după. uauăs-tmipi Aut sărit to tropice-?
— A fast exact cum. m-aam aşteptat. Aerul s-a evaporat. Dacă este într-adevăr aer:.. BEL craca caz, s-a evaporat,, şi a apărut suprafaţa Lunii. Se aflăm pe un banc de stânci. Ici şi colo se vede setul gol; a sol cam ciudat.
A considerat că nu mai era nevoie să-mi: explice. M-m ajutat să mă. ridic în&r-o rină. Şi am putut să văd totul cu ochii mei.
Capitelul, VII
O miHINEAŢĂ LÎMAEA
Aspectul aspru, nemilosul alb şi negru al peisajului, dispăruse în întregime. Strălucirea soarelui căpătase o uşoară nuanţă ele chihlimbar; umbrele1 de pe peretele craterului erau de na. purpuriu închis. Spre răsărit, un nor întunecat de ceaţă continua să se târaseă, ascunzându-se de lamina soarelui, dar spre apus cerul era albastru şi limpede. Am început să-mi dau seama de timpul cât fusesem în nesimţire.
fii jurul nostru nu mai era vid. Se formase o atmosferă. Relieful

se contura mai precis, căpătase siguranţă şi varietate; în afară de erteva spaţii acoperite, M şi cofe, dte o pătură albă — care nu mai ea aer solid, ci zăpadă — aspectul arctic dispăruse eu totul. Spatii întinse, oaşcate,. de pământ gol şi accidentat, se întindeau pretutindeni, sub strălucirea soarelui. Pe alocuri, la marginea grămezilor de ză-padă, se formau mici băltoace efemere-şi şuviţe de apă, singurele lucruri care. se mişcau în această pustietate deplină. Lumina soarelui inunda, cele două treimi superioare ale sferei, amintindu-ne atmosfera miezului de vară, dar cum sfera se aşezase pe 6 grămadă de zăpadă, picioarele ne erau în umbră..
Răspândite pe povârniş, şi scoase în evidenţă de umbrele pe care le aruncau pe fâşiile albe de zăpadă netopită, se vedeau nişte forme asemănătoare unor beţişoare de lemn — uscate, răsucite, de aceeaşi nuanţă ruginie ca şi stân-ca pe care erau presărate. Privirea ţi se oprea fără voie asupra lor. Lemn! într-o lume lipsită de viaţă? Apoi, pe măsură ce ochii mi se obişnuiau, cu înfăţişarea,lor, am observat că toată această suprafaţă părea, un ţesut fibros, ca un covor de ace brune în umbra pădurilor de pini.
— Cavor!
— Da?
— Poate că acum Luna este o lume moartă... dar alfă dată...
Ceva îmi atrase atenţia.. Printre ace se zăreau nişte forme mici şi rotunde. Mi s-a părut că una dintre ele
se mişca se.
— Cavor, am şoptit.
— Ce?.
Nu i-am răspuns imediat. Priveam ţintă, neîncrezător. O clipă, nu mi-a venit să-mi cred ocnilor. Am scos un. strigăt nearticulat. L-am apucat de braţ şi i-am arătat cu degetul.
— Priveşte! i-am strigat, regăsindu-mi graiul. Acolo! Da! Şi dincolo!
El privi în direcţia pe care i-o arătam.
— Ah! zise el.
Cum aş putea să descriu ceea ce am văzut? Un fapt atât-de mărunt, dar care îmi părea totuşi uluitor şi emoţienănt. Pe aşternutul formai din ace lemnoase se aflau:— am mai spus — nişte corpuri ro-tunjite, ovale, care ar fi putut fi luate drept pietricele foarte mici. Şi iată că două dintre aceste corpuri ovale

se mişcară una după alta şi se rostogoliră; coaja plesni, şi prin crăpătura fiecăreia se ivi o linie subţire de un verde gălbui, grăbindu-se să primească încurajarea fierbinte a soarelui abia răsărit. Atât am văzut, pentru o clipă, şi apoi se mişcă şi se sparse încă unul!
— Este o sămânţă, zise Cavor. Apoi, l-am auzit şoptind foarte încet: Viaţă!
Viaţă! şi imediat ne-a trecut, prin minte gândul că lunga noastră călătorie nu fusese în zadar, că nu venisem într-o aridă îngrămădire minerală, ci într-o lume care trăia şi se mişca!
Priveam încordaţi. îmi amintesc că ştergeam sticla din faţa mea cu mâneca, furios pe cea mai mică urmă de abureală.
Imaginea era limpede şi vie numai în mijlocul câmpului vizual. Spre marginile ferestrei, ramurile moarte şi seminţele erau mărite şi deformate de curbura sticlei. Dar aveam ce vedea. Unul după altul, pe tot povârnişul însorit, aceste miraculoase corpuri mici şi brune plesneau şi se căscau, ca nişte păstăi, ca sâmburii; deschideau guri avide să soarbă căldura şi lumina revărsate în cascadă de soarele răsărit de curând.
Clipă de clipă, se desfăceau tot mai multe seminţe şi în acest timp colţii celor ce se desfăcuseră mai înainte ieşeau din coaja lor ruptă, trecând în a doua fază de creştere. Cu o siguranţă desăvârşită, cu rapiditate, aceste seminţe uimitoare scoteau o mică rădăcină, în jos, către sol şi un mugure ciudat, în formă de ghem, în sus. în scurt timp, întreaga pantă a fost presărată cu plante minuscule care se înălţau în. lumina fierbinte a soarelui.
N-au rămas mult în această stare. Mugurii în formă de ghem se umflară, se încordară şi se deschiseră dintr-o dată, lăsând să țâşnească o coroniţă de vârfuri roşii şi,ascuţite; apoi întinseră un buchet de frunze subţiri, alungite, de culoare brună, care începură să crească repede, vizibil, chiar în timp ce le priveam. Era o mişcare mai înceată decât a oricărui animal, dar mai rapidă decât a oricărei plante pe care o văzusem vreodată. Cum pot să vă fac să vă imaginaţi felul în care creşteau? Vârfurile frunzelor creşteau atât de repede încât se mişcau în sus, chiar sub ochii mei. Coaja brună a seminţei se zbârci şi fu absorbită într-o clipă de plantă. Aţi luat vreodată un termometru" în mână, într-o zi răcoroasă şi aţi observat cum se urcă în tub subţirea coloană de mercur? La fel creşteau şi aceste plante lunare.
În câteva minute — după părerea mea — colţii care ieşiseră

printre primii se şi lungiseră în formă de tulpină, şi scoteau chiar un al doilea buchet de frunze; panta, care păruse cu puţin timp mai înainte o întindere lipsită de viaţă, era acum întunecată de aceste ierburi chircite, de culoare verde măslinie, cu ţepi zburliţi, zguduite.de forţa cu care creşteau.
M-am întors, şi iată! în vârful unei stânci, spre răsărit, se legăna un ciucure asemănător, mai puţin dezvoltat, înclinându-se întunecat, în lumina orbitoare a soarelui, Cea mai departe, se vedea silueta unei plante masive, care îşi întindea ramurile-greoaie, ca un cactus, umflându-se vizibil, ca o băşică umplută cu aer.
Apoi am descoperit şi spre apus o formă asemănătoare, prelungă, înălțându-se deasupra tufişurilor. Lumina cădea din plin, şi am văzut că avea o intensă culoare portocalie. Creştea văzând cu ochii; dacă îţi întorceai privirea câteva clipe şi apoi o priveai din nou, avea alt contur; îşi întindea ramurile boante şi umflate şi ajunse repede să capete forma unui arbore de coral, de câteva picioare înălţime. Comparate cu aceste plante, ciupercile de bălegar de pe pământ, care cresc uneori până la un picior în diametru, într-o singură noapte, sunt de o lenevie exasperantă. Dar ciupercile noastre cresc sub forţa unei gravitaţii de şase ori mai mare decât pe Lună. Mai departe, prin văile şi pe şesurile ascunse de privirea noastră, dar nu şi de soarele care se înălţa, peste vârfuri şi grupuri de stânci strălucitoare creşteau tufişuri zburlite, o vegetaţie ţepoasă şi cărnoasă, grăbindu-se să profite de scurta zi în care trebuiau-să înflorească, să dea fructe şi seminţe şi să moară din nou. Creşteau ca printr-vn miracol.
Închipuiţi-vă î închipuiţi-vă această auroră! Rcânvierea aerului îngheţat, mişcarea şi însufleţirea solului, şi creşterea tăcută a vegetaţiei, această ascensiune nepămintească de tulpini cărnoase şi spice. închipuiţi-vă această privelişte luminată de o strălucire alături de care, pe Pământ, cel mai intens soare pare neputincios şi diluat. Şi, în această junglă însufleţită, prin locurile încă umbroase, se întindeau fâşii de zăpadă albăstruie. Iar pentru a avea o imagine completă a impresiilor noastre, trebuie să ţineţi seama că priveam printr-o sticlă groasă şi curbă, care diforma imaginile, aşa cum diformează o lentilă, lăsându-le clare şi strălucitoare numai în centrul câmpului vizual, iar spre margini mărindu-le şi făcându-le ireale.

Capitolul VIII
ÎNCEPE EXPLORAREA

Ne-am întors privirile, unul spre altul, cu acelaşi gând, cu aceeaşi întrebare în ochi. Pentru ca să crească plantele acestea au nevoie de aer, oricât ar fi de rarefiat — aer pe care l-am putea respira şi noi!,..";

— Trapa de ieşire! am rostit eu.

— Da, zise Cavor, vom vedea dacă există aer!

— Peste puţin, i-am răspuns, aceste plante vor fi de înălţimea noastră. închipuieşte-ţi... închipu-ieşte-ţi, la urma urmei... Este chiar sigur? De unde ştii că este chiar aer?. S-ar putea să fie azot; s-ar putea să fie chiar bioxid de carbon!

— Ne lămurim uşor, zise el, şi se apucă să facă proba. Scoase din balot o bucată mare de hârtie, o aprinse, şi o aruncă repede prin valva deschizăturii. M-am aplecat şi am privit în jos, prin sticla groasă, afară, la această mică flacără de mărturia căreia de pândeau atât de multe!

Hârtia a căzut afară şi s-a aşezat uşor pe zăpadă. Flacăra roză dispăru. O clipă, mi s-a părut că s-a stins... Apoi la marginea hirtiei a tremurat o mică limbă albăstruie,, a crescut şi a început să se întindă!

jGhemotocul s-a carbonizat în întregime, liniştit — în afară de porţiunea care venea în contact cu zăpada — şi s-a răsucit, scoțând o dâră tremurătoare de fum. Nu mai exista nici o îndoială; atmosfera Lunii era formată fie din oxigen pur, fie din aer, şi capabilă, deci — exceptând cazul că era extrem de rarefiată — să întreţină viaţa noastră pămintească. Puteam să ieşim afară — şi să trăim!;

M-am aşezat lângă trapa de ieşire, pregătindu-mă să deşurubez capacul, dar Cavor mă opri.

— Trebuie mai întâi să ne luăm o mică măsură de prevedere, zise el.

Mi-a explicat că, deşi atmosfera conţinea în mod sigur pxigen, putea să fie totuşi atât de rarefiată, încât să ne producă neplăceri grave. Mi-a amintit de râul de munte şi de faptul că aeronauţii care iau prea repede înălţime pierd adeseori sânge pe nas şi pe gură. în timp ce-mi vorbea, se ocupa cu prepararea unei băuturi, greţoasă la gust, după cum am simţit când am băut-o, la insistenţele Iui. în afară de o uşoară amorţire, băutura n-a mai avut, însă, vreun alt efect asupra mea. După aceea, ml-

a dat voie să încerc deşurubarea capacului.
Când capacul de sticlă a început să se deschidă, aerul dinăuntrul sferei, mai dens decât cel de afară, a pornit să iasă, prin şanţurile ghiventului, cântând ca apa dintr-un ceainic, înainte de a da în clocot. Cavor mi-a spus să mă opresc, deoarece era evident c? presiunea de afară era mult mai scăzută. Cu cât era mai scăzută, n-aveam de unde să ştim. Ţineam capacul strâns cu amândouă mâinile, gata să-1 închid la loc, dacă, în ciuda speranţelor noastre, atmosfera lunară s-ar fi dovedit prea rarefiată pentru noi, iar Cavor avea un cilindru de oxigen comprimat la îndemână, pentru a restabili la nevoie presiunea. Ne-am uitat în tăcere unul la altul, apoi la fantastica vegetaţie de afară care se îngroşa şi se înălţa vizibil şi fără zgomot. Aerul şuiera mereu, ascuţit, ieşind din sferă.
Pulsul a început să-mi zvâcnească puternic în urechi, iar zgomotele produse de mişcările lui Cavor au început să se îndepărteze. Totul devenea mai liniştit, din cauza rarefierii aerului..
Pe măsură ce aerul țâşnea şuierător prin ghivent, umiditatea se aduna în mici rotocoale de abur.
După o clipă, am simţit cum respiraţia mi-a devenit mai precipitată — ceea ce a durat, de. altfel, tot timpul cât am stat în atmosfera exterioară a Lunii — şi în urechi, în vârful degetelor, în gâtlej, s-a produs o senzaţie neplăcută, care a dispărut însă imediat.
Ameţeala şi greaţa mi-au îndepărtat în oarecare măsură curajul. Am închis puţin capacul, încercând să mă explic în grabă, faţă de Cavor. Dar acum el era cel mai îndârjit. Mi-a răspuns ceva, cu un glas care din cauza rarefierii aerului părea extraordinar de slab şi de îndepărtat. îmi recomanda o înghiţitură de rachiu, dându-mi chiar el exemplul. După ce "am băut, m-am simţit mai bine. Am desfăcut din nou capacul. Zvâcniturile din urechi au devenit mai puternice, dar şuierăturile aerului care ieşea din sferă încetaseră. Câteva clipe, am crezut că mă înşel.
— Ei bine? zise Cavor cu o umbră de glas.
— Ei bine? i-am răspuns.
— Continuăm?
După o clipă de gândire i-am spus:
— Asta-i tot?
— Da, dacă poţi să suporţi.

Drept răspuns, am. continuat să deşurubez. Am ridicat capacul circular din locul lui şi l-am aşezat cu grijă pe balotul de bagaje. Câţiva fulgi de zăpadă s-au răsucit în deschizătură, şi au dispărut, în timp ce aerul rarefiat şi nefamiliar al Lunii punea stăpânire pe sfera noastră. Am îngenuncheat şi apoi m-am aşezat pe marginea deschizăturii, privind afară. Dedesubt, la un metru de faţa mea, strălucea zăpada lunară, neatinsă de nici un picior.
Am tăcut un răstimp, privindu-ne..
— Nu te dor plămânii? zise Cavor.
— Nu, i-am răspuns. E suportabil.
A luat pătura, şi-a trecut capul prin gaura din mijloc, înfăşurându-se bine în jurul corpului. S-a aşezat pe marginea deschizăturii, şi-a lăsat picioarele să atârne, până când au ajuns la câţiva centimetri de zăpada lunară. A stat o clipă în cumpănă, apoi şi-a dat drumul, de la această distanţă, pe solul neumblat al Lunii. A făcut câţiva paşi, şi imaginea lui, văzută prin sticla sferei, era de-a dreptul grotescă. S-a oprit o clipă, privind în jur. Apoi şi-a luat avânt şi a sărit.
Sticla deforma totul, dar mi s-a părut că, oricum, saltul era extrem de mare. Dintr-un singur salt, se îndepărtase cu douăzeci sau treizeci de picioare. Ajunsese undeva sus, pe o masă stâncoasă, şi gesticula către mine. Poate că striga — dar nu auzeam nimic. Cum naiba făcuse acest salt? Parcă fusesem martorul unei scamatorii.
Încă nedumerit, am trecut şi eu prin deschizătură, apoi m-am ridicat în picioare. Chiar în faţa mea, zăpada se topise şi se formase uh fel de şanţ. Am tăcut un pas şi am sărit.:
M-am trezit zburând prin aer, am văzut că stânca pe care şedea Cavor îmi venea în întâmpinare; m-am apucat de muchiile stâncii şi am rămas aşa, complet buimăcit. Fără să vreau am scos un hohot penibil de râs. Eram teribil de zăpăcit. Cavor s-a aplecat, stri-cându-mi cu un glas şuierat să fiu atent. Uitasem că pe Lună, care are a opta parte din masa şi un sfert din diametrul Pământului, greutatea mea se redusese la a şasea parte. Acum fusesem obligat să-mi amintesc..
— Suntem eliberaţi din lanţurile mamei noastre, Pământul — zise Cavor. ¿
Caîculându-mi efortul, m-am căţărat până în vârful stâncii şi, mişcându-mă la fel de atent, ca un reumatic, am ajuns lângă

Cavor, sub lumina puternică a soarelui. Sfera rămăsese în urma noastră, la treizeci de picioare depărtare, pe grămada de zăpadă care se micşora mereu.
Cât vedeai cu ochii, pe îngrămădirea de stânci din fundul craterului se trezea la viaţă aceeaşi vegetaţie, întreruptă ici şi colo de umflăturile plantelor în formă de cactuşi; nişte licheni roşii şi purpurii creşteau atât de repede, încât parcă se căţărau pe stânci. Pe toată suprafaţa craterului, până la pereţii de piatră care o înconjurau, nu se zărea nimic altceva.
Pereţii craterului păreau să fie lipsiţi de vegetaţie, în afară de o porţiune de îîngă bază, şi presăraţi cu contraforturi, trepte şi platforme care atunci nu ne-au atras prea mult atenţia. Erau la câteva mile depărtare de noi, de jur împrejur; noi ne aflam aproape în centrul craterului, şi vedeam pereţii prin ceaţa gonită de vânf. într-adevăr, prin atmosfera rarefiată începuse să bată vântul, slab dar tăios, extrem de rece dar şi extrem de domol. Bătea în jurul craterului, dinspre partea unde peretele era întunecat şi ceţos, spre partea luminată şi încălzită. Cu greu se desluşea ceva prin ceaţa care plutea spre răsărit; din cauza teribilei intensităţi a soarelui nemişcat trebuia să privim cu ochii pe jumătate închişi, ţinând mâna streaşină.
— Se pare că nu există nici o suflare, zise Cavor, absolut nici una.
Am privit din nou în jur. încă mai dăinuia în misie speranţa să găsesc vreo urmă omenească,..turla vreunui edificiu, vreo casă sau vreo maşina; dar pretutindeni se întindeau stânci rostogolite, una peste alta, piscuri şi creste, tufişuri crescând în faţa noastră şi cactuşi umflându-se neîncetat, ca o negare absolută a speranţelor mele.
— Aceste plante sunt aici singurele stăpâne, am spus. eu. Nu există nici urma altor creaturi.
— Nici insecte... nici păsări... nimic! Nici o urmă, aiei un crâmpei, nici o fărâmă de viaţă animală. Dealtfel, dacă ar exista, ce ar face ele în timpul nopţii?... Nu! nu există decât aceste plante.
Mi-am pus mâna streaşină la ochi.
— E ca o privelişte de vis. Vegetaţia seamănă cu plantele de pe Pământ mai puţin chiar decât ceea ce ne imaginăm că se află printre stmeile străfundului de ocean. Uite-te acolo! Ai putea să crezi că este o şopâiiă transformată în plantă. Şi ce strălucire!

— Este abia începutul dimineţii, zise Cavor. Suspină şi privi în jur. Nu, nu este o lume pentru oameni. Şi, totuşi, într-un fel... te atrage.
Rămase tăcut câtva timp şi apoi începu să mormăie, cufundat în gânduri. O uşoară atingere m-a fâcut să tresar şi am observat că peste un pantof mi se întinsese un lichen subţire, albicios. Am mişcat piciorul; lichenul s-a transformat în pulbere, şi fiecare fărâmă a început să crească. L-am auzit pe Cavor scoțând o exclamaţie ascuţită; frunza unei plante îl înţepase, ea o baionetă.
El îşi roti privirile, căutând ceva printre stâncile din jurul nostru. O lumină bruscă, de culoare roză apăru pe o creastă zimţuită. Era un roz extraordinar, de o nuanţă palidă.
— Priveşte! âm strigat, întorcându-mă. Dar Cavor dispăruse..
O clipă, am rămas stupefiat. Apoi am făcut un pas grăbit, ca să privesc peste marginea stâncii. Dars surprins de această dispariţie, am uitat încă o dată că eram pe Lună. Mişcarea m-ar fi făcut să înaintez pe Pământ cam cu un metru; pe Lună, m-a dus la şase metri — et cinci metri mai departe de marginea stâncii. În primul moment, mi s-a părut că trăiesc senzaţia acelor coşmaruri când te prăbuşeşti la ne-sfârşit. Căci, dacă pe Pământ cazi, în prima secundă, şaisprezece metri, pe Lună cazi doar doi, şi numai cu a şasea parte din greutate. Cred că am căzut, sau mai curând am sărit în jos, vreo, zece metri. A durat mult — poate cinci sau şase secunde. Am plutit prin aer şi am căzut ca o pană, eufundându-mă până la genunchi într-o grămadă de zăpadă, lângă un perete de stâncă albastră-cenuşie, cu vine albe. Am privit în jur.. ...
— Cavor! am strigat, dar nu se vedea nici urmă de Cavor. Cavor! am strigat eu mai tare, dar mi-a răspuns numai. ecoul.
M-am întors, furios, şi m-am căţărat până în vârful stâncii...
— Cavor! strigam eu într-una. Strigam cu glasul unui miel rătăcit.
Nu se mai zărea nici sfera şi, pentru o clipă, o senzaţie insuportabilă de dezolare mi-a strâns inima.
Apoi l-am văzut. Râdea şi gesticula, ca să-mi atragă atenţia. Era pe o stâncă lucie, la douăzeci sau treizeci de metri depărtare. Nu puteam să-i aud glasul, x dar gesturile lui mă îndemnau să săr. Am ezitat, deoarece distanţa mi se părea enormă. Apoi m-am gândit că eram în stare să săr mai mult decât Cavor.

M-am dat cu un pas înapoi, mi-am luat elan şi am sărit cu toată puterea. Mi s-a părut că zbor prin aer ca. şi cum nu voi mai coborî niciodată. Zborul era halucinant şi în acelaşi timp plăcut, tot atât de ciudat ca într-un coşmar. Mi-am dat seama că sărisem cu prea mult avânt. Am trecut pe deasupra lui Cavor şi am văzut într-o râpă un desiş, ţepos, care se întindea să-mi întâmpine căderea. Am scos un ţipăt de spaimă. Mi-am întins mâinile înainte şi mi-am încordat picioarele.
M-am izbit de o tufă de plante asemănătoare ciupercilor, care au împrăştiat în jurul meu o puzderie de spori portocalii, acoperindu-mă cu un praf de aceeaşi culoare. M-am rostogolit de câteva ori şi apoi am rămas locului, zguduit de un râs nervos.
Faţa mică şi rotundă a lui Cavor mă privea pe deasupra unui tufiş zburlit. Striga ceva, dar nu reuşeam să-1 aud.
— Ce? am încercat eu să-1 întreb, fără să scot însă nici un sunet, din cauza respiraţiei precipitate. El îşi croi drum către mine; înaintând cu grijă printre tufişuri...
— Trebuie să fim atenţi! zise el. Luna nu cunoaşte nici un fel de disciplină. Ne vom rupe oasele.
M-a ajutat să mă ridic în picioare.
— Faci mişcări exagerate, zise el, scuturând cu mina praful portocaliu de pe hainele mele.
Şedeam nemişcat, gâfâind, lăsându-1 să-mi scuture praful de pe genunchi şi de pe coate şi să mă dojenească pentru neîndeminarea mea.
— Nu ne-am adaptat gravitaţiei de aici. Muşchii noştri nu şînt încă educaţi. Trebuie să facem câteva exerciţii practice. După ce îţi vei trage răsuflarea.
Mi-am scos doi-trei spini care mi se înfipseseră în mină şi m-am aşezat pe un colţ de stâncă. Muşchii îmi tresăreau şi aveam sentimentul de descurajare pe care îl încearcă pe Pământ, la prima cădere, cel care învaţă să meargă pe bicicletă.
Deodată, Cavor se gmdi că, după căldura soarelui, aerul rece al râpei ar putea să-mi dea febră. Ne-am căţărat din nou în lumina soarelui şi am constatat că, în afară de câteva julituri, nu căpătasem nici o rană mai gravă. La propunerea lui Cavor, am căutai în preajma, cu privirea, pentru săritura următoare, un loc sigur şi uşor abordabil. Am ales o mică platformă de stâncă, la vreo zece metri depărtare, des-părţită de noi prmtr-un mic tufiş de spini ae culoare verde-măslinie.

— Socoteşte că sări până aici! zise Cavor, cu aerele unui antrenor, şi îmi arată un punct situat la vreun metru de picioarele mele. De data aceasta, am reuşit să sar fără greutate, şi trebuie să mărturisesc că am simţit o oarecare satisfacţie când Cavor, greşind cu vreo jumătate de metru, s-a înţepat în spinii tufişului. Vezi, trebuie să fii prudent, zise el, scoțându-şi spinii. De atunci a încetat să se msâ considere antrenorul meu, devenindu-mi tovarăş m m-suşirea artei de a merge pe Lună. Ne-am propus o săritură mai Bşoară şi, efectuînd-o lără greutate, am sărit înapoi, repetând-o apoi de câteva ori şi obişnuindu-ne muşchii cu noile condiţii. N-aş fi crezut niciodată, dacă n-aş fi experimentat, că adaptarea se putea face atât de repede. în foarte scurt timp, într-adevăr, după mai puţin de treizeci de sărituri, puteam să ne dozăm efortul necesar pentru o anumită distanţă, aproape cu siguranţa de pe Pământ.
În tot acest timp, plantele lunare creşteau în jurul nostru tot mai înalte, mai dese şi mai îneîlcite, în fiecare clipă mai groase şi mai lungi: plante spi noase, cactuşi verzi şi masivi, ciuperci, plante căr noase, în formă de licheni, sau în fel de fel de forme ciudate. Eram însă atât de preocupaţi de salturile noastre, încât un timp nu am mai luat în seamă expansiunea lor neîncetată.,. Ne cuprinsese o exaltare extraordinară. Cred eă, în parte, se datora senzaţiei de eliberare, după timpul petrecut în interiorul sferei; în primul rând, însă, ne incinta dulceaţa diafană a aerului care conţinea — sunt sigur — o proporţie mult mai mare de oxigen decât atmosfera terestră.. Deşi înconjurat de o lume ciudată, mă simţeam tot atât de curajos şi de întreprinzător ca un londonez ajuns pentru prima oară în munţi; şi cu toate că eram puşi în fata Necunoscutului, nici unul dintre noi nu se simţea înfricoşat.
Eram din ce în ce mai temerari. Am reperat o mică movilă acoperită de licheni, cam la cincisprezece metri depărtare, şi am coborât cu uşurinţă pe vârful ei, unul după altul.
— Bine! ne strigam unul altuia. Bine! Cavor a făcut trei paşi şi s-a avmtat către o pantă atrăgătoare, înzăpezită, la mai bine de douăzeci de metri depărtare. Era caraghios, cu şapca lui de jucător de crichet, murdară, eu părul ţepos, cu trupul mic şi rotund, cu pantalonii lui bufanţi, cu braţele şi picioarcâe îndoite şi proiectate, în zbor, pe întinderea fantastică a peisajului lunar. M-a cuprins un acces de râs, am sărit şi eu şi — buf! — am căzut

lângă el.
Am făcut câţiva paşi de Gargantua, am mai sărit de vreo trei-patru ori şi în cele din urmă ne-am aşezat într-o depresiune acoperită de licheni. Flâ-mânij ne dureau. Ne trăgeam răsuflarea, privindu-ne cercetător unul pe celălalt. Cavor, gâfâind, mormăia ceva despre „senzaţii uluitoare". Şi atunci mi-a trecut prin minte o întrebare. Pentru moment, nu mi s-a părut nimic grav, ci doar o întrebare firească în situaţia respectivă.
—: Ia ascultă, am întrebat. Ştim exact unde ara lăsat sfera?
Cavor îşi întoarse privirea către mine.
— €e?
Abia atunci m-a izbit adevăratul sens al întrebării
rasele.
— Cavor! am strigat eu, apucându-1 de braţ. Unde
este sfera?
Capitolul IX
PIERDUŢI PE JLUNĂ
Figura lui reflectă propria mea nelinişte. Cavor se ridică în picioare şi privi în jur peste tufişurile care, mconiurindu-ne, parcă se străduiau din răsputeri să crească cât mai înalte. îşi duse cu un aer de nesiguranţă o mână la buze. Apoi vorbi, şovăitor:
— Cred, zise el încet, că am lăsat-o... undeva... cam pe acolo...
Degetele lui descrisem un arc.
— Nu sunt sigur. Expresia de consternare i se in-.tipări şi mai adânc. în orice caz, zise el, privindu-mă, poate să fie prea departe.
Ne-am ridicat amândoi în piqioare. Scoteam exclamaţii fără înţeles.
În jurul nostru, pe pantele însorite, spumegau şi se legănau desişurile spinoase, cactuşii umflaţi, lichenii căţărători; prin locurile umbroase dăinuiau grămezi de zăpadă. Spre nord, spre sud, spre est şi spre vest, aceeaşi monotonie de forme neobişnuite. Şi undeva, îngropată în masivitatea vegetaţiei.în-cilcite, se aña sfera noastră, casa noastră, singurul nostru refugiu, singura noastră speranţă de a ne salva din această fantastică junglă de-o zi în care nimerisem.
— Cred, la urma urmei, zise el, arătând brusc într-o uirecţie, că trebuie să fie pe acolo.
— Nu, i-am răspuns. Am făcut o curbă. Priveşte! Se văd urmele

paşilor mei. Este clar că sfera se găseşte mai spre răsărit, mult mai spre răsărit. Nu! siera trebuie să fie pe acolo.
— Cred, zise Cavor, că am avut tot timpul soarele spre dreapta.
— wiie mi se pare că, la fiecare săritură, aveam umbra în. faţă.
Ne-am privit în tăcere. Suprafaţa craterului devenise, în închipuirea noastră, enormă, iar desişurile care creşteau mereu păreau de nepătruns.
— Doamne sfinte! Am fost nebuni.
— Bineînţeles, trebuie. să o regăsim, zise Cavor şi cit mai curând. Căldura e tot mai puternică. Dacă locul n-ar fi fost atât de uscat, acum am fi leşinat de căldură. Şi... mi-e foame.
L-am privit ţintă. Nu mă gândisem până acum la acest aspect al problemei. Mi-am dat seama, deodată, ca mizera îngrozitor de foame.
— Da, am spus cu convingere, şi mie. Se ridică, hotărât să acţioneze.
— Trebuie neapărat să găsim sfera.
Am examinat, cu tot calmul de care eram în stare, lanţurile nesfârşite de stânci şi tufişuri care acopereau fundul craterului, cântărind fiecare în tăcere şansele de a găsi sfera înainte de a ne copleşi cu totul căldura şi foamea.
— Nu poate să fie mai departe de vreo cincizeci de metri, zise Cavor, făcând un gest nehotărât. N-avem de făcut decât să cercetăm prin jur, până câhd o vom găsi.
— E tot ce putem face, i-am răspuns, fără prea mult entuziasm pentru a porni în căutare. Tare aş vrea ca aceste blestemate tufişuri cu spini să rfu crească atât de repede!
— Bine zici, zise Cavor. Dar sfera se afla pe un morman de zăpadă. s
Am privit în jur, cu speranţa zadarnică de a recunoaşte vreo movilă sau vreun tufiş care fusese lângă sferă. Dar pretutindeni întâlneam aceeaşi uniformitate deconcertantă, pretutindeni tufişuri, înăl-țându-se cu repeziciune, ciuperci lăţindu-se pe stânci, grămezi de zăpadă micşorându-se, totul într-o neîncetată şi inevitabilă transformare. Soarele dogorea cu putere; slăbiciunea, provocată de o foame inex-plicabilă, se alia cu totala noastră dezorientare. Şi în timp ce şedeam acolo, nedumeriţi şi pierduţi în peisajul neobişnuit, am auzit, pentru prima oară de când eram pe Lună, un sunet, altceva decât mişcarea plantelor care creşteau, decât suspinul slab al vân-

tului, sau decât zgomotele pe care le făceam noi înşine.
Bum... Bum... Bum...
Venea de dedesubt, din interiorul Lunii. Şi parcă îl auzeam şi cu urechile, şi cu picioarele. Avea o rezonanţă surdă, înnăbuşită de distantă şi îngroşată de materia pe care o străbătea. Nu-mi pot imagina vreun alt sunet care să ne fi surprins mai mult, sau care să fi transformat mai profund aspectul peisajului înconjurător. Sunetul, amplu, lent şi uniform, părea bătaia unui ceas gigantic, îngropat în pământ.
Bum... Bum... Bum...
Era un sunet amintind mânăstirile liniştite, nopţile de insomnie în oraşe aglomerate, ceasurile de veghe şi de aşteptare, tot ceea ce este ordonat şi metodic fa viaţă; cit de pregnant şi de misterios fiama în această pustietate fantastică! Pentru privire, totul rămăsese neschimbat; dezolarea tufişurilor şi cactuşilor care se legănau liniştiţi în bătaia vântului, că-r ţărându-se neîncetat până pe vârfurile îndepărtate, cerul liniştit şi întunecat, de care atârna soarele fierbinte, dogorind cu putere. Şi, deasupra tuturor, ca un avertisment, ca o ameninţare, palpita acest sunet enigmatic.
Bum... Bum... Bum...
Ne-am întrebat unul pe altul, cu glasuri slabe, aproape în şoaptă: — Un ceasornic?
— Ca un ceasprnic 1
— Ce este?
— Ce poate fi?
— Să numărăm, sugeră Ca vor, însă puţin cam târziu, deoarece, la cuvintele lui, sunetul încetă.
Liniştea, zvâenetul dezamăgiter al tăcerii ne provocara un nou şoc. Câteva clipe, nici n-am mai fost siguri că auzisem vreun sunet. Sau poate încă îl mai auzeam? Oare auzisem într-adevăr ceva?
Am simţit pe braţ apăsarea mâinii lui Cavar. Vorbea cu jumătate de glas, ca şi cum i-ar fi fost teamă să nu trezească pe cineva din somn.
— Să rămânem unul lângă altul, şopti el, şi să căutăm sfera. Trebuie să. găsim sfera. Zgomotul ăsta e de neînţeles.
— Şi încotro să mergem.
El şovăi. Eram apăsaţi de gândul că în jurul şi în preajma noastră se manifestau nişte prezenţe străine, nevăzute. Ce puteau fi?

Unde puteau fi? Oare acest peisaj arid, trecând alternativ de la îngheţ la căldură, nu era decât învelişul, masca vreunei lumi subterane? Şi, dacă era aşa, ce fel de lume? Ce soi de fiinţe se vor năpusti dintr-o clipă în alta asupra noastră?
Apoi, sfâşiind liniştea chinuitoare, tot atit de puternic şi brusc ca un tunet neaşteptat, se auzi un zăngănit şi un zgomot, de parcă fuseseră deschise cu putere nişte porţi mari de metal. Ne-am oprit locului, ţinându-ne răsuflarea. Apei Cavor s-a lipit de mine.
— Nu înţeleg! şopti el, chiar în urechea mea. Făcu cu mâna un gest vag către cer, expresia neclară a unor gâhduri şi mai neclare.
— Un adăpost! Dacă se întâmplă ceva... Am privit în jur. Am dat din cap, aprobându-1. Am pornit la drum, mergând tiptil,, cu cele mai
exagerate precauţii de a nu face zgomot. Ne-am îndreptat către un desiş de vegetaţie. Un sunet, ca: nişte ciocane care băteau într-un cazan, ne-a. făcut să grăbim pasul.
— Trebuie să ne târâm, şopti Cavor.
Frunzele inferioare ale plantelor-baionetă începuseră să se vestejească şi să se usuce,. în umbra celor crescute deasupra lor, astfel încât puteam să ne croim drum, fără greutate, printre tulpinile groase. Nu ne păsa de câte o zgârietură,. pe faţă sau pe mână. în inima desişului, m-am oprit gâfâind şi am privit spre Cavor.
— Subteran, şopti el. Dedesubt.
— Ar putea să iasă.
— Trebuie să. găsim sfera!
— Da,.dar cum?.
— Să ne târâm până vom da de ea!
— Dar dacă n-o găsim?
— Să rămânem ascunşi. Să vedem ce fel de fiinţe sunt.
— Rămânem împreună. El se gindi câteva clipe.
— în ce parte să mergem? — Lâr întâmplare I
Ne-am uitat cercetător, într-o parte şi în alta. Apoi, eu multă grijă, ana început să ne târâm. printre tolpinâJe plantelor, încercând să descriem, pe cât puteam, un cerc, oprindu-ne la fiecare ciupercă care se mişca, la fiecare zgomot, căutând din priviri sfera de care ne îndepărtasem atât de prosteşte. Din când în când se auzeau izbituri, bătăi, sunete stranii, inexplicabile,.

mecanice, venind de sub scoarţa lunară, iar o dată, şi apoi încă o dată ni s-a părut că auzim ceva, ca un huruit sau o învolburare slabă, adusă de vânt. Dar, înfricoşaţi cum eram, nu am îndrăznit să ne ridicăm pentru a cerceta întinderea craterului. Mult timp, n-am văzut nici urmă din fiinţele care provocau zgomotele atât de numeroase şi de insistente. "Dacă n-am fi fost prea sleiţi de foame şi n-am fi avut buzele crăpate de sete, ni s-ar fi părut că visăm cu ochii deschişi. Totul era absolut ireal. Singurul element care avea o oarecare realitate erau aceste sunete.
Străduiţi-vă să vă imaginaţi. De jur împrejur, jungla fantastică; frunzele în formă de baioneta se ridicau tăcute deasupra capului nostru, iar lichenii, în culori vii, cu pete de soare şi umbră, foşneau sub mâinile şi genunchii noştri, fremătând de energia cu care creşteau, aşa cum freamătă un covor când vân-tul pătrunde sub el. în fiecare clipă, ne. acoperea câte o ciupercă în formă de băşică, umflându-se şi întiiizându-se sub bătaia soarelui. în fiece clipă, ne aţinea calea câte o formă nouă, în culori vii. Celulele acestor plante erau mari cât. un deget, ca nişte mărgele de sticlă colorată. Şi toată vegetaţia, saturată de strălucirea nemiloasă a soarelui, se proiecta pe cerul de un negru albăstrui şi încă smălţuit, în ciuda luminii solare, de câteva stele care supravieţuiau. Straniu! Chiar formele, şi cristalele pietrelor erau stranii. Totul era straniu: senzaţiile noastre fizice erau bizare, fiecare mişcare se sfârşea cu o surpriză. Respiraţia şuiera subţire în gâtlej, Pingele zvâcnea în urechi, bătând ca un puls...
Şi mereu izbucneau lovituri, ciocănituri, huruituri, ritm de maşini şi apoi — mugetul unor animale mari!
PĂŞUNILE VIŢEILOR LUNARI
Şi astfel noi, doi bieţi naufragiaţi tereştri, pierduţi în sălbatica junglă de pe Lună, ne târam îngroziţi din faţa acelor sunete necunoscute. Ne-am târât, se pare, mult timp înainte de a vedea vreun selenit sau vreun viţel lunar, cu toate că mugetul şi grohăitul viţeilor se apropia neîncetat de noi. Ne-am târât prin râpi stâncoase, pe pante acoperite de zăpadă, printre ciuperci care la apăsarea noastră plesneau ca nişte băşici subţiri, scoțând un suc apos, peste un adevărat pavaj de plante asemănătoare ciupercilor şi pe sub tufişuri nesfirşite. Privirile noastre căutau tot mai deznădăjduite sferapărăsită. Zgomotul făcut de viţeii lunari era uneori un sunet prelung şi uniform, ca

al unui viţel obişnuit, alteori se ridica într-un muget furios, înspăimântător, şi apoi devenea un clefăit întretăiat şi bestial, ca şi ciim aceste creaturi nevăzute ar fi vrut să mănânce şi să mugească în acelaşi timp..
Când le-am văzut pentru prima dată, a fost dintr-o ochire rapidă, fugară, cu atât mai tulburătoare cu" cât era incompletă. Cavor se târa atunci înaintea mea şi a fost primul care şi-a dat seama de apropierea lor. S~a oprit, făcându-mi şi mie semn să stau locului.
Drept spre noi părea că înaintează un zgomot de trosnituri şi de tufişuri strivite, şi atunci, în timp ce şedeam ghemuit şi încercam să apreciez distanţa şi direcţia din care venea, s-a auzit în spatele nostru un muget teribil, atât de aproape şi de puternic încât vârfurile frunzelor baionete s-au înclinat, şi am simţit o răsuflare fierbinte şi umedă. întorcându-ne, am văzut nedesluşit, prin mulţimea legănătoare a tul pi-nelor, coastele strălucitoare ale viţelului lunar şi, proiectată pe cer, linia lungă a spatelui său.
Este greu, desigur, să mă rezum acum la primele impresii, deoarece ele au fost corectate de observaţii ulterioare. Ceea ce m-a izbit în primul rân-d, au fost eaermele lui dimensiuni: circumferinţa trupului măsura vreo optzeci de picioare, iar lungimea aproape două sute de picioare. Coastele se ridicau şi coborau ritmic, din cauza respiraţiei greoaie. Giganticul trup era întins pe sol, fleşcăit, iar pielea albă, încreţită, devenea din ce în oe mai întunecată de-a lungul spatelui. N-am văzut nici urmă de picioare. Atunci, cred că l-am văzut din profil, cel puţin capul teşit, ca şi când n-ar fi avut de loc creier, cu gitul împovărat de grăsime, cu gura bâloasă şi lacomă, cu nări mici şi cu ochi sirius închişi. Când stă în lumina soarelui, viţelul lunar ţine întotdeauna ochii închişi. Când a deschis gura, ca să mugească din nou,.am zărit o cavitate vastă, roşie, am simţit un suflu paiernic, apoi monstrul treeil mai departe, ca un vapor, târându-se pe burtă, mişcându-şi pielea zbârcită, rastogolindu-se, tăvăiindu-se pe lângă noi, şi, croin-du-şi cărare printre plante, dispăru repede din ochii noştri în tufişurile mai îndepărtate. Un" altul apăru ceva mai încolo, şi încă unul, iar apoi — ca şi cum ar fi mânat aceste grămezi însufleţite de provizii spre locul de păşune — îşi făcu apariţia, pentru o clipă, un selenit.Văzându-1, l-am strâns convulsiv pe Cavor de picior, şi am rămas amândoi nemişcaţi, cu privirea ţintă, mult timp după ce dispăruse de

lângă noi.
In contrast cu viţeii lunari, părea o fiinţă neînsemnată, o biată furnică, abia de cinci picioare înălţime. Purta o îmbrăcăminte făcută dintr-un material asemănător pielei, astfel încât nu i se vecea nici o porţiune din corp — dar, desigur, în onvinta aceasta eram încă ignoranţi. Selenitul ne apărea ca o creatură îndesată şi zburlită, având înfăţişarea unei insecte complicate, cu tentacule în formă de bici, şi cu un braţ zornăitor ieşind din trupul cilindric şi. lucios. Forma capului îi era ascunsă de o cască enormă, prevăzută cu o mulţime de ţepi — am descoperit mai târziu. că folosea ţepii ca să împungă viţeii refractari — precum şi de nişte ochelari de sticlă întunecată, aşezaţi foarte lateral, care dădeau aparatului metalic de pe faţă aspectul unui mugure. Braţele nu depăşeau îmbrăcămintea în care era învelit trupul;. mergea pe două picioare scurte care, deşi înfăşurate într-o îmbrăcăminte groasă, păreau neobişnuit de subţiri. Aveau coapsele foarte scurte, gambele foarte lungi şi laba piciorului mică.
Deşt îmbrăcămintea părea că atârnă greu, el înainta cu paşi foarte mari, din punct de vedere pămintean, şi îşi agita într-una braţul zornăitor. în scurtul răstimp cit l-am văzut trecmd, mişcările lui exprimau graba şi o oarecare mânie; curând după ce l-am pierdut din vedere, am auzit mugetul unui viţel lunar schimbându-se brusc într-un urlet scurt şi ascuţit, urmat de foşnetul unui mers mai rapid. Treptat, mugetele se îndepărtară şi apoi încetară cu tctui, ca şi cum păşunile căutate ar fi fost descoperite.
Am rămas aşa, trăgând cu urechea. Peste lumea lunară se aşternu liniştea. Dar mai trecu o bucată de timp înainte de a continua să ne târâm în căutarea sferei dispărute.;
Când î-am văzut din nou, viţeii lunari se aflau la o mică distanţă de noi, într-un loc plin de stânci prăbuşite. Suprafeţele înclinate ale stâracilor erau acoperite de nişte plante verzui-pestriţe, crescând în grămezi dese, ca nişte muşchi, pe care le păşteau aceste ciudate animale. Văzându-le, ne-am oprit la marginea tufişurilor prin care ne târam, privindu-le cu atenţie şi căutând în jur, pentru a-I mai vedea pe selenit. Viţeii lunari şedeau tolăniţi pe păşunea lor, ca nişte melci uriaşi, fără cochilie, nişte trupuri imense şi unsuroase, mâneînd zgomotos şi gâfâind de lăcomie. Păreau formaţi numai din grăsime, greoi şi atât de masivi încât

un bou îngrăşat ar fi părut, pe lângă ei, un exemplu de agilitate. Fălcile care se mişcau şi mestecau într-una, ochii închişi, mârâiturile cu care îşi însoţeau rumegatul erau dovada unei plăceri animalice, răscolindu-ne şi mai rău stomacurile goale..
— Porci! zise Cavor, cu o ură neobişnuită. Porci dezgustători! Le-a aruncat o privire furioasă de invidie, şi s-a târât mai departe prin tufişurile din dreapta noastră. Eu am mai rămas câtva timp, pentru a mă convinge dacă planta verde-pestriţă era bună ca hrană şi pentru oameni şi, cum rezultatul a fost negativ, rn-am târât după el, meştecând între dinţi o bucată..
Înaintarea ne-a fost din nou oprită de apropierea unui selenit, şi de data aceasta am reuşit să-1 observăm mai bine. Era într-adevăr îmbrăcat cu o haină şi nu cu un fel de tegument, ca la crustacei. Purta un costum asemănător celui pe care îl văzusem mai înainte, cu deosebirea că, pe lângă gât, ieşeau în afară nişte capete dintr-un material ca vata; şedea pe un promontoriu de stâncă.şi îşi mişca capul într-o parte şi în alta, ca şi cum ar fi cercetat craterul. Am rămas liniştiţi, temându-ne să nu-i atragem ateriţia, dacă ne mişcăm, şi după câtva timp el s-a întors şi a dispărut.
După ce am întâlnit într-o râpă încă o turmă de viţei lunari care mugeau, am trecut peste un loc unde se auzeau zgomote de maşini, ca şi cum vreo bală imensă de uzină ar fi fost instalată aproape de suprafaţa terenului. Şi, în timp ce sunetele continuau să se audă în jurul nostru, am ajuns la marginea unui mare spaţiu descoperit, de vreo două sute de metri în diametru şi perfect neted. în afară de vreo câţiva licheni care se prelingeau pe la margini, spaţiul era lipsit de vegetaţie, acoperit doar de o pulbere galbenă. Ne era teamă să străbatem acest loc viran, dar cum prezenta mai puţine piedici pentru înaintarea noastră decât tufişurile, am coborât şi arn început să-1 ocolim, cu băgare de seamă, pe la margine.
Câteva clipe, zgomotele de dedesubt au încetat; nu se mai auzea nimic, în afară de foşnetul slab al vegetaţiei care creştea. Apoi, deodată, s-a pornit un vacarm mai puternic, mai vehement şi mai apropiat de tot ceea ce auzisem până atunci. Era clar că venea de dedesubt. Înstinctiv, ne-am ghemui cât am putut mai mult, gata să ne afundăm imediat în desişul de lângă noi. Fiecare bătaie şi fiecare lovitură parcă vibra în trupurile noastre. Ciocăniturile şi zgomotele au devenit din ce în ce mai puternice,

şi vibraţia neregulată a crescut până când întreaga lume lunară părea că se zguduie şi pulsează.
— Să ne ascundem, şopti Cavor, şi m-am întors, după el, spre tufişuri,
În clipa aceea s-a auzit o bubuitură ca de tun, şi apoi s-a petrecut un fapt care mă urmăreşte şi acum, în vis. Mi-am întors capul, să mă uit la Cavor, şi în acelaşi timp am întins mâna înainte. Mâna n-a întâlnit nimic! Cădeam într-o gaură fără fund! Pieptul mi s-a izbit de ceva tare, şi m-am trezit cu bărbia pe marginea unei prăpăstii care se deschisese deodată sub mine; mâna mi se întindea în gol. Toată acea suprafaţă circulară şi neteda nu era decât un capac gigantic, care aluneca, într-un lăcaş pregătit anume, descoperind o groapă imensă.
Dacă nu ar fi fost Cavor, cred că aş fi rămas împietrit, atârnând peste marginea capacului şi privind în prăpastia enormă de dedesubtul meu, până când, în cele din urmă, m-aş fi prăvălit în adâncuri. Dar Cavor nu primise şocul care pe mine mă paralizase. El fusese la o mică distanţă de margine când capacul începuse să se deschidă şi, înţelegând primejdia prin care treceam, mă apucă de picioare şi mă trase înapoi. M-am aşezat o clipă, m-am târât în patru labe de la marginea prăpastiei, apoi m-am ridicat în picioare şi am alergat după el, peste su-prafaţa plăcii de metal care bubuia şi fremăta. Părea că se mişcă din ce în ce mai repede, şi tufişurile din faţa mea se dădeau la o parte, în timp ce alergam.
Era şi timpul. Spatele lui Cavor dispăru în tufişul ţepos, şi, pe când eu mă căţăram după el, imensul capac intră, cu un sunet puternic, în. lăcaşul lui. O bună bucata ele timp am rămas, gâfâincl neîndrăznind să ne apropiem de prăpastie.
Bar, în cele. din urmă, ne-am furişat cu multă grijă, centimetru cu centimetru, într-un loc din care puteam să privim în jos. Tufişurile din jurai nostru trosneau şi se zbuciumau sub forţa unui curent de aer care venea din josul puţului. La început, n-am văzut decât pereţii netezi şi verticali care coborau într-o beznă de nepătruns. Apoi am început să zărim treptat câteva luminiţe slabe care mergeau încoace şi încolo.
Câtva timp, această uimitoare prăpastie de necunoscut ne-a absorbit atenţia, astfel încât am uitai chiar şi de sferă. Pe măsură ce ne obişnuiam cu întunericul, am reuşit să distingem nişte forme extrem de mici, nelămurite şi fantomatice, care

mişunau în toate părţile printre minuscule luminiţe. Priveam, uluiţi şi neîncrezători, înţelegând atât de puţin, încât nici nu aveam ce ne spune. Nu desluşeam nimic care să ne facă să pricepem ce anume erau formele neclare pe care le întrezăream.
— Ce-ar putea să fie? am întrebat eu. Ce-ar putea să fie?,
— Mecanismul j... Probabil că ei trăiesc noaptea în aceste peşteri şi ies afară numai în timpul zilei.
— Cavor! Poate că ei sunt... acela... era ceva ase mănător cu... oamenii? x
— Acela nu era un om. i — Nu...
— Şi nu trebuie să riscăm nimic! Nu trebuie să facem nimic până când nu vom găsi sfera, mormăi el, pregătindu-se să pornească. Privi o clipă în jur, oftă, şi alese o direcţie. Am pornit prin junglă. Câtva timp am înaintat cu hotărâre, dar energia ni se micşora din ce în ce. Apoi, printre plantele mari, purpurii şi moi, au început să se audă zgomote de paşi şi strigăte. Ne-am ghemuit, ascultând zgomotele care răsunau de pretutindeni şi foarte aproape. Dar de data aceasta nu am văzut nimic. Am încercat să-i şoptesc lui Cavor că nu mai puteam să merg mult timp fără să mănânc, dar gura îmi era prea uscată şi abia de mai puteam să scot o şoaptă.
— Cavor, trebuie să mănânc.
Întoarse către mine o faţă neliniştită.
— Este cazul să rezişti, zise el.
— Dar trebuie, i-am răspuns; uită-te la buzele mele!
— Si mie mi-e sete..
— Cel puţin, dacă ar fi rămas puţină zăpadă!
— A dispărut de tot! Trecem de la clima arctică la cea tropicală cu viteza de un grad pe minut... v
Îmi sugeam degetele.
— Sfera! zise el. Nu există altă soluţie decât sfera.
Ne-am ridicat să pornim din nou, târâş, în cercetare. Nu mă gândeam decât la mâncare, şi la fel de fel de băuturi răcoritoare; îmi era poftă mai ales de bere. Mă obseda amintirea butoiaşului de optzeci de litri care se afla în cămara mea din Lympne. Mă gândeam la dulapul cu mâncăruri, de lângă butoiaş, si mai ales la cotlete şi la pateuri de rinichi — nişte cotlete fragede şi mulţi, mulţi rinichi, cu sos îmbelşugat şi consistent.

Căscam tot mereu de foame. Am ajuns într-un loc neted, acoperit cu plante roşii şi cărnoase, o vegetaţie monstruoasă,? temănătoare tufelor de coral: când călcam peste ele, se rupeau şi se sfărâmau, M-am uitat la marginile rupturilor. Aceste plante blestemate aveau cu siguranţă aspectul unor materii comestibile.
Am luat o bucată şi am mirosit-o.
— Cavor, am spus eu, cu glas răguşit.
Mă nrivi, şi figura i se strâmbă de dezgust.
— Nu încerca, zise el.
Am aruncat bucata şi am continuat să ne târâm câtva timp printre aceste plante cărnoase şi atrăgătoare.
— Cavor, l-am întrebat, de ce nu?
— Otravă, l-am auzit spunând, fără să se întoarcă. Ne-am mai târât câtva timp înainte de a mă hotărâ.
— Totuşi am să încerc, am spus.
El făcu un gest ca să mă împiedice, dar era prea târziu. îmi şi umplusem gura. El se ghemui, exa-. mânându-mă, în timp ce faţa i se strâmbă, în expresii din ce în ce mai ciudate.
— E bun, am constatat.
— Oh! Doamne!
Privea cum mestecam, cu faţa boţită într-o expresie care oscila între dorinţă şi dezaprobare; apoi cedă deodată poftei şi începu să bage în gură bucăţi mari. Un timp, n-am făcut nimic altceva decât să mâncăm.
Semăna destul de mult cu o ciupercă terestră, numai că era ceva mai moale şi, în timp ce o înghi-ţearn, producea în gât o senzaţie de căldură. La început, n-am simţit decât o satisfacţie oarecum mecanică. Apoi, sângele a început să circule mai fierbinte, buzele şi degetele au început să mă mări în ce. şi idei noi şi deplasate au început să ne treacă prin minte.
— E bună, am spus eu. Înfernal de bună! Ce depozit pentru surplusul nostru de populaţie! Surplusul nostru de populaţie săracă! şi am mai rupt o bucată.
Faptul că pe Lună se afla o hrană atât de delicioasă mă umplea de o îneîntare ciudată. O bucurie absurdă urmă depresiunii provocate de foame. Spaima şi nesiguranţa în care trăisem dispărură cu totul. Nu mai priveam Luna ca pe un tărâm din care doream să scap cu orice preţ, ci ca pe un posibil refugiu al omenirii sărace. Cred că, imediat după ce am mâncat din

această ciupercă, uitasem cu totul de seleniţi, de viţeii lunari, de capacul şi de zgomotele care ne speriaseră.
După ce am repetat de trei ori observaţia mea în legătură cu „surplusul de populaţie", Cavor mi-a răspuns cu aceleaşi vorbe, aprobându-mă. Simţeam cum mi se învârteşte capul, dar o puneam pe seama efectului stimulator al hranei, după un post lung.
— Excelentă descoperire, Cavor, am spus eu. S sania doar cu un cartof.
Ceei zici? întrebă Cavor. descoperirea Lunii... scamă doar cu un cartof?
L-am privit, şocat de glasul lui, răguşit brusc, şi de greutatea cu care articula. Mi-a trecut prin gând CS probabil ciuperca îl îmbătase. M-am gândit, de asemeni, că se înşela. închipuindu-şi că el descoperise Luna — n-o descoperise, venise numai pe ea. Am încercat să-i pun mâna pe braţ şi să-i explic acest lucru, dar problema era prea subtilă pentru mintea lui. De altfel, îmi venea extrem de greu s-o exprim. A încercat o clipă să mă înţeleagă —: ţin minte că mă întrebam dacă nu cumva ciuperca îmi făcuse şi mie ochii tot atât de spălăciţi ca ai lui. Cavor se lansa în observaţii proprii.
— Noi stem, anunţă el, cu un sughiţ solemn, creaturile a ceea ce mâncăm şi bem.
Repetă fraza şi, deoarece mă simţeam capabil de subtilităţi, m-am hotărât să-1 contrazic. Poate că m-am îndepărtat puţin de la subiect. Dar este sigur că el nu-mi dădea atenţia cuvenită. Se ridică cu greu în picioare, sprijinindu-se cu o mână de capul meu, ceea ce era o lipsă de respect, şi privi în jur fără să se mai teamă de fiinţele din Lună.
Am vrut să-1 fac să înţeleagă că dintr-un motiv care nu-mi apărea prea limpede, faptul era primejdios; dar cuvântul „primejdios" se amestecă oarecum cu „indiscret", şi ieşi ceva cam ca „injurios"; după o încercare de a descurca aceste cuvinte, am reluat discuţia, adresându-mă mai ales plantelor în formă de coral, nefamiliare, dar atente, care se aflau în jur.
Simţeam că era necesar să lămuresc pe loc confuzia dintre Lună şi cartof — şi m-am rătăcit într-o lungă paranteză asupra importanţei unei definiţii precise. Mă străduiam să ignorez faptul că senzaţiile mele fizice nu mai erau de Ioc plăcute.
Din motive pe care le-am uitat, gândul mi s-a întors la proiectele

de colonizare.
— Trebuie să anexăm Luna, am spus eu. Nu trebuie să mai amânăm. Ete una dintre sarcinile
Omului Alb. Gavor... suntem nişte... hâc... satapi... să zic, satrapi! Un Imperiu la care n-a visat nici Gezar. Se va scrie în toate ziarele. Cavoreţia. Bed-fordeţia, Bedfordeţia. Hâc... limited. Vreau să zic... nelimitat! Practic.
Eram cu siguranţă beat. Am început o lungă argumentare, arătând infinitele binefaceri pe care le va aduce Lunii sosirea noastră: Am încercat cu greu să demonstrez că sosirea lui Coîumb a fost, Ia urma urmei, o binefacere pentru America. îmi dădeam seama că îmi uitam mereu argumentele şi, pentru a umple timpul, continuam să repet „asemenea lui Columb".
Din acest moment, amintirea efectelor acestei ciuperci îngrozitoare a devenit confuză. îmi amintesc doar că ne-am declarat intenţia de a nu suporta nici o insolenţă din partea unor insecte blestemate, că am hotărât că nu le şedea bine oamenilor să se ascundă, în mod ruşinos, pe un simplu satelit, că ne-am aprovizionat cu mari cantităţi de ciuperci — fie pentru a le folosi drept proiectile, fie nu ştiu pentru ce — şi, fără să ne mai sinchisim de înţepăturile plantelor-baionetă, am pornit la drum prin lumina soarelui.
Am întâlnit aproape imediat nişte seleniţi. Erau şase, şi treceau peste un loc stâncos, într-un singur şir. scoțând tot felul de zgomote, şuierături şi schelălăieli. Cred că ne-au zărit toţi în acelaşi timp, deoarece au devenit deodată liniştiţi şi nemişcaţi ca nişte animale, cu feţele întoarse către noi.
Pentru o clipă, am simţit că mă trezesc.
— Însecte, murmură Cavor, insecte!... şi ei cred că am de gând să mă târăsc pe burtă... pe burta mea de vertebrat!
— Pe burtă, repetă el, încet, ca şi cum ar fi analizat această insultă.
Apoi, deodată, cu un fel de furie, el făcu trei salturi mari în direcţia lor. Sări greşit; făcu câteva tumbe prin aer, se răsuci pe deasupra lor, şi dispăru printre băşicile de cactuşi, provocând un vârtej enorm. Nu ştiu ce părere şi-au făcut seleniţii despre acest atac neaşteptat — şi, după părerea mea, nedemn — al unor fiinţe de pe altă planetă. Parcă îmi amintesc că i-am văzut întorşi cu spatele, aler gând. în toate direcţiile, dar nu sunt sigur. Toate aceste ultime incidente, înainte de a se produce uitarea,

îmi sunt nelămurite şi estompate. Ştiu că am făcut un pas, ca să-1 urmez pe Cavor, m-ara-împiedicat şi am căzut cu capul în jos printre stânci. M-am simţit deodată — de aceasta sunt sigur — foarte rău. Parcă îmi mai amintesc şi de o luptă violentă, de nişte gheare metalice care mă apucau..., Următoarea amintire clară este că ne-am trezit1 prizonieri la nu ştiu ce adâncime sub suprafaţa! Lunii; eram în întuneric, în mijlocul unor zgomote stranii şi tulburătoare; trupurile ne erau acoperite, de zgârieturi şi de răni. iar capetele ne dureau în grozitor.

Capitolul XE FAŢA SELENIŢHUMfi1

M-am trezit stâpd gnemuit într-un. întuneric plin de zgomote. Mult timp n-am putut să înţeleg unde mă aflam şi nici cum ajunsesem acolo. M-am gândit la dulapul în care eram închis uneori, pe când eram copil, apoi la o cameră foarte întunecoasă şi zgomotoasă în care dormisem în timpul unei boli. Dar sunetele din jurul meu nu mai erau cele cunoscute, iar în aer plutea un miros uşor, ca în atmosfera unui grajd. Apoi, am presupus că încă lucram la sferă şi că intrasem în pivniţa casei lui Cavor. Apoi mi-am amintit că terminasem sfera, şi mi-am închipuit că suntem înăuntrul ei, călătorind prin spaţiu.

— Gavor, nu putem avea puţină lumină? Nici un răspuns.

— Cavor! am insistat eu. S-a auzit un geamăt.

— Capul meu! l-am auzit spunând, capul meu! Am încercat să-mi duc mâinile la frunte, care. mă

durea, şi am descoperit că erau legate împreună. Am rămas uluit. Le-am dus la gură şi am simţit o răceală metalică. Eram legat în lanţuri. Am încercat să-mi desfac picioarele şi mi-am dat seama că şi ele erau înlănţuite; mai eram legat şi de sol, cu un lanţ mult mai gros, petrecut în jurul mijlocului.

Eram mai îhspăimântaţ decât în oricare dintre straniile noastre. aventuri de până atunci. Câtva timp, am încercat în linişte lanţurile.

— Cavor! am strigat eu tare, de ce sunt legat? De ce m-ai legat de mâini şi de picioare?

— Nu te-am legat eu, răspunse el, ci seleniţii. Seleniţii! Gândurile mi s-au învârtit câtva timp

În jurul acestui cuvânt. Apoi amintirile mi-au revenit; pustiul acoperit de zăpadă, topirea aerului, creşterea plantelor, salturile noastre ciudate şi târâtul printre stâncile şi vegetaţia din crater. îmi reveni în minte toată oboseala căutării noastre disperate

pentru a regăsi sfera... Şi, în cele din urmă, deschiderea marelui capac care acoperea groapa!
Apoi, în timp ce mă străduiam să-mi reamintesc ultimele noastre mişcări, până la situaţia prezentă, durerea de cap deveni insuportabilă. Ajunsesem la o barieră de netrecut, la un gol pe care nu puteam să-1 umplu.
— Cavor!
— Da.
— Unde ne aflăm?
— De unde să ştiu?
— Suntem morţi? Ce prostie!
— Atunci, ne-au prins!
Îmi răspunse doar printr-un mormăit. Urmele toxinelor din ciuperci îi făceau, probabil, neobişnuit de nervos... .
— Ce ai de gând să faci:
— De unde să ştiu eu ce trebuie să fac?
— Oh, foarte bine, i-an răspuns, şi am rămas tăcut. Apoi, m-am trezit dintr-un fel de stupoare
— Oh, Doamne: a;,, vrea să înceteze bâzâitul acesta!
Am căzut amândoi din nou în tăcere, ascultând amestecul de zgomote confuze care ne umpleau auzul, ca zgomotele înfundate ale unei străzi sau ale unei fabrici. Nu reuşeam să desluşesc nimic; urmăream un ritm. apoi altul, dar în zadar. După o bună bucată de vreme, am început să disting un sunet nou, ascuţit, care nu se amesteca cu restul, ci se desprindea, ca să mă exprim astfel, din fondul tulbure al zgomotelor. Era o succesiune de bătăi uşoare, distincte, nişte foşnituri ca ale unor frunze de iederă pe o fereastră, sau ca mişcările unei pă-sări într-o cutie. Am tras cu urechea şi am privit în jur, dar întunericul era ca un giulgiu de catifea. S-a auzit un zgomot ca lunecarea uşoară a unor ză-voar.e bine unse. Apoi a apărut în faţa mea, atârnând parcă într-o imensitate neagră, o linie subţire şi strălucitoare.
— Priveşte! şopti Cavor, foarte încet.
— Ce-i asta?
— Nu ştiu. "
Priveam cu ochii încordaţi.
Linia subţire şi strălucitoare deveni o fâşie, tot mai largă şi mai palidă. Avea aspectul unei lumini albăstrui care cădea pe un zid văruit în alb. Marginile încetară de a mai fi paralele; una dintre

ele se transformă într-o muchie dinţată. M-am întors să-i vorbesc lui Cavor şi am văzut, cu uimire, că o ureche îi era puternic luminată, în timp ce tot restul corpului rămânea în întuneric. Mi-am întors capul, atât îmi permiteau legăturile.
— Cavor! i-am spus, lumina vine din spate!
Urechea dispăru — şi în raza de lumină apăru un ochi!
Deodată, crăpătura care lăsase să intre lumină se lărgi şi se dovedi a fi cadrul unei uşi. Dincolo de ea se Vedea o perspectivă de culoarea safirului, iar în pragul uşii se afla, proiectată pe fondul luminos, o siluetă cu un profil grotesc.
Am făcut amândoi sforţări disperate de a ne întoarce şi, nereuşind, am continuat să privim peste umeri. Prima mea impresie a fost aceea a unui patruped stângaci, cu capul aplecat. Apoi am observat că era corpul slab şi pipernicit, picioarele strâmbe, scurte şi extrem de subţiri, ale unui sele-nit. Ţinea "capul vârât între umeri. Nu avea casca şi haina folosite la suprafaţa Lunii.
Ne apărea ca o făptură neagră şi mohorâtă, dar, în mod instinctiv, imaginaţia noastră i-a acordat forme omeneşti. Eu, cel puţin, am observat imediat că era puţin cam cocoşat, cu o frunte înaltă şi trăsături alungite.
A făcut trei paşi înainte şi s-a oprit. Se părea că mişcările lui nu produceau absolut nici un zgomot. Apoi a înaintat din nou. Mergea ca o pasăre — punând picioarele umil în faţa celuilalt. S-a dat la o parte din raza de lumină care venea prin cadrul uşii, şi parcă a dispărut cu totul în umbră.
O clipă, ochii mei l-au căutat unde nu era, şi apoi l-am zărit stând în faţa noastră, în plină lumină. Numai că trăsăturile omeneşti pe care i le atribuisem nu existau de loc!
Ar fi trebuit, desigur, să mă aştept la aceasta, dar n-o făcusem. Şocul a fost, pentru mine, extraordinar. Selenitul părea lipsit de figură; în locui ei avea un fel de mască, ceva monstruos, o diformitate care se infirma pe ea însăşi şi nu putea fi explicată. Nu avea nas, iar ochii bulbucaţi erau aşezaţi lateral — ochii pe care eu îi luasem drept urechi... Am încercat, mai târziu, să desenez unui dintre aceste capete, dar n-am reuşit.
Gura era curbată în jos, ca o gură omenească pe o faţă cu aspect feroce.
Capul era aşezat pe un gât articulat în trei locuri, aproape ca scurtele încheieturi ale piciorului unui crab. Nu puteam să văd

încheieturile membrelor, deoarece erau înfăşurate în nişte fâşii, ca nişte moletiere, care formau singura îmbrăcăminte a acestor fiinţe.
În momentul acela îl priveam ca pe o imposibilitate, ca pe o alcătuire demenţială., Cred. că şi el era uimit — şi poate avea motive mai puternice decât noi. Numai că, blestematul, nu lăsa să i se vadă uimirea. Noi ştiam, cel puţin, cum ajunsesem în faţa acestor creaturi nefireşti. Dar închipuiţi-vă cum ar reacţiona, de exemplu, nişte londonezi cumsecade, întâlnind printre oile din Hyde Park o pereche de animale, de mărimea oamenilor, dar absolut diferite de orice alte creaturi pământeşti!
Cam aceasta a fost, probabil, şi impresia lui.
Închipuiţi-vă cum arătam noi! Eram legaţi de mâini şi de picioare, obosiţi şi murdari, cu barba crescută de două degete, cu feţele zgâriate şi însângerate. Vi-l puteţi închipui pe Cavor, cu pantalonii lui bufanţi (sfâşiaţi în câteva locuri de plantele-baionetă), cu cămaşa de flanelă şi cu vechea şapcă de jucător de crichet, cu părul aspru şi răvăşit, atârnând în zeci de smocuri. în lumina albastră, faţa lui nu părea roşie, ei aproape neagră; buzele şi petele de sânge închegat pe mâini erau negre de-a binelea. Eu eram într-o stare şi mai proastă — dacă e cu putinţă — decât el, din cauza ciupercilor galbene în mijlocul cărora sărisem. Hainele ne erau descheiate, iar pantofii ne fuseseră scoşi şi se aflau alături de noi. Şedeam în capul oaselor, cu spatele către lumina ciudată şi albăstruie, examinând un monstru ieşit, parcă, din imaginaţia,lui Durer.
Cavor a întrerupt primul tăcerea, dregându-şi glasul şi începând să vorbească răguşit. De afară au început să se audă mugete teribile, ca şi cum un viţel lunar ar fi fost în primejdie. S-a sfârşit cu un ţipăt, şi totul a reintrat în linişte.
Imediat, selenitul s-a întors, a trecut în umbră, s-a oprit să ne privească pentru o clipă din prag, a închis uşa în urma lui, şi am rămas din nou învăluiţi de întunericul enigmatic şi plin de murmure, în care ne trezisem.

Capitolul XII

DOMNUL CA VOR FACE CÎTEVA PRESUPUNERI

Câtva timp, nici unul dintre cpi n-a scos nici o vorbă. îmi era cu neputinţă să mă concentrez asupra evenimentelor pe care le provocasem.
— Ne-au prins, am spus eu m cele din urmă.

— Din cauza ciupercilor dumitale...
— Da, dar dacă n-aş fi mâncat, leşinam şi muream de foame.
— Poate reuşeam să găsim sffra.
Văzându-i îmcăpățânarea, mi-am pierdut cumpătul şi am început să înjur ca pentru mine însumi. Tăceam, insultându-ne unul pe altul în gând. Băteam toba cu degetele, între genunchi, şi făceam sa zornăie inelele lanţurilor. Apoi, am fost nevoit să vorbesc din nou.
— în orice caz, ce înţelegi din tot ce s-a întâm-tâmplat? am întrebat eu, umil.
— Sunt nişte fiinţe raţionale... ştiu să facă diverse lucruri. Luminile pe care le-am văzut...
Se opri. Era clar că nu înţelegea nimic. Când vorbi din nou, îmi mărturisi exact acest lucru.
— La urma urmei, cred că ei sunt mai umani decât avem dreptul să ne aşteptăm. Presupun...
Pauzele lui erau enervante.. — Ei?
— Presupun, în orice caz... că pe orice planetă, unde există un animal inteligent, el îşi poartă cutia craniană ridicată, are mâini şi merge în poziţie ver ticală... "
După un timp schimbă subiectul.
— Suntem la o oarecare adâncime, zise el. Cred... la vreo două mii de picioare, sau chiar mai mult..
— De ce crezi asta?
— Aerul e mai rece. Şi glasurile noastre sunt mult mai puternice. Atenuarea senzaţiilor... a dispărut cu totul. Şi apăsarea din urechi şi din gât.
Abia atunci mi-am dat şi eu seama.
— Aerul este mai dens. Probabil că suntem la adâncime... poate chiar la o milă... în interiorul Lunii
— Nu ne-am gândit niciodată că ar putea să existe o lume în interiorul Lunii..
— Nil,
— Am fi putut?
— Da. Numai că... ne împiedică obişnuinţa. Rămase câteva clipe pe gânduri.
— Acum, zise el, mi se pare atât de evident! Bineînţeles! Luna trebuie să aibă o mulţime de cavităţi, cu o atmosferă interioară, şi cu o mare în centrul imenselor ei grote. Se ştie că Luna are o greutate specifică mai mică decât Pământul; se ştie că are

foarte puţin aer sau apă în exterior; se ştie, de asemeni, că este soră cu Pământul şi că o compoziţie diferită ar fi inexplicabilă. Este limpede ca lumina zilei că trebuia să fie goală pe dinăuntru. Şi totuşi, nimeni n-a considerat ca un fapt sigur... Kepler, desigur... — glasul lui căpătase tonul unui om care descoperea un splendid şir de raţionamente. Da, continuă el, Kepler, vorbind despre sub-volvani, avea dreptate, la urma urmei.
— Era mai bine să-ţi fi dat osteneala să afli acest lucru înainte de a veni aici, am spus eu.
Nu-mi răspunse nimic, mormăind ca pentru sine, în timp ce îşi continua şirul gândurilor. Simţeam că îmi pierd firea.
— Ce crezi că s-a întâmpiat cu sfera? l-am întrebat, em
— Pierdută, zise el, ca un om care răspunde la o întrebare lipsită de interes.
— Printre plante %
— Numai dacă n-au găsit-o ei.
— Şi atunci?
— De unde vrei să ştiu eu?
— Cavor,. zisei eu, cu amărăciune, treburile merg de minune cu Compania mea!
Nu-mi răspunse.
— Doamne sfinte! am exclamat eu. Când te gândeşti prin câte am trecut ca să ne pomenim în această situaţie! Pentru ce am venit? Ce căutăm? Ce era Luna pentru noi, sau ce eram noi pentru Lună? Ne-am dorit prea mult, am. riscat prea mult. Ar fi trebuit să începem cu lucruri mai mici. Dumneata ai propus călătoria în Lună! Obloanele dumitale de Cavorită, prevăzute cu arcuri! Sunt sigur că puteam să le folosim în scopuri mai... terestre. Sigur! Ai înţeles cu adevărat propunerea mea? Un cilindru de oţel...
— Fleacuri! zise Cavor. Am încetat discuţia.
Câtva timp, Cavor a ţinut un monolog întretăiat, fără vreun sprijin din partea mea.
— Dacă ei găsesc sfera, începu el; dacă o găsesc... ce vor face cu ea? Ei bine, asta este întrebarea! S-ar putea să fie singura întrebare. În orice caz, ei nu vor înţelege nimic din structura ei. Dacă ei ar fi iniţiaţi în asemenea probleme, ar fi venit de mult pe Pământ, Oare ar fi venit? De ce nu? Sau ar fi.trimis ceva... N-ar fi înlăturat această posibilitate. Nu! Dar ei vor examina sfera. Este limpede că sunt inteligenţi şi plini de curiozitate.. O vor

examina... vor intra în ea... vor umbla la butoane. Şi gata!... Asta ar însemna ca noi să rămânem pe Lună pentru tot restul vieţii. Ciudate creaturi, ciudate cunoştinţe...
— Cât despre aceste cunoştinţe ciudate... — am spus eu, dar n-am mai găsit cuvinte să continui.
— Ascultă, Bedford, zise Cavor. Ai venit de bună voie în această expediţie.
— Dumneata mi-ai spus... că ai în vedere nişte cercetări.,
— în cercetări există întotdeauna riscuri.
— Mai ales când porneşti neînarmat şi fără să te gândeşti la toate posibilităţile.
— Eram atât de absorbit de sferă! Am fost prinşi şi absorbiţi de construcţia sferei.
— Eu. Eu am fost prins, vrei să spui.
— Şi eu. De unde era să ştiu, când am început să lucrez în domeniul fizicii moleculare, că dintre toate locurile posibile... voi ajunge aici?
— De vină este numai blestemata aceasta de Ştiinţă! am strigat eu.
— Ba este însuşi Diavolul. Preoţii din evul mediu şi inchizitorii aveau dreptate, iar contemporanii se înşeală cu toţii. Te amesteci în aceste. probleme, şi eşti răsplătit cu fel de fel de daruri. Dar de îndată ce pui mina pe ele, eşti strivit, sfărâmat pe neaşteptate. Pasiuni vechi şi unelte noi... Asta când îţi răstoarnă religia, când îţi răstoarnă ideile sociale, când te aruncă în dezolare şi mizerie! în orice caz, nu are nici un rost să te cerţi acum cu mine. Aceste creaturi... seleniţii... sau cum vom vrea să-i numim, ne ţin legaţi de mâini şi de picioare. Orice stare de spirit ai avea, trebuie să treci prin toate acestea... Ne aşteaptă evenimente care ne cer sânge rece
Se opri, ca şi Cum ax fi aşteptat încuviinţarea mea. Dar eu tăceam, îmbufnat.
— La dracu cu ştiinţa dumitale! i-am spus.
— Problema este cum să comunicară cu ei. Mi-e teamă că gesturile lor sunt diferite de ale noastre. De exemplu, să arăţi cu degetul. Nici o altă creatură, în afară de oameni şi maimuţe, nu arată cu degetul.
Raţionamentul mi se părea prea eronat.
— Aproape toate animalele, am strigat eu, arată cu" ochii, sau cu botul!

Cavor rămase în meditaţie.
— Da, zise el, în cele din urmă, dar noi nu. Există atâtea diferenţe! Atâtea diferenţe! S-ar putea. Dar cum să-ţi spun? Există vorbirea. Sunetele pe care le scot ei, acele fluierături şi şuierături. Mu văd cum am putea să le imităm. Oare aceasta este vorbirea lor? S-ar putea să aibă sensuri diferite, mijloace diferite de comunicare. Desigur, ei sunt fiinţe inteligente ca şi noi... Trebuie să avem ceva comun. Cine ştie dacă nu vom reuşi să ne înţelegem?
— Toate acestea ne depăşesc. Ei sunt mai diferiţi de noi decât cel mai ciudat animal de pe Pământ. Sunt făcuţi dintr-un alt aluat. La ce bun
să mai discutăm?....-.....: ,
Cavor rămase pe gânduri,
— Eu sunt de altă părere. Fiinţele inteligente trebuie să aibă ceva similar... Chiar dacă au evoluat pe planete diferite. Desigur, dacă n-ar fi vorba decât de instinct... dacă noi sau ei nu am fi decât simple animale...
— Ei bine, şînt ei altceva? Seamănă mai mult cu nişte furnici ridicate pe picioarele dinapoi, decât cu fiinţe omeneşti. Şi cine a reuşit vreodată să se înţeleagă în vreun fel cu furnicile?
—: Dar maşinile lor, şi îmbrăcămintea! Nu, nu sunt de părerea dumitale, Bedford. Diferenţa este mare...
— Este de netrecut.
— Asemănările vor trebui să slujească drept punte. îmi amintesc că am. citit cândva un studiu al răposatului profesor Galton asupra posibilităţii de comunicare între planete. Din nenorocire, la vremea aceea n-am crezut că ar avea vreo utilitate practică pentru mine, şi mi-e teamă că nu i-am acordat atenţia cuvenită. Şi totuşi... să ne gândim! Ideea lui era că trebuie să luăm ca punct de plecare acele adevăruri mari care se găsesc la baza oricăror existenţe raţionale posibile. Pentru început, marile principii ale geometriei. El propunea să ia câteva dintre principiile fundamentale ale lui Eu-clid, şi să se arate, printr-o construcţie materială, că adevărul lor ne este cunoscut; să se demonstreze,-de exemplu,-că Unghiurile de la. baza unui triunghi isos.cel sunt egale, şi că, prelungind laturile egale, unghiurile de fiecare parte a bazei vor fi de asemeni egale; sau că pătratul ipotenuzei unui triunghi dreptunghi este egal cu suma pătratelor celorlalte două laturi. Demonstrând asemenea

cunoştinţe, vom demonstra că posedăm o inteligenţă raţională,.;
Acum, presupune... că aş desena o figură geometrică, cu degetul ud, sau aş trasa-o prin aer...
Se opri. Am rămas cu gândul la vorbele lui. Câtva timp am fost absorbit de ciudata speranţă de a comunica, de a ne înţelege cu seleniţii. Apoi m-a năpădit iar disperarea furioasă care făcea parte din epuizarea şi din starea mizerabilă în care mă aflam. Mi-am dat seama, deodată, cu extremă claritate, de neiertata nebunie a faptelor mele de până atunci, ., .
— Dobitoc! am strigat, o, dobitoc, mare dobitoc... Exist parcă numai pentru a săvârşi actele cele mai absurde... De ce am părăsit sfera?... Ca să ţopăim în căutarea de brevete şi concesii în craterele Lunii!... Dacă cel puţin-ne-am fi gândit să legăm o batistă de un băţ care să ne indice locul unde am lăsat sfera!
M-am oprit, mânios.
— Este limpede, reflectă Cavor, că sunt fiinţe inteligente. Se pot face anumite ipoteze. Deoarece nu ne-au ucis pe loc, probabil că au intenţii binevoitoare. Binevoitoare! în orice caz, se ţin în rezervă. Poate că vor chiar să intre în legătură cu noi. Poate că vor să se înţeleagă cu noi. împăcarea aceasta, paznicul pe care l-am zărit... Lanţurile... Un înalt grad de inteligenţă...
— De-ar fi dat Cerul, am strigat eu, să mă fi gândit mai bine! M-am afundat din ce în ce mai mult. Am tot călcat în străchini. Din cauză că am avut încredere în dumneata. De ce nu am rămas la piesa mea? Era exact ceea ce mi se potrivea. Asta era lumea şi viaţa pentu care am fost făcut.
Puteam să-mi termin piesa. Sunt sigur... Era o piesă bună. Planul era aproape gata. Apoi... închi-puieşte-ţi! Să săr în Lună! În mod practic... am dat cu piciorul la viaţă! Bătrâna hangiţă de lângă Canterbury avea mai mult bun simţ.
Am ridicat privirea şi am tăcut brusc. întuneri cul făcuse din nou loc luminii albăstrui. Uşa se deschidea,şi câţiva seleniţi intrau fără zgomot în încăpere. Am rămas nemişcat, privind feţele lor groteşti...
Apoi, deodată, senzaţia de dezgust s-a schimbat în interes. Am observat că primul şi al doilea sele-nit duceau nişte cupe. O necesitate elementară, în privinţa căreia, cel puţin, minţile noastre se înţelegeau. Cupele erau făcute dintr-un metal care, ca şi lanţurile noastre, părea negru în bătaia luminii albăstrui; fiecare conţinea câteva fragmente din-tr-o materie albicioasă.

Toate suferinţele şi mizeria sumbră care mă copleşeau s-au strâns laolaltă şi au luat înfăţişarea foamei. Priveam la aceste cupe cu nişte ochi de lup. Mi s-a părut că la capătul braţelor care au coborât în faţa mea o cupă nu erau palme, ei un fel de suprafaţă turtită., ca virful trompei de elefant.
Materia din cupă era moale, de culoare forună-albicioasă — ca nişte bucăţi de sufle rece — şi avea un vag miros de ciuperci. înclin să cred — după cele văzute ulterior — că eia carne de viţel lunar.
Mâinile îmi erau legate ~.atât de strâns, încât aproape că nu reuşeam să apuc cupa; văzându-mi eforturile, doi dintre ei mi-au lărgit cu îndemânare lanţurile din jurul încheieturii. Mâinile lor, ca nişte tentacule, se lipeau moi şi reci de pielea mea. Am luat imediat o îmbucătură. Era la fel de moale ca mai toate ţesuturile organice de pe Lună; avea un gust de turtă dulce sau de mereng muiat, dar nu era de loc neplăcut. Am mai luat încă două îmbucături.
— Mi-era foame!... am spus eu, muşcând o bucată și mai mare. Câtva timp, am mâncat fără să ne mai gândim Ja nimic altceva. Am mâncat şi apoi am băut ca nişte cerşetori într-o cantină care oferă masă gratuită. Niciodată mai înainte, şi nici după aceea, n-am mai avut o foame atât de sălbatică şi, dacă nu aş fi avut această experienţă, n-aş fi crezut că la un sfert de milion de mile depărtare de lumea noastră, într-o stare de totală deznădejde, înconjuraţi, priviţi, atinşi de nişte fiinţe mai groteşti şi mai neomeneşti decât cele mai îngrozitoare creaturi dintr-un coşmar, aş fi în stare să mănânc, uitând cu totul situaţia în care mă aflu. Seleniţii şedeau în jurul nostru, privindu-ne şi scoțând într-una nişte sunete ca un uşor ciripit; probabil că vor beau. Nici măcar nu m-am înfiorat la atingerea lor. Şi, după ce mi-a trecut primul val al foamei, am văzut că şi Cavor mâncase cu aceeaşi neruşinată uitare de sine.

Capitolul XIII

ÎNCERCĂRI DE A INTRA ÎN LEGĂTURĂ

Când, în cele din urmă, am terminat de mâncat, seleniţii ne-au desfăcut lanţurile de la picioare şi ni le-au prins din nou, astfel încât să ne dea o oarecare libertate de mişcare. Apoi ne-au dezlegat lanţurile din jurul mijlocului. Pentru a face aceste operaţiuni, ei au trebuit să se mişte chiar pe lângă noi, şi din când în când vreunul dintre acele capete ciudate cobora

aproape de obrazul meu, şi câte o tentacul.ă moale îmi atingea capul sau gâtul. Nu-mi amintesc să fi fost atunci înspăimântat sau dezgustat de apropierea lor. Cred că incurabilul nostru antro-pomorfism ne făcea să ne închipuim că în dosul acestor măşti se aflau capete omeneşti. Pielea lor, ca întreg corpul de altfel, părea albăstruie — dar numai din cauza luminii — şi era netedă şi strălucitoare ca nişte aripi de insectă, nu moale, umedă sau păroasă cum ar fi. ă unui animal vertebrat. Drept prin mijlocul capului, din spate până în faţă, se afla un şir de spini mărunţi şi albicioşi, şi un şir mult mai mare, curbat, de fiecare parte, pe deasupra ochilor. Selenitul care mi-a dezlegat lanţurile se folosea şi de gură.
— Se pare că vor să ne dezlege, zise Cavor. Aminteşte-ţi că suntem pe Lună! Nu face nici o mişcare bruscă!
:— Ai de gând să încerci cu geometria despre care vorbeai?
— Dacă voi avea ocazia. Dar s-ar putea, desigur, să încerce ei cei întâi.
Am rămas nemişcaţi, iar seleniţii, după ce şi-au terminai treburile, s-au dat înapoi şi păreau că privesc spre noi. Spun,,păreau" deoarece, având ochii în părţi şi nu în faţă, îţi era tot atât de greu să le determini direcţia privirii, ca şi în cazul unei găini sau al unui peşte. Vorbeau între ei cu glasurile lor fluierate, care mi se păreau cu neputinţă de imitat sau de definit. Uşa din spatele nostru s-a deschis mai larg şi, privind peste umăr, am văzut neclar, dincolo de ea, un spaţiu larg, în care şedeau nişte seleniţi. Păreau înghesuiţi şi plini de curiozitate.
— Vor să imităm aceste sunete? l-am întrebat pe Cavor.
— Nu cred, zise el.
— Parcă ar vrea să înţelegem un anumit lucru.
— Nu înţeleg nimic din gesturile lor. îl vezi pe acela care îşi suceşte capul, ca un om pe care-1 strânge gulerul? Să facem şi noi la fel.
Am dat din cap, dar văzând că gestul nu are nici un efect, am încercat să imităm celelalte mişcări ale seleniţilor. Faptul a început să-i intereseze. în orice caz, au făcut, cu toţii, aceeaşi mişcare. Dar, în cele din urmă neajungând la nici un rezultat, am renunţat, ceea ce au făcut şi ei, rcâncepând să discute cu glasurile lor şuierătoare... Apoi deodată unul dintre ei, mai scund şi mult mai gros decât ceilalţi, şi cu o gură deosebit de mare, s-a

aşezat jos lângă Cavor, Şi-a pus mâiniie şi picioarele în aceeaşi poziţie în care era legat prietenul, meu, şi, printr-o mişcare îndemânatică, s-a ridicat în picioare.
— Cavor, am strigat eu, vor să ne ridicăm! El mă privi cu gura căscată.
— Chiar aşa! zise el.
Cu multe eforturi şi gemete, din cauză că mâiniie ne erau legate, am reuşit să ne ridicăm. Seleniţii no-au făcut ioc, ca să ne putem mişca; şi au început să ciripească cu mai multă volubilitate. De îndată ce ne-am ridicat în picioare, selenitul cel robust s-a apropiat, ne-a atins uşor pe faţă cu tentaculele sale, Şi s-a îndreptat spre uşa deschisă. Învitaţia era destul de limpede, şi noi l-am urmat. Am văzut că patru dintre seleniţii care aşteptau în pragul uşii, mult mai înalţi decât ceilalţi, asemeni celor pe care îi văzusem în crater, purtau căşti rotunde, prevăzute cu ghimpi, şi erau îmbrăcaţi în nişte cilindri; fiecare dintre ceipatru purta câte o ţeapă, cu vârful şi cu apărătoarea făcute din acelaşi metal întunecat ca şi cupele. Cei patru s-au apropiat de noi, înca-drându-ne câte doi pe fiecare, şi am ieşit din încăperea noastră în peştera de unde venea lumina.
La început, n-am reuşit să ne facem nici o impresii despre peştera în care intrasem. Atenţia ne era atrasă de mişcările şi atitudinile seleniţilor din jurul nostru, şi de nevoia de a ne controla mişcările, ca să nu-i speriem sau să-i alarmăm prin vreun salt excesiv. Selenitul scund şi robust, care ne arătase că trebuie să ne ridicăm în picioare, mergea în faţa noastră, făcând nişte gesturi uşor de înţeles, şi invi-tându-ne să-1 urmăm. Figura lui, asemănătoare unui jgheab, se întorcea de la unul la celălalt, cu o iuţeală evident interogativă. Câtva timp, după cum spuneam, am fost absorbiţi de mişcările seleniţilor.
Dar în cele din urmă, spaţiul vast în care ne mişcăm începu să se precizeze. Ne-am dat seama că sursa celor mai multe dintre zgomotele care ne um-ptuseră auzul încă de când ne revenisem din ameţeala produsă de toxinele ciupercilor era un ansamblu imens de maşini în plină activitate; părţile care se roteau prin aer se vedeau nedesluşit, pe deasupra capetelor şi printre corpurile seleniţilor din jurul nostru. Dar nu numai reţeaua de sunete provenea de la ansamblul de mecanisme, ci şi lumina albăstruie care radia în tot acest spaţiu. Noi acceptasem drept foarte firesc faptul ca o peşteră subterană să fie luminată

artificial, dar, deşi o vedeam cu ochii mei, nu i-am sesizat cu adevărat importanţa decât atunci când, ceva mai târziu, am ajuns din nou în întuneric. Nu pot să-mi explic rostul şi structura acelor maşini uriaşe, pentru că nici unul dintre noi nu ştia la ce folosesc şi nici cum funcţionează. Nişte braţe mari de metalse ridicau, unul după altul, din centrul maşinilor şi extremitatea lor descria, după câte mi se părea, o linie parabolică; câncl ajungea la extremitatea de sus, fiecare braţ lăsa să cadă un alt braţ, legănător, care intra într-un cilindru vertical şi îl împingea în jos. în jurul maşinilor se mişcau nişte făpturi mici şi subţiri, care păreau oarecum diferite de seleniţii din jurul nostru. Când fiecare dintre cele trei braţe mobile ale unei maşini venea jos, se auzea un zăngănit şi apoi o țâşnitură, şi din cilindrul vertical se revărsa substanţa incandescentă care lumina întreg spaţiul; curgea aşa cum se revarsă laptele în clocot dintr-o oală, şi se aduna într-un rezervor de lumină de dedesubt. Lumina era rece şi albastră, cu un fel de strălucire fosforescentă, dar infinit mai luminoasă, şi se scurgea din rezervor prin conducte de-a. lungul întregii peşteri.
Braţele mobile ale acestei enigmatice maşini se mişcau cu zgomot, iar substanţa luminoasă şuiera, adunându-se în rezervor. La început ansamblul mi s-a părut de o mărime neexagerată, oarecum pe măsura noastră; dar, văzând cât de mici păreau seleniţii, mi-am dat pe deplin seama de imensitatea peşterii şi a maşinilor. Mi-am întors privirea, de la aceste realizări impresionante, către faţă seleniţilor, cu mai mult respect. M-am oprit locului, iar Cavor
-Si. îft cut la fel, contemplând uluitorul ansamblu de maşini.
— Dar este formidabil! am spus eu. Oare la ce folosesc?
, Figura Iui Cavor, luminată în albastru, exprima un respect plin de admiraţie.
— Nici n-am visat! Cu siguranţă că aceste fiinţe… Oamenii n-ar fi putut să realizeze o asemenea maşină! Priveşte braţele acestea: oare sunt montate pe tije de conexiune?
Selenitul scund şi voinic făcuse, fără să observăm, câţiva paşi înainte. Se întoarse şi se aşeză între noi şimaşină. Am evitat să-1 privesc, deoarece presupuneam că voia să ne îndemne să ne continuăm drumul. Se îndepărtă iar, Jn direcţia în care pornisem iniţial; se opri şi se întoarse înapoi, atingân-du-ne pe faţă, pentru a ne atrage atenţia.

Cavor şi cu mine am privit unul la altul.
— Nu putem să-i arătăm că ne interesează nsa-şina? am întrebat eu.
— Da, zise Cavor, să încercăm. Se întoarse către călăuza noastră, îi zâmbi, îi arătă maşina, arătă încă o dată, apoi îşi duse mina la cap, şi din nou la maşină. Prin vreun defect de raţionament, el îşi închipuia că vorbind stâlcit ar putea săr-şi facă gesturile mai clare. Eu privit asta, zise eL eu gândit asta foarte mult. Da.
Purtarea, lui parcă îi opri pe seleniţi din dorinţa de a ne face.să înaintăm. Schimbară între ei pri-
viri, îşi clătinară capetele lor ciudate, şi din nou se auziră glasurile lor ciripitoare. Apoi unul dintre ei,
o fiinţă subţire şi înaltă, purtând un fel de mantie peste hainele obişnuite, în care erau îmbrăcaţi ceilalţi, îl cuprinse pe Cavor de mijloc, cu mâna lui asemănătoare unei trompe de elefant, şi îl împinse uşor pe urma călăuzei noastre, care pornise din nou înainte. Cavor se împotrivi.
— Ar trebui să încercăm acum să ne înţelegem cu ei! Poate că ne socotesc un nou soi de animale, o nouă specie de viţei lunari! Este foarte important să le arătăm de la bun început că suntem nişte fiinţe raţionale. El începu să-şi scuture energic capul. Nu, nu — zise el — eu nu vine imediat. Eu priveşte la asta.
— Nu există vreo problemă de geometrie pe care să le-o explici, în legătură cu această maşinărie? i-am sugerat eu, în timp ce seleniţii se sfătuiau între ei.
— Poate o parabolă,.. începu el.
Scoase un ţipăt puternic şi făcu un salt de mai bine de şase picioare.
Unul dintre cei patru seleniţi înarmaţi îl înţepase cu suliţa
M-am întors către suliţaşul din spatele meu, cu un gest rapid şi ameninţător, iar el se dădu brusc înapoi. Gestul meu, împreună cu ţipătul şi saltul lui Cavor, i-a uimit pe toţi seleniţii. S-au retras în grabă câţiva paşi, privindu-ne. Câteva momente, care păreau că se prelungesc la nesfârşit, am rămas într-o atitudine de împotrivire furioasă, având în faţă un semicerc de fiinţe neomeneşti.
— M-a înţepat, zise Cavor, cu glasul întretăiat.
— L-am văzut; i-am răspuns. La dracu! am ţipat eu către seleniţi. Nu avem de gând să suportăm acest tratament! Drept

cine naiba ne luaţi?
Am privit repede în dreapta şi în stânga. Departe, prin pustiul albastru al peşterii, un alt grup de seleniţi alerga către noi; unii erau îndesaţi, alţii subţiri, iar unul avea capul mult mai mare decât al celorlalţi. Peştera se întindea largă şi scundă, pierzându-se în toate direcţiile în întuneric. Tavanul ei, îmi amintesc, era bombat spre interior, parcă de greutatea stratului gros de stânci sub care eram închişi. Nu exista nici un mijloc de scăpare — absolut nici un mijloc de scăpare! Deasupra, dedesubt, În toate direcţiile se afla necunoscutul şi aceste creaturi neomeneşti, care ne înfruntau cu suliţe şi ameninţări, pe noi, doi oameni lipsiţi de orice ajutor 1

PUNTEA AMEŢITOARE

Această pauză duşmănoasă a durat doar o clipă. Cred că nu numai noi, dar şi seleniţii gândeau cu repeziciune. Impresia mea cea mai vie era că nu aveam de ce să mă rezem cu spatele şi că vom fi înconjuraţi şi ucişi. Copleşitoarea nebunie a prezenţei noastre acolo mi se înfăţişa ca un uriaş şi întunecat reproş. De ce rnă aruncasem în această dementă şi neomenească expediţie?
Cavor s-a apropiat, punându-şi mâna pe braţul meu. Figura lui înspăimântată era lividă în lumina albastră.
— Nu putem să facem nimic, zise el. Este o greşeală. Ei nu înţeleg. Trebuie să mergem... aşa cum vor ei.
M-am uitat la el, apoi la seleniţii care veniseră în ajutorul tovarăşilor lor.
— Dacă aş avea mâinile libere...
— Este inutil, oftă el.
— Nu!
— Să mergem.
Se întoarse şi porni în direcţia care ni se arătase.
L-am urmat, încercând să par cit se poate de supus, dar pipăindu-mi lanţurile de la încheieturile mâinilor. Sîngele îmi fierbea. Nu am mai observat nici un detaliu al peşterii, deşi se pare că a trecut mult timp până am ajuns la celălalt capăt, sau dacă am observat ceva, am uitat în aceeaşi clipă. Gându-rile îmi erau concentrate asupra lanţurilor pe care le purtam, şi asupra seleniţilor, mai ales asupra acelora care purtau căşti şi suliţe. La început, ei au mers paralel cu noi, la o distanţă respectabilă, dar

apoi li s-au alăturat alţi trei, şi atunci s-au apropiat până când au ajuns la o lungime de braţ de noi. M-am cabrat, ca un cal îmboldit cu pintenii, atunci când i-am văzut atât de aproape. Selenitul
cel scurt şi gros a mers mai întâi în dreapta noastră, apoi şi-a luat din nou locul în faţă.
Imaginea grupului mi s-a întipărit pentru totdeauna în creier: în faţa mea mergea Cavor, cu capul aplecat, cu umerii lăsaţi, din cauza descurajării; înaintea lui, figura ciudată a călăuzei noastre, intorcându-se neîncetat în toată părţile; de o parte şi de alta, purtătorii de suliţe, atenţi, deşi cu gura deschisă — totul într-un albastru monocrom. În afară de impresiile mele pur personale, îmi mai amintesc de un fel de şanţ care traversa peştera, pe lângă cărarea de stâneă pe care o urmam noi. Era plin cu aceeaşi materie luminoasă, de un albastru strălucitor, care se scurgea din maşina cea mare. Eu mergeam chiar pe lângă şanţ şi pot să afirm că nu radia nici un fel de căldură. Materia luminoasă strălucea puternic, dar nu era nici mai caldă, nici mai rece decât tot ceea ce se afla în peşteră.
Clane-clano-clanc; am trecut pe sub pârghiile agitate ale unei alte maşini uriaşe şi, în cele din urmă, am ajuns la un tunel larg, în care se auzea chiar şi lipăitul tălpilor noastre desculţe;. în afară de fâşia albastră care se prelingea în dreapta noastră, tunelul era întunecat. Umbrele desenau, pe peretele neregulat şi pe tavanul tunelului, caricaturi gigantice ale formelor noastre şi ale seleniţilor. Din când în când, pe pereţi scânteiau cristale, ca nişte nestemate, din Ioc în loc galeria se lărgea,, dând în câte o peşteră eu stalactite, sau făcea ramificaţii care se pierdeau în întuneric.
Cred că am mers mult timp prin tunel. Lumina curgătoare clipocea încet, Iar paşii noştri,, împreună cu ecoul, scoteau un tropăit neregulat. Gândul mi s-a fixat asupra lanţurilor. Dacă aş putea, să Ie sucesc o dată aşa, şi apoi să le desfac aşa...
Dacă aş face toate aceste mişcări foarte încet, oare şi-ar da ei seama că îmi scoteam mâna din legătura slăbită? Şi, dacă ar vedea, cum ar reacţiona?
— Bedford, zise Cavor, drumul e înclinat în jos. Coboară tot mereu.
Observaţia im m-a trezit din sumbrele mele pse-
ocupări. i

— Dacă intenţionau să ne ucidă, continuă.el, în-cetinindu-şi paşii pentru.a ajunge lângă mine, nu văd motivul pentru care n-ar fi făcut-o până acum.
—:Nii, i-am răspuns, este adevărat.
— Ei nu ne înţeleg, zise <el. Cred că suntem nişte animale ciudate, poate vreo rasă sălbatică de viţei lunari. Numai.când ne vor cerceta.mal îndeaproape, vor începe să-şi dea seama că suntem înzestraţi mu raţiune...
— Atunci când vei demonstra dumneata acele probleme geometrice?
— Se prea poate.
fcam continuat câfva timp drumul în tăcere.
— Ştii,.zise Cavor, s-ar putea ca aceştia să fie seleniţi dintr-o clasă inferioară.
— Nişte imbecili infernali, am spus eu, mânios, privind feţele lor exasperante..Dacă suportăm tot ceea ce ne fac…
— Trebuie să îndurăm. S-ar putea să mai existe şi alţii, mai înţelegători..Asta nu este decât latura exterioară,a lumii lor. Probabil că domeniul s-elani-ţilor coboară mereu, prin peşteri, galerii, tuneluri, până ajunge în cele din urmă la mare, la sute de mile mai.jos.
Cuvintele lui m-au făcut să mă gâmdesc la distanţa de vreo milă, la stâncile şi tunelurile care se aflau poate deasupra capetelor noastre. Era ca o greutate care îmi apăsa pe umeri.
— Departe de soare şi de aer, am spus eu, într-o mină, chiar numai de. o jumătate de milă, adinei mea este sufocantă.
— Aici, în orice caz, nu este. Probabil că există o... ventilaţie! Cred că vântul bate dinspre partea întunecată a.Lunii spre partea însorită, strân gând acolo tot bioxidul de carbon şi hrănind plantele. La capătul acestui tunel, de exemplu, se simte o adevărată briză.;Şi ce lume! Ce impresie iţi fac puţurile, maşinile…
— Şi suliţa,! Nu uita suliţa!
EI merse câtva timp înaintea mea, tăcând.
— Chiar şi suliţa... — Ei bine?
În clipa aceea mă cuprinsese furia. Dar... poate că era necesar să ne continuăm drumul.
— Ei au o piele diferită de a noastră şi probabil şi un sistem nervos diferit. S-ar putea ca ei să nu înţeleagă obiecţia noastră... După cum unei fiinţe de pe Marte probabil că nu i-ar

place obiceiul nostru pământesc de a ne da cu cotul.
— Ar face mai bine dacă s-ar feri să-mi dea cu cotul.
— Iar în privinţa geometriei... La urma urmei; ei procedează destul de inteligent. Ei încep cu elementele vieţii, şi nu cu ale gândirii. Hrană. Constrân-gere. Durere. Ei se adresează principiilor fundamentale.
— Fără nici o îndoială, arn spus eu.
El continuă să-mi vorbească despre lumea vastă şi minunată în care pătrundeam. Cu încetul, mi-am dat seama, după intonaţiile vocii lui, că nici acum el nu era total deznădăjduit la. gândul de a pătrunde tot mai adânc în vizuina acestei planete inumane. Gândul i se îndrepta către maşini şi descoperiri, excluzând. miile de gânduri întunecate care mă năpădeau pe mine. O făcea fără vreun gând de a utiliza cumva aceste lucruri: pur şi simplu voia să le cunoască.
— De fapt, zise el,, este un prilej excepţional. Se întâlnesc două lumi. Oare ce vom. vedea? Gândeş-te-te la ceea ce se află aici, sub noi.
— Nu vom prea avea ce vedea dacă nu se face mai multă lumină, am remarcat cu.
— Aceasta este doar coaja exterioară. Mai jos... la scara respectivă... s-ar putea să găsim orice! Ai observat cât de diferiţi sunt unii de alţii? Câte vom avea de povestit!
— Un animal dintr-o specie mai rară, i-am răspuns eu, gândeşte la fel, în timp ce este dus către grădina. zoologică... Nu înseamnă că ne vor arăta toată lumea lor.
— Când îşi vor da seama că sintem înzestraţi cu raţiune, zise Cavor, vor dori să capete şi ei informaţii despre Pământ. Chiar dacă nu sunt capabili de sentimente generoase, ne vor învăţa ca să poată învăţa şi ei de la noi... Şi câte cunoştinţe trebuie să aibă! Câte cunoştinţe neaşteptate!
Şi Cavor continuă să speculeze asupra posibilităţii de a întâlni la scâeniţi cunoştinţe pe care el nu sperase vreodată să le obţină pe Pământ; se lansa în cele mai extravagante speculaţii, deşi avea o rană proaspătă, pricinuită de suliţa unui selenit! Am uitat cea mai mare parte a presupunerilor lui, deoarece atenţia îmi era îndreptată către faptul că tunelul de-a lungul căruia mergeam se deschidea din ce în ce mai mult. Se părea, după mişcarea aerului, că ieşeam într-un spaţiu vast. Dar, fiind întuneric, nu-mi puteam da seama de dimensiunile Iui. Mica

şuviţă de lumină se îngusta din ce în ce şi dispărea departe, în faţa noastră. Peste puţin, pereţii stân-coşi au dispărut cu totul din lături. Nu se mai vedea decât cărarea şi pârâiaşul de fosforescenţă albastră care se prelingea pe lângă noi. îl vedeam pe Cavor şi pe scâenitul care ne călăuzea; picioarele, capul şi jumătatea corpului, care se aflau înspre pârâul fosforescent, erau luminate într-un albastru viu; cum peretele tunelului nu reflecta lumina, restul corpului li se pierdea în întunericul din jur. Apoi am observat că ne apropiam de o înclinare bruscă a terenului, deoarece pârâiaşul albastru dispărea din vedere.
În clipa următoare, am ajuns la margine. Pârâiaşul luminos făcea o şerpuire, ca şi când ar fi ezitat, apoi se repezea în jos. Cădea la o adâncime atât de mare, încât zgomotul căderii nici nu se auzea. Departe, jos, se zărea o strălucire albăstruie, un fel de ceaţă albastră. Bezna în care cădea pârâiaşul părea de o pustietate absolută, în afară de o dungă, asemănătoare unei punţi, care se proiecta de pe marginea stâncii şi se întindea dispărând în depărtare. Din prăpastie se ridica un curent de aer cald.
O clipă, am rămas amihdbâ chiar lâhgâ margine, atât.cât îndrăzneam, privind în străfundurile albăstrui. Am simţit că selenitul care. ne călăuzea mă trage de braţ. Apoi, se îndepărtă de mine, se îndreptă către capătul punţii, şi înainta pe ea, uitândur-se înapoi. Văzând. că-L priveam, a continuat să. înainteze, mer-gând cu tot atâta. siguranţă, ca pe un teren. ferm. O clipă, iram văzut desluşit, silueta, apoi a devenit, o pată albastră! şi s-a. topit în întuneric, rămânând doar o ceaţă-
Se. făcu o pauză.
— Cu siguranţă... zise Cavor..
Un alt selenit înainta pe. punte,, apoi îşi întoarse capul,, privind, nepăsător către noi. Ceilalţi şedeau gata să ne urmeze. Figura, călăuzei "noastre reapăru, aşteptându-ne. Se întoarse să-vadă de ce nu înaintam.
— Ce s-o. fi aflând dincolo.? am întrebat, eu;
— Nu disting; nimic.
— în nici un caz noi: nu putem să traversăm, pe aici, am spus eu-.
— N-aş putea, să fac nici trei paşi pe. puntea asta, zise Cavor,. chiar dacă aş avea mâinile libere.
Am. privit unul la celălalt, cu o totală consternare.

— Poate că ei nu. ştiu. GB înseamnă ameţeala, zise Cavor.
— Dar pentru noi este absolut impasibil să mergem pe această punte îngustă. s
— Cred că ei privesc lucrurile altfel-. I-am. observat. Mă întreb dacă ei. ştiu că pentru noi aici este un. întuneric de. nepătruns. Cum sări fac să înţeleagă?
— în orice caz, trebuie să-i facem să înţeleagă. Cred că noi vorbeam, având oarecare speranţă că.
seleniţii ar putea să ne înţeleagă în vreun fel. Ştiam prea bine că trebuia neapărat să ne explicăm. Apoi, privind feţele lor; nii-am dat seama că era cu neputinţă orice1 explicaţie. Asemănările dintre, noi nu puteau de data aceasta să acopere deosebirile. Ei bine, nu aveam de gând în ruptul capului, să merg pe această punte. Am tras repede mina din lanţul încolăcit, a cărui legătură se slăbise; apoi am. început să-mi răsucesc amândouă- mâinile în direcţii diferite; Eram cel mai. aproape de margine şi;. în; timp; ce în cercam, să mă eliberez, doi dintre seleniţi m-au apucat şi m-au împins uşor către pod. Am dat; cu: putere din cap.
— Nu merg, am strigat, în zadar! Nu înţelegeţi?; Un alt; selenit li s-a alăturat ca; să mă împingă;
Am fost silit, să fac un pas înainte;
— Am o idee, zise Cavor., dar eu; îi. cunoşteam ideile.
— Ia ascultaţi, am strigat către seleniţi.. Opriţi-văi Aţi face bine săi....
M-am răsucit pe călcâie şi am izbucnit. în înjurături. Unul dintre seleniţii înarmaţi, mă împunsese pe la spate cu suliţa
Mi-am smuls mina dintre tentaculele; care q ţineau şi m-am întors, către: cel cu. suliţa;.
— Blestematule! am urlat. Te-am prevenit! Din ce dracu crezi, că. sunt eu făcut, ca să înfigi suliţa în. mine.? Dacă. mă. mai atingi....
Drept răspuns, el mă înţepă; din nou-.
Am auzit glasul alarmat; şi stăruitor al lui Cavor. Cred că mai: spera, chiar şi atunci, să se înţeleagă cuseleniţii.
— Iţi spun, Bedford, striga, el, am. găsit un mijloc! Dar cea de a. doua. înţepătură dezlănţui ultima
rezervă de energie din muşchii; mei. într-o clipă am rupt unuL din tre inelele lanţului de la mână şi o, dată cu, el s-au rupt şi toate considerentele care ne ţineau,, fără- să opunem,

rezistenţă, în mâinile acestor creaturi; lunare. în clipa aceea, cel puţin, eram ne-i bun de spaimă şi de mânie. Nu, mr-am gândit. de loc la urmări.. L-am izbit drept în faţă. pe selenitul cu suliţa. Lanţul era răsucit în jurul pumnului meu...
S-a produs încă una dintre acele îngrozitoare, surprize, de care este plină lumea lunară.
Mi s-a părut că mina mea, împreună cu lanţul, trece prin corpul selenitului, care se turti ca un aluat umplut cu lichid. Pumnul trecu prihtr-o materie moale, fleşcăită, care împroşca îh jur stropi.
Era ca şi cum aş fi izbit într-o ciupercă flască. Se-lenitul se rostogoli vreo zece metri şi căzu ca o gelatină. Am rămas uluit. Nu credeam că vreo fiinţă vie poate fi atât de inconsistentă. O clipă, am crezut
că visam...,.
Apoi totul redeveni real şi iminent. Se pare că nici Cavor, nici ceilalţi seleniţi, nu făcuse ra vreo mişcare, din momentul când mă întorsesem şi până în momentul când selenitul a căzut mort. Toţi s-au dat la o parte, alarmaţi. Această pauză se prelungi cel puţin o secundă după doborârea selenitului. Probabil că ei încercau să înţeleagă ceea ce se petrecuse, îmi amintesc că rămăsesem cu braţul pe jumătate îndoit, încercând şi eu să înţeleg. „Ce va urma?" îmi răsuna în creier; „Ce va urma?" Apoi, într-o clipă, se puseră cu toţii în mişcare.
Mi-am dat seama că trebuie să ne dezlegăm lanţurile şi că,înainte de asta, trebuia să-i zdrobim pe seleniţi. M-ara întors spre grupul celorlalţi trei purtători de suliţe. Unul aruncă suliţa către mine. Eâ îmi şuieră pe deasupra capului, şi îşi continuă zborul în abisul de lângă noi.
În timp ce suliţa trecea pe deasupra mea, am să-, rit cu toată puterea înspre selenit. El se întoarse să fugă, dar l-am răsturnat jos, am căzut drept peste el şi am alunecat pe corpul lui zdrobit. Mi s-a părut că se zvârcolea sub picioarele mele.
M-am ridicat pe jumătate; în toate părţile, spinările albastre ale seleniţilor se îndepărtau în întuneric. Am îndoit un inel, cu toată f orţa,, am desfăcut lanţul care îmi împiedica gleznele, şi am sărit în picioare, cu lanţul în mână. O altă suliţă, aruncată ca o lance, şuieră pe lângă mine, iar eu m-am repezit în direcţia din care venise. Apoi m-am întors către Cavor, care încă şedea lângă prăpastie, în lumina pârâiaşului, smucind convulsiv din

mâini şi mormăind în acelaşi timp cuvinte ineîntelese cu privire la ultima lui idee.
— Haide! am strigat.
— Mâinile mele! îmi răspunse el.
Apoi, dându-şi seama că nu îndrăznesc să alerg spre el, din cauză că vreun pas greşit calculat ar fi putut să mă trimită în prăpastie, se apropie de mine, târându-şi picioarele şi cu mâinile întinse înainte.
I-am apucat lanţurile şi am încercat să le desfac.
— Unde sunt ei? întrebă el, gâfâind.
— Au fugit. Se vor întoarce. Aruncă cu fel de fel de drăcii. încotro să mergem?
— Pe lângă lumină. Către tunel. Nu?
— Da, i-am răspuns, chiar în clipa când îi eliberam mâinile.
M-am lăsat în genunchi şi am început să-i desfac şi lanţurile de la glezne Ceva căzu plescăind — nu ştiu ce — în pârâiaşul fosforescent şi aruneînd stropi de lumină în jurul nostru.
Departe, spre dreapta, se porniră nişte şuierături şi fluierături.
I-am dezlegat lanţul de la picioare şi i l-am pus în mâini.
— Loveşte cu asta! i-am spus, şi, fără să mai aştept răspuns, am pornit în salturi mari de-a lungul cărării pe care venisem. Aveam neplăcuta senzaţie că seleniţii puteau să sară din întuneric în spatele meu. Auzeam paşii lui Cavor care alerga în urma mea. Fugeam în salturi uriaşe. Era, trebuie să înţelegeţi, cu totul altceva decât o fugă pe Pământ. Pe Pământ, sări şi aproape în aceeaşi clipă atingi din nou pămintul; dar pe Lună, din cauza atracţiei mai slabe zbori prin aer mai multe secunde înainte de a atinge solul. Deoarece eram extrem de grăbit, saltul făcea efectul unor pauze lungi, în care puteai să numeri până la şapte-opt. Atingeai, solul, şi imediat zburai. îmi alergau prin minte tot felul de întrebări: „Unde sunt seleniţii?. Ce vor face? Vom ajunge la tunel? Cavor a rămas mult în urmă? îi vor tăia ei drumul?,"
Apoi atingeam pământul, săream, şi zburam din nou.
Un selenit trecu alergând prin faţa mea, mişcân-du-şi picioarele exact ca un om pe Pământ; mi-a aruncat o privire peste umăr, şi l-am auzit ţipând în timp ce se dădea la o parte din drumul meu, dispărând în întuneric. Cred că era călăuza noastră, dar nu sunt prea sigur. Apoi. după încă un salt uriaş, au început să se zărească, ele o parte şi de alta, pereţii de stâncă, şi după alte două salturi mă aflam în tunel-; mi-am încetinit pasul, ca să nu

mă izbesc de tavan. Ajuns la o cdfitură, m-am oprit, m-am întors şi l-am văzut pe Cavor venind, împroşcând în toate părţile stropi de lumină albastră din pârâiaş şi devenind tot mai mare pină când s-a ciocnit de mine. Am rămas încleştaţi unul de altul. Deocamdată, cei puţin, scanaserăm de urmăritori, şi eram singuri.
Abia ne mai trăgeam răsuflarea. Vorbeam gâfâind, în fraze întretăiate.
— "Dumneata ai stricat totul! gâîîi Cavor.
— Prostii! i-âm strigat. Bau fugeam, sau muream.
— Ce trebuie să facem acum?
— Să ne ascundem.. r .
— Cum?,
— E destul de întuneric.
— Şi unde"? :.
— într-una din peşterile laterale.
— Şi apoi?
— Să ne gândim.:..;".; — în regulă... haide!
Ne-am continuat drumul, şi am ajuns curând în tr-o peşteră vag luminată. Cavor era în faţă. Şovăit apoi alese o deschizătură neagră care părea să ne promită o ascunzătoare bună. Tăcu un pas şi se în toarse.. . .
— Prea întuneric, zise el.
— Picioarele.şi tălpile dumitale au destulă lumină. Eşti îmbibat cu substanţa aceea luminoasă.
— Dar...
Se auzi, înaintând prin tunelul principal, un tumult de sunete, printre care dominau nişte.lovituri de.gong. Am avut oribila impresie că suntem urmăriţi. Am luat-o imediat la goană către peştera întunecoasă, în timp ce-alergam, drumdl ne era luminat de fosforescenţa picioarelor lui Cavor.
— Noroc că ne-au scos ghetele, zisei eu gâfâind, altfel am fi făcut destul zgomot.
Continuam să alergăm, făcînd paşi cit mai mici, pentru a nu ne izbi de tavanul peşterii. După un timp, zgomotele au rămas în urmă. Au devenit înnăbuşite, s-au micşorat, şi în cele din urmă au dispărut.
M-am oprit să privesc înapoi şi l-am auzit pe Cavor îndepărtându-se. Apoi, se opri şi el.
— Bedford, îmi şopti, este un fel de lumină în faţa noastră.

Am privit, dar la început nu am putut vedea nimic. Apoi am început să-I zăresc capul şi umerii conturându-se vag pe un fond mai puţin dens de întuneric. Atenuarea întunericului nu mai bătea în albastru, ca toate celelalte lumini din interiorul Lunii, ci era de un cenuşiu palid, de un alb foarte vag şi diafan, culoarea luminii de zi. în aceeaşi clipă, sai chiar înaintea mea, Cavor a observat deosebirea de culoare, şi cred că a fost năpădit, ca şi mine, de,o speranţă nestă.pânită.
— Bedford, şopti el eu glasul tremurător, lumina aceasta... s-ar putea...
Nu îndrăzni să rostească nici un cuvânt. Se făcu tăcere. Deodată după zgomotul paşilor lui mi-am dat seama că se îndrepta către lumina aceea palidă. L-arn urmat, şi inima îmi bătea cu.putere.
Capitolul XV PUNCTE DE VEDERE
Pe măsură ce înaintam, lumina devenea mai pu-. temică. După puţin timp era aproape tot atât de vie ca şi fosforescenţa de pe picioarele lui Cavor. Tunelul nostru dădea într-o peşteră, şi lumina venea
din capătul ei cel mai îndepărtat. Am observat ceva care m-a făcut să simt că îmi cresc speranţele.
— Cavor, am spus eu, vine de sus! Sunt sigur
că vine de sus! j
El nu-mi răspunse şi continuă să alerge. Era fără îndoială o lumină albicioasă, o lumină
argintie.
În clip„ următoare ne aflam în bătaia ei. Se filtra printr-o crăpătură a pereţilor peşterii, şi, în timp ce priveam în sus, un strop enorm de apă mi-a căzut pe faţă, Am tresărit şi m-am dat la o parte;. pic, un alt strop se auzi căzând pe terenul stâneos.
— Cavor, dacă unul dintre noi îl ridică pe celălalt, putem să atingem crăpătura de acolo!
— Te. voi ridica eu pe dumneata, zise el, şi imediat mă săltă de parcă aş fi fost un copilaş.
Mi-am trecut un braţ prin crăpătură şi, chiar la vârful degetelor, am găsit o mică ridicătură de care puteam să mă ţin. Lumina albă era acum mult mai puternică. M-am ridicat, încordându-mi numai două degete, aproape fără nici un efort, cu toate că pe pământ cântăream douăsprezece stone; am ajuns la un colţ mai ridicat de stâncă şi mi-am sprijinit picioarele pe ridicătură îngustă. M-am înălţat şi am pipăit stâncile. cu degetele; în sus,

crăpătura se lărgea.
— Nu-f greu să te caţeri, i-am spus lui Cayor. Poţi să sari până la. mâna mea, dacă o ţin în ios, spre dumneata?
M-am înţepenit între pereţii crăpăturii, m-am aşezat în genunchi pe marginea ieşită în afară şi am. întins o mână. Nu-1 puteam vedea pe Cavor, dar auzeam foşnetul mişcărilor lui în timp ce se pregătea ca să sară. Apoi zdup! şi se agăţă de braţul meu — nu mai greu decât un pisoi! L-am tras în sus, până când şi-a pus o mână pe ridicătură şi mi-a dat drumul.
— La naiba! am spus eu, oricine poate să fie alpinist pe Lună, şi am început să mă caţăr mai repede. Timp de câteva minute am tot urcat, apoi am privit din nou în sus. Crăpătura se deschidea treptat, iar lumina se făcea mai puternică. Numai că... nu era lumina, zilei!
În clipa următoare, am putut să văd de unde venea lumina, şi de necaz mi-a venit să mă izbesc cu capul de stânci. în faţa mea era un spaţiu larg, înclinat în mod neregulat, şi pe toată suprafaţa lui se afla o pădure de ciuperci mici, ca nişte măciuci, fiecare iradiind puternic o lumină roză şi argintie. O clipă, am privit ţintă ciupercile luminoase, apoi am sărit printre ele. Am smuls vreo jumătate de duzină, le-am aruncat pe stânci, şi apoi m-am aşezat, râzând amar, în timp ce apărea faţa roşcată a lui Cavor.
— Nu-i decât o fosforescenţă, i-am spus. Nu-i nevoie să te grăbeşti. Ia loc şi simfe-te ca acasă! Şi, în timp ce el bolborosea ceva despre dezamăgire,, am început din nou să arunc cu ciuperci prin crăpătură.
— Credeam că este lumina zilei, zise el.
— Lumina zilei! am strigat eu. Zorile, asfinţitul, norii şi cerul în furtună! Le vom mai vedea vreodată?
In timp ce vorbeam, părea că se ridică în faţa mea un mic tablou al lumii noastre, strălucitor, delicat şi limpede, ca fondul, unei vechi picturi Italiene..,   i
— Cerul care îşi schimbă culorile, şi marea agitată, şi dealurile, şi copacii verzi, oraşele şi satele care strălucesc în soare! Gândeşte-te la un acoperiş umed în lumina apusului,. Cavor! Gândeşte-te la ferestrele unei case în lumina apusului!.
El nu-mi răspunse.
— Suntem închişi aici, în această lume bestială, care nici măcar nu este o lume, cu oceanul ei de cerneală ascuns în bezna

îngrozitoare de dedesubt, iar afară, ziua toridă sau liniştea de moarte a nopţii. Şi toate aceste fiinţe care acum ne urmăresc, aceste făpturi groaznice, oameni-insecte, care vin parcă dintr-un coşmar! La urma-urmei, ei au drepfate! Ce treabă avem noi aici, să-i zdrobim ţi să tulburăm lumea lor? După câte ştim, întreaga planetă este acum pe urmele noastre. în fiecare minut îi putem auzi scheunând şi bătând din gonguri. Ce trebuie să facem? Unde să mergem? Stăm aici ca pe roze!
— Este vina dumitale, zise Ca vor.
— Vina mea! am strigat eu. Doamne sfinte!
— Eu aveam o idee...
— La naiba cu ideile dumitale!
— Dacă am fi refuzat să ne mişcăm din loc...
— în ciuda suliţelor?
— Da. Ne-ar fi transportat ei.
— Peste podul acela?
— Da. Aşa cum probabil că ne-au adus de afară..
— Mai bine m-aş lăsa transportat de o muscă pe un tavan. Doamne sfinte!
Am rcânceput să distrug ciupercile. Apoi, deodată, am văzut ceva care m-a izbit pe loc.
— Cavor, am strigat, aceste lanţuri sunt de aur! El era adâncit în gânduri, cu faţa ascunsă în mâini.
Şi-a întors încet capul, m-a privit ţintă şi apoi, după ce am repetat cuvintele, s-a uitat la lanţul răsucit în jurul mâinii lui" drepte.
— într-adevăr, zise el, sunt de aur.
Figura lui îşi pierdu orice urmă de interes, chiar. în timp ce privea lanţul. Mă privi încă o clipă, apoi se cufundă din nou în meditaţia întreruptă. Eram nedumerit de faptul că observasem atât de târziu prezenţa aurului; apoi mi-am dat seama că lumina albastră îi ascunsese adevărata culoare. De la această descoperire, am pornit într-un şir de raţionamente care m-au dus foarte departe. Nu-mi mai aduceam aminte că tocmai mă întrebasem ce naiba căutam noi pe Lună. Aur...
Cavor întrerupse cel dintâi tăcerea.
— Mi se pare că avem două căi de urmat.
— Ei bine?
— Fie să încercăm să ne croim drum spre exterior, cu forţa dacă este nevoie, şi apoi să căutăm sfera până când o vom găsi sau

până când vine frigul nopţii ca să ne ucidă, fie... EI se opri.
— Da, am spus eu, cu toate că ştiam ce urmează.
—...să încercăm încă o.dată să stabilim vreun mod de "a ne înţelege cu oamenii de pe Lună.
— în ceea ce mă priveşte... sunt pentru prima alternativă.
— Stau la îndoială.
— Eu nu
— Vezi că — zise Cavor — eu nu. cred că avem dreptul să-i judecăm pe seleniţi numai după aceea ce am văzut până acum. Lumea lor centrală, lumea lor civilizată, probabil că este mult mai jos, în peşterile mai adinei de lângă mare. Această regiune a scoarţei în care ne aflăm noi este un district exterior, o regiune pastorală. în orice caz, aceasta este părerea mea. Seleniţii pe care i-a-rn văzut s-ar putea să fie doar echivalentul crescătorilor de vite şi al îngrijitorilor de maşini. Faptul că au folosit suliţele, care cu siguranţă că sunt destinate viţeilor lunari, lipsa lor de imaginaţie-, de care au dat dovadă cre-zând că noi putem să facem totceea ce pot face ei, brutalitatea lor indiscutabilă, totul pare să ne arate ceva de acest fel Dar dacă am fi suportat...
— Nici unul dintre noi n-ar fi putut să meargă pre-a mult timp pe o punte lată de şase ineh-i1, pe deasupra unei prăpăstii fără fund.
"t.— Nu, zise Cavor, dar atunci...
— Nici nu vreau să aud!
El descoperi un nou şir de posibilităţi. —Ei bine, închipuieşte-ţi că am putea să ajungem în vreun colţ unde să ne putem apăra împotriva acestor fiinţe simple. Dacă, de exemplu, am putea rezista,, am putea rezista o săptămână, este posibil ca ştirea apariţiei noastre să ajungă jos, în regiunile mai populate, unde predomină inteligenţa...
— Dacă există.
— Trebuie să existe! Altfel de unde vin aceste maşini, complicate?
1 inch măsură englezească, echivalentă cu 25,4 mm. (n. r.)
— Se poate. Dar este cea mai proastă dintre cele două posibilităţi.
— Am putea să însemnăm pereţii cu nişte inscripţii..;
— De unde ştim noi că ochii lor pot să distingă semnele pe care le facem?
— Da< j le-am încrusta...

— Astt, desigur, s-ar putea.
Mi-am îndreptat gândurile în altă direcţie.
— La urma urmei, arn spus, bănuiesc că nu-i crezi pe seleniţi mult mai inteligenţi decât pe oameni?
— S-ar putea ca ei să aibă mai multe cunoştinţe... sau cel puţin cunoştinţe diferite de ale noastre.
— Da, dar... Am ezitat o clipă. Cred că admiţi, Cavor, că dumneata eşti un om mai deosebit.
— Cum adică?
— EL bine, dumneata... eşti un om oarecum solitar; adică, ai fost. Nu te-ai căsătorit.
— N-am dorit-o niciodată. Dar de ce?
— Şi n-ai fost niciodată mai bogat?
— Niciasta nu mi-am dorit-o niciodată.
— Te-ai ocupat numai "de ştiinţă.
— Da, dorinţa de cunoaştere este firească...
— Aşa crezi dumneata. Tocmai aici e greşala. Dumneata crezi că şi. ceilalţi oameni au această dorinţă de cunoaştere. îmi amintesc că odată, când te-am întrebat de ce ai întreprins aceste cercetări, mi-ai spus că doreşti să devii membru al Societăţii Regale, să obţii substanţa numită Cavorită, şi alte lucruri de acest fel. Dumneata ştii prea bine că nu o făceai pentru asta; dar, în momentul acela, întrebarea mea te-a luat prin surprindere, şi ai simţit că trebuie să spui ceva care să pară o motivare reală. De fapt, dumneata făceai cercetări pentru că trebuia să.le faci. Aceasta este predispoziţia dumi-tale.
— Se poate...
— Nici măcar un om la un milion nu are această predispoziţie. Majoritatea oamenilor doresc... Ei bine, doresc diferite lucruri, dar foarte puţini doresc să-cunoască numai din plăcerea de a cunoaşte. Eu nu. Ştiu foarte bine. Seleniţii par a fi nişte fiinţe active, întreprinzătoare, dar de unde ştii că, fie chiar şi cei mai inteligenţi dintre ei, se vor interesa de noi sau de lumea noastră? Nu cred nici măcar că ei ştiu că avem o lume. Ei nu ies niciodată afară, în timpul nopţii, Căci ar îngheţa. Probabil că nu au văzut niciodată vreun alt corp ceresc, în afară de soarele strălucitor. De unde să ştie ei că mai există şi o altă lume? Şi chiar dacă ar şti, ce le pasă lor? Chiar dacă, au zărit câteva stele, sau cornul Pămân-tului, ce reprezintă pentru ei? De ce s-ar osteni fiinţele care trăiesc în interiorul unei planete să

observe.asemenea fenomene? Oamenii nu le-ar fi observat dacă nu ar fi fost anotimpurile şi nevoia de navigaţie; dar de ce ar fi făcut-o cei de pe Lună?.., " Ei bine, să presupunem că există câţiva filozofi ca dumneata. Tocmai ei sunt seleniţii care nu vor auzi niciodată de existenţa noastră. închipuieşte-ţi că un selenit ar fi căzut pe pământ, când dumneata erai la Lympne; ai fi fost ultimul om din lume care ar fi auzit despre el. Dumneata n-ai citit niciodată un ziar. Vezi, deci, că şansele sunt împotriva dumitale. Din cauza aceasta stăm acum aici, nefăcând nimic, pe când timpul preţios zboară. Suntem într-un impas. Am venit neînarmaţi, am pierdut sfera, nu avem hrană, ne-am arătat seleniţilor şi i-am făcut să creadă că suntem nişte animale ciudate, puternice $i periculoase şi, daCă ei nu sunt nişte imbecili, se vor porni să ne caute până ne vor găsi, iar după ce ne vor găsi, ne vor prinde, dacă vor putea, sau, în caz contrar, ne vor ucide, şi astfel se va termina totul. Dacă ne vor prinde, probabil că, din vreo neînţelegere oarecare ne vor ucide. După aceea, s-ar putea să discute despre noi, dar nu ne va distra prea mult.

— Continuă.,. .;

Pe de altă parte, iată aurul răspândit aici peste tot, ca fonta la noi acasă. Dacă am putea, cel puţin,
să luăm o cantitate oarecare, dacă am putea să regăsim sfera, înainte de a da ei peste ea, atunci...

— Atunci?

— Am putea pune lucrurile pe o bază mai solidă. Să ne întoarcem aici într-o sferă mai mare, cu tunuri.

— Dumnezeule! strigă Cavou, ca şi cum numai gândul acesta ar fi fost îngrozitor.

Am mai azvârlit o ciupercă luminoasă în crăpă tură..

— Ascultă, Cavor, eu am, în orice caz, jumătate din voturi în această afacere, în care este nevoie de un om practic. Eu sini un om practic, iar dumneata nu eşti. Nu am de gând să mă mai încred în seleniţi şi în desenele dumitale geometrice, dacă se poate.,. Asta-i tot. Să ne întoarcem,pe Pămint. Să dezvăluim secretul sau o parte din el. Apoi să-venim din nou aici.

Cavor rămăsese pe gânduri.

— Când am venit pe Lună, zise el, ar fi trebuit să vin singur.

— Problema principală este cum să ajungem din nou la sferă..

Câtva timp ne-am legănat genunchii, nr tăcere. Apoi el păru

hotărât să-mi accepte argumentele.
— Cred, zise el, că putem trage câteva concluzii. Este limpede că, în timp ce soarele este pe partea aceasta a Lunii, aerul se va mişca, prin interiorul ca de buerete al planetei, dinspre partea întunecată către cea luminată. în orice caz, în partea aceasta, aerul se va răspândi şi va ieşi din peşterile lunare spre crater... Poarte bine, aici se simte un curent..: — Aşa este. ".v
— Şi asta înseamnă că nu ne aflăm într-un loc închis. Pe undeva, în spatele nostru, această, crăpătură continuă şi merge în sus. Curentul urcă, şi acesta este drumul pe care trebuie să mergem. Dacă încercăm să ne urcăm pe hornul.sau crăpătura care se află acolo, nu numai că vom ieşi.din aceste galerii prin care ei ne caută...
— Dar dacă crăpătura este prea îngustă?
— Coborâm din nou.
— Ssst! am şoptit eu deodarfă. Oe-i asta? Ne-am încordat auzul. La început,.era un murmur nedesluşit, apoi se auzi bătaia unui gong.
— Probabil că ei ne cred un fel de viţei lunari, am spus eu, care ne speriem .de zgomote.
— Se apropie prin galeria de dedesubt, zise Cavor. Ou siguranţă că aşa este!
— Nu se var gândi la crăpătura din peşteră. Vor trece mai departe pe lângă ea.
Am ascultat din nou, câteva clipe.
— Be date aceasta, am şoptit, probabil că vor avea cu cei <şi vreun fel de arme.
-Apoi, deodată, am sărit în picioare.
— Doamne.sfinte! Cavor! am strigat eu. Ne var descoperi! TVor vedea ciupercile pe care le-am az-vârlit în peşteră. Vor...
Nu rrii-am sâîrşit fraza. M-am întors.şi am făcut un salt, pe deasupra ciupercilor, spre extremitatea superioară a cavităţii. Am văzut că se prelungea în sus, devenind din nou o crăpătură prin care trecea curentul de aer şi care se pierdea într-un întuneric de nepătruns. Eram gata să mă caţăr pe acolo, când o inspiraţie fericită m-a făcut să mă întorc.
— Ce faci? întrebă Cavor.
— Merg înainte! l-am spus. M-.am întors, am luat două ciuperci luminoase, şi, p.unând una În buzunarul de la piept al hainei mele de flanelă, ca să ne lumineze.drumul, m-am întors cu

oealaltă la Cavor. Zgomotul seleniţilor era acum atât de puternic, încât se părea că au şi ajuns.sub.crăpătură. Dar mă gândeam că poate nu era prea lesne să se caţăre prin ea, sau poate tcă evitau să se urce, ştiind că puteam să le rezistăm. în orice ucaz, aveam acum conştiinţa reconfortantă a enormei noastre superiorităţi musculare; efectul naşterii noastre pe o altă planetă. în..clipa următoare, mă căţăram cu o forţă gigantică în urma călcâielor luminate în.albastru ale lui Cavor.

LUPTA DIN PEŞTERA MĂCELARILOR LUNARI

Nu ştiu ce distanţă am străbătut, căţărându-ne, înainte de a ajunge la grilaj. Poate că am urcat numai câteva sute de picioare, dar, atunci, mi se părea că ne-am târât, ne-am împins, am sărit şi.ne-am căţărat într-o ascensiune verticală de o milă sau chiar mai mult. Ori de câte ori îmi amintesc de clipele acelea, aud sunetul puternic al lanţurilor noastre de aur, care zăngăneau la fiecare mişcare. Încheieturile şi genunchii îmi erau numai julituri, iar pe obraz aveam o rană. După câtva timp, urcuşul a devenit ceva mai lesnicios, mişcările ne erau mai sigure şi mai puţin dureroase.

Zgomotul seleniţilor care ne urmăreau dispăruse cu totul. Probabil că, în ciuda grămezii de ciuperci rupte care se aflau dedesubtul crăpăturii, şi ne puteau trăda, ei nu ne descoperiseră urma. Uneori, crăpătura se îngusta atât de mult, încât abia reuşeam să ne strecurăm; alteori, nimeream în peşteri mari, presărate cu cristale ascuţite, sau înţesate de ciuperci vag luminoase. Câteodată se răsucea în spirală, sau cobora aproape până la orizontală. Din când în când, se auzea susurul apei care picura şi se prelingea pe lângă noi. De câteva ori, mi s-a părut că prin faţa noastră fugeau nişte vietăţi mărunte, fără să le vedem însă prea clar. Poate că erau animale veninoase, dar nu ne-au făcut nici un rău, iar noi eram într-o asemenea stare de surescitare, încât nu ne mai păsa de vreo făptură sinistră în plus sau în minus. În cele din urmă, departe, sus, a apărut din nou cunoscuta lumină albăstruie; se filtra printr-uri grilaj care ne închidea drumul.

Ne-am arătat unul altuia grilajul, vorbind în şoaptă, devenind din ce în ce mai precauţi în ascensiunea noastră. După puţin, am ajuns lângă grilaj şi, lipindu-mi faţa de bare, am reuşit să disting o porţiune limitată a. peşterii care se afladincolo. Era un spaţiu larg, luminat fără îndoială de un pârâiaş cu aceeaşi lumină

albastra pe care o văzusem curgând din zgomotosul ansamblu de maşini. O şuviţă intermitentă de apă picura printre bare, pe lângă obrazul meu.
La început am încercat, bineînţeles, să văd ce se afla pe fundul peşterii, dar grilajul era aşezat înţr-o adâncitură ale cărei margini ascundeau totul privi rilor noastre. Ne-am îndreptat, deci, atenţia asupra diferitelor sunete pe care le auzeam şi, imediat după aceea, am zărit nişte umbre şterse care tre murau pe tavanul întunecat, departe, mult deasupra capetelor.,
Indiscutabil, acolo se aflau mai mulţi seleniţi — probabil un număr considerabil, deoarece auzeam zgomotele produse de mişcările şi de paşii lor, Se mai auzea şi 6 succesiune de sunete repetate în mod regulat, hârşt, hârşt, hârşt, ca şi când un cuţit sau o cazma tăia o substanţă moale. Apoi, s-au auzit zăngănituri de lanţuri, şuierături, uruituri — parcă trecea o căruţă peste un pod — apoi din nou ace laşi hârşt, hârşt, hârşt. Umbrele desenau forme care se mişcau repede şi. ritmic, sincronizate cu acel sunet regulat, şi se opreau o dată cu el.
Ne-am apropiat capetele şi am început să discutăm în şoaptă.
— Suntocupaţi, am spus eu, cu nu ştiu cetreabă.
— Da.
— Nu sunt în căutarea noastră şi nici nu se gân-desc la noi. ;
— Poate că nici n-au auzit despre noi.
— Ceilalţi ne caută acolo, jos. Dacă ara apărea deodată aici.r..
Am privit unul la celălalt.
— Ar fi un prilej să parlamentăm cu ei, zise Cavor,
— Nu, i-am răspuns, nu în starea în care suntem
acum!
Am rămas adânciţi fiecare în propriile gânduri. Hâşt, hârşt, hârşt. — se. auzeau zgomotele de râV zuire,. iar umbrele se mişcau. încoace şi încolo. Mr-am uitat, mai atent la grilaj.
— Este. destul de şubred, spus ew. Am. putea să îndoim două bare p să me strecurăm. printre ele.
Am pierdut câtva timp intr-o discuţie nehotărâtă. Apoi, am apucat, cu amândouă. mâinile una dintre bare, mi-am ridicat picioarele pe stâncă, până când au, ajuns aproape la nivelul capului şi — în poziţia aceasta — am smucit, puternic. Bara s-a îndoit atât de brusc, încât aproape că am alunecat. în ras;. Mvam. întors şi. am îndoit,. în direcţia opusă, baraalăturată, apoi am scos ciuperca luminoasă din. buzunar şi am aruncat-o prin

crăpătură.
— Nu face nimic. în pripă, şopti, Cavem,. îar timp ce eu mă strecurami prin deschizătura pe care o-, lărgisem Trecând printre gratii, am; zărit, nişte forme tremurătoare,, şi m-am ghemuit imediat, astfel în-cât. marginea scobiturii-, în care se afla grilajul să mă ascundă de privirile seleniţilbr;. apoi i-am făcut semn. lui Găv.or,; care se pregătea să treacă şi el prin deschizătură,. După o clipă, şedşaar. unui lângă altul în adâncitură,, privind pe deasupra marginii, spre peşteră şi spre cei care se aflau în ea. Peştera era mult mai mare decât bănuisem; după prima, aruncătură de ochi, şi noi ne..aflam! în partea cea mai joasă a solului ei înclinat. Pornind dinspre noi, peştera, se lărgea,, iar tavanul se înclina, ascun-zâhdu-ne cu totul partea cea, mai îndepărtată. Pe toată lungimea, ei, care se pierdea. în. depărtare în acea perspectivă întunecată, se aflau nişte forme uriaşe, aşezate în linie,, trupuri, imense, albicioase, în jurul cărora se agitau seleniţii. Păreau să fie nişte cilindri mari şi albi, al căror rost nu-1 înţelegeam. Apoi am observat că aveau nişte capete, întoarse către noi, fără ochi şi fără piele, ca nişte căpățâni de oi dintr-o măcelărie; erau viţei lunari, tăiaţi în felul în care echipajul unei baleniere despică o balenă vânată. Carnea era tăiată în f-îşii, iar pe câteva din trunchiurile; mai îndepărtate se vedeau coastele albe. Sunetul1 topoarelor producea acel hârşt, hârşt, hârşt. Ceva mai departe urca pe fundul înclinat al peşterii un fel de vagenet, tras. de un cablu şî încărcat cu halci de carne moale. Acest şir de animale tăiate, destinate hranei, ne-a făcut o idee despre imensa-.populaţie a lumii lunare, adău gându-se efectului produs asupra noastră atunci când amprivit, pentru prima dată, în puţul care se deschidea..
La început mi s-a părut că seleniţii şedeau pe nişte scânduri instalate pe capre % dar apoi am văzut că, de fapt, scândurile,, suporturile şi topoarele aveau aceeaşi culoare plumburie ca şi lanţurile noastre, înainte de a le fi văzut în lumina albă.. Câţiva drugi masivi, folosiţi probabil în întoarcerea de pe o parte pe alta a cărnii, erau răspândiţi pe jos. Aceşti drugi, fiecare de aproape şase picioare lungime, erau prevăzuţi cu un miner; păreau foarte indicaţi drept arme. întregul spaţiu era luminat de trei pârâiaşe de fluid albastru.
Am stat mult timp, observând, toate aceste lucruri în tăcere
— Ei bine 7 zise Cavor în cele din urmă. M-am ghemuit şi mai

mult şi m-am întors către
el. îmi venise o idee strălucită.
— Dacă ei n-au coborât viţeii lunari cu ajutorul unei macarale, am spus eu, probabil că ne aflăm mult mai aproape de suprafaţă.decât am crezut.
— De ce?
— Viţelul lunar, nu sare şi. nici nu arearipi!, El privi peşte marginea ascunzătorii noastre.
— Mă întreb... — începu el. Cred că nici nu ne-am îndepărtat prea mult de suprafaţă.
1 Nu-mi amintesc să fi văzut, pe. Lună vreun obiect de lemn; uşile, mesele, tot ceea ce ar corespunde obiectelor lucrate ia noi de tâmplari, erau confecţionate din metal, şi cred că mai. ales din aur care, ca metal, se impune prin sine însuşi datorită uşurinţei cu care se lucrează, rezistenţei şi durabilităţii, tuf.
L-am întrerupt, apucându-1 de braţ. în crăpătura de sub noi se auzea im zgomot.
Ne-am răsucit şi am rămas complet nemişcaţi, cu toate simţurile încordate. Dupli puţin timp, m-am convins că prin crăpătură se târa în sus cineva, încet, fără ceKmai.mic zgomot, am apucat bine lanţul în mână şi am rămas în aşteptare. "— Mai uiiă-te o dată la cei din peşteră, am şoptit eu.
— Totul e în ordine, zise Cavor.
Am măsurat din ochi distanţa până la deschizătura dintre gratii. Acum auzeam foarte clar ciripitul slab al seleniţdor care urcau, hârşîitul mâinilor pe peretele de stâncă şi foşnetul ţarinei care cădea în timp ce urcau.
Apoi, fără să desluşesc ce anume era, am văzut ceva care se mişca vag în întunericul de dedesubtul grilajului. Părea că mă priveşte ţintă; apoi, poc! Am sărit în picioare, am izbit cu putere în ceva care zbura către mine. Era vârful ascuţit al unei suliţe. Mai târziu, m-am gândit că lungimea ei o împiedicase să se încline, prin crăpătura îngustă, ca să. mă poată atinge. în orice caz, a ț̦âşnit printre gratii ca limba unui şarpe, şi-a greşit ţinta, a căzut înapoi şi a ț̦âşnit din nou. Dar a doua oară, am pus mâna pe ea şi-am smuls-o din deschizătură, nu înainte însă ca o altă suliţă să fie repezită, fără efect, către mine.
Simţind că strânsoarea selenitului rezistă numai o clipă şi apoi cedează, am scos un strigăt de triumf şi am început să împung cu suliţa în jos, printre bare, în întunericul de unde se auzeau

venind ţipete; Cavor apucase cealaltă suliţă şi ţopăia lângă mine, fluturând-o în mod inutil. De deasupra grilajului se auzeau strigăte, apoi un topor zbură prin aer şi se izbi de stânci în spatele nostru, amintin-du-mi de prezenţa tăietorilor de carne din peşteră.

M-am întors şi i-am văzut pe toţi venind în dezordine către noi agitându-şi topoarele. Erau nişte făpturi scurte şi îndesate, cu braţe lungi, foart"? diferiţi de cei pe care îi văzusem mai înainte. Daci până atunci nu auziseră de noi, şi-au dat seama de situaţie cu o iuţeală de necrezut. I-am privit o clipă, cu suliţa în mână.

— Păzeşte grilajul, Cavor, am strigat eu şi, sco-tând un urlet, pentru a-i intimida, m-am repezit în întâmpinarea lor. Doi dintre ei au aruncat cu topoarele, fără să mă nimerească, iar ceilalţi au luat-o imediat la goană. Apoi şi cei doi au început să fugă către capătul peşterii, cu mâinile strânse pe lângă corp şi cu capul aplecat. N-am văzut niciodată oameni care să alerge ca ei.

Ştiam că suliţa nu-mi era de nici un folos. Era subţire şi uşoară, bună pentru o singură lovitură, şi prea lungă pentru a o mânui cu repeziciune. De aceea am alergat după seleniti, numai până la primul animal tăiat, m-am oprit şi am pus mâna pe unul dintre drugii care se aflau pe jos Părea destul de greu şi capabil să zdrobească indiferent câţi seleniti. Am aruncat suliţa şi am ridicat încă un drug, în cealaltă mână. Mă simţeam mult mai în siguranţă decât cu suliţa. Am făcut cu amândoi drugii un gest ameninţător către micul grup de seleniti care se oprise în partea cea mai îndepărtată a peşterii; apoi m-am întors către Cavor.

El ţopăia dintr-o parte într-alta a grilajului, împungând ameninţător cu suliţa lui ruptă. Era foarte bine. îi silea pe seleniti să rămână jos — cel puţin pentru o bucată de timp. Am privit din nou către capătul peşterii. Ce naiba trebuia să facem acum?

Eram încolţiţi. Dar măcelarii din peşteră fuseseră luaţi prin surprindere; probabil că erau înspăimân taţi şi nu aveau alte arme speciale în afară de topoarele lor. Aceasta era şi scăparea noastră. Făpturile, lor mici şi îndesate — erau mult mai mărunţi şi mai robuşti decât păstorii viţeilor lunari — erau grupate în capătul de sus al pantei, într-un fel care trăda nehotărârea. Eu aveam avantajul moral al unui taur înfuriat năvălind ne o stradă. Ei păreau să fie, însă, foarte numeroşi. Probabil că şi erau. Seleniţii care se aflau înapoia grilajului aveau, cu siguranţă,

nişte suliţe infernal de lungi. Poate că
aveau şi alte surprize pentru noi... Dar, la naiba! Dacă porneau la atac în peşteră, îi lăsam în spatele nostru, dar dacă rămâneam pe loc, brutele din peşteră puteau să primească întăriri. Doar cerul ştie ce teribile maşini de război — tunuri, bombe, tor-. pile — era în stare să trimită împotriva noastră această lume necunoscută, subterană, această lume vastă din care nu cunoscusem decât o fâşie exterioară. Era limpede că nu mai aveam altceva de făcut decât să atacăm! À fost şi mai limpede câred în peşteră a apărut un nou grup de seleniti, alergând către noi.
— Bedford! strigă Cavor, şi am văzut că se afla la jumătatea drumului dintre mine şi grilaj.
— Du-te înapoi! i-am strigat. Ce faci?...
—.Au adus ceva, un fel de tun!
Ieşind cu greu printre gratii, printre suliţele care îi apărau, apăru capul şi umerii unui selenit neobişnuit de subtile si de colţuros, care ducea cu el un anarat complicat.
Mi-am da seama de faptul că, pentru lupta care ne aştepta, Cavor era cu totul neputincios. O clipă, am ezitat. Aooi m-am repezit pe lângă el, învârtind drugii şi urlând, ca să-1 împiedic pe selenit să ne ochească. El ochea într-un mod foarte ciudat, ţinân-du-şi aparatul rezemat în dreptul stomacului. Bîzz! Nu era un tun; s-a descărcat ca o arbaletă, şi proiectilul m-a atins tocmai când săream.
N-am căzut — am coborât doar ceva mai repede decât dacă n-aş fi fost lovit — şi, după senzaţia de la umăr, posibil căproiectilul mă atinsese şi trecuse mai departe. Apoi mina stingă mi s-a izbit de vergea, şi mi-am dat seama că un fel de săgeată se înfipsese pe jumătate în umărul meu. În clina următoare, am atins pământul, ţinând drugul în mir a dreaptă şi l-am izbit pe selenit în plin. El se prăbuşi — zdrobit, sfărâmat — şi capul i se sparse ca un ou.
Am aruncat unul dintre drugi, mi-am scos săgeata din umăr, şi am început să împung cu ea în jos, printre gratii, în întuneric. ILa fiecare lovitură se auzeau ţipete şi schelălăituri. în cele din urmă, am aruncat suliţa către ei în jos, cu toată puterea, m-am ridicat, am luat din nou drugul şi am pornit către mulţimea din capătul peşterii.
— Bedford! strigă Cavor în timp ce treceam în fugă pe lângă el,

Bedford!
Aud şi acum paşii lui, gonind în urma mea.
Un pas, un salt... zdup, un pas, un salt... Fiecare salt părea că durează secole. Cu fiecare pas, peştera se lărgea şi puteam să disting tot mai mulţi seleniţi. La început alergau cu toţii ca nişte furnici dintr-un furnicar răscolit; câţiva îşi fluturau topoarele, venindu-ne în îritâmpinare; cei mai mulţi alergau să se pună la adăpost printre şirurile de viţei lunari tăiaţi; după o clipă au apărut alţii, purtând suliţe, apoi au năvălit puzderie. Am văzut şi o fiinţă de-o ciudăţenie rară, numai mâini şi picioare, alergând să se pună la adăpost. Peştera se întuneca din ce în ce. mai mult. Ceva zbură pe deasupra capului meu. în timpul unui salt. am văzut o suliţă înfigându-se şi vibrând. într-o masă de carne din stânga mea. Apoi, chiar când puneam picioarele jos, o altă suliţă izbi podeaua de stâncă în faţa mea şi am auzit zbâr-nâitul îndepărtat al armei cu care fusese trasă. Timp de câteva clipe, s-a îndreptat către mine o adevărată aversă. Trăgeau cu nemiluita.
M-am oprit brusc. Nu cred că în momentul acela ştiam exact ce trebuie să fac. îmi amintesc că îmi trecea prin miiite o singură frază: „Zonă periculoasă, caută adăpost!" Ştiu că m-am repezit în spaţiul dintre doi viţei lunari, şi m-am oprit acolo, gâfâind înfuriat.
L-am căutat cu privirea pe Cavor, dar np-1 vedeam nicăieri. Apoi apăru, din zona întunecoasa dintre şirul de viţei lunari tăiaţi şi peretele peşterii Faţa lui rotundă, întunecată în albastru, strălucea de transpiraţie şi emoţie.
Spunea ceva, dar nu i-am dat nici o atenţie. îmi dădusem seama că, trecând de la un viţel lunar la altul, puteam să ajungem până la capătul peşterii şi să ne apropiem îndeajuns pentru a da un atac hotărâtor. Singurul lucru pe care-1 aveam de făcut era să pornim la atac
— Haidem! am spus eu, pornind înainte.
— Bedford! strigă el, dar fără nici un rezultat. Gândurile mi; se roteau cu repeziciune, în timp
ce mergeam pe aleea îngustă dintre viţeii lunari tăiaţi şi peretele peşterii. Stâneile se curbau în toate părţile, astfel încât seleniţii nu puteau să ne împresoare. Cu toate că îngustimea spaţiului nu ne permitea să sărim, totuşi, cu vigoarea noastră pă-mântească, mergeam mult mai repede decât seleniţii. Ştiam

că în curând vom da peste ei. Ajunşi lata în faţă, nu puteau să ne opună o rezistenţă mai mare decât nişte gândaci. Numai că, la început, vor repezi o salvă de suliţe asupra noastră. M-am gândit la o stratagemă. Şi, fără să-mi încetinesc pasul, mi-am scos haina de flanelă.
— Bedford! gâfâi Cavor în spatele meu. Am orivit înapoi.
— Ce-i?
El arăta cu degetul pe deasupra grămezilor de carne tăiată.
— Lumina albă! zise el. Iarăşi lumina albă! Am privit şi, într-adevăr, se zărea o dungă slabă
de semiîntuneric alburiu, în partea cea mai îndepărtata a bolţii. Aceasta a făcut să-mi crească forţele.
— Nu te depărta de mine, i-am strigat lui Cavor. Un selenit lung şi turtit a țâşnit din întuneric.
ţipând şi luînd-o la goană. M-am oprit si i-am făcut lui Cavor semn să se oprească şi el. Mi-am atârnat haina de un drug, am ocolit grămada de carne, am lăsat jos haina şi drugul, m-am arătat o clipă şi apoi m-am dat înapoi.
S-a auzit un zbârnâit şi o săgeată a trecut în zbor. Eram aproape de seleniţi; ei şedeau grupaţi, cei înalţi, cei scunzi şi cei groşi laolaltă, cu uri aruncător de săgeţi îndreptat către partea de jos a peşterii. Au mai vâjîit vreo trei sau patru săgeţi şi salva lor a încetat.
Mi-am scos o clipă capul şi am scăpat ca prin minune. De data aceasta am atras o duzină de proiectile, sau chiar mai multe, şi i-am auzit pe seleniţi strigând şi ciripind de surescitare. Am ridicat din nou drugul cu haina agăţată de el.
— Acum! am spus eu,. întinzând haina în faţă. S-a auzit un zbârnâit puternic. într-o clipă, haina a fost acoperită cu o pădure de săgeţi, iar altele se înfigeau tremurând în masa de carne din spatele nostru. Am tras repede drugul din haină, am lăsat haina să cadă jos — cred că se află şi acum acolo pe Lună — şi m-am repezit asupra seleniţilor.
Masacrul a durat cam un minut. Eram prea furios ca să mă uit unde loveam, iar seleniţii erau probabil prea înspăimântaţi ca să mai lupte. în orice caz ei nu mi-au opus nici un fel de rezistenţă. Vedeam, cum se spune, roşu înaintea ochilor. Aveam impresia că trec prin aceste fiinţe acoperite cu un fel de piele, cum ar trece un om printr-o iarbă înaltă secerând şi lovind în dreapta şi în stânga. Boabe mici de lichid săreau în toate părţile. Călcam pe

forme care se zdrobeau, ţipau şi-mi alunecau sub tălpi. Mulţimea părea că se împrăştie, se adună şi se scurge ca apa. Cred că nu-şi alcătuiseră nici un plan. Săgeţile zburau în jurul meu; una dintre ele mi-a zgâriat o ureche. Am fost înţepat în braţ, în obraz, dar n-am descoperit aceasta decât mai târziu, după ce sângele se răcise şi i-am simţit umezeala.
Nu ştiu ce a făcut Cavor în acest timp. Lupta părea că durează de un secol şi va continua veşnic. Apoi, deodată, totul s-a sfârşit, şi n-am mai văzut altceva decât o droaie de seleniţi, fugind în toate părţile; capetele lor săltau în sus şi în jos... Scăpasem nevătămat. Am alergat câţiva paşi înainte, urlând, apoi m-am oprit. Eram de-a dreptul riuit.
Trecusem peste ei, zburând în salturi mari. Acum rămaseră toţi în urma mea, alergând încoace şi încolo ca să se ascundă.
Eram şi mirat, dar şi fericit văzând cât de repede se terminase bătălia în care mă aruncasem. Nu-mi spuneam că seleniţii erau extrem de fragili, ci că eu eram extrem de puternic. Am început să râd prosteşte. Cât de fantastică era lumea lunară!
Am aruncat o privire către corpurile zdrobite care încă se mai zvârcoleau, împrăştiate pe podeaua de stâncă a peşterii şi — fără să mă gândesc prea mult că ne-ar putea aştepta noi bătălii — am pornit în grabă pe urma lui Cavor.

Capitolul xvii

ÎN LUMINA ZILEI

Peştera din faţa noastră dădea într-un spaţiu întins şi ceţos. După câteva clipe, am ieşit pe o galerie înclinată care înconjura o deschizătură imensă, ciculară, un uriaş puţ cilindric care înainta vertical în sus şi în jos. Galeria mergea în pantă în jurul acestui puţ, fără vreo balustradă sau alt mijloc de protecţie, ocolindu-1 cam o dată şi jumă tate, iar apoi, sus de tot, se adâncea din nou în stâncă. îmi amintea oarecum de una dintre tur nantele în spirală ale căii ferate de la,Saint-Go thard. Totul era de dimensiuni uriaşe. Nici nu sper să pot reda în cuvinte proporţiile ciclopice ale acelui loc şi efectul pe care. îl produceau. Am urmărit cu privirile peretele înclinat al puţului şi, foarte departe, în sus, am văzut o deschidere cir culară presărată cu stele slabe; jumătate din mar ginea de sus strălucea aproape orbitor în lumina albă a soarelui. Am scos amândoi un strigăt pu ternic.
— înainte! am spus eu, pornind la drum.

— Dar acolo? zise Cavor, şi se opri cu atenţie lângă marginea galeriei. I-am urmat exemplul, m-am aplecat şi am privit în jos, dar eram — orbit de lumina strălucitoare de deasupra şi n-am reuşit să văd decât o beznă fără fund, în care pluteau nişte pete spectrale de culoare roşie şi purpurie. Totuşi, dacă n-am putut să văd, am auzit. Din beznă se ridica un sunet — ca zumzetul ameninţător dintr-un stup de albine, un sunet care venea din acest puţ enorm, de la o distanţă ele cine ştie câte mile sub,picioarele noastre...
O clipă, am stat să ascult, apoi am strâns mai tare drugul în mână şi am pornit în sus, pe galerie.
"— Acesta cred că este puţul în care am privit atunci — zise Cavor. Când se deschidea capacul... — Şi acolo, jos, am văzut luminile!
— Luminile! zise el. Da... luminile lumii pe care n-o vom mai vedea niciodată.
— Ne vom întoarce, i-am spus eu, deoarece acum, după ce scăpaserăm din atâtea primejdii, eram aproape sigur că vom regăsi sfera..
N-am auzit ce mi-a răspuns.-
— Cum? l-am întrebat.
— N-are nici o importanţă, răspunse el, şi ne-am continuat drumul în tăcere. Cred că acest drum lateral în pantă era, datorită curburii, lung de vreo patru sau cinci mile, şi înclinaţia lui, pe cate o urcam cu uşurinţă, l-ar fi făcut aproape imposibil de urcat pe Pământ. N-am văzut în tot timpul fugii noastre decât doi seleniţi şi de îndată ce ne-au zărit au luat-o la goană. Desigur, vestea despre puterea şi violenţa noastră ajunsese până la ei. Drumul către exterior era neaşteptat de neted. Galeria în spirală se transforma într-un tunel îngust şi abrupt. Pe jos se vedeau numeroase urme ale trecerii viţeilor lunari. Tunelul era atât de drept şi de îngust, proporţional cu vasta lui curbură, îrcât nici o parte nu era total întunecată. Aproape imediat a început să se lumineze şi apoi, departe, deasupra noastră, într-o strălucire orbitoare, a apărut deschiderea spre exterior, o pantă de înclinaţie alpină, înconjurată cu un desiş de plante-baionetă, înalte, culcate pe alocuri
la.pământ, uscate şi moarte, siluete ascuţite stând în bătaia soarelui.
Este ciudat că noi, oameni cărora această vegetaţie ni se păruse

atât de sălbatică şi de oribilă cu puţin timp mai înainte, o priveam acum cu emoţia pe care ar încerca-o un exilat revăzându-şi, pământul natal. Am întâmpinat cu bucurie chiar şi aerul rarefiat care ne silea să gâfâim când alergam şi ne îngreuna atât de mult vorbirea. Cercul însorit de deasupra noastră devenea din ce în ce mai mare, iar--tunelul se, cufunda într-un cerc de întuneric. de nepătruns. Am văzut că tufişurile de ierburi moarte nu mai aveau nici o urmă de culoare verde, ci erau brune, uscate şi întărite, iar umbra ramurilor superioare desena forme întretăiate pe stâncile prăvălite. Chiar lângă gura tunelului se afla un spaţiu întins, unde vegetaţia fusese călcată în picioare de viţeii lunari care. trecuseră pe acolo.
Ăm ieşit, în cele din urmă, afară, într-o lumină şi o căldură copleşitoare.. Am străbătut cu greu terenul descoperit şi ne-am căţărat pe o pantă, printre tulpinile ierburilor; apoi ne-am aşezat, gâ-fâind, pe un loc înalt, sub umbra unei roci vulcanice. Chiar şi la umbră, stânca era fierbinte.
Aerul era foarte încins, noi aveam o stare fizică proastă, dar, cu toate acestea, scăpaseră de apăsarea coşmarului. Sub bolta cerească, parcă eram din nou în elementul nostru. Ne, părăsise toată spaima şi încordarea, din timpul fugii prin galeriile şi crăpăturile întunecoase de dedesubt. Ultima luptă ne dăduse o încredere enormă în noi.înşine, faţă de seleniţi. Am privit înapoi, aproape fără să ne credem ochilor, la deschizătura neagră din care tocmai ieşiserăm. Acolo, jos, ân lumina albastră care acum,. în amintire, ni se părea foarte aproape de un întuneric absolut, întâlniserăm acele fiinţe.ca nişte parodii de oameni, insecte cu căşti pe cap, merseserăm cu teamă în faţa.lor, şi ne supuseserăm lor, până când n-am mai putut îndura să ne supunem! Şi, iată, acele fiinţe se topiseră ca o ceară şi.-se împrăştiaseră ca pleava, fugiseră şi dispăruseră ca nălucile unui vis urât!..
M-am frecat la ochi, întrebându-mă. dacă nu cumva, după ce mâncasem din acea ciupercă-blestemată, adormisem şi visasem; dar am descoperit că obrazul îmi era zgâriat şi că sângele îmi lipise cămaşa de umărul şi de braţul care mă dureau-.
— Blestemaţii I am. spus eu, pipăindu-mi rănile cu. mina,.
Deodată, mi s-a părut că gura îndepărtată a tu nelului era un ochi care ne spionează.

— Cavor! Ce crezi că au de gând să facă acum? Şi noi, ce trebuie să facem?
El clătină din cap,,cu ochii aţintiţi asupra tu nelului.
,— Do unde să ştiu ce au de gând să facă?.
— Asta depinde de. ceea ce. cred ei despre; noi, şi nu văd cum am putea să le aflăm părerea. Mai depinde şi de maşinăriile pe care le au în rezervă." Ai: dreptate, Cavor: noi am. atins abia partea exterioară a acestei lumi. Acolo, înăuntru, ei pot să aibă naiba mai ştie ce Ne pot face foarte mult rău chiar şi cu armele pe care. le-am văzut... Şi, la urma urmei," am continuat eu, după o pauză, chiar dacă nu găsim sfera imediat, tot mai avem o şansă. Putem să rezistăm. Chiar şi în timpul nopţii lunare. Putem să coborâm din nou. jos, şi. să ne luptăm cu ei.
Am. privit în jurul meu cu ochi cercetători. Peisajul se schimbase cu totul, datorită creşterii năvalnice a vegetaţiei care apoi se uscase. Creasta pe care eram aşezaţi era înaltă şi domina o largă perspectivă a craterului, şi a întregii privelişti, pe care o vedeam acum veştejită şi uscată în toamna târzie a după amiezii lunare. Ridicându-se una în spatele celeilalte, se vedeau pante şi câmpii în-. tinse, acoperite de vegetaţie brună, culcată la pă-mânt, pe unde păscuşeră turmele, iar departe, în1 plin soare, se mai tolăneau, leneşi, nişte viţei lunari, forme risipite, având fiecare câte o pată de-umbră alături, ca oile pe coasta unui deal. Nu se vedea nici un selenit. Nu ştiu dacă fugiseră, când ne-au văzut ieşind din galeriile interioare, sau dacă aveau obiceiul să se retragă după ce duceau turmele la păşune. în momentul acela, socoteam că prima ipoteză este cea reală.
— Dacă am da foc tufişurilor, am spus eu, am putea să găsim sfera prin cenuşă.
Cavor părea că nu mă auzise. Cu mina streaşină la ochi, el privea stelele, care, cu toată lumina intensă a soarelui, se vedeau fără număr pe cer.
— De cit timp crezi că sin tem aici? întrebă el în cele.din urmă.
— Unde?
— Pe Lună.
— De două zile pământeşti, probabil.
— De aproape zece. Ştii că soarele a trecut de zenit şi coboară spre apus Ţ în patru zile, sau chiar
mai puţin, va fi noapte.
"— Dar... noi n-am mâncat decât o dată!

— Ştiu. Şi... Dar aşa arată stelele!
— De ce timpul pare că se scurge altfel pe un corp ceresc mai mic? "
— Nu ştiu. Dar aşa este!
— Cum se poate cunoaşte trecerea timpului?
— După foame... oboseală... Dar şi acestea sunt aici altele.decât pe Pământ. Totul este altfel. Totul. Mie mi se pare că de când am, ieşit din sferă au trecut doar câteva ceasuri... ceasuri lungi. Cel mult.
— Zece zile! înseamnă că au mai rămas.... (Am privit în sus, o clipă, spre soare şi am văzut că era la jumătatea distanţei dintre zenit şi orizontul apusean) Patru zile L. Cavor, nu trebuie să stăm aici şi să visăm. Cu ce să începem?.
M-am ridicat în picioare.
— Trebuie să găsim un punct fix pe care să-1 putem recunoaşte. Să atârnăm o batistă, sau altceva... să ne. împărţim terenul şi să-1 explorăm de jur împrejur.
Se ridică şi el în picioare..
— Da, zise el, nu avem altceva de făcut decât să căutăm sfera. Nimic altceva. S-ar putea s-o găsim... desigur, s-ar putea s-o găsim. Dar dacă nu.:.
— Trebuie s-o căutăm până ce o găsim.
El privea de jur împrejur; ridică ochii spre cer şi apoi se uită în jos, spre tunel, şi făcu un gest brusc de nerăbdare, care m-a surprins.
— Oh! Ce prostie am. făcut! Să ajungem în acest impas! Când te gândeşti cum ar fi putut să fie, şi câte puteam face!
4 "Mai putem şi acum să facem destule 3
— Dar nu ceea ce puteam să facem până acum"! Aici, sub picioarele noastre, există o întreagă lume. Gândeşte-te cum trebuie să arate această lumeţ Gândeşte-te la maşina pe care am văzut-o, la puţul de aici şi la capacul lui! Toate acestea nu-ţi dau decât o idee de suprafaţă, iar fiinţele pe care le-am văzut şi cu. care ne-am luptat nu sunt decât nişte ţărani ignoranţi, locuitorii de la periferie, fiinţe necioplite şi brutale! Dar.acolo, jos! Peşteri, unele sub altele, tuneluri, construcţii, drumuri... Proba-. b.il că, pe măsură ce cobori, această lume se lărgeşte şi devine mai spaţioasă şi mai populată. Sunt sigur, Ajungând, în cele.din urmă, până la marea, centrală, care scaldă însăşi inima Lunii. Gândeşte-te la apele ei de cerneală, sub luminile slabe!

(Dacă ochii lor au într-adevăr nevoie de lumină.) Gândeş.te-te la fluviile în cascadă care se scurg, prin canalele lor, alimentând marea! Gândeşte-te la valurile ei, la agitaţia şi viitoarea fluxului şi refluxului. Poate: că au şi vase care. navighează pe ea, poate că acolo jos sunt cetăţi puternice şi drumuri aglomerate, o înţelepciune şi o ordine care depăşeşte închipuirea omenească!.Şi noi am putea să murim.aici, fără să-d vedem vreodată pe cei care stăpânesc această lume! Am putea;să îngheţăm şi să murim aici! Aerul va îngheţa, apoi se w.a topi din nou, şi atunci... Ei vor da.de noi, vor da de trupurile noastre ţepene şl moarte, vor găsi sfera pe care noi nu o putem găsi, şi vor înţelege în cele din urmă, prea fârziu, toată gândirea şl efortul care şi-au găsit aici un sfârşit zadarnic!.Glasul lui, în timpul acestui discurs, răsuna ca printr-un telefon, slab şi înde părtat.; "
— Dar întunericul?
— întunericul poate fi biruit..7; ..;.
— Cum? 1
— Nu ştiu. De unde să ştiu? S-ar putea aduce o torţă, sau o lampă... Ceilalţi... ar putea să înţeleagă. .
Rămase o clipă cu mâinile frânte din umeri, cu o figură jalnică, privind întinderea care îl sfida. Apoi, cu un gest de renunţare, se întoarse către mine, propunându-mi să începem Căutarea sistema tică a sferei. "-
— Putem să ne întoarcem, i-am spus eu. Aruncă o privire în. jur.
— Mai întâi de toate, trebuie să ajungem pe Pământ. .:. .."
— Vom aduce cu noi lămpi, şi unelte de căţărat, şi o sută de alte lucruri necesare.
— Da, zise el. :
— Şi, o garanţie a succesului, vom duce pe Pământ acest aur.
El privi drugii mei de, aur şi, câteva clipe, nu zise nimic. Şedea cu mâinile la spate, privind pe întinderea craterului. în cele din urmă, suspină şi rcâncepu să vorbească.
— Eu am fost cel care am găsit mijlocul de a veni aici, dar a,găsi un mijloc nu înseamnă întotdeauna să fii şi stăpân pe el. Ce.se va întâmpla dacă secretul meu ajunge din nou pe Pământ? Nu văd cum aş putea să mai păstrez acest secret timp de un an, sau nici măcar o parte dintr-un an. Mai curând sau mai târziu ei se va fi descoperit, chiar dacă alţii îl redescoperă. Şi apoi... Guvernele marilor puteri se vor lupta să ajungă aici, se vor lupta

între ele şi împotriva acestor fiinţe de pe Lună. Descoperirea mea va duce la răspândirea războaielor şi va înmulţi prilejurile de război. Dacă îmi dezvălui secretul, în puţin timp, în foarte puţin timp, acest satelit va fi presărat până în cele mai adânci galerii cu cadavre omeneşti. Alte rezultate sâht îndoielnice, dar acesta este sigur... Nu pentru că omul ar avea vreo nevoie de Lună. La ce ar folosi Luna pentru oameni? Ce; altceva âu făcut ei din propria lor planetă, decât un câmp de bătaie şi un teatru de infinită nebunie? Oricât de mică î-ar fi. planeta şi oricât de scurtă i-ar fi viaţa, omul are de făcut, în mica lui viaţă de pe.Pământ, mai mult decât poate.face el singur. Nu! Ştiinţa s-a trudit prea mult timp. pentru a făuri arme de care să se folosească nebunii. A venit vremea ca ştiinţa să se opună. Lasă-i pe nebuni să descopere singuri secretul... într-o mie de ani!
— Există metode de a se păstra un secret. El îşi ridică privirea spre mine şi zâmbi.
— La urma urmei, zise el. de ce să ne mai necăjim ?: Avem puţine şanse să găsim. sfera, iar jos, acolo, ni se pregătesc tot, felul de necazuri. Numai obiceiul omenesc de a spera, până în clipa morţii ne mai face să ne gândim. la întoarcere. Necazurile noastre abia încep. Am dat dovadă de violenţă faţă de aceste fiinţe de pe Lună, ei şi-au făcut o idee despre ceea. ce putem, iar şansele noastre sunt ca şi ale unui tigru care a scăpat din cuşcă şi a ucis un om, în.Hyde Park. Probabil că vestea despre noi aleargă în jos, din galerie în galerie, către părţile centrale... Nici o fiinţă cu mintea sănătoasă nu ne va lăsa vreodată şă plecăm Cu sfera înapoi pe Pământ, după câte,au-văzut din partea noastră.
— Nu ne îmbunătăţim situaţia, am spus eu, dacă stăm aici. , Eram în picioare, unul. lângă altul.
— în sfârşit, zise el, trebuie şă ne despărţim. Să legăm, o batistă de o tulpină mai înaltă, să o fixăm solid, şi să începem, din acest centru, explorarea craterului. Dumneata vei merge spre apus, miscându-te în semicercuri după soarele care apune. Trebuie să te mişti mai întâi cu umbra în partea dreaptă, până când ea ajunge în unghi drept cu direcţia batistei, şi apoi cu umbra în partea stingă. Iar eu voi face acelaşi lucru, către răsărit. Vom privi în fiecare adâncitură, vom examina fiecare grămadă de stânci, vom face totul pentru a găsi sfera.: Dacă vom vedea seleniţi, ne vom ascunde de-ei. cum; vom putea. Ca băutură,

vom lua zăpadă; iar. dacă simţim nevoia de hrană, vom ucide un viţel lunar, dacă vom reuşi, şi îi vom mânca carnea crudă. Şi fiecare îşi va vedea de drum.
— Şi dacă unul. dintre noi dă peste sferă
— Va trebui să se întoarcă până la batista albă şi să facă de. acolo semne celuilalt.
— Şi dacă nici unuL.
Ca vor aruncă o privire spre soare..
— Vom continua să căutăm; până când va. coborî noaptea şi friguL.
— Dar dacă. seleniţii au găsit sfera şi au ascuns-o?.
El ridică din. umeri..
— Sau dacă pornesc de îndată în căutarea noastră?..
El nu-mi răspunse
— Ar trebui să iei cu dumneata un drug.
El clătină din. cap, plimbindu-şi privirea, pe întinderea pustie.. Câteva. clipe, rămase pe loc. întoarse spre mine o privire timidă, şovăitoare.
— La. revedere, zise el.
Simţeam. o emoţie ciudată. Mi-am amintit, fulgerător, toate necazurile pe care ni le pricinuise-răm unul altuia, şi mai ales necazurile pe care i le-pricinuisem eu. „La naiba!" mi-am zis „Puteam să ne purtăm mai prieteneşte!" Eram gata să-i cer să nestrângem mâinile rv era exact ceea ce simţeam, atunci — când el îşi făcu vânt şi sări departe de mine, către nord. Pluti prin aer ca o frunză moartă, căzu uşor şi sări din nou. Am stat o clipă să-1 privesc, apoi m-am întors către apus cu inima-îndoită; mi-am făcut vânt, cu senzaţia unui o care sare în apa rece ca gheaţa, mi-am ales o porţiune de teren, şi am pornit în explorarea singuraticei jumătăţi din lumea lunară care-mi fusese dată în grijă. Am căzut destul de stângaei. printre stânci, m-am ridicat, am privit împrejur, m-arn căţărat pe o bucată de stâncă şi am sărit din nou... Când, imediat după aceea, m-am uitat după Cavor, el nu se mai vedea, dar batista flutura mândră pe stânca ei, albă în lumina soarelui.
M-am hotărî t să nu pierd din vedere această batistă, orice s-ar întâmpla.

Capitolul XVIII BL. BEBF-ORO SINGUR

După puţin timp, mi s-a părut că fusesem întotdeauna singur pe Lună. Începusem să caut cu oarecare râvnă, dar căldura era încă

prea mare şi aerul rarefiat îmi apăsa pieptul. Am ajuns în curând într-un loc scobit, înconjurat cu ierburi înalte şi uscate de culoare brună, şi m-am aşezat la umbra lor ca să mă odihnesc şi să mă răcoresc. Aveam intenţia să stau doar câteva clipe. Am lăsat drugul de aur jos, lângă mine, şi mi-am pus bărbia între palme. Am văzut, fără prea mult interes, că stân-cile din jur, prin locurile pe unde lichenii uscaţi şi sfărâmicioşi căzuseră de pe ele, erau străbătute de vine şi de straturi de aur, şi că printre ierburi se proiectau pe alocuri bulgări rotunzi şi încreţiţi, de aur. Ce importanţă mai avea acum? Pe trupul şi mintea mea pusese stăpânire un fel de lâncezeală. Pentru moment, nu mai credeam că vom regăsi vreodată sfera în această pustietate vastă şi uscată. Mi se părea că n-aveam nici un motiv să mai fac vreun efort, până când vor apare seleniţii. Apoi, m-am gândit că ar trebui să acţionez, ascultând de acel imperativ iraţional care înainte de orice îl îm-pinge pe om să-şi păstreze şi să-şi apere viaţa, cu toate că şi-o păstrează numai pentru ca după aceea să. moară în chinuri şi mai mari.
Ce ne determinase să venim pe Lună?
Întrebarea mi se prezenta ea o problemă de nerezolvat. Ce-1 împinge oare necontenit pe om să se despartă de fericire şi siguranţă, să trudească, să înfrunte primejdia, să rişte chiar şi o moarte sigură? Acolo sus, pe Lună, mi-a trecut prin minte un adevăr pe care ar fi trebuit să-1 ştiu ele totdeauna, şi anume că omul nu este făcut doar pentru ca să trăiască mai în siguranţă şi confort, să fie bine hrănit şi să se amuze. împotriva intereselor, a fericirii lui, omul este neîncetat împins să caute altceva. Parcă o forţă din afara lui îl împinge şi el trebuie să i se supună. Dar de ce? De ce? Aşezat acolo, în mijlocul inutilului aur lunar, printre lucruri din altă lume, mi-am făcut bilanţul întregei vieţi. Pre-supunând că trebuia să mor pe Lună, ca un naufragiat, totuşi nu reuşeam nici cum să înţeleg ce scop urmărisem; n-am putut, să răspund acestei întrebări, dar pentru mine era mai limpede ca oricând că nu urmărisem propriul meu interes; într-adevăr, niciodată în viaţă nu urmărisem un interes personal. Al cui era ţelul pe care îl urmăream?... Am încetat să mai meditez asupra cauzei care mă făcuse să vin pe Lună, şi am început să mă gândesc la probleme mai generale. De ce venisem eu pe lume? De ce aveam o viaţă proprie?... în cele din urmă, m-am pierdut în speculaţii fără ieşire.

Gândurile mi-au devenit vagi şi ceţoase, fără nici o direcţie precisă. Nu mă simţeam greoi sau fără vlagă — nici nu pot să-mi închipui că s-ar putea simţi cineva astfel pe Lună — dar cred că eram foarte istovit. În orice caz, am adormit.
Somnul m-a odihnit de minune. Cât am dormit, soarele se mai apropiase de apus şi arşiţa scăzuse. Când, în sfârşit, am fost trezit din amorţeală, de nişte zgomote îndepărtate, m-am simţit din nou întremat şi plin de vigoare. M-am frecat la ochi şi m-am întins. M-am ridicat în picioare — eram puţin înţepenit — şi m-am pregătit să-mi reiau imediat cercetarea. Am aşezat drugii de aur câte unul pe fiecare umăr şi am ieşit din râpa de stânci aurifere.
Soarele era vizibil mai-jos, mult mai jos decât fusese, iar aerul era mult mai răcoros. Mi-am. dat seama că dormisem o bună bucată de timp. Mi se părea că o uşoară urmă de ceaţă albăstruie atârna în jurul peretelui dinspre apus. Am sărit pe o mică ridicătură de stâncă, şi am cercetat craterul. Nu vedeam nici urmă de viţei lunari sau seleniţi, nu-1 vedeam nici pe Cavor, dar zăream în depărtare batista, fluturând deasupra tufişului de spini. Am privit de jur împrejur şi apoi am sărit către un alt punct de unde puteam să văd mai bine.
Am început să descriu semicercuri din ce în ce mai mari, revenind mereu în locul de plecare. Totul era obositor şi dezesperant. Aerui era într-adevăr mult mai rece, şi mi se părea că umbra de sub peretele de la apus se lărgea mereu. Din când în când, mă opream să cercetez cu privirea, dar nu se vedea nici urmă de Cavor sau de seleniţi, iar viţeii lunari probabil că fuseseră minaţi din nou în interior, căci nu vedeam nici unul. Doream din ce în ce mai mult să-1 revăd pe Cavor. Conturul înaripat al soarelui se apropiase acum de orizont până la o distanţă cât diametrul lui. Eram chinuit de gândul că seleniţii vor închide în curând capacul deschizăturii şi ne vor lăsa afară, în viforul neiertător al nopţii lunare. Socoteam că era timpul să abandonăm căutarea şi să ne sfătuim. Simţeam că trebuie să luăm urgent o hotărâre. Nu reuşiserăm să găsim sfera, dar nu mai aveam nici timp să o mai căutăm! Dacă capacul se închidea şi rămâneam afară, eram nişte oameni pierduţi. Marea noapte a cosmosului va coborî asupra noastră, acea beznă a vidului care înseamnă o moarte absolută. întreaga mea fiinţă se crispa la această apropiere. Trebuia să intrăm din nou în Lună, chiar dacă

riscam să fim ucişi. Eram obsedat de gândul că vom îngheţa până la pieire, bătând cu ultimele sforţări în capacul marelui puţ. Nu mă mai gândeam de loc la sferă. Mă gândeam numai să-1 regăsesc pe Cavor. Eram pe jumătate hotărât să intru din nou în Lună fără el, decât să-1
caut până când va fi prea târziu. Ajunsesem la jumătatea drumului spre batistă, când deodată...
Am văzut sfera! ,
De fapt, mai curând m-a găsit ea pe mine, decât eu pe ea Se afla mult mai departe spre apus decit mersesem eu, iar razele înclinate ale soarelui care apunea se reflectau în ferestrele de sticlă şi. îi trădau prezenţa printr-o rază orbitoare. O clipă, am crezut că era vreo nouă armă a seleniţilor îndreptată împotriva noastră, dar apoi am înţeles.
Am ridicat braţele, am scos un strigăt sălbatic şi am pornit în salturi "mari către sferă. Am făcut un salt greşit, am căzut într-o râpă adâncă şi mi-am scrântit glezna; după aceea-am şchiopătat aproape la fiecare salt. Eram într-o stare de agitaţie excesivă, tremuram din tot corpul şi, înainte de a ajunge lângă ea, abia mai răsuflăm. Am fost nevoit să mă opresc cel puţin de trei ori, apăsându-mi coastele cu palmele; în ciuda aerului rarefiat şi uscat, faţa îmi era udă de transpiraţie.
Nu mă gândeam la nimic altceva decât la sferă, până când am fost lângă ea. Uitasem chiar şi neliniştea în legătură cu soarta lui Cavor. Ultimul salt m-a făcut să cad cu mâinile pe peretele ei de sticlă; apoi m-am sprijinit gâfâind, de sferă, şi am încercat să strig:
— Cavor! Iată sfera f
După ce mi-am mai revenit, am privit prin sticla groasă şi mi s-a părut că lucrurile din interior fuseseră răscolite. M-am aplecat să privesc mai îndeaproape. Apoi am încercat să pătrund înăuntru. A trebuit să o mişc puţin din loc, pentru a putea să-mi vâr capul prin deschizătură. Capacul de închidere era înăuntru, şi am putut să constat că nimic nu fusese atins, nimic nu suferise. Sfera zăcea acolo aşa cum o lăsasem noi când am ieşit afară, în zăpadă. Câtva timp am fost ocupat să fac şi să refac inventarul. Tremuram de-a binelea. Ce bine era să te vezi din nou în acest interior întunecat şi familiar! Nici nu pot să exprim ceea ce simţeam. Apoi m-am strecurat înăuntru şi m-am aşezat printre lucrurile noastre. Am privit lumea lunară prin pe retele de sticlă

şi m-am înfiorat. Mi-am.aşezat drugii de aur pe balot, am căutat ceva de rrhncare şi am luat câteva îmbucături, nu pentru că mi-era foame, cit mai ales pentru că se afla acolo. Apoi m-am gândit că era timpul să ies şi să-i semnalizez lui Cavor. Dar n-am ieşit imediat. Ceva mă reţinea în sferă. %
Totul se sfârşea cu bine. Aveam încă timp să luăm cu noi cât mai multe dintre pietrele magice care îţi dau putere asupra oamenilor! Vom lua cu noi aur, iar sfera, plină pe jumătate cu aur, va călători tot atât de bine ca şi cum ar fi goală. Acum puteam să ne întoarcem, stăpâpi pe noi şl pe lumea noastră, iar apoi...
In cele din urmă m-am smuls din gânduri, şi am ieşit din sferă. Ajuns afară m-am înfiorat, deoarece aerul serii devenise foarte rece. Am rămas în mijlocul râpei privind în jur. Am examinat cu multă grijă tufişurile din preajmă, înainte de a sări pe un colţ de stâncă, aşa cum făcusem şi la primul meu salt pe Lună. Dar de data aceasta l-am făcut fără nici un fel de efort.
Creşterea şi moartea vegetaţiei se produseseră repede; întregul aspect al stâncilor se schimbase, dar se putea încă recunoaşte panta pe care germinaseră seminţele şi masa de stânci de pe care aruncasem prima privire în crater. Dar vegetaţia spinoasă de pe pantă, înaltă de treizeci de picioare, era acum brună.şi uscată, şi arunca umbre lungi care se pierdeau în depărtare; seminţele mici, adunate în mă-nunchiuri pe ramurile superioare, erau brune şi coapte. Rostul lor fusese îndeplinit. Erau gata să cadă şi să se îngroape sub aerul îngheţat, de îndată ce va cădea noaptea. Cactuşii uriaşi, care crescuseră văzând cu ochii, îşi spărseseră.şi îşi împrăştiaseră de mult sporii.în cele patru puncte cardinale. Uimitor colţ al universului —.acest loc unde coborâseră oamenii!
Mă gândeam că într-o bună zi mi se va dedica o inscripţie aşezată aici, chiar în mijlocul acestei scobifuri.. Mă gâneîeam la clocotul de curiozitate-care ar cuprinde. lumea din interiorul Lunii, dacă şi-ar da seama de toată importanţa acestei clipe! Dar seleniţii nici nu visau ce semnificaţie avea venirea noastră. Dacă ar fi înţeles-o, întregul crater ar fi fost plin de vacarmul urmăririi noastre. Am căutat cu privirea un loc din care să-i pot semnaliza lui Cavor, şi am Întâlnit aceeaşi bucată de stâncă la fel de goală şi de aridă, pe care sărise el, chiar din locul de unde mă aflam eu acum. O clipă, am şovăit să mă îndepărtez atât de

mult de sferă. Apoi, ruşinându-mă de şovăiala mea, am sărit...
Am inspectat din nou craterul. Departe, în vârful umbrei enorme pe care o aruncam, se afla mica batistă albă, fluturând pe deasupra tufişurilor. Era foarte mică şi foarte îndepărtată. Cavor nu se zărea. M-am gândit că ar fi fost momentul să mă caute şi el pe mine. Aceasta fusese convenţia. Dar el nu se zărea nicăieri.
Am rămas acolo, aşteptând şi privind, cu mâna streaşină la ochi, crezând în fiecare clipă că-1 zăresc. Probabil că am stat acolo mult timp. Am încercat să strig, dar mi-am reamintit de rarefierea aerului. Am făcut un pas nehotărât înapoi, spre sferă. Mă gândeam să înalţ o pătură pe unul dintre tufişurile alăturate, dar teama de seleniţi m-a făcut sa renunţ a le descoperi locul în. care mă aflam. Mi-am aruncat privirile peste crater.
Mi-a produs o impresie de pustietate care m-a îngheţat. Se stinsese orice zgomot al seleniţilor din lumea de dedesubt..Era o linişte de moarte. În afară de foşnetul slab al tufişurilor din preajma mea, în adierea slabă care abia se pornise nu se auzea nici un sunet, nici măcar umbra unui sunet. Iar adierea era ca de gheaţă.
Blestematul de Cavor!
Am tras adânc aer în piept. Mi-am pus palmele pâlnie la gură şi am strigat: „Cavor-!", dar vocea îmi era extrem de slabă.
Am privit batista albă, am privit în spate, la umbrele tot mai alungite ale peretelui apusean, am privit, cu mâna streaşină la ochi, spre soare. Mi-se părea că îl văd cum coboară pe cer. Simţeam că trebuie să acţionez de îndată, dacă voiam să-1 salvez pe Cavor. Mi-am scos vesta şi arh atârnât-o, ca să marchez locul, pe baionetele uscate ale ierburilor din spatele meu, şi am pornit în linie dreaptă către batistă. Era cam la două mile depărtare — o puteam ajunge din câteva sute de salturi şi paşi. Am mai spus cum, în timpul salturilor lunare, ţi se părea că pluteşti. De fiecare dată când pluteam în văzduh, îl căutam cu privirea pe Cavor şi mă întrebam de ce s-o fi ascuns. Cu fiecare salt, simţeam că soarele apune în spatele mea. De fiecare dată când atingeam pământul eram tentat să mă întorc.
Un ultim salt, şi mă aflam într-o depresiune din vecinătatea batistei; încă un pas şi mă aflam pe locul ridicat, la doi paşi de ea. M-am. înălţat în picioare şi am scrutat regiunea din jur, printre fâşiile alungite de umbră. Departe, în partea de jos a

unei pante, se afla deschiderea tunelului din care fugiserăm; umbra mea ajungea până acolo şi, ca un deget al nopţii, atingea gura tunelului.
Nici urmă de Cavor, nici un sunet în tăcerea din jur; numai foşnetul, agitaţia ierburilor şi a umbrelor creşteau. Şi, deodată, m-a trecut un fior puternic.
— Cav..! am început eu să strig, dar mi-am dat seama încă o dată de neputinţa glasului omenesc în acest aer rarefiat, Tăcere. Tăcere de moarte.
Atunci privirea mea a descoperit ceva — un obiect mic, care se afla la vreo cincizeci de metri în josul pantei, pe o grămadă de ramuri îndoite şi rupte. Ce era? Ştiam, şi totuşi, pentru un motiv lesne de înţeles, aş fi vrut să nu ştiu.
M-am apropiat. Era mica şapcă de jucător de crichef pe care o purtase Cavor. N-am atins-o. Am rămas locului privind-o. Ramurile împrăştiate împrejur fuseseră rupte şi călcate cu putere. Am ezitat, apoi am făcut un pas înainte şi am ridicat-o. Şedeam cu şapca, lui Cavor în mină privind, ţintă la ramurile şi. la spinii, din jur. Fa alocuri erau nişte pete mici,. întunecate;, pe care huv îndrăzneam să le ating.. La vreo? zece metri mai departe, adierea de vânt făcea) să fluture wm obiect mic şi albi Era o bucăţică de Itârtie niototoliită; ca şi cum ar fi fost strânsă în mânăi. Aro ridicat-o — şi pe ea erau. pete de; sânge. Am reuşit să descifrez urme slabe de creion Anu netezit-o şi am văzut că era acoperită cu un scris-, inegal şi întrerupt, care sfârşea cm O) trăsătură; nedesluşită.
M-am apucat să descifrez.
„Aam fost rănit Va. gemmahi,. aredi că mi s-a sfă-rxraat votula,. şi rm mai poc să alerg sau să mă caţăr", începea mesajul, scris destul de citeţ.
Apoii continua cu un scris mai puţin clar: „Ei mă urmăresc dte cvtmw timp şv este doar o chestiune de." — se părea că? fusese scris cuvâ-ntul „timp", apoi; şters şi înlocuit cu ceva indescifrabil — „până să mă prindă. Ei cercetează toate împrejurimile".
Apoi scrisul; devenea nervos; „TK aud", am descifrat eu cu greutate; urma o porţiune ilizibilă. După aceea venea un şir de cuvinte scrise desluşit, „O specie de seVewcb cu totul diferită, care se pare că sunt conducă..." Scrisul devenea din nou indescifrabil, din cauza grabei.
„Cutia lor craniană este mai mare, mult mai mare, trupurile sunt

mai zvelte şi picioarele foarte scurte Când merg, scot sunete plăcute şi parcă se mişcă după un plan bine chibzuit... Deşi sunt rănit, neputincios, înfăţişarea lor îmv dă speranţe." îl recunoşteam foarte bine pe-.Cavor!1 „N-au tras asupra mea şi nici n-au încercat să mă rănească. Am de gând săi.:"
Apoi urma o trăsătură bruscă de creion, de-a curmezişul hirtiei-, iar pe spate şi pe margini era... sânge-!
În timp ce şedeam acolo perplex, privind acest uluitor document, ceva foarte moale, uşor şi rece, mă atinse pe mână o clipă şi dispăru, apoi o pată albă şi mică îşi aruncă umbra pe faţa mea. Era un fulg de zăpadă, primul.fulg de zăpadă, prevestitorul nopţii.
Am ridicat ochii, tresărind; cerul se întunecase devenind aproape negru, şi era plin de o mulţime tot mai mare de stele care mă priveau cu răceală. Spre răsărit, lumina acestei lumi veştejite căpătase o nuanţă de bronz, iar spre apus, soarele — care-şi pierduse jumătate din căldură şi lumină, din cauza negurei albe care se î agresa — atingea marginea craterului, dispărea din vedere, şi toate tufişurile şi stâncile colţuroase şi prăvălite se ridicau în faţa lui într-o dezordine de forme negre şi ascuţite; O ghirlandă uriaşă de ceaţă se lăsa în jos, în marele lac de întuneric dinspre apus. Uh vânt rece făcea să se înfioare întregul crater. Deodată m-am trezit într-o rafală; de zăpadă care cădea, iar lumea din jurul meu a devenit cenuşie şi întunecată.
Şi arunci: am auzit, nu puternic şi pătrunzător ca la. început, ci slab şi nelămurit ca un glas ce se stinge, sunetul acela, sunet care vestise venirea zilei: Bum., bum... bum...
Răsuna în tot craterul; părea că palpită o dată cu stelele cele mari; discul roşu ca sângele al soarelui continua să apună, în timp ce se auzea1 răs-u-nând.:: B-um.... foxurai.. bum...
Ce se îutâmplase cu Cavor?. în tot. timpul cit s-a auzit bubuitul am răraas= acolo, prostit; în cele din. urmă sunetul a încetat. Şi, deodată, gura deschisă a tunelului, din capătul de jos al pantei se închise ca un ochi şi dispăru.
Atunci am rămas cu adevărat singur.
Deasupra mea, în. jurul meu, apropiindu-se de mine-, îmbrăţişîndu-mă tot mai de aproape, se afla Eternul, cel care a. existat înaintea începutului şi care triumfa asupra sfârşitului; acest vid; enorm în care orice lumină, viaţă şi fiinţă nu este

decât licărirea slabă şi trecătoare a unei stele căzătoare; friguL liniştea, tăcerea — noaptea infinită şi finală a cosmosului.
Senzaţia de singurătate şi dezolare a devenit senzaţia unei prezenţe copleşitoare, care se apleca asupra mea, care aproape mă atingea.
— Nu, am strigat, nu! Încă nu! încă nu! Aşteaptă! Aşteaptă! O, aşteaptă! Glasul meu se înălţă într-un ţipăt slab. Am aruncat hârtia mototolită, m-am căţărat din nou pe creastă,, ca să-mi iau direcţia şi apoi, cu toată energia pe care o mai aveam, am sărit către semnul pe care îl lăsasem, acum vag şi îndepărtat, chiar la marginea umbrelor.
Înaintam în salturi mari, şi fiecare salt dura un
secol.
În faţa mea, fâşia de soare cu marginea şerpuită se scufunda din ce în ce mai mult, iar umbra care înainta a pus stăpânire pe sferă înainte ca eu să ajung lângă ea. Eram la două mile depărtare — o sută de salturi, sau mai mult — şi aerul din jurul meu se rărea tot mai mult, ca şi cum ar fi fost aspirat de o pompă, iar frigul îmi înţepenea încheie turile. Dar chiar dacă va fi să mor, voi muri ăler gând — îmi spuneam. De ciîteva ori, piciorul mi-a alunecat pe zăpada care se aduna şi mi-a micşorat elanul; la un moment dat am căzut drept în nişte tufişuri, care s-au zdrobit şi s-au risipit în fărâme, ca un praf, apoi m-am poticnit şi am căzut rosto golindu-mă într-o râpă, de unde m-am ridicat, sâ ri gori nd şi fără să mai recunosc direcţia în care tre buia să merg. ., v..
Dar astfel de incidente nu însemnau nimic faţă de intervalele, îngrozitoarele pauze când pluteam prin aer, către valul nopţii care se revărsa. Respiraţia mea scotea un sunet şuierător, şi parcă mi se răsuceau în plămâni nişte cuţite. Înima parcă-mi bătea în creier. „Oare voi ajunge? Oh, Doamne! Oare voi ajunge?"
Mă chinuia întreaga mea fiinţă.
„Culcă-te jos", ţipau în mine durerea şi deznădejdea, „culcă-te jos!"
Cu cit mă luptam ca să mă apropii, cu al!mi se.părea mai imposibil şi mai îndepărtat ţelul de atins.. Eram amorţit, mă poticneam, mă răneam şi mă tăiam, dar nu mă opream locului.
Şi, în faţa ochilor, mi-a apărut sfera.
Am căzut în patru labe, şi plămânii mi-au fost cuprinşi de o tuse

convulsivă.
: Am început să mă târăsc. Chiciura mi se aduna pe buze, de mustaţă şi de barbă îmi atârnau ţurţuri, eram alb în această atmosferă îngheţată.
Mai aveam vreo doisprezece metri până la sferă. Ochii mi se înceţoşară. „Culcă-te jos", striga deznădejdea, „culcă-te jos!" Am atins-o şi m-am oprit. „Prea târziu!" striga deznădejdea. „Culcă-te jos!"
Mi-am adunat ultimele puteri. Eram chiar pe marginea deschizăturii, o biată fiinţă năucită şi pe jumătate moartă. împrejur totul era acoperit de zăpadă. M-am târât înăuntru. Acolo mai rămăsese puţin aer mai cald. Fulgii de zăpadă — fulgii de aer — dansau în jurul meu, în timp ce încercam, cu mâinile îngheţate, să pun capacul la loc şi să-! răsucesc strâns. Am suspinat: „Vreau!" Dinţii îmi clănţăneau. Apoi, cu degetele care îmi tremurau şi pe care le simţeam că se sfărâmă, am apăsat pe butoanele obloanelor.
În timp ce bâjbâiam la butoane — nu le mai manevrasem niciodată — am văzut, nelămurit, prin sticla aburită, fâşiile de lumină roşie ale soarelui.care apunea, dansând şi pâlpâind prin furtuna de zăpadă; formele negre ale ierburilor se îngroşau, se aplecau, şi se frângeau sub zăpada care creştea mereu. Vârtejurile de zăpadă se îndeseau tot mai mult, întunecând lumina. Ce se va întâmpla oare dacă butoanele nu vor funcţiona?
Atunci, sub mâna mea s-a auzit un ţăcănit, şi într-o clipă această ultimă viziune a lumii lunare dispăru din faţa ochilor. Mă aflam în liniştea şi întunericul sferei interplanetare.
fiu. BEDFORD ÎN SPATHTL INFINIT
"Era ca şi cum aş fi fost mort. Într-adevăr, cred că un om omorât brusc şi violent ar avea aceleaşi senzaţii. O clipă, am simţit o dorinţă arzătoare de viaţă, dar şi teamă; în clipa următoare, întuneric si tăcere, nici lumină, nici viată, nici soare, lună sau stele,. ci doar bezna infinită. Cu toate că eu însumi produsesem acest efect, cu toate că mai trecusem prin această stare, în tovărăşia lui Ca vor, mă simţeam destrămat, năucit şi copleşit. Se părea că eram purtat pe sus, într-un întuneric nesfârşit. Mi-am Iras degetele de pe butoane, am început să plutesc ca şi cum tot corprd îmi era anihilat, şi în cele din urmă m-am lovit de balot, de lanţul şi de drugii de aur care se legănau în mijlocul

sferei.
Nu ştiu cât timp am plutit până cină am în.tâlnit aceste obiecte. în sferă, mai mult chiar decât pe Lună, noţiunea pământească a timpului este desigur necorespunzătoare. Când am atins balotul, a fost ca şi cum m-aş ii trezit dintr-un somn fără vise. Milani dat seama imediat că, dacă doream să rămân în viaţă şi treaz, trebuia să aprind o lumină sau să deschid o fereastră, ca să pot avea ceva în faţă. Şi, pe deasupra, îmi era frig. Am dat un brînci balotului, m-am apucat de unul dintre firele care treceau prin peretele de sticlă, m-am târâf de-a lungul lui până când am ajuns la marginea unui oblon, de unde, orientându-mă asupra poziţiei butoanelor care acţionau obloanele şi aprindeau lumina, mi-am luat din nou vânt, zburând în jurul balotului şi, după ce m-am izbit de un corp mare şi foşnitor, care plutea, am pus din nou mina pe fire, chiar lângă butoane. Am aprins mai întâi mica lampă, să văd de ce mă izbisem, şi am descoperit vechiul exemplar din Lloyds News.,.care scăpase din legătură şi plutea liber. Faptul m-a readus din Înfinit la propriile mele dimensiuni. Am izbucnit într-un râs greoi, gâfâitor, ceea ce mi-a dat ideea să deschid unul dintre cilindrii cu oxigen. După aceea, am aprins aparatul de încălzit şi am mâncat ceva. în sfârşit, m-am apucat să manevrez, cât puteam mai atent, obloanele de Cavorită, căutând să descopăr modul cum călătorea sfera.
Am deschis un oblon, dar a trebuit să-1 închid imediat, rămânând câtva timp ameţit şi orbit de lumina soarelui. După ce am reflectat o clipă, am pornit spre ferestrele care se aflau în unghi drept faţă de oblonul pe care îl deschisesem; mi s-a arătat mai întâi cornul imens al Lunii, şi apoi micul corn al Pământului. Am rămas surprins văzând cât de departe eram de Lună. Crezusem nu numai că zguduirea pe care ne-o provocase la plecare atmosfera Pământului, va fi aproape de nesimţit pe Lună, dar şi că forţa tangenţială a mişcării lunare de rotaţie va fi cel puţin de douăzeci şi opt de ori mai mică decât a planetei noastre. Mă aşteptasem să descopăr că pluteam deasupra craterului, la marginea nopţii lunare, dar toate acestea nu mar erau acum decât o parte din conturul cornului alb care acoperea cerul. Şi Cavor...?
Devenise o cantitate infinitezimală.
Am încercat să-mi imaginez ce se întâmplase cu el. Dar, în momentul acela, nu mă puteam gândi la altceva în afară de

moarte. Parcă îl şi vedeam trântit pe jos, zdrobit, la picioarele unei interminabile cascade de lumină albastră. Şi, în jurul lui, stupidele insecte lunare, privindu-1...
Contactul cu ziarul care plutea prin sferă fusese revelator şi, pentru câtva timp, am redevenit un om practic. Pentru mine era foarte limpede că trebuia să ajung din nou pe Pământ, deşi, după câte vedeam, mă îndepărtam de el. Orice i s-ar fi întâmplat lui Cavor, chiar dacă încă era viu — ceea ce mi se părea de necrezut, judecind după bucata de hârtie pătată cu sânge — nu aveam nici o pu-
tere să-1 ajut. Viu sau mort el rămăsese, acolo, în, dosul mantiei de nepătruns a nopţii lunare, şi trebuia să fămâhă acolo în continuare, cei puţin până, când voi putea să adun câţiva oameni, pentru a-i veni în ajutor Oare voi face-o? Planul meu era cam acesta: să mă întorc, dacă îmi va sta în putinţă, pe PăiTiînt, şi, după ce voi chibzui mai serios, fie să arăt sfera câtorva persoane de încredere, ex-plicându-le principiile de bază, şi să acţionăm împreună, fie să-mi păstrez secretul, să vând aurul, să-mi procur arme, provizii şi un om de ajutor şi,, întorcându-mă cu aceste întăriri, să tratez de pe. picior de egalitate cu fragilii locuitori ai Lunii,;, să-1 salvez dacă se va putea pe Cavor şi, în orice caz, să-mi procur aur într-o cantitate suficientă, pentru a crea o bază mai solidă acţiunilor mele viitoare.
Dar acestea erau speranţe îndepărtate; trebuia mai întâi să ajung pe Pământ. Am început să mă gândesc cum anume să procedez pentru a ajunge din nou acolo. Preocupat de această problemă, nu m-am mai gândit ce voi face când voi ajunge. Singura mea grijă era să ajung.
În oele din urmă, am găsit că soluţia cea mai bună ar fi să cobor din nou către Lună, cât voi putea mai aproape de ea, ca să câştig viteză, să închid obloanele şi să trec dincolo de" ea şi, după aceea, să deschid obloanele dinspre Pământ şi să pornesc cu toată viteza către el. Nu eram însă sigur dacă prin acest sistem voi atinge vreodată Pământul, sau dacă mă voi învârti prin spaţiu într-o curbă hiperbolică sau parabolică. Apoi am avut o inspiraţie fericită şi, deschizând câteva obloane înspre Lună, care-mi apăruse pe cer drept în faţa Pământului, mi-am modificat cursa în aşa fel încât să mă îndrept către Pământ, prin spatele căruia aş fi trecut dacă n-aş fi găsit această soluţie. M-am izbit de tot felul de complicaţii, încercând să rezolv aceste

probleme — nu arn pregătire de matematician — dar sunt convins că până la urmă, norocul, şi nu raţionamentele mele, m-a ajutat să ajung pe .Pământ. Dacăaş-.fi ştiut atunci, aşa cum ştiu acum, că toate datele matematice erau împotriva mea, nu cred că m-aş mai fi ostenit, măcar să ating butoanele, pentru a face vreo încercare. După ce am considerat că problema este rezolvată, am deschis toate obloanele dinspre Lună, m-am aşezat jos ghemuit — efortul m-a ridicat pentru scurt timp la câteva picioare înălţime şi am rămas câteva clipe suspendat în cel mai ciudat mod — aşteptând ca Luna să devină din ce în ce mai mare. Trebuia — când voi ajunge destul de aproape — să închid obloanele, să zbor cu viteza astfel obţinută pe lângă Lună1 — dacă nu mă voi zdrobi de solul ei — şi să mă îndrept către Pământ.
Am procedat întocmai.,.
Mi-am dat seama că, în sfârşit, mă apropiasem îndeajuns. Am închis ferestrele care-mi arătau perspectiva Lunii şi, într-o stare de spirit total lipsită de nelinişte sau tristeţe — nu-mi amintesc bine — m-am aşezat jos, pe peretele de sticlă, în-cepând, în mica fărâmă de materie gonind prin spaţiul infinit, o aşteptare care trebuia să se sfâr-şească o dată cu atingerea Pământului. Aparatul de încălzit făcuse atmosfera suportabilă în sferă, aerul fusese împrospătat cu oxigen, şi în afară de o uşoara durere de cap, care a durat în tot timpul cât am fost departe de Pământ, mă simţeam, din punct ele vedere fizic, într-o stare foarte bună. Am stins din nou lumina, ca să nu-i duc lipsa mai târziu; în ju-rul meu — în afară de strălucirea Pământului şi de licărirea stelelor — domnea întunericul. Totul era cufundat într-o linişte şi o tăcere atât de absolută, încât parcă aş fi fost într-adevăr singura fiinţă din univers; şi totuşi, lucru destul de ciudat, nu aveam o senzaţie mai mare de singurătate sau de teamă decât aş fi avut-o dacă m-aş fi aflat pe Pământ în patul meu. Acum, faptul mi se pare cu atât mai ciudat, cu cât în timpul ultimelor ceasuri petrecute în craterul Lunii mă chinuise senzaţia absolutei mele singurătăţi...
Deşi pare de necrezut) intervalul de timp pe care l-am petrecut în spaţiu nu este proporţional cu nici un alt interval de timp din viaţa mea. Uneori, mi se părea că străbat veşnicii incomensurabile, ca un zeu pe o frunză de lotus, apoi din nou, ca după o pauză de-o clipă, călătoream de la Lună spre Pă-mânt.

în realitate, au trecut — măsurate în timp pământean — doar câteva săptămâni. Dar grija, neliniştea, foamea şi frica, ajunse la o culme, parcă dispăruseră. Pluteam, gândindu-mă cu o stranie detaşare şi lărgime de spirit la tot ceea ce mi se întâmplase, la întreaga mea viaţă, la impulsurile şi aspectele cele mai ascunse ale fiinţei mele. Mi se părea că crescusem imens, că pierdusem orice simţ al miş,-carii, că pluteam printre stele; şi, în tot timpul, aveam senzaţia micimii Pământului şi a infinitei micimi a vieţii mele trăite pe Pământ.
Nu pot nici măcar să încerc să analizez tot ceea ce se petrecea în mintea mea-. în mod direct sau indirect, totul putea fi pus, fără îndoială, pe seama neobişnuitelor condiţii fizice în care trăiam. Aştern toate acestea pe hârtie doar pentru faptul în sine, fără nici un comentariu. Principala caracteristică a acestei stări de spirit era dubiul tot mai profund asupra propriei mele identităţi. începeam, dacă pot să mă exprim astfel, să mă disociez de Bedford, îl priveam pe Bedford ca pe un lucru incidental şi mărunt, cu care mă întâlnisem întâmplător, îl vedeam pe Bedford sub nenumărate aspecte noi, îl vedeam ca pe un biet imbecil, deşi până atunci înclinam să-1 privesc, cu o oarecare mândrie, ca pe o persoană foarte inteligentă şi energică. Nu numai că-1 vedeam ca pe un imbecil, dar şi ca pe fiul multor generaţii de imbecili. îi revedeam zilele de şcoală, adolescenţa, prima întâlnire cu dragostea, la fel cum ar privi cineva mişcările unei furnici în nisip... Regret că mi-a mai rămas încă şi azi ceva din această perioadă de luciditate, şi cred că nil voi mai avea niciodată suficienţa deplină din timpul tinereţii. Dar, în momentul acela, constatăriie mele nu erau de loc dureroase, deoarece aveam o extraordinară convingere că, de fapt, eu nu mai eram Bedford, ci cu totul altcineva, o minte care pluteşte în tăcuta seninătate a spaţiului. De ce m-aş fi necăjit eu din cauza greşelilor acestui Bedford? Nu răspundeam nici pentru el, nici pentru faptele lui.
Câtva timp m-am împotrivit acestor rătăciri care deformau totul. Am încercat, să-mi chem în ajutor amintirea momentelor vii, a emoţiilor delicate şi intense; simţeam că, amintindu-mi un mic senti ment sincer, puteam să pun capăt acestei dedublări. Dar n-am reuşit. îl vedeam pe Bedford coborind pe Chancery Lane, cu pălăria dată pe spate, cu pulpanele hainei în vânt, în drum spre examene, îl vedeam mişcându-se într-un furnicar de

oameni, izbindu-se şi chiar salutând alte mici vietăţi ase mănătoare. Eram eu? îl vedeam pe Bedford, în aceeaşi seară, în salonul unei doamne; pălăria lui, eare avea urgentă nevoie de perie, era aşezată pe masa de alături, iar el era în lacrimi. Eram eu?. îl vedeam eu această doamnă în diferite atitudini, trăind diferite emoţii, şi niciodată nu m-am simţit atât de detaşat de el... îl vedeam plecând în grabă la Lympne, să scrie o piesă, acostându-1 pe Cavor, lucrând cu mânecile suflecate la construirea sferei şi plecând la plimbare până la Canierbury, din cauză că-i era teamă să plece spre Lună. Eram eu? Nu credeam. Mă gândeam uneori că toate acestea erau o halucinaţie datorită singurătăţii şi faptului că pierdusem orice greutate şi orice senzaţie de rezistenţă. Am încercat să-mi recâştig această senzaţie, agâ-țându-mă de pereţii sferei, ciupindu-mă de mâini şi îneleştându-le una de alta. Printre altele, am aprins lumina, am prins din zbor exemplarul rupt din Lloyds şi am recitit anunţurile atât de realiste şi de convingătoare despre bieicleta „Cutaway", despre domnul cu resurse personale şi despre doamna în mizerie care vindea acele „furculiţe şi linguri". Fără.. îndoială că ei existau într-adevăr, iar eu îmi spuneam: „Aceasta este lumea ta, şi tu eşti Bedford şi te întorci.să trăieşti pentru tot restul vieţii printre asemenea fiinţe". Dar îndoielile mele continuau să argumenteze: „Nu eşti tu cel care citeşte, este Bedford — şi tu nu eşti Bedford, să ştii. Tocmai de aici porneşte eroarea".
— La naiba! am strigat. Dar dacă nu sunt Bedford, cine., sunt?,
Dar nici un răspuns nu venea la această întrebare, cu toate că îmi treceau prin minte imaginile cele mai bizare, bănuieli ciudate şi îndepărtate, ca nişte umbre văzute de la distanţă... Ştiţi, mi se părea că eram într-adevăr cu totul în afară nu numai de lume, dar de toate lumile posibile, în afară de spaţiu şi timp, şi că acest biet Bedford nu era decât un orificiu prin care eu priveam, lumea...
Bedford! Oricât l-aş nega, eram, cu siguranţa, legat de el, şi ştiam că, oriunde şi orice aş fi, va trebui să simt forţa dorinţelor lui, să trăiesc toate bucuriile şi necazurile lui, până când îşi va sfârşi viaţa. Şi, după moartea lui Bedford — ce va mai fi?...
Dar destul despre această perioadă cu totul aparte a aventurilor mele. Am descris-o numai pentru a arăta în ce măsură izolarea şi despărţirea de planeta noastră atingea cu turburări stranii şi

neaşteptate nu numai funcţiile şi senzaţiile fiecărui organ al corpului, ci însăşi structura minţii, în cea mai mare parte a călătoriei mele prin spaţiu, am plutit copleşit de astfel de gâ-nduri abstracte, dedublat şi nepăsător, ca un megaloman haotic, printre stelele şi planetele eterului, şi nu numai lumea la care mă întorceam, dar şi peşterile luminate în albastru ale seleniţilor, feţele lor ca o cască, maşinile lor gigantice şi uimitoare, şi chiar soarta lui Ca vor, țârât inutil în lumea lunară, erau pentru mine fapte infinit de mărunte şi fără nici o însem-. nătate.,

În cele.din urmă, am început să simt atracţia Pământului,,aducându-mă din nou spre-viaţa reală a oamenilor. Şi atunci, într-adevăr, a devenit din ce în ce mai limpede pentru mine că eram fără nici o îndoială Bedford şi mă întorceam, după aventuri uimitoare, în lumea noastră, şi că puteam foarte bine să-mi pierd viaţa în această întoarcere. Am început să mă gândesc la condiţiile coborârii mele pe Pământ.

Capitolul XX BL. BEDFORD ÎN LITTLESTONK

Când am intrat în regiunea superioară a atmosferei, linia mea de zbor era aproape paralelă cu suprafaţa Pământului. Temperatura sferei a început să crească imediat. Ştiam că trebuie să cobor ne-întârziat. Departe, sub mine, în culorile întunecate ale amurgului, se vedea întinderea unei mări. Am deschis câte obloane am putut şi m-am prăbuşit — din bătaia soarelui. în seară, şi din seară în. noapte. Pământul devenea tot mai mare, înghiţind stelele, iar vălul de nori. argintiu şi translucid, luminat de ste%, se întindea ca să mă prindă. în cele din urmă, Pământul îşi pierdu înfăţişarea sferică, deveni plat şi apoi concav. Nu mai era o planetă pe cdr, ci Lumea Omului. Am închis toate ferestrele dinspre Pământ, lăsând doar o crăpătură de câteva degete şi viteza cu care cădeam s-a.încetinit, Marea, care era acum atât de aproape încât vedeam crestele întunecate ale malurilor, se repezea în întâmpinarea mea. Am închis şi ultima fâşie de fereastră şi m-am aşezat încruntat şi muşcân-du-mi pumnii în aşteptarea ciocnirii...

Sfera a izbit apa cu o putere uriaşă: probabil că a sărit la zeci de metri înălţime. Când am atins suprafaţa apei, am deschis obloanele de Cavo-rită. Am coborât în apă din ce în ce mai încet, până când am simţit că sfera a început să apese de jos îh sus: apoi ana urcat din nou, ca o bulă de aer; Şi, în sfârşit, călătoria

mea prin spaţiu luase, sfârşit: pluteam şi mă legănam pe suprafaţa mării;
Noaptea era întunecată şi noroasă. Două puncte galbene în depărtare indicau trecerea unui vas, mai aproape se vedea o lumină roşie care se plimba într-o parte şi în alta. Dacă bateria lămpii mele electrice n-ar fi fost consumată, puteam fi cules chiar în noaptea aceea. Eram surescitat, în ciuda marii oboseli pe care începeam s-o simt.şi ardeam de nerăbdare să pun capăt călătoriei.
În cele din urmă, am încetat să mă mai agit şi m-am aşezat cu mâinile pe genunchi, privind lumina roşie din depărtare. Ea se mişca în sus şi în jos, legănându-se neîncetat. Am început să mă calmez. Mi-am dat seama că mai trebuia să-mi petrec cel puţin o noapte în sferă. Mă simţeam extrem de greoi şi de obosit. Şi am adormit.
M-a trezit schimbarea cadenţei în care mă legănam. Am privit prin fereastra de sticlă groasă; acostasem pe un banc întins de nisip. în depărtare se vedeau case şi copaci, iar, spre mare, imaginea diformată şi neclară a unui vas care plutea între apă şi cer.
M-am ridicat în picioare, clătinâmdu-&ă, Singura mea dorinţă era să ies afară. Deschizătura se afla în partea de sus şi m-am apucat să deşurubez capacul, încet, am reuşit să-1 deschid. în cele din urmă, aerul a început să intre şuierând, după cum şuierase cândva la ieşire. Dar, de data aceasta, n-am mai aşteptat echilibrarea presiunii. în clipa următoare, simţeam în mâini greutatea capacului, şi uşa era deschisă, larg deschisă, către bătrânul şi familiarul cer al Pământului.
Aerul mi-a pătruns atât de violent m piept, încât mi-am pierdut respiraţia. Capacul mi-a căzut din mâini, pe peretele de sticlă. Am scos un strigăt, mi-am pus mâinile pe piept şi m-am aşezat jas. Câtva timp, durerile au fost îngrozitoare. Apoi am început să respir adânc. în cele din urmă, am putut din nou să mă ridic şi să mă mişc.
Am încercat să-mi trec capul prin deschizătură, dar sfera s-a rostogolit. Era ca şi cum, în timp ce ieşeam, cineva mi-ar fi tras capul în jos. M-am dat repede înapoi, ca să nu intru cu capul sub apă. După câteva răsuciri şi smucituri, am reuşit să mă târăsc afară, pe nisipul mângâiat de valurile refluxului.
N-am încercat să mă ridic în picioare. Aveam impresia că trupul

mi se schimbase deodată în plumb. Mama noastră, Pământul, pusese din nou mina pe mine — respingând intermediul Cavoritei. Şedeam întins, fără să-mi pese de apa care îmi.scălda picioarele.,
Se arătau zorii zilei, nişte zori cenuşii, mai mult înnoraţi, dar lăsând ici şi colo să se vadă câte o fâşie lungă de cenuşiu verzui. La o oarecare dis-. fantă, în larg, se. vedea un vas ancorat, siluetă palidă purtând o lumină galbenă. Apa venea ondu-lând în valuri joase şi lungi. Departe, spre dreapta, ţărmul se curba, farmând o plajă pe care, se afla.. câteva căsuţe, un far — ceva mai departe — un indicator de navigaţie şi o movilă de pământ. Spre interior, se întindea un spaţiu de nisip neted, întrerupt din loc în loc de bălţi de apă şi care se sfârşea cam la o milă depărtare, cu nişte tufişuri mărunte. Spre nord-est, o plajă izolată, cu un şir de clădiri înalte, cele mai înalte obiecte de pe ţărm, pete întunecate pe cerul care se lumina. Mă întrebam ce oameni ciudaţi au putut să înalţe aceste clădiri masive pe un teren atât de descoperit. Semănau cu nişte clădiri din Brigbion, pierdute într-un pustiu.
Am rămas mult timp acolo, căscând şi frecân-du~mi faţa. în cele din urmă am încercat să mă ridic. Mi se părea că ridic o greutate. În sfârşit, am fost în picioare.
Am privit către casele îndepărtate. Pentru prima dată, după foamea îndurată în craterul lunar, m-am gândit la o hrană pământească.
— Slănină, am şoptit, şi ouă! Pâine prăjită şi o cafea bună... Şi cum dracu am să duc toate lucrurile astea până la Lympne?
Nu ştiam unde sunt. în orice caz, era un ţărm răsăritean şi, în momentul căderii, văzusem Europa.
Am auzit paşi scârțâind pe nisip şi apăru pe plajă un om, cu faţa rotundă şi cu privirea prietenoasă, îmbrăcat într-o flanelă, având un prosop de baie aruncat peste umeri şi un costum de baie pe braţ. Am înţeles imediat că mă aflam în Anglia. Omul se uită atent la sferă şi la mine. înainta, continuînd să mă privească.
Arătam, desigur, ca un sălbatic — murdar, neîngrijit, într-un hal de nedescris — dar în momentul acela nici nu mă sinchiseam.
Omul se opri la o distanţă de vreo douăzeci de metri.
— Bună ziua, domnule! zise el, şovăind.
— Bună ziua!
I Liniştit de răspuns, el înainta câţiva paşi.

— Ce naiba reprezintă obiectul acesta? întrebă ei.
— Poţi să-mi spui unde mă aflu?
— Aici este Littlestone, zise el, arătând către case; şi dincolo este Dungeness! Ai acostat chiar acum? Ce-i asta? Vreun soi de maşină?
— Da.
— Ai fost aruncat pe ţărm? Ai naufragiat, sau ceva în genul ăsta? Ce este sfera asta?
M-am gândit repede. Am cântărit omul din ochi, în timp ce se apropia.
— Drace! zise el, ai trecut prin clipe grele! Credeam că... Ei bine... unde ai naufragiat? Asta este vreun fel de barcă de salvare?
M-am hotărât să urmez deocamdată această li nie, şi i-am dat nişte răspunsuri vagi.
— Am nevoie de ajutor, am spus eu, cu glas ră guşit. Aş vrea să duc nişte obiecte pe ţărm... obiecte pe care nu pot să le las aici.
(
Trei tţneri cu aspect plăcut, purtând bluze şi pălării de paie, şi ţinând în mină nişte prosoape, coborau pe nisip către mine. Păreau a fi grupul celor care făceau cea mai matinală baie la Littlestone.
— Ajutor, zise tânărul, bineînţeles! Făcu un gest că este gata să mă ajute. Cum vă putem fi de folos? Se întoarse, făcând semne cu mâinile. Ceilalţi doi tineri grăbiră pasul. în câteva clipe erau în jurul meu, copleşindu-mă cu întrebări la care nu eram dispus să răspund.
— Am să vă povestesc totul mai târziu, le-am spus. Sunt obosit mort, sunt frânt.
— Vino la hotel, zise omul cu faţa rotundă. Avem noi grijă de maşina dumitale.
Am ezitat.
— Nu pot. în sfera aceasta sunt două bare mari
de aur.
Au privit neîncrezători unii la alţii, apoi către mine, cu un aer interogativ. M-am dus spre sferă, m-am aplecat, m-am furişat înăuntru şi după o clipă ei aveau în faţă lanţul rupt şi drugii seleni-ţilor. Dacă n-aş fi fost atât de obosit, le-aş fi râs în nas. Erau ca nişte pisoi în jurul unui gândac. Nu ştiau ce să creadă. Omuleţul cel gras s-a aplecat, a săltat una dintre bare, şi,

mormăind, a lăsat-o să cadă la loc. Ceilalţi făcură la fel.
— Este plumb, sau aur? zise unul.
— Oh, este aur, zise altul.
— Aur, în mod sigur, zise al treilea. Se uitară cu toţii la mine şi după aceea spre vasul care şedea ancorat în larg.
— Dar... strigă omul cel scund, de unde l-ai luat?
Eram prea obosit pentru a mai scorni o minciună.
— L-am găsit în Lună.
S-au uitat din.nou unii la alţii.
— Ascultaţi — le-am spus eu, n-am timp acum de discutat. Ajutaţi-mă să duc aceste bucăţi de aur până la hotel. Cred că doi inşi pot să ducă un drug, daca se mai odihnesc din loc în loc; eu voi târî lanţul. După ce am să mănânc ceva, sunt gata să vă spun mai: mult.
— Şi cum rămâne cu sferă,?
— N-are ce să i se. întâmple, am spus eu. în orice caz... dueă-sela dracu... să rămână deocamdată aici. Dacă vine fluxul va pluti de minune.
Complet nedumeriţi, tinerii au ridicat ascultători, pe umeri, comorile mele; simţindu-mi picioarele de plumb, am pornit în fruntea acestei procesiuni către grupul de case de lângă ţărm. Pe la jumătatea drumului, ni s-au alăturat două fetiţe cu priviri speriate, purtând fiecare câte. o sapă. iar mai târziu a apărut un băieţaş slăbuţ, care fornăia mereu pe nas. îmi amintesc că ducea o bicicletă şi ne-a însoţit vreo sută de metri, în flancul nostru drept, apoi a renunţat, negăsindu-ne vrednici de interes, s-a urcat pe bicicletă şi a pornit pe nisipul neted, în direcţia sferei.
M-am uitat să privesc în urma lui.
— Nu se va atinge de ea, zise tânărul cel îndesat, pe un ton liniştitor.
La început, eram apăsat de cenuşiul dimineţii; apoi soarele s-a desprins. dintre norii întinşi deasupra orizontului şi a luminat întreaga lume, transformând marea de plumb în valuri scânteietoare. Am început să mă însufleţesc. O dată cu soarele, mi-a reapărut clar în faţă uriaşa importanţă a ceea ce făcusem şi ceea ce mai aveam încă de făcut. Văzând că unul dintre oameni s-a poticnit sub greutatea aurului meu, am izbucnit în râs. Cât de umiliţi vor fi oamenii, atunci când îmi voi lua adevăratul loc în lume!

Dacă n-aş fi fost sfâşiat de oboseală, m-aş fi amuzat, desigur, văzând cum şovăie proprietarul hotelului din Littlestone între aurul şi impunătoarea mea suită, pe de o parte, şi aspectul meu complet neîngrijit pe de altă parte. Dar, în cele din urmă, m-am găsit din nou într-o baie omenească; aveam apă caldă şi haine de schimb, mult prea mici pentru mine, dar curate, pe care mi le împrumutase omuleţul cel binevoitor. Mi-a mai împrumutat şi un brici, dar nu m-am hotărât să pornesc la atac împotriva bărbii stufoase care-mi acoperea faţa.
M-am aşezat în faţa unui mic dejun englezesc şi, mâneînd cu un fel de poftă reţinută, o poftă bă-trână de câteva săptămâni, lipsită de agresivitate, am început să răspund întrebărilor celor patru tineri. Le-am spus adevărul.
— Ei bine, le-am spus eu, pentru că insistaţi... L-am găsit îh Lună..
— în Lună?.
— Da, Luna de pe cer.
— Ce vrei1 să spui?
— La naiba, exact ceea ce spun!
— Că ai venit chiar din Lună?
— Exact! Prin spaţiu... în sfera pe care aţi vă-zut-o.
Şi am servit o delicioasă felioară de ou. Mi-am notat în minte să-mi iau, atunci când mă voi întoarce pe Lună, o cutie cu ouă. Vedeam limpede că ei nu credeau nici un cuvânt din spusele mele, dar mă considerau, evident, cel mai onorabil mincinos pe care l-au întâlnit vreodată. Au privit unii la alţii, apoi şi-au concentrat privirile asupra mea. Probabil că se aşteptau să capete, din felul cum mă foloseam de sare, vreo lămurire despre persoana mea. Se părea că atribuiau oarecare semnificaţie faptului că puneam piper pe ou. Erau preocupaţi de aurul turnat în forme atât de ciudate, pe care îl cărasem. Bucăţile zăceau acolo, în faţa mea, valorând fiecare mii de lire; era evident că nu le furasem, aşa cum n-aş fi putut fura, cărând cu mine, o casă sau o bucată de.teren. În timp ce îmi beam cafeaua şi priveam la feţele lor curioase, mi-a hi dat seama de imensul pustiu al explicaţiilor în care ar trebui să mă rătăcesc pentru a mă face din nou înţeles. — Nu cumva vrei să spui că într-adevăr... începu cel mai tânăr dintre ei, pe fonul unui om. care vorbeşte cu un copil încăpățânat.
— Dă-mi, te.rog, farfuria aceea cu pâine prăjită, 1,-am spus eu,

tăindu-i vorba.

— Dar, ascultă. începu un altul. Nu4i închipui că vom crede povestea asta1!.,

— Ah, foarte bine, i-am răspuns, ridicând din umeri. .

— Nu vrea să ne spună, zise cel mai tânăr dintre ei, cu glas scăzut, şi apoi, cu o aparentă de mare calm: îmi dai voie să aprind o ţigară?

Am consimţit, cu un gest cordial, şi mi-am continuat micul dejun. Doi dintre ei s-au dus lângă fereastra cea mai îndepărtată, privind afară şi vorbind cu glas tare. Un gând mi-a trecut brusc prin minte.

— A încetat fluxul? i-am întrebat.

Se făcu o pauză; fiecare credea că va răspunde celălalt.

— Este aproape de reflux, zise omul cel mic şi gras.

— Ei, în orice caz, am spus eu, nu va pluti prea departe. <

Am tăiat al treilea ou şi am început un mic discurs.

— Ascultaţi... Vă rog să nu vă închipuiţi că sunt Însolent sau că vreau să vă torn nişte minciuni sfruntate, sau altceva de acest fel. Sunt oarecum obligat să mă exprim concentrat şi enigmatic. înţeleg foarte bine că totul vi se pare destul de ciudat şi că în imaginaţia dumneavoastră plutesc tot felul de presupuneri. Pot să vă asigur că sunteţi martorii unui eveniment memorabil. Dar nu pot, mi-este cu totul imposibil să vă dau vreo explicaţie. Aveţi cuvântul meu de onoare că am venit din Lună, şi asta este tot ceea ce pot să vă spun... Tot odată, vă sunt enorm de îndatorat, să. ştiţi, enorm... Sper că purtarea mea nu v-a jignit în vreun fel oarecare.... .-:.;

— Oh, nu, câtuşi de puţin! zise cel mai tânăr, pe un ton politicos. înţelegem foarte bine, şi, con-tinuînd să mă privească ţintă, se lăsă cu scaunul pe spate, până când era aproape gata să cadă; îşi re-,veni, cu un oarecare efort., .

— Nici vorbă! zise tânărul cel gras. Nici să nu vă treacă prin minte! Şi se sculară cu toţii, îm-prăştiindu-se prin odaie, aprinzându-şi ţigări, şi în-cercând să-mi arate că erau foarte prietenoşi şi degajaţi, lipsiţi de orice curiozitate în privinţa mea şau a sferei.

— Totuşi, am de gând să ţin sub observaţie Vasul de colo, spuse unul dintre ei, cu glas scăzut.

Cred că dacă ar fi reuşit să găsească un pretext,, ar fi plecat cu toţii, lăsându-mă singur. Am continuat să mănânc cel de al treilea ou.
— Vremea, zise după puţin timp tânărul cel mic şi gras, a fost splendidă, nu-i aşa? Nu ştiu de când n-am mai avut o asemenea vară...
În clipa aceea se auzi un şuierat, ca şi când ar fi trecut o rachetă uriaşă!
Undeva, se auzi spărgându-se o fereastră...
— Ce-i asta? am strigat eu.
Nu cumva...? strigă omul cel mic şi se repezi la fereastra din colţul odăii.
Se repeziră şi ceilalţi. Eu şedeam la masă şi-i priveam...
, Deodată, am sărit în sus, răsturnând cel de al trei lea ou, şi repezindu-mă la fereastră. Mă fulgerase i un gând......
— Nu se vede nimic, zise omul cel mic, re.pe-zindu-se spre uşă.
s
— Este băiatul acela! am strigat, cu glasul răguşit şi furios — blestematul acela de băiat!!-torcându-mă, l-am dat la o parte pe chelnerul care
tocmai îmi aducea nişte pâine prăjită, şi m-am repezit afară din odaie, coborând pe mica terasă din faţa hotelului.
Marea, până atunci liniştită, era acum frământată de valuri mari, şi, în jurul locului unde fusese sfera, apa clocotea ca în siajul unui vas. Deasupra, se răsucea o mică învolburare de nori ca un fum care se împrăştie, iar cei trei sau patru oameni de pe ţărm priveau în sus, întrebători, către punctul de unde se auzise explozia neaşteptată. Şi asta era tot! Chelnerul şi cei patru tineri îmbrăcaţi în bluze au năvălit afară, în urma rnea. De la ferestre şi uşi se auzeau strigăte, şi tot felul de oameni neliniştiţi îşi făceau apariţia, cu gura căscată.
O clipă, am rămas acolo, prea copleşit de noua întorsătură a lucrurilor, pentru a mă gindi la aceşti oameni. La început, eram prea surprins ca să-mi dau seama că s-a petrecut un dezastru iremediabil; eram tot atât de năucit ca un om care primeşte, absolut din întâmplare, o lovitură puternică. Abia mai târziu el începe să-şi dea seama în ce măsură a fost. lovit.
— Doamne sfinte!
Mă simţeam ca şi cum cineva îmi turna spaimă pe ceafă în jos. Picioarele mi s-au muiat. Am început să realizez ce însemna

pentru mine acest dezastru. Era blestematul acela de băiat — sus pe cer! Fusesem complet „părăsit" În sala hotelului se afla aurul, singura mea avuţie pe pământ. Ce se va mai întâmpla acum? Mă zbăteam într-o confuzie imensă şi de nedezlegat.
— Spune-mi, se auzi în spatele meu glasul omului cel scund, spune-mi, ce-i asta?
M-am întors pe călcâie şi am văzut douăzeci sau treizeci de oameni bombardându-mă cu întrebări mute, cu mii de îndoieli şi de suspiciuni. Nu puteam să le suport privirile. Am scos un geamăt.
— Nu pot, am strigat, vă spun că nu pot! Nu sunt în stare! Lămuriţi-vă singuri şi.... duceţi-vă la dracu!
Făceam gesturi dezordonate. Cel care mă întrebase se dădu un pas înapoi, ca şi cum l-aş fi ameninţat. M-am năpustit printre ei şi am intrat în hotel. M-am dus în sala de mâncare şi am sunat cu furie din clopoţel. L-am înşfăcat pe chelner de îndată ce a intrat.
— Auzi? i-am strigat. Cheamă pe cineva să te ajute şi căraţi aceste bare în camera mea, imediat!
Nu reuşea să mă înţeleagă, iar eu continuam să strig furios la el A apărut un bătrânel, alarmat, cu un şorţ verde în faţă, şi împreună cu el doi dintre tinerii îmbrăcaţi în flanele. M-am îndreptat spre ei şi le-am cerut să mă ajute. De îndată ce aurul a fost dus în camera mea, m-am simţit liber să fac scandal.
— Acum, ieşiţi afară! am urlat eu. Ieşiţi cu toţii, dacă nu vreţi să vedeţi cum înnebuneşte un om în faţa voastră!
L-am împins pe chelner de umăr, în timp ce el ezita în pragul uşii. Apoi, după ce am încuiat uşa în urma lor, mi-am scos hainele pe care mi le dăduse omul cel scund, le-am aruncat în dreapta şi stingă, şi m-am vârât imediat în pat. Am zăcut acolo mult timp, gâfâind şi înjurând ca să mă răcoresc.
Când, în cele din urmă, m-am calmat, am coborât din pat şi am sunat chelnerul, ca să-mi aducă o cămaşă de noapte de flanelă, whisky, sifon şi câteva ţigări de foi bune. După ce mi le-a adus, cu o întârziere exasperantă, care m-a făcut să sun de mai multe ori clopoţelul — am încuiat din nou uşa şi m-arn hotărât să privesc în faţă întreaga situaţie.
Rezultatul net al marii noastre experienţe se prezenta ca un eşec total. Era o înfrângere, şi eu eram singurul supravieţuior. Era o prăbuşire totală, iar acum survenise dezastrul final. Nu

mai aveam altceva de făcut decât să mă salvez pe mine şi tot ce mai puteam din planurile mele. Se risipiseră, dintr-o singură lovitură fatală, toate intenţiile mele de a mă întoarce şi de a-1 regăsi pe Ca-vor. Totul se risipise, şi gândul de a mă întoarce pe Lună şi de a aduce sfera plină cu aur si pla-nul.de a analiza un. fragment de Cavorită, pentru a-i descoperi secretul, şi chiar eventualitatea de a regăsi cadavrul lui Cavor...
Nu mai rămăsese nimic, eu eram singurul supravieţuitor.
Cred că una dintre cele mai fericite idei pe care le aveam în împrejurările critice, era să mă duc la culcare. într-adevăr cred că sau mi-aş fi ieşit din minţi, sau aş fi comis vreun act fa cal. necu getat. Dar, încuiat în cameră şi la adăpost de orice întrerupere, puteam să cuget la situaţia mea sub toate aspectele şi să-mi fac în voie planuri de viitor..
Desigur, ştiam precis ce se întâmplase cu băiatul. Se furişase în sferă, umblase pe la butoane, în chisese obloanele de Cavorită, şi îşi luase zborul. Era foarte puţin probabil să fi închis capacul şi, chiar dacă o făcuse, şansele de a se mai întoarce erau una la mie. Va gravita, împreună cu bagajele mele, undeva, prin mijlocul sferei, rărnânând pentru totdeauna acolo, şi încetând astfel să mai prezinte vreun interes pentru oameni, chiar dacă locuitorii vreunui colţ îndepărtat al spaţiului ar observa zbo rul lui fără sfârşit. M-am convins foarte repede de acest lucru. Iar în ce priveşte responsabilităţile mele, cu cât mă gândeam mai mult, cu atât îmi de venea mai limpede că, dacă îmi voi vedea liniştit de treabă, nu voi avea de suportat nici un fel de consecinţe. Dacă voi fi pus în faţa părinţilor îndu reraţi, care îşi vor cere băiatul pierdut, voi putea pur şi simplu să le. cer sfera mea pierdută — sau să-i întreb ce vroiau să spună. La început, avuse sem viziunea părinţilor şi rudelor care plângeau, mă gândisem la tot soiul de complicaţii, dar acum îmi dădeam seama că nu trebuia decât să-mi ţin gura, şi nimic nu putea să se întâmple. Şi, într-ade văr, cu cât şedeam şi fumam, gândindu-mă, cu atât mă convingeam că înţelept era să nu mărturisesc nimănui nimic.
Este dreptul oricărui cetăţean britanic — cu condiţia să nu comită vreun rău sau vreo necuviinţă — să apară deodată oriunde îi place, oricât de zdrenţăros şi murdar ar vrea să fie îmbrăcat, având la el indiferent ce cantitate de aur pur, şi nu-i este nimănui permis să-i ceară socoteală sau să-i oprească de a

proceda astfel. Până la urmă, am formulat acest principiu şi l-am repetat de câteva ori, ca un fel de Magna Charta a propriei mele libertăţi.
Imediat ce am rezolvat această problemă am luat îh cercetare, metodic, anumite aspecte la care nici nu îndrăzneam să mă gândesc mai înainte, şi anume cele îh legătură cu dezastruoasa mea situaţie financiară. Am analizat situaţia în linişte, pe îndelete, mi-am dat seama că, luîndu-mi un alt nume şi ne-tăindu-mi barba crescută de două luni, puteam să reduc la minimum riscurile de a fi plictisit de creditorii haini despre care am pomenit mai înainte. De la gând şi până la o acţiune hotărâtă şi disciplinată, calea era netedă. Procedam meschin, fără îndoială, dar aveam altceva de făcut? Eram hotărât să-mi păstrez, în orice caz, sângele rece şi demnitatea.
Am cerut să mi se aducă cele trebuincioase scrisului, şi am adresat o scrisoare băncii din Romney — cea mai apropiată, după spusele chelnerului — Comunicându-i directorului că doream să deschid un cont şi anunțându-1 să trimită două persoane de încredere, cu împuternicirea necesară, într-o trăsură cu un cal bun, pentru a transporta vreo cincizeci de kilograme de aur pe care le aveam la mine. Am semnat scrisoarea „Wells", care mi s-a părut un nume foarte respectabil. După aceea, am luat un anuar din Folkestone, am ales un croitor şi i-am cerut să-mi trimită un meşter ca să-mi ia măsura pentru un costum bej de tweed; am mai comandat în acelaşi timp şi o valiză, o trusă de voiaj, ghete maro, cămăşi, pălării, şi alte mărunţişuri; am comandat şi un ceas.. Am expediat scrisorile, am luat cea mai bună masă pe care putea să mi-o. ofere hotelul, apoi, străduindu-mă să-mi păstrez calmul, m-am aşezat să fumez o ţigară de foi. Peste un timp, au venit cei doi funcţionari împuterniciţi de bancă, au cântărit aurul şi l-au luat cu ei. M-am încuiat în cameră, nai-am pus hainele peste cap, ea să nu mai aud nici o. bătaie în uşă, şi m-am, întins confortabil să dorm-. Am adormit. O comportare prozaică, fără îndoială, pentru primul om. care se întorsese din Lună, şi îmi închipui că toţi cititorii tineri şi plini de imaginaţie vor fi dezamăgiţi de mine. Dar eram îngrozitor de obosit şi de plictisit şi, la naiba! ce altceva puteam să fac? Dacă povesteam totul, M aveam, cu siguranţă, nici cea mai mică şansă de a fi crezut, şi urmarea ar fi fost, fără îndoială, o serie de plictiseli insuportabile. Am adormit. Când, în sfârşit,

m-am trezit, eram gata să înfrunt întreaga lume, aşa cum fusesem obişnuit s-o înfrunt încă de la vârsta când am început să raţionez. Şi astfel am plecat în Italia, unde scriu acum această povestire. Dacă lumea nu o va accepta drept relatarea unor fapte reale, poate s.-o considere o simplă ficţiune. Puţin îmi pasă.
Acum, când povestirea a ajuns la sfârşit, mă gân-desc cu uimire câ-t de trecută sub tăcere şi dată uitării a fost această aventură. Toţi spun despre Cavor că n-a fost un savant prea strălucit, din moment ee şi~a aruncat în aer casa, şi pe el însuşi, la Ljrnapne; explozia care a urmat sosirii mele la Littlestone este pusă în legătură cu experienţele care se fac neîncetat, cu diferite explozibile, la instalaţiile militare de la Lydd, la două mile depărtare. Trebuie să mărturisesc că până acum nu am făcut cunoscut nimănui rolul meu în dispariţia lui Tommy Simmions, cum se numc-a băieţaşul. Mâ-ar fi venit destul de greu. Apariţia mea pe plaja din
Littlestone, în zdrenţe şi cu două bare de aur curat, este explicată în diferite feluri, care de care mai ingenioase — dar nu-mi pasă cegândesc oamenii despre mine. Se spune că am inventat toată povestea, pentru a evita întrebările mai amănunţite despre sursa bogăţiei mele. Aş vrea să-1 văd şi eu pe omul care este în stare să inventeze o poveste " atât de bine construită ca a mea! Ei bine, să o ia drept născocire, şi gata! Mi-am spus povestea — şi cred că acum va trebui să mă obişnuiesc din nou cu necazurile acestei vieţi pământeşti. Chiar dacă cineva a fost pe Lună, trebuie totuşi să-şi câştige existenţa. De aceea lucrez aici, la Amalfi, la piesa pe care o schiţasem înainte de apariţia lui Cavor în viaţa mea, şi încerc să-mi reclădesc viaţa,, aşa cum a fost înainte de a-l cunoaşte pe el. Mărturisesc că îmi vine greu atunci când razele Lunii îmi intră în odaie să mă concentrez asupra piesei. Acum este Lună plină, şi noaptea trecută, am stat ceasuri întregi pe per-golă, privind în depărtare la suprafaţa strălucitoare care ascunde atât de multe taine, În.chipuiţi-vă "— mese şi scaune, postamente şi bare de aur! La naiba! Dacă aş putea redescoperi Cavorita! Dar aceasta nu se întâmplă de două ori în viaţă. la-tă-mă deci într-o situaţie ceva mai bună decât la Lympne, şi asta-i tot. Cavor şi-a căutat moartea într-un mod mult mai sistematic decât ar fi făcut-o oricare altă fiinţă omenească. Astfel se termină povestirea, tot

atât de definitiv,, tot atât de categoric ca şi un vis. Ea se aseamănă atât de puţin cu toate celelalte întâmplări ale vieţii, multe dintre faptele povestite de mine — salturile, hrana, respiraţia greoaie din perioadele de imponderabilitate — sunt atât de departe de orice experienţă omenească, încât sunt într-adevăr momente când, în ciuda aurului meu lunar, eu însumi înclin pe jumătate să cred că totul n-a fost decât un vis.

UIMITOAREA COMUNICARE A D-LU1 JDLIÜS WENBIGEÉ

Când am terminat relatarea întoarcerii mele pe Pămint, la Littlestone, am scris „Sfârşit", am tras o linie fantezistă şi am aruncat tocul la o parte, deplin convins că întreaga povestire a Primilor Oameni în Lună se sfârşise. Mai mult chiar, am dat manuscrisul pe mâinile unui impresar literar, împuternicindu-1 să-1 vândă, am văzut cea mai mare parte a povestirii apărând în The Ştrand Magazine, şi m-am aşezat din nou să lucrez la piesa pe care o începusem la Ly-m pne; dar sfârşitul încă nu venise. Urmărindu-mă de la Amalfi la Alger, mi-a parvenit (sunt cam şase sâp tămâni de atunci) una dintre cele mai surprinzătoare comunicări pe care mi-a fost dat s-o primesc vreo dată. Pe scurt, eram informat că domnul Julius Wendigee, un electrician olandez, care — în speranţa de a descoperi o metodă de comunicare cu Marte — experimenta anumite aparate, înrudite cu aparatul folosit de domnul Tesla în America, primea zi de zi fragmente dintr-un ciudat mesaj în limba engleză, care proveneau în mod indiscutabil de la domnul Cavor, din Lună. ". i..

La început, am crezut că totul nu era decât o glumă pusă la cale de cineva care văzuse manuscrisul povestirii mele. I-am răspuns domnului Wendigee pe un ton glumeţ, dar ei mi-a răspuns cu o seriozitate care înlătura,orice bănuieli şi, într-o stare de maximă surescitare, am plecat în grabă de la Alger, la micul observator de pe Monte Rosa, unde lucra el. Asculţi ndu-i relatările şi văzându-i aparatele — şi mai ales mesajele care ne parveneau de la domnul Ca-vor — ultimele mele îndoieli s-au risipit. M-am hotărât pe loc să accept propunerea de a rămâne cu domnul Wendigee, pentru a-1 ajuta la înregistrările zilnice şi pentru a ne strădui amândoi să trimitem un mesaj de răspuns spre Lună. Cavor — am aflat: din mesaje — nu numai că era viu, dar trăia liber în mijlocul unei comunităţi aproape inimaginabile de fiinţe cu aspect de furnică, o comunitate de oameni furnici, în

întunericul albastru al peşterilor lunare. Şchiopăta, se pare, dar era foarte sănătos — el spunea limpede că se simţea mai bine decât se simţise de obicei pe Pămint. Avusese nişte friguri, dar fără vreo consecinţă supărătoare! Şi, în mod destul de firesc, el părea convins fie că murisem în craterul lunar, fie că mă pierdusem în adâncul spa ţiului.
Când primise primul mesaj din Lună, domnul Wendigee era antrenat în nişte cercetări de cu totul altă natură. Cititorul îşi va aminti, fără îndoiala, vâlva pe care a făcut-o la începutul secolului vestea că domnul Nikola Tesla, celebrul cercetător american în domeniul electricităţii, primise un mesaj din Marte. Comunicarea lui a atras atenţia asupra unui fapt care era de mult timp familiar oamenilor de ştiinţă, şi anume că, dintr-o sursă necunoscută din spaţiu, ajung în mod constant pe Pământ nişte unde electromagnetice, întru.totul asemănătoare celor folosite de signor Marconi pentru telegrafia sa fără fir. în afară de domnul Tesla, mai mulţi alţi observatori s-au apucat să perfecţioneze aparatele de re-cepţionare şi înregistrare a acestor vibraţii, cu toate că puţini sunt cei care merg atât de departe, încât să le considere cu adevărat ca pe nişte mesaje ale vreunui emiţător extraterestru., în orice caz, printre aceşti puţini trebuie neapărat să-1 socotim şi pe domnul Wendigee. El s-a dedicat cu totul, încă din 1898, acestui subiect şi, fiind Un om cu resurse multiple, şi-a construit un observator pe Monte Rosa, într-o poziţie favorabilă, din toate punctele de vedere, pentru astfel de observaţii.
Cunoştinţele mele ştiinţifice — trebuie să recunosc — nu sunt mari, dar, în măsura în care pot să-mi dau seama, dispozitivele domnului Wendigee pentru detectarea şi înregistrarea tulburărilor survenite în condiţiile electro-magnetice ale spaţiului sunt extrem de originale şi ingenioase. Printr-un complex fericit de împrejurări, ele au fost montate şi puse în funcţiune cam cu două luni înainte ca domnul Cavor să facă prima lui încercare de a comunica cu Pământul. Avem deci fragmente din toate comunicările lui, începând cu primele. Din păcate, ele sunt doar fragmente, şi cea mai importantă dintre toate problemele pe care trebuia să le comunice umanităţii, adică instrucţiunile pentru prepararea Cavoritei, s-au pierdut, dacă le-a transmis vreodată, neînregistrate, în spaţiu. Noi n-am reuşit niciodată să-i trimitem un răspuns lui Cavor. De aceea, el nu ştia ce am

recepţionat şi ce nu; de fapt, el nici nu ştia dacă pe Pământ cineva luase cunoştinţă de eforturile lui de a ne comunica. Dar persistenţa de care a dat dovadă trimițând optsprezece comunicări lungi — aşa ar fi fost dacă le-am fi primit în întregime — despre Lună şi seleniţi arată cit de mult s-a întors cu gândul către planeta natală, în cei doi ani de când o părăsise. Vă puteţi închipui cât de surprins trebuie să fi fost domnul Wendigee când a descoperit că în înregistrarea tulburărilor electro-magnetice se amestecau frazele englezeşti ale lui Cavor. Domnul Wendigee nu ştia nimic despre ciudata noastră călătorie spre Lună, şi, deodată — aceste cuvinte englezeşti care veneau din vid!
Este bine ca cititorul să înţeleagă condiţiile în care au fost trimise aceste mesaje. Cu siguranţă că pe undeva, în interiorul Lunii, Cavor a. avut câtva timp acces la un mare număr de aparate electrice, şi se pare că el: a construit — probabil pe furiş — un emiţător de tipul Marconi. El reuşea să-1 pună în funcţiune la intervale neregulate: uneori doar pen-. tru o jumătate de oră, alte ori timp de trei sau patru ore consecutiv. în aceste perioade, el îşi transmitea mesajele, fără să ţină seama de faptul că poziţia relativă a Lunei şi a punctelor de pe suprafaţa Pământului se schimbă neîncetat. Din această vcauză — pe lângă inevitabilele imperfecţiuni ale aparatelor de recepţie, comunicările lui apar şi dispar capricios din înregistrările noastre; devin confuze; se „pierd" într-un mod misterios şi cu totul exasperant. în plus el nu era un operator experimentat; poate că uitase în parte, sau poate că nu stăpânise niciodată prea bine codul de care se folosea de obicei, şi când obosea sărea cuvinte, sau le stâlcea.
Probabil că am pierdut cam vreo jumătate dintre comunicările lui, iar mare parte dintre cele pe care le avem sunt defectuoase, întrerupte său indescifrabile, în rezumatul care urmează, cititorul trebuie să se aştepte la o cantitate considerabilă de goluri, întreruperi şi schimbări de subiect. Domnul Wendigee şi cu mine colaborăm la întocmirea unei ediţii complete şi adnotate a mesajelor lui Cavor, al cărei prim vo-lum, împreună cu o descriere amănunţită a instrumentelor folosite, sperăm să apară în ianuarie vitor. Va fi o ediţie completă, ştiinţifică 4 acum se publică doar o primă transcriere, populară. Dar rezumatul de mai jos este în orice caz suficient pentru a completa povestirea

şi pentru a da, în linii mari, o idee asupra acestei lumi înrudite, atât de apropiată şi totuşi atât de diferită de a noastră.

Capitolul XX!!

UN REZUMAT AL. PRIMEI,, ŞASE MESAJE PRIMITE DE ¡LA DL. CAYO

Primele două mesaje ale domnului Cavor ar putea foarte bine să fie rezervate pentru ediţia completă. Ele relatează doar pe scurt — cu unele deosebiri de detalii interesante, dar nu de importanţă capitală — simplul fapt al construirii sferei şi al plecării noastre de pe Pământ. Tot timpul, Cavor vorbeşte despre mine ca despre un mort, dar schimbarea atitudinii sale se observă mai ales pe măsură ce se apropie de episodul coborâril noastre1 pe Lună. „Bietul Bedford", spune el despre mine, sau „sărmanul tânăr", şi se condamnă că a împins un tânăr „nepregătit pentru asemenea încercări" să-şi părăsească planeta, într-o misiune atât de nesigură. Cred că el subapreciază contribuţia mea de energie şi capacitate practică la materializarea sferei lui teoretice. „Am sosit", zice el, fără să dea despre călătoria noastră prin spaţiu mai multe amănunte decât ar fi făcut-o dacă am "fi mers cu trenul. .

Apoi, el devine tot mai nedrept faţă de mine. Nedrept, într-adevăr, într-o măsură la care nu m-aş fi aşteptat de la un om exersat în căutarea adevărului. Aruneînd o privire retrospectivă asupra celor scrise de mine despre expediţia noastră, trebuie să. subliniez că eu am fost mult mai obiectiv faţă de Cavor decât a fost el faţă de mine. Eu am atenuat foarte puţin şi nu am suprimat nimic. Dar relatarea sa este următoarea:

„In foarte scurt timp s-a dovedit că neobişnui iele circumstanţe, precum şi ciudăţenia lumii care ne înconjura — pierderea considerabilă a greutăţii, aerul rarefiat dar bogat în oxigen, efectele mărite ale efortului muscular, dezvoltarea rapidă a unor plante stranii din nişte spori obscuri, cerul întunecat — îl surescitau peste măsură pe tovarăşul meu. Pe Lună, caracterul lui părea că degenerează. A devenit impulsiv, nesăbuit şi certăreţ. După puţin timp, actul lui nebunesc de a devora nişte ciuperci uriaşe, cu care ne-am intoxicat, a dus la capturarea noastră de către seleniţi — înainte de a avea cea mai mică ocazie de a observa mai de-aproape felul lor de a fi..."

(Vedeţi, el nu suflă nici o vorbă despre propria lui concesie faţă de aceste „ciuperci".)

Şi mai departe „Am ajuns, împreună cu sele-niţii, într-un loc greu de trecut, şi Bedford, inter-pretind greşit anumite gesturi ale lor" — frumoase gesturi mai erau! — „s-a lăsat pradă panicii. A fost cuprins de furie, a ucis trei dintre ei, şi după aceste acte de violenţă am fost nevoit să fug cu el. După aceea, ne-am luptat cu un grup de seleniţi, care încercau să ne bareze drumul, şi am mai ucis şapte sau opt. Se vede cât de tolerante sunt aceste fiinţe după faptul că, atunci când am fost capturat din nou, nu m-au ucis pe loc. Am reuşit să ieşim la suprafaţă şi, pentru a ne mări şansele de a regăsi sfera, ne-am despărţit în mijlocul craterului în care nimerisem de,la început. Dar imediat după aceea am dat peste un grup de seleniţi, „conduşi de două fiinţe cu totul diferite, chiar şica formă, de toţi cei pe care îi-văzusem până atunci. Aveau capete mai mari, trupuri mai mici, şi erau îmbrăcaţi mult mai îngrijit. După ce arh reuşit să scap câtvd timp de ei, am căzut într-o. râpă, m-am rănit destul de rău la cap şi mi-am deplasat rotula. Văzând că îmi vine foarte greu chiar să mă târăsc, am hotărit să mă predau — dacă ei îmi vor mai permite s-o fac. Au consimţit şi, dându-şi seama de starea în care mă aflam, m-au dus cu ei din nou în interiorul Lunii. Despre Bedford n-am auzit nimic, nu i-am mai văzut nici o urmă şi, după câte am putut să aflu, nu l-au mai văzut nici seleniţii. Fie că noaptea l-a surprins în crater, fie că a găsit sfera, ceea ce.este mai probabil şi, vrând să mi-o ia înainte, a fugit cu ea. Mă tem însă că nu s-a priceput s-o conducă şi şi-a aflat o moarte mai lentă în spaţiul nesfârşit."
De aici, Cavor mă concediază, urmând să se ocupe cu subiecte mai interesante. Mi-ar displace profund să se creadă că mă folosesc de poziţia mea de editor, pentru a-i denatura povestirea în propriul meu interes, dar sunt obligat să protestez împotriva interpretării pe care el o dă acestor întâmplări. El nu spune nimic despre acel mesaj disperat, scris pe hârtia pătată de sânge, în care spunea, sau încerca să spună, o poveste cu totul diferită. Predarea demnă, de bună voie, este un aspect cu totul nou al faptelor,. care î-a venit în minte, trebuie să insist, după ce a început să se simtă în siguranţă printre seleniţi; iar în ceea ce priveşte intenţia mea de „a i-o lua înainte", îl las pe cititor să hotărască care dintre noi are dreptate. Ştiu că nu sunt un om model — n-am pretins niciodată că aş fi. Dar oare sunt chiar aşa cum m-a prezentat el?

In orice caz, cu aceasta se încheie descrierea părţii mele negative. De aici încolo, îl pot edita fără nici o rezervă pe Cavor, deoarece nici nu mai aminteşte despre mine.
Se pare că seleniţii cărora li s-a predat, l-au dus într-un punct din interior, în josul „unui puţ Imens", cu ajutorul a ceea ce el descrie că ar.fi „un fel de balon". Deducem, din pasajul oarecum confuz în care el descrie aceste întâmplări, ca şi din câteva aluzii ocazionale aflate în mesajele următoare, eă acest „puţ imens" face parte din marele sistem de puţuri artificiale care pornesc în jos, din aşa-numi-tele „cratere" lunare, străbătând depărtări de o sută de mile, către regiunea centrală a satelitului nostru. Aceste puţuri comunică, între ele prin tuneluri transversale, se deschid în peşteri uriaşe şi în mari spaţii sferice; întreaga substanţă a lunii este, pe o distanţă de o sută de mile în interior, ca un burete stâncos. „In parte", zice Cavor, „această structură spongioasă este naturală, dar în mare parte se datoreşte uriaşei munci a seleniţilar din trecut. Grămezile mari, circulare, de stânci şi pâmint excavat, care formează aceste mari cercuri în jurul gurilor de,tuneluri, sunt considerate de astronomii pământeni (înşelaţi de o falsă, analogie) drept vulcani".
Seleniţii l-au dus. în josul puţului, cu acel „fel de balon" despre care ne-a pomenit, trecând mai întâi printr-un întuneric absolut, şi apoi printr-o regiune de fosforescenţă care creştea neîncetat. Mesajele lui Cavor îl arată a fi eiudat de nepăsător faţă de amănunte, pentru un om de ştiinţă, dar lasă să se înţeleagă că lumina se datora, unor râuri şi cascade de apă — „conţinând fără îndoială vreun organism fosforescent" — care curgeau tot mai abundent, cu cât coborau spre Marea Centrală. Şi, în timp ce cobora, el ne spune că, „seleniţii deve-neau de asemeni luminoşi". Şi, în sfârşit, departe în jos, el a văzut un lac de foc, fără căldură, apele Mării Centrale, strălucind şi frământându-se într-o stranie învolburare, „ca un lapte albastru şi luminos, gata să fiarbă".
„Această mare lunară", zice Cavor într-un alt-pasaj, „nu este stătătoare; o maree solară îi imprimă o mişcare perpetuă în jurul axei Lunii, şi au boc ciudate furtuniv fierberi şi revărsări de ape peste ţărm, iar uneori vânturi reci şi tunete se înalţă din valuri pânm la drumurile aglomerate ale marelui furnicar de deasupra. Lumina se produce numai atunci ând apa este în mişcare;. în

perioadele rare de calm marea devine neagră. De obicei, apele ei se ridică şi coboară într-un fel de agitaţie uleioasă, iar stropi şi mase de spumă clocotindă, strălucitoare, plutesc în curentul leneş şi vag luminos. Seleniţii navighează prin strâmtorile din peşteri şi lagune în bărci mici,, plate,, de forma unei canoe; şi chiar înaintea călătoriei mele prin galeriile care duceau la Marele Lunar, stăpânul Lunii,, mi s-a permis să fac o scurtă excursie pe apele Mării Centrale.
Peşterile şi trecătorUe sunt, desigur, foarte întortocheate. O mare parte nu sunt cunoscute decât de cei mai experimentaţi piloţi şi nu rareori se întâmplă ca unii seleniţi să se piardă pentru totdeauna în labirinturile lor. Mi s-a spus că prin ungherele mai îndepărtate se ascund creaturi bizare, unele atât de teribile şi primejdioase, încât toată ştiinţa lunară n-a fost capabilă să le extermine. Există în special un animal Rapha, un ghem inextricabil de tentacule vânjoase, care, tăiat în bucăţi, se transformă în tot atitea vietăţi; şi un altul, Tzee, o lighioană care se repede ca o săgeată şi ucide atât de brusc şi de subtil, încât nu poate fi văzută niciodată..."
Urmează o scurtă descriere,
„în timpul acestei excursii, mi-am amintit ceea ce citisem despre Peşterile Mamuţilor; dacă aş fi avut o torţă cu lumină galbenă, în locul acestui albastru intens, şi un vâslaş solid, în locul seleni-tului cu faţa în formă de coş, care supraveghea un motor, în spatele bărcii, mi-aş fi închipuit că mă întorsesem deodată pe Pămint. Stâncile din jurul nostru erau divers colorate, uneori negre, alteori de un albastru palid şi striat, şi din când în când fulgerau şi scânteiau de parcă am fi fost într-o mină de safire. Dedesubt se vedeau peştii fosforescenţi şi fantomatici care țâşneau şi dispăreau în adâncul aproape la fel de fosforescent. Apoi, o privelişte ultramarină, de-a lungul cursului umflat al unuia dintre canalurile de trafic, un debarcader, şi apoi api zărit puţul enorm şi aglomerat, cunoscutul drum vertical.
„într-un spaţiu larg, plin de stalactite strălucitoare, erau ancorate numeroase bărci. Am trecut pe Ungă una dintre ele şi i-am văzut pe pescarii seleniţi, cu braţe lungi, întinzând o plasă. Erau mici, ca nişte insecte cocoşate, cu braţe foarte puternice, cu picioare scurte şi crăcănate şi cu feţe ca nişte măşti caricaturale. în timp ce trăgeau plasa părea lucrul cel mai greu pe care îl văzusem pe Lună; era încărcată cu greutăţi — fără

îndoială de aur — şi cerea mult timp pentru a fi scoasă afară, deoarece în apele acelea peştii cei mai mari şi mai buni de mâncat se ascund în adâncimi. Peştele din plasă a ieşit la suprafaţă ca un răsărit albastru de Lună — o strălucire albastră care arunca fulgere.

„Printre peştii prinşi se afla o creatură neagră, cu ochi siniştri, cu multe tentacule, care se zvârcolea cu furie şi a cărei apariţie seleniţii au salutat-o cu ţipete şi ciripituri. Apoi cu mişcări repezi şi nervoase au tăiat-o în bucăţi. Toate membrele tăiate continuau să se zbată şi să se răsucească în modul cel mai groaznic. Mai târziu, când am fost cuprins de friguri, am visat tot timpul această creatură hâdă şi furioasă care se ridica atât de viguroasă şi de agitată din apele mării necunoscute. Era fiinţa cea mai sălbatică şi mai primejdioasă dintre toate creaturile pe care le-am văzut până acum în lumea din interiorul Lunii...

„Suprafaţa acestei mări trebuie să fie aproape la două sute de mile (dacă nu mai midt) sub nivelul suprafeţei exterioare a Lunii; toate oraşele din Lună se găsesc, după câte am aflat, imediat deasupra Mării Centrale, în peşteri şi galerii artificiale asemănătoare acelora pe care le-am descris, comu-nicând cu exteriorul prin enorme puţuri verticale care se deschid întotdeauna în ceea ce numesc astronomii pământeni „craterele" Lunii. Capacul unei astfel de deschizături l-am văzut mai înainte, în timpul rătăcirilor care au precedat captivitatea meii.

Încă nu cunosc prea precis regiunile mai puţin centrale ale Lunii. Există un vast sistem de peşteri în care se adăpostesc viţeii lunari în timpul nopţii; mai există abatoare şi alte instalaţii asemănătoare — într-una dintre aceste peşteri, Bedford şi cu mine ne-am luptat cu măcelarii seleniţi — şi am văzut şi nişte baloane care coborau, încărcate cu carne, din întunericul de sus. Până acum am aflat despre toate aceste lucruri tot atât cât ar afla într-o perioadă egală de timp un Zulu venit în Londra despre rezervele de grâu britanice. Este însă. evident că puţurile verticale şi vegetaţia de la suprafaţă joacă un rol esenţial în ventilarea şi împrospătarea atmosferei din Lună. Uneori, şi mai ales prima dată Când am ieşit din închisoarea mea, sufla un vânt rece, în mod sigur, în josid puţului, iar mai târziu, în perioada frigurilor mele, am simţit un vânt cald bătând în sus. După vreo trei săptămâni, pe când mă aflam în interiorul Lunii,

am căzut bolnav de nişte friguri greu de definit şi în ciuda somnului şi a tabletelor de chinină, pe care din fericire le aveam în buzunar, am rămas bolnav, chinuit de febră, aproape până în momentid când am fost dus în palatul Marelui Lunar, stăpânul Lunii.
„Nu txn mai insista asupra jalnicei melè stări", remarcă el, „din perioada de boală". Cu toate acestea, el continuă cu o mare abundenţă de detalii, pe care eu le omit. „Temperatura mea", spune el spre sfârşit, „ă rămas neobişnuit de ridicată pe o lungă perioadă de timp şi am pierdut orice poftă de mân-care. Aveam intervale când eram treaz, dar toropit, şi altele când eram chinuit de vise. îmi amintesc că la un moment dat eram atât de slăbit, încât începusem să am nostalgia Pământului şi devenisem aproape isteric. Tînjeam în mod chinuitor după o culoare care să întrerupă acest albastru veşnic..."
Apoi, el revine ia problema atmosferei lunare, prinsă ca într-un burete. Astronomii şi fizicienii mi-au declarat că tot ceea ce afirmă Cavor este în concordanţă absolută cu toate cunoştinţele noastre exacte despre Lună. Dacă astronomii pământeni ar fi avut curajul şi imaginaţia să tragă o concluzie îndrăzneaţă — spune domnul Wendigee — ei ar fi prevăzut aproape tot ceea ce spune Cavor despre structura generală a Lunii. Ei ştiu acum destul de sigur că între Lună şi Pământ nu sunt în primul rând relaţii de la satelit la planeta mamă, ci mai ales relaţiile dintre o soră mai mică şi una mai mare, născute din aceeaşi masă, şi deci din acelaşi material. Deoarece densitatea Lunii este doar trei cincimi din aceea a Pământului, nu poate exista decât o singură explicaţie a faptului şi anume că Luna este găurită de un enorm sistem de peşteri. Nu era nevoie — spunea Sir Jabez Flap, membru al Societăţii Regale, acest spiritual interpret al astronomiei — ca să mergem vreodată pe Lună pentru a trage asemenea concluzii facile! (Aluzia este îndreptată împotriva lui Gruyère, dar, desigur, Sir Jabez Flap ar fi trebuit să anunţe de mai înainte cunoaşterea faptului că Luna este găurită!) Şi dacă Luna este, de fapt, o imensă cavitate, atunci se explică uşor absenţa aparentă a aerului şi a apei. Marea se află în interior, în fundul peşterilor, iar aerul circulă prin marea reţea de galerii, conform legilor elementare al fizicii. Peşterile din Lună sunt, în general, locuri foarte aerisite. Pe măsură ce lumina soarelui înconjoară Luna, aerul din galeriile exterioare, dinspre suprafaţa

însorită, este încălzit, presiunea lui creşte, o parte se scurge afară, în exterior, şi se amestecă cu aerul care se evaporă în cratere (unde plantele îndepărtează bioxidul de carbon), în timp ce partea cea mai mare se scurge prin galerii, pentru a înlocui aerul contractat de suprafaţa răcită, părăsită de soare. Din această cauză, în timpul zilelor lunare există o briză constantă spre răsărit, în aerul galeriilor exterioare, şi un curent îndreptat în sus, de-a lungul puţurilor, circulaţie complicată, "în mare măsură desigur, de forma variată a galeriilor şi a ingenioaselor instalaţii construite de seleniţi...

Capitolul XXIII ISTORIA NATURALĂ A SELENIfILOR

De la cel de al şaselea până la cel de al şaisprezecelea, mesajele lui Cavor sunt în cea mai mare parte atât de întrerupte şi abundă atât de mult în repetiţii, încât cu greu pot să formeze o povestire cât de cât organizată. Ele vor fi redate în întregime, desigur, în ediţia ştiinţifică, dar deocamdată cred că este mai bine să le rezum, dând cât mai multe citate, ca în capitolul precedent.. Am supus fiecare cuvânt unui serios examen critic, iar scurtele mele amintiri şi impresii asupra vieţii lunare mi-au fost de un ajutor nepreţuit în interpretarea pasajelor care, altfel, ar fi rămas de o obscuritate impenetrabilă. Şi, desigur, interesul nostru se îndreaptă mult mai mult asupra straniei comunităţi de insecte lunare în mijlocul cărora trăia Cavor, ca un oaspete onorat, după cum se pare, decât asupra condiţiei fizice din lumea lor.

Am spus destul de limpede, cred, mai înainte, că seleniţii pe care i-am văzut semănau cu omul prin poziţia verticală a corpului şi prin numărul membrelor, şi am comparat aspectul general al capetelor şi al încheieturilor cu acela al insectelor. Am mai menţionat, de asemeni, consecinţa specifică a gravitaţiei mai mici de pe Lună asupra. constituţiei lor fragile. Ca vor mă confirmă în toate aceste puncte. El îi numeşte „animale", deşi, desigur, ei nu se încadrează în nici o diviziune a clasificării fiinţelor pământeşti, şi mai arată că „anatomia insectelor, din fericire pentru oameni, n-a depăşit niciodată pe pământ dimensiuni relativ mici". Cele mai mari insecte terestre, vii sau dispărute, nu măsoară, de fapt, mai mult de şase inc?i-i în lungime; „dar aici, în gravitaţia mai mică a Lunei, o creatură care este în aceeaşi măsură şi insectă şi vertebrată, se pare că este capabilă să atingă dimensiunea unui om, şi chiar mai

mare".
El nu se referă nici un moment la furnici, dar de-a lungul aluziilor lui îmi vine neîncetat în minte furnica, cu activitatea ei fără somn, cu inteligenţa ei, cu organizarea colectivă şi mai ales prin faptul că dispune, pe. lângă cele două tipuri, masculul şi femela, întâlnite la aproape toate celelalte animale, şi de o mare varietate de indivizi lipsiţi de sex, lucrătorii, soldaţii şi alţii asemenea, diferind unul de altul prin structură, obiceiuri, forţă şi utilizare, dar fiind totuşi cu toţii membrii ai aceleiaşi specii. Seleniţii sunt, desigur, incomparabil mai mari decât furnicile. În locul celor patru sau cinci tipuri diferite care există la furnici, seleniţii au un număr aproape nesfârşit de tipuri diferite. Am încercat să arăt diferenţele foarte mari observate la seleniţii pe care. i-am întâlnit pe suprafaţa exterioară a Lunii; diferenţele în mărime, culoare şi formă erau tot atât de mari ca şi diferenţele dintre cele mai deosebite rase de oameni. Dar diferenţele pe care le-am remarcat eu sunt aproape nimic în comparaţie cu rezultatele observaţiilor lui Cavor. Se pare că seleniţii din exterior, pe care i-am văzut eu, erau aproape de aceeaşi culoare şi ocupaţie — păzitori de viţei lunari, măcelari şi alţi asemenea. Dar în interiorul Lunii, nebănuite de mine, se află, se pare, sumedenii de specii diferite. Luna este. într-adevăr, un fel de furnicar uriaş. Dar în locul celor cinci tipuri diferite din lumea furnicilor, lucrătorul, soldatul, masculul înaripat, regina şi sclavul, în lumea lunară se află nu numai sute de diferenţieri, dar, în cadrul fiecăreia, şi legându-se una de alta, există o întreagă serie de trepte intermediare. Iar seleniţii nu sunt numai mult superiori furnicilor, dar, după spusele lui Cavor, ei îi depăşesc chiar şi pe oameni în inteligenţă, moralitate şi înţelepciune socială.
Cavor se pare că a făcut foarte repede această descoperire. Din povestirea lui, mai curând deduc decât aflu că a fost capturat de paznicii viţeilor lunari, sub conducerea unor seleniţi care „aveau cutii craniene (capete?) mai mari şi picioare mult mai scurte". Văzând că el nu putea să meargă nici chiar împins cu suliţa, ei l-au dus cu ei prin întuneric, au trecut pe un pod îngust cât o scândură şi l-au aşezat jos, într-un fel de ascensor. Era de fapt un balon — pentru noi fusese, desigur, absolut invizibil în întuneric — şi ceea ce noi socotisem drept o simplă scândură care mergea în gol era, fără îndoială, trecerea pe o pasarelă.

Apoi, el cobo-râse cu balonul snre straturile tot mai luminoase ale Lunii. Mai întâi au coborât în linişte, întreruptă doar de ciripitul seleniţilor — şi apoi au început să se simtă nişte mişcări agitate. După puţin timp, ochii i-au devenit atât de sensibili la întuneric, încât a început, să vadă din ce în ce mai bine lucrurile din jur, şi în cele din urmă contururile vagi au început să capete formă.
„închipuiţi-vă un enorm spaţiu cilindric", spune Cavor în cel de al şaptelea mesaj, „care avea aproape un sfert de milă diametru, luminat foarte
slab, la început, şi apoi mat luminos, cu trepte mari care şerpuiau pe Ungă pereţi, într-o spirală care se pierdea în jos, într-o adâncime albastră; şi din ce în ce mai puternic luminat — fără să-mi dau seama cum sau de unde. Gândiţi-vă la golul unei mari scări spirale, sau al unui ascensor prin care aţi privit vreodată în jos, şi amplificaţi dimensiunile de o sută de ori. închipuiţi-vă că îl priviţi în amurg, printr-o sticlă albastră. închipuiţi-vă că priviţi în jos şi că vă simţiţi extraordinar de uşor, eliberaţi de orice ameţeală aţi simţi pe Pământ, şi atunci veţi simţi ceva din primele mele impresii, în jurul acestui puţ enorm închipuiţi-vă o galerie largă, mergând într-o spirală mult mai abruptă de-cât s-ar putea concepe pe Pământ, şi care forma un drum înclinat, apărat de prăpastie doar printr-un mic parapet, care dispărea în cele din urmă în perspectiva a două mile distanţă, în jos.
Privind în sus, am văzut aceeaşi imagine; parcă priveam într-un con foarte ascuţit. Un vânt sufla în jos, prin puţ, iar departe, deasupra capidui, mi s-a părut că aud, din ce în ce mai slab, mugetul viţeilor lunari care erau readuşi de la păşunea din exterior. De-a lungul galeriilor în spirală erau împrăştiaţi numeroşi seleniţi, insecte palide şi uşor luminoase, care priveau spre noi sau erau ocupaţi cu treburi necunoscute.
Mi s-a părut mai întâi că văd un fulg de zăpadă căzând cu iuţeală, purtat în jos de briza îngheţată. Apoi, căzând ca un fulg de zăpadă, am văzut o făptură mică, un mic om-insectă atârnat de o paraşută, coborând cu repeziciune, spre părţile centrale ale Lunii.
Selenitul cu capul mai mare, care şedea lângă mine, văzând, după mişcările mele, că privesc într-acolo, mi-a arătat cu „mâna" lui în formă de trompă un fel de ieşitură care se zărea

mult sub noi; un mic debarcader, ca să mă exprim astfel, suspendat în gol. În timp ce se repezea către noi, viteza noastră a scăzut rapid, şi în câteva mpmente ne-am oprit. Un odgon a fost aruncat şi prins de debarcader şi m-am trezit împins jos, pe un loc neted, pe care omulţime de seleniu se îmbxdzeau Să mă vadă.

Era o mulţime de nedescris. Brusc, violent, atenţia mi-a fost atrasă de faptid că între aceste fiinţe de. pe Lună existau diferenţe uriaşe.

Într-adevăr, se părea că nu există două exemplare asemănătoare în această mulţime care se îmbulzea. Se deosebeau şi ca formă, şi ca dimensiune! Unii erau umflaţi şi înalţi, alţii alergau printre picioarele tovarăşilor lor, alţii se răsuceau şi se târau ca şerpii. Dădeau impresia grotescă şi neliniştitoare a unor insecte care ar fi vrut, într-o oarecare măsură, să caricaturizeze umanitatea; toţi păreau să prezinte o exagerare neînchipuită a câte unei trăsături particulare; unul avea un uriaş antebraţ drept, un braţ enorm, ca un fel de antenă; altul părea numai picioare, suspendai parcă pe nişte picioroange; altul proiecta un organ enorm în formă de nas Ungă un ochi care privea tăios şi care îi dădea un aspect surprinzător de omenesc, dacă nu-i vedeai şi gura lipsită de orice expresie. Semăna cu paiaţele făcute din cleşti de homar. Straniul cap de insectă (cu toate că lipseau mandibulele şi antenele) al păzitorilor de viţei lunari suferise transformări uluitoare; era când larg şi turtit, când lung şi îngustT când avea în locul frunţii coarne şi alte excrescenţe ciudate, când era acoperit cu barbă şi despărţit în două, când avea un grotesc profil uman. Unele cutii craniene erau întinse ca nişte băşici, până la dimensiuni uriaşe. Ochii erau de asemeni extrem de diferiţi, unii ca de elefant, prin micimea şi vioiciunea lor, alţii ca nişte găuri uriaşe de întuneric. Erau forme uimitoare, cu capete reduse la dimensiuni microscopice şi cu trupuri ca o bilă, şi fiinţe fantastice şi fără consistenţă, care păreau că există doar ca să susţină nişte ochi uriaşi, conturaţi cu alb şi care priveau fix. Şi — ciudăţenie a ciudăţeniilor — doi sau trei dintre aceşti fantastici locuitori ai unei lumi subterane, o lume adăpostită de soare sau ploaie sub nenumărate mile de stâncă, purtau unibrele în mâinile lor în formă de tentacule! — umbrele adevărate, asemănătoare cu cele de pe Pămâtit! Şi atunci mi-am amintit de paraşutist.

Aceşti locuitori ai Lunii se comportau exact cum ar face o mulţime omenească în împrejurări asemănătoare; se îmbulzeau şi se împingeau unii pe alţii, se îmbrânceau ca să-şi facă loc, şi chiar se căţărau unii peste alţii, pentru a reuşi să mă vadă. Din clipă în clipă deveneau mai numeroşi şi se împingeau tot mai mult în discurile paznicilor mei" — Cavor nu explică ce voia să înţeleagă prin aceste discuri. „Tot mereu, forme noi se impuneau atenţiei mele uluite. Apoi mi s-a făcut semn, am fost ajutat să intru într-un fel de litieră, ridicată pe umerii unor purtători cu braţe puternice, şi astfel am fost purtat prin acest coşmar clocotitor către apartamentele care fuseseră pregătite pentru mine. Pretutindeni, în jurul meu, erau ochi, feţe, măşti, tentacule, un zgomot ca scuturatul unor piei, ca foşnetul aripilor de gânăaci, şi behăitul şi ciripitul seleniţilor."
După câte am înţeles, el a fost dus într-un „apartament hexagonal", unde a rămas închis câtva timp. Mai târziu, i s-a acordat mai multă libertate; de fapt, o. libertate aproape la fel de mare ca în orice oraş civilizat de pe Pământ. Se pare că fiinţa misterioasă care este conducătorul şi stăpânul Lunii a însărcinat doi seleniţi,,cu capete mari" să-1 păzească, să-1 studieze, şi să stabilească cu el orice fel de comunicaţie intelectuală posibilă. Oricât ar părea de uimitor şi de necrezut, aceste două creaturi, aceşti fantastici oameni-inseete, aceste fiinţe din altă lume, au reuşit foarte repede să comunice cu Cavor, prin intermediul vorbirii pământeşti.
Cavor îi numeşte Phi-oo şi Tsi-puff. Phi-oo, spune el, era înalt cam de cinci picioare; avea picioare mici şi subţiri, lungi cam de optsprezece inch-i, terminate cu labe subţiri, întâlnite deseori pe Lună. Pe aceste picioare se legăna un trup mic, palpitând de pulsaţiile inimii. Braţele, care se terminau în formă de tentacule, erau lungi, moi, cu multe încheieturi, iar gitul, extrem de scurt şi de gros, avea, ca de obicei, multe articulaţii. „Capul lui", spune Cavor — făcând aluzie, se pare, la unele descrieri prealabile care s-au pierdut în spaţiu — „este de tipul lunar obişnuit, dar modificat în mod bizar. Gura, căscată şi lipsită de expresie, este neobişnuit de mică, ascuţită în jos; restul figurii se reduce la un nas mare şi turtit. De o parte şi de alta se află ochii, mici, ca de găină. Ţeasta se întinde într-un glob uriaş, iar pielea chi-tinoasă a păzitorilor de viţei lunari este înlocuită la el de o simplă membrană, prin care se văd desluşit pidsaţiile creieruhd. El este,

într-adevăr, o creatură cu un creier teribil de hipertrofiat, şi cu tot restul organismului micşorat,-atât relativ cât şi absolut," În acest pasaj, Cavor îl compară, văzut de la spate, cu Atlas care susţine globul pământesc. Tsi-puff, se pare, era o insectă similară, dar cu o „faţă" considerabil prelungită, iar creierul fiind hipertrofiat în regiuni diferite, capul nu mai era rotund, ci în formă de pară, cu codiţa în jos. Mai existau de asemenea în suita lui Cavor purtătorii de litieră, fiinţe încovoiate, cu umeri enormi, uşieri în formă de păianjen, şi un servitor bondoc.
Modul în care Phi-oo şi Tsi-puff au atacat problema vorbirii a fost destul de simplu. Ei au intrat în „celula hexagonală" în care era ţinut Cavor, şi au început să imite fiecare sunet pe care îl făcea el, în-cepând cu tuşea. Cavor a înţeles foarte repede intenţia lor, şi a început să repete cuvintele, arătând cu degetul obiectele respective. Procedeul a fost probabil întotdeauna acelaşi. Phi-oo îl asculta câtva timp pe Cavor, apoi arăta şi el cu degetul şi spunea eu-vântul pe care îl auzise. Primul cuvânt pe care 1-a învăţat a fost „om", şi al doilea „lunar" — folosit, se pare, de Cavor, sub impulsul momentului, în loc de „selenit". De îndată ce Phi-oo era sigur de înţelesul unui cuvânt, i-1 repeta lui Tsi-puff, care îl memora fără greş. în prima şedinţă au învăţat perfect peste o sută de cuvinte englezeşti..
Mai,târziu, cei doi seleniţi au adus cu ei un artist care să-i ajute cu schiţe şi diagrame, în munca de explicare, întrucât desenele lui Cavor erau cam rudimentare. „Acesta", spune Cavor, „era o fiinţă cu un braţ extrem de abil şi cu un ochi pătrunzător", şi se pare că desena cu o iuţeală de necrezut.
Al unsprezecelea mesaj este, fără îndoială, doar un fragment dintr-o comunicare mai lungă. După câteva fraze întrerupte, a căror înregistrare este indescifrabilă, el continuă: 1
„Dar problema ii va interesa doar pe lingvişti; mi-ar lua prea mult timp să dau amănuntele lungilor noastre discuţii, din care acestea au fost doar începutul, şi mă îndoiesc foarte mult dacă aş putea să redau într-adevăr în ordinea cuvenită toate întorsăturile şi meandrele pe care le-am făcut în încercările noastre de a ne înţelege. Verbele au devenit repede un capitol destid de uşor — ceZ puţin verbele active, pe care le putem exprima printr-un desen; unele adjective au fost lesne de înţeles, dar când am ajuns la noţiuni abstracte, la prepoziţii şi la tot felul de figuri de stil obişnuite, cu ajutorul cărora ne

exprimăm de obicei pe Pământ, era ca şi cum am fi umblat îmbrăcaţi în corset. Aceste dificultăţi au fost într-adevăr de netrecut, până când, la a şasea lecţie, a venit un al patrulea asistent, o fiinţă cu un cap imens, ca o minge de rugbi, a cărui calitate forte era, fără îndoială, să urmărească analogiile complicate. El a intrat cu un aer preocupat, poticnindu-se de un scăunel; pentru ca să înţeleagă în ce constau dificultăţile noastre, trebuia mai întâi să ţipăm, sau chiar să-l îmbrâncim şi să-l înţepăm. Dar de îndată ce înţelegea problema în cauză, o rezolva cu o repeziciune uimitoare. Ori de câte ori era nevoie de o gândire care depăşea competenţa, fără îndoială limitată, a lui Phi-oo, se recurgea la această persoanjă cu capul prelung, iar el îi comunica concluzia numai lui Tsi-puff, pentru a fi memorată; Tsi-puff era depozitul nostru lingvistic. Astfel am reuşit din nou să progresăm.
Mi s-a părut mult, şi totuşi a fost scurt timpul — o chestiune de câteva zile — până când am reuşit într-adevăr să vorbesc cu aceste insecte din Lună. "Desigur, la început discuţia era infinit-de obositoare şi exasperantă, dar pe nesimţite am ajuns să ne înţelegem. Răbdarea mea ajunsese la limită. Cel cure se ocupă cu vorbirea este Phi-oo. El vorbeşte cu o risipă de „Hm... Hm", când meditează sau face & pauză, şi a prins câteva fraze: „Dacă pot spune aşa", „Mă înţelegi", cu care îşi presară vorbirea. Incercână să mi-l prezinte pe artist, mi-a vorbit cam astfel:
— Hm....Hm... ei... dacă pot spune aşa.... desenează. Mănâncă puţin... bea puţin... desenează. Place desenează. Nu alt lucru. Urăşte tot cine nu desenează ca el. Furios. Urăşte tot cine desenează ca el mai bine. Urăşte multă lume. Urăşte tot cine nu crede că toată lumea pentru ca să deseneze. Furios. Hm. Toate lucrurile înseamnă nu pentru el... Numai desenează. El place dumneata... mă înţelegi... Nou lucru pentru desenat. Urât... izbitor. Eh? El — mi-a spus întorcându-se spre Tsi-puff — place aminteşte cuvinte. Aminteşte minunat mai mult decât altul. Gândeşte nu, desenează nu... aminteşte. Spune — aici el se adresă asistentului sâut cerându-i sâ-i amintească un cuvânt — istorii... toate lucrurile. El aude odată... spune mereu".
„Pentru mine este mai minunat decât aş fi visat vreodată să aud aceste creaturi pocite — deoarece, deşi m-am familiarizat cu ele, mă izbesc mereu de înfăţişarea lor neomenească căutând să-şi apropie tot mai mult şuieratul lor de o vorbire

pâmântească coerentă, punână întrebări, dând răspunsuri. Am senzaţia că m-am întors din nou la perioada fabulelor din copilărie, când furnica şi lăcusta vorbeau împreună, iar albina făcea pe judecătorul între ele..."
În timp ce aceste exerciţii lingvistice continuau, se pare că lui Cavor i se uşurară considerabil condiţiile captivităţii. Teama şi neîncrederea pe care i-o treziseră nefericitul nostru conflict se ştergeau tot mai mult, spune el, „prin logica deliberată a tot ceea ce fac... Acum pot să mă duc şi să vin după bunul meu plac, iar restricţiile la care sunt supus sunt spre binele meu. în acest fel am reuşit să ajung la acest aparat şi, ajutat de o fericită descoperire printre materialele care sunt împrăştiate prin enorma magazie de aici, am reuşit să trimit câteva mesaje. Până acum, nu s-a făcut nici cea mai mică încercare de a mă împiedica, deşi i-am spus clar lui Phi-oo că semnalizez spre Pământ.
— Vorbeşti cu celălalt? întrebă el, privindu-mă.
— Cu alţii, zisei eu.
— Alţii, zise el. Oh, da. Oameni? Şi mi-am. continuat transmisiunile".
Pe măsură ce descoperea fapte noi, care îi modificau concluziile, Cavor corecta neîncetat relatările sale anterioare despre seleniţi, şi în consecinţă citatele care urmează trebuie să fie privite cu oarecare rezervă. Ele sunt extrase din cel de al nouălea, cel de al treisprezecelea şi cel de al şaisprezecelea mesaj şi, cu toate că sunt neclare şi fragmentare, probabil că oferă cea mai completă descriere pe care omenirea poate spera s-o aibă, timp de câteva generaţii, asupra vieţii sociale a straniei comunităţi lunare.
„In Lună", spune CaVor, „fiecare cetăţean îşi cunoaşte cu precizie locul. El se naşte în locul respectiv, şi disciplina complicată a antrenameniu-lui, educaţiei şi chirurgiei la care este supus îl face, în cele din urmă, să fie atât de adaptat rolului său, încât nu are nici idei şi nici organe pentru vreun alt scop. De ce ar fi altfel? s-ar întreba Phi-oo. Dacă, de exemplu, un selenit este destinat să devină matematician, profesorii şi educatorii săi îl îndreaptă de la bun început către acest domeniu. Ei reprimă în germene orice predispoziţie pentru alte ocupaţii, îi încurajează, cu o abilitate psihologică perfectă, numai gustul matematic. Creierul lui sau, cel puţin, facultăţile

matematice ale creierului, se dezvoltă la maximum, iar restul doar atât cât este necesar pentru a susţine această parte esenţială a individului, în cele din urmă, în afară de odihnă şi hrană, singura lui plăcere constă în exersarea şi dezvoltarea facultăţii principale, singurul lui interes este să-şi aplice cunoştinţele, societatea lui este alcătuită numai din ceilalţi specialişti ai domeniului său. Creierul îi devine din ce în ce mai mare, cel puţin regiunile angajate în matematici; ele se dezvoltă tot mai mult şi par să soarbă toată viaţa şi vigoarea din restul corpului. Membrele se chircesc, inima şi organele digestive se micşorează, faţa de insectă dispare sub contururile sale umflate. Glasul îi devine un simplu scârțâit pentru expunerea formulelor; el pare surd la orice, în afară de problemele enunţate corect. Facultatea râsxdui, în afară de descoperirea bruscă a vreunui paradox, i se atrofiază; emoţia sa cea mai profundă constă în dezvoltarea unui nou calcul. Şi astfel, el îşi îndeplineşte scopul.
Sau, de asemeni, un selenit destinat să fie păzitor de viţei lunari este împins din cea mai fragedă vârstă să gindească şi să trăiască printre viţeii lunari, să-şi găsească plăcerea în ştiinţa despre viţeii lunari, să se exerseze în îngrijirea şi urmărirea lor. Este antrenat să devină rezistent şi activ, ochiul îi este antrenat, educat, să distingă vestmintele strimte, cu contururi ascuţite, care constituie uniforma meseriei lui. în cele din urmă, el nu se mai interesează de regiunile mai adânci ale Lunii; pe seleniţii care nu se pricep ca şi el la îngrijirea viţeilor lunari îi priveşte cu indiferenţă, bătaie de joc sau ostilitate. Gândurile îi sunt îndreptate numai către păşunile viţeilor lunari, iar dialectul îi este compus din termenii tehnici ai meseriei sale. Astfel, el îşi iubeşte munca şi îşi îndeplineşte cu o fericire desăvârşită datoria care îi justifică existenţa. Şi tot astfel se întâmplă şi cu ceilalţi seleniţi — fiecare este o unitate perfectă în mecanismul lumii lor...
Aceste fiinţe cu capete mari, în sarcina cărora cade munca intelectuală, formează un fel de aristocraţie în această societate stranie, şi în fruntea tuturor, ca o chintesenţă a Lunii, se află acel creier minunat şi gigantic, Marele Lunar, în faţa căruia voi fi dus în curând. Dezvoltarea nelimitată a inteligenţei în pătura intelectuală se datoreşte faptului că în anatomia lunară lipseşte craniul, această ciudată cutie de oase care sugrumă dezvoltarea creierului omenesc, limitându-i posibilităţile, impunân-du-I până

aici şi nu mai departe. Întelectualii lor se împart în trei categorii principale, care diferă în mare măsură între ele, în ceea ce priveşte influenţa şi respectul. Aceştia sunt: administratorii, din care face parte şi Phi-oo, seleniţi de o iniţiativă şi o supleţe intelectuală considerabilă, fiecare dintre ei fiind responsabil pentrxk o anumită cantitate cubică a masei lunare; experţii, ca gânăitorul cu capul în formă de minge ovală, antrenaţi pentru a executa anumite operaţii speciale; şi eruditţii, depozitarii întregii ştiinţe. Din această, ultimă categorie face parte Tsi-puff, primul profesor lunar de limbi terestre. în privinţa acestora din urmă, trebuie să remarcăm un lucru curios şi anume că dezvoltarea nelimitată a creierului lunar a făcut inutilă inventarea tuturor acelor ajutoare mecanice ale muncii cerebrale, care au marcat progresul civilizaţiei omeneşti. La ei nu există nici cărţi, nici înregistrări de nici un fel, nici biblioteci, nici inscripţii. Toate cunoştinţele sunt înmagazinate în creiere hipertrofiate, aşa cum furnicile melifere din Texas îşi înmagazinează mierea în marile lor abdomene, în loc de Somerset House şi biblioteca British Museum, ei au colecţii de creieri vii...
Am observat că administratorii mai puţin specializaţi se interesează foarte mult de mine, ori de câte ori mă întâlnesc. Ei se abat din drum ca să mă privească şi să pună întrebări, la cure le răspunde Phi-oo. îi văd m,ergând încoace şi încolo cu o suită de purtători, servitori, crainici, paraşutişii, şi aşa mai departe — un grup ciudat, demn de privit. Experţii, în cea mai mare parte, mă ignorează cu desăvârşire, după cum se ignorează şi unii pe alţi% sau mă remarcă doar pentru a începe o expunere zgomotoasă a talentului, lor personal. Eruditţii, cu foarte puţine excepţii, sunt absorbiţi într-o stare de mulţumire de sine,, impenetrabilă, şi ap&-plectică, din care i-ai putea scoate doar negindu-le erudiţia. De obicei,, ei sunt conduşi de îngrijitori şi servitori, de cele mai dese ari. nişte făpturi, maci. şi zndemânatice, mai ales femeile,, care înclin să cred că sunt pentru ei un fel de soţii; unii dintre savanţii cei mai profunzi sunt prea mari pentru a se putea mişca singuri, şi sunt duşi din loc în lac într-un. fel de hârdaie,. ca nişte piftii tremurătoare, îmbibate cu ştiinţă, care îmi trezesc o uimire respectuoasa. Venind către locul unde mi se permite să mă distrez cu aceste jucării electrice, am trecut tocmai pe lângă unul dintre aceşti savanţi,, cu un cap. uriaş, chel, şubred şi cu pielea subţire, dus pe un fel

de targa grotescâ. în faţă şi în spate mergeau: cei care îl purtau, alături de nişte fitaţe cu o. faţă în formă de trompetă, care îi strigau meritele.
Am mai vorbit despre suitele care ii însoţesc pe cei mai mulţi dintre intelectuali: uşieri, purtători, valeţi, ca nişte tentacule şi muşchi exteriori care înlocuiesc plăpândele forţe fizice ale acestor minţi hipertrofiate. Purtătorii îi însoţesc aproape întotdeauna. Mai există de asemeni şi mesageri extrem de iuţi, cu picioare ca de poÂanjeni şi „mâini" pentru apucarea paraşutelor; şi servitori cu nişte organe vocale care pot să trezească chiar şi morţii. În afară de inteligenţa lor limitată, aceşti subordonaţi sunt tot atât de inerţi şi neputincioşi ca o umbrelă în cuier. Ei există doar pentru ordinele de care trebuie să asculte, pentru datoriile pe care le au de îndeplinit.
Aceste insecte care merg în sus şi în jos pe drumurile în spirală, care umplu balcoanele ascendente, care trec pe Ungă mine atârnaţi de paraşute fragile, fac parte, presupun, din clasa truditoare. Unii dintre aceştia sunt într-adevăr — fără nici o figură de stil — nişte „mâini mecanice1,; tentacula unică a păzitoruliwi de viţei lunari este înlocuită cu unul sau două rrwsnunehâuri uriaşe, de trei, cinci sau şapte degete pentru apucat, ridicat, condus, restul nefiind decât apendice secundare pentru, aceste organe principale. Unii, care presupun că se ocupă de mecanismele cu bătăi de clopot, au nişte urechi enorme, ca de iepuri, chiar în dosul ochilor; alţii, care lucrează la delicate operaţii chimice, proiectează în afară un uriaş organ olfactiv; alţii au picioare plate, ca nişte pedale, cu încheieturile anchilozate; alţii — despre care mi s-a spus că sunt suflători de sticlă — au plămânii ca nişte foaie. Dar fiecare dintre aceşti seleniţi de rând este perfect adaptat la funcţia socială pe care o îndeplineşte. Munca de precizie este făcută de către muncitori formaţi în acest scop, extrem de mici şi de ordonaţi. Pe unii aş fi putut să-i ţin în palma mâinii. Există chiar şi un tip de selenit-învârtitor, destul de răspândit, a cărui unică datorie şi plăcere este de a furniza forţa motrice pentru diferite aparate mărunte.
Pentru supravegherea acestor stări de lucruri, pentru menţinerea ordinii şi reprimarea oricărei tendinţe greşite care ar putea să ia naştere în mintea cuiva, există creaturile cele mai musculoase pe care le-am văzut pe Lună, un fel de poliţie lunară, fiinţe antrenate din cea mai fragedă vârstă să acorde un

respect şi o ascultare fără margini celor cu capetele umflate. Fabricarea acestor diferite soiuri de muncitori este probabil un proces foarte curios şi interesant. Încă nu ştiu prea multe în această privinţă, dar am dat de curând peste câţiva seleniţi tineri, închişi în nişte borcane din care nu ieşeau decât membrele superioare; erau comprimaţi pentru a deveni îngrijitorii unor maşini de un anumit tip. „Mâna", întinsă prin acest sistem foarte dezvoltat de educaţie tehnică, este stimulată prin substanţe iritante şi hrănită prin injecţii, în timp ce restul corpului rămâne nealimentat. Phi-oo, dacă l-am înţeles bine, mi-a explicat că în primul stadiu al „specializării" aceste creaturi mici şi ciudate dau semne de suferinţă, în diferitele poziţii în care stau ghemuiţi, dar" se obişnuiesc foarte uşor cu soarta lor; el m-a dus într-un loc unde erau dresaţi câţiva mesageri cu membrele flexibile. Ştiu că este absurd, dar aceste aspecte ale metodelor lunare de educaţie rn-au afectat în mod neplăcut. Sper, totuşi, că îmi voi învinge repulsia şi voi putea să mai văd şi alte aspecte ale acestei minunate orânduiri sociale. Mina aceea cu aspect jalnic, care ieşea din borcan, părea că îşi cerşeşte pierdutele ei posibilităţi; mă obsedează şi acum, cu toate că, până la urmă, procedeul este categoric mult mai uman decât metoda noastră pământească de a-i lăsa pe copii să devină oameni şi apoi să-i transformăm în maşini.
De curând — cred că era la a unsprezecea sau a douăsprezecea vizită pe care am făcut-o acestui aparat — am avut o curioasă revelaţie asupra vieţii duse de seleniţii care muncesc. Fusesem condus aici pe un drum mai scurt, în loc de a coborî pe galeria spirală şi pe cheiurile Mării Centrale. Dintr-o galerie lungă, şerpuită şi întunecată, am ieşit într-o peşteră întinsă şi scundă, pătrunsă de un miros pământesc şi luminată strălucitor. Lumina venea de la o abundentă vegetaţie, asemănătoare ciupercilor, de culoare albicioasă; unele exemplare semănau foarte mult cu ciupercile noastre, dar erau înalte cât un om sau chiar mai mult.
— Lunarii mănâncă plantele astea? l-am întrebai pe Phi-oo.
— Da, hrană.
— Doamne sfinte! am strigat. Dar asta ce-i? Văzusem un selenit excepţional de mare şi de
diform care şedea întins, nemişcat, printre tulpini, cu faţa în jos. Ne-am oprit.
— Mort? am întrebat eu. Până atunci nu mai văzusem pe Lună

nici un mort, şi devenisem curios.
— Nu! exclamă Phi-oo. El... muncitor... nu muncă de făcut. Ia puţină băutură atunci... face doarmă... până când noi nevoie de el. La ce bun el treaz, eh? Nu nevoie el plimbă degeaba.
— Iată încă unul! am strigat eu.
Şi, într-adevăr, am descoperit că toată această, vastă întindere acoperită de ciuperci era presărată cu seleniţi întinşi pe jos, care dormeau, sub efectul unui narcotic, până când Luna va avea din nou nevoie de ei. Erau zeci şi zeci, de toate felurile; pe câţiva dintre ei i-am întors cu faţa în sus şi i-am examinat mai bine decât reuşisem s-o jac ţină atunci. Când îi mişcăm, ei începeau să respire zgomotos, dar nu se trezeau. Pe unul mi-l amintesc foarte bine, cred că mi-a lăsat o impresie mai puternică, din cauză că un joc de lumini şi ceva din atitudinea lui îmi sugera o formă omenească întinM la pământ. Membrele superioare erau nişte tentacule lungi şi delicate — se ocupa cu manipularea unor obiecte fine — şi atitudinea lui din somn vădea o suferinţă resemnată. Fără îndoială, interpretarea rama era <e&mplet greşită, dar aceasta mi-a fost impresia. Aceeaşi senzaţie neplăcută am uimi-o şi în timp ce Plti-oo îl împingea din nou în întuneric, printre ciupercile livide şi cărnoase, cu toate că, ros-togolinău-se, se vedea foarte bine că este o insectă.
Faptul nu ilustrează decât modul iraţional în;care ne căpătăm obiceiurile de a gândi şi a simţi. A-l narcotiza pe muncitorul de care nu ai nevoie şi u-l pune la o parte, este cu siguranţă mult mai ibine decât a-l arunca afară din fabrică, ca să rătăcească pe străzi, muritor de foame. Orice comunitate socială complicată cunoaşte în mod necesar o oarecare intermitenţă în folosirea muncii specializate procedeul seleniţilor prevenea astfel problema şomajului. Şi totuşi, chiar şi minţile educate în med ştiinţific sunt. atât de iraţionale, încât şi acum mă obsedează amintirea seleniţilor întinşi pe jos, printre arcadele liniştite şi fosforescente ode vegetaţiei cărnoase, şi acum evit acel dnwm scurt, cu toate inconvenientele drumului mai lung, mai zgomotos şi mai aglomerat.
Acest drum mă face să ocolesc printr-o peşteră imensă, întunecoasă, foarte aglomerată şi igăl&giomsă; aici e reşedinţa mamelor lumii lunare — albinele regine, cum s-ar spune, ale stwpnbui ele privesc prin deschizăturile hexagonale ale unui fel de perete în formă de fagure, sau se plimbă printr-un mare

spaţiu deschis de dedesubt, sau îşi aleg jucăriile şi amuletele construite de către bijutierii acefaliei şi cu degete delicate, care lucrează în nişte căsuţe de mai jos — anume pentru a le face plăcere. Ele sunt fiinţe cu înfăţişare nobilă, împodobite în mod fantastic şi uneori chiar frumos, cu o ţinută mândră şi, în afară de gură, cu capete aproape microscopice...

În privinţa condiţiei sexelor, a căsătoriei şi a felului în care se contractează, a naşterilor, am reuşit să aflu foarte puţin până acum. Având în vedere rapidele progrese pe care le face Phi-oo în limba engleză, fără îndoială că ignoranţa mea va dispare în scurt timp. Cred că, aşa cum se întâmplă la furnici şi la albine, în această comunitate există o mare majoritate de membri cu sex neutru. Desigur, în oraşele noastre de pe Pământ există mulţi oameni care nu trăiesc niciodată viaţa de procreare, viaţa naturală a omului. Dar pe Lună, ca şi la furnici, acest fapt a devenit o condiţie normală a rasei; şi întreaga rcâmprospătare necesară cade în sarcina clasei speciale şi nu prea numeroase a matroanelor, mamele lumii lunare, fiinţe mari şi impunătoare, foarte potrivite pentru a purta larva de selenit. Dacă nu am înţeles greşit explicaţia lui Phi-oo, ele sunt absolut incapabile de a îngriji de puii pe care îi aduc pe lume; perioade de indulgenţă nesăbuită alternează cu dispoziţii de violenţă agresivă; şi, cât mai repede cu putinţă, micile creaturi, care sunt moi, fleşcăite şi de o culoare palidă, sunt date în grija unei varietăţi de femele celibatare, femei „muncitoare", se pare, care în unele cazuri posedă un creier de dimensiuni aproape masculine."

Chiar în acest punct, din nefericire, mesajul se întrerupe. Oricât de fragmentară şi confuză este materia care constituie acest capitol, ea dă totuşi o impresie generală asupra unei lumi stranii şi captivante — o lume de care lumea noastră va trebui să ţină seama, mai curând sau mai târziu. Această picurare intermitentă de mesaj, aceste şoapte ale unui ac de înregistrare din întunericul coastelor muntoase este prima prevestire a existenţei unor alte condiţii decât cele omeneşti, condiţii pe care omenirea nici nu si le-a închipuit până acum. Pe Lună există noi elemente, noi mecanisme, noi tradiţii, o avalanşă copleşitoare de idei noi, o rasă ciudată cu care va trebui în mod inevitabil să ne luptăm pentru supremaţie — iar aurul este acolo tot atât de comun ca fierul sau ca lemnul,..

Capitolul XXIV

MARELE LUNAR
Penultimul mesaj descrie, uneori chiar cu multa amănunte, întâlnirea dintre Cavor şi Marele Lunar, care este conducătorul sau stăpânul Lunii. Cavor se pare că a transmis cea mai mare parte fără întrerupere; dar în partea finală a fost întrerupt. Următorul a venit după un interval de o săptămână. Primul mesaj începe astfel: „în sfârşit, pot să reiau această..."; apoi devine de neînţeles şi este reluat în, mijlocul unei fraze, Cuvântul care lipseşte din fraza următoare este probabil „mulţimea". Apoi continuă foarte limpede: „devenea tot mai densă pe măsură ce ne apropiam de palatul Marelui Lunar — dacă pot numi palat o succesiune de excavaţii. Pretutindeni, selftiiţi care mă priveau — găuri căscate, măşti palide, ochi mari care priveau pe deasupra unor tentacule teribile în formă de nas, şi ochi mici sub plăci frontale monstruoase; pe jos mişunau şi lătrau o puzderie de creaturi mai mici; peste umeri sau pe sub subţiori se întindeau capete groteşti aşezate pe. gâturi si-nuoase, lungi, ca de lebădă. Menţinând un spaţiu liber în jurul meu, mergea un cordon de paznici masivi, cu capul în formă de găleata; ni se alătu-. râseră când am părăsit vasul cu care veniserăm de-a lungul canalelor Mării Centrale. Artistul cu creierul mic, cât un purice, ni s-a alăturat şi el, şi un grup compact de furnici purtătoare se clătinau împovărate de o mulţime de obiecte care au fost considerate necesare pentru rangul meu. în ultima parte a călătoriei, am fost dus într-o litieră. Era făcută dintr-un metal foarte ductil, care mi se părea negru, lucrat în ochiuri şi întreţesut cu bare dintr-un metal mai palid; în timp ce înaintam, se grupa în jurul meu o procesiune lungă şi complicată.
În frunte, ca nişte crainici, mergeau patru creaturi, cu faţa ca o trompetă, care.scoteau nişte sunete îngrozitoare; apoi veneau, în faţă şi în spate, nişte scutieri bondoci, ca nişte gândaci, şi de fiecare parte un roi de capete savante, un fel de enciclopedii însufleţite, care, mi-a explicat Phi-oo, urmau să stea în jurul Marelui Lunar pentru a-i da lămuriri. Nu exista nici un amănunt al ştiinţei lunare, nici un punct de vedere sau metodă de gândire pe care aceste fiinţe uimitoare să nu o poarte în capetele lor. Veneau apoi paznici, purtători şi creierul, fremătător al lui Phi-oo, dus de asemeni pe o litieră. Urma Tsi-puff, într-o litieră ceva mai puţin impozantă; apoi eu, pe o litieră mai elegantă decât

oricare alta şi înconjurat de servitorii care îmi dădeau hrană şi băutură. După aceea veneau alţi trompeţi, spărgându-mi urechile cu strigăte vehemente, apoi câteva creiere mari, corespondenţi speciali sau istoriografi — nu ştiu cum ar putea să fie numiţi — însărcinaţi cu observarea şi memorarea tuturor detaliilor acestei întrevederi epocale. O mulţime de servitori, care purtau şi târau steaguri, grămezi de ciuperci parfumate şi diferite simboluri curioase, completau procesiunea. Drumul era străjuit de portari şi ofiţeri în găteli care luceau ca oţelul şi, în spatele liniei lor, de fiecare parte, răsăreau capetele şi tentaculele mulţimii enorme.
Trebuie să recunosc că încă nu m-am obişnuit cu efectul ciudat pe care îl producea asupra mea înfăţişarea seleniţilor, şi nu era de loc plăcut să
, plutesc pe această vastă mare de entomologie surescitată. Câtva timp am simţit un fel de groază. O simţisem şi mai înainte, în peşterile lunare, când m-am trezit la un moment dat fără arme şi cu spatele dtscoperit, în mijlocia unei mulţimi de se-leniţi, dar atunci senzaţia nu fusese atât de vie. Este, desigur, o pornire cât se poate de necontrolată, şi sper să reuşesc treptat să mi-o infrânez. Dar, la un moment dai, în timp ce înaintam prin puhoiul mulţimii uriaşe, a trebuit să mă agăţ strâns de litieră şi să fac apel la întreaga mea voinţă pentru a-mi înnăbuşi un strigăt sau vreo altă manifestare de acest fel. A durat cam trei minute; după aceea mi-am regăsit din nou cumpătul.
Am urcat câtva timp spirala unui drum vertical şi apoi am trecut printr-o serie de săli imense, cu plafonul în formă de cupolă, superb îmbodobite. Apropierea de Marele Lunar se făcea în aşa fel încât să dea o vie impresie a măreţiei sale. Sălile — din fericire luminate destul de bine pentru ochii mei pământeşti — formau un crescendo abil, bine gândit, de spaţiu şi decoruri. Efectul dimensiunilor progresive era sporit de diminuarea neîncetată a luminii şi de un abur fin de parfum care, pe măsură ce înaintam, devenea mai dens. în primele săli. lumina vie făcea ca totul să-mi apară limpede şi concret. Aveam impresia că înaintez neîncetat către ceva mai mare, mai nelămurit şi mai puţin material.
Trebuie să. mărturisesc că toată această splendoare mă făcea să mă simt extrem, de meschin şi nedemn. Eram nebărbierit, nepieptănat; nu adusesem cu mine briciul şi în jurul gurii îmi

crescuse o barbă aspră. Pe Pământ am avut întotdeauna ten dinţa să dispreţuiesc orice atenţie acordată persoanei mele, în afară de grija pentru curăţenie; dar în împrejurările excepţionale în care mă aflam, repre-zentând planeta şi rasa umană — şi de înfăţişarea mea depindea felul în care voi fi primit — aş fi dat orice să am o ţinută mai îngrijită şimai demnă. Fusesem atât de convins că Luna eră nelocuiM, încât trecusem complet cu vederea asemenea măsuri de prevedere. Eram îmbrăcat într-o haină de flanelă, cu pataloni bufanţi şi ciorapi de golf, pătaţi cu tot felul de murdării pe care le oferea Luna, papuci (tocul celui sting căzuse), şi o pătură, în care făcusem o gaură şi mi-o petrecusem peste cap. (Aceste haine, de fapt, le pori şi acum.) Ţepii ascuţiţi n-au făcut decât să-mi înrăutăţească aspectul general; la genunchiul pantalonului aveam o ruptură nereparată, care bătea la ochi în timp ce şedeam aşezat în litieră; ciorapul drept, de asemenea, se răsucea cu încăpățânare în jurul gleznei. Sunt pe deplin conştient de deserviciul pe. care înfăţişarea mea l-a adus umanităţii, şi dacă aş fi putut, prin vreun expedient oarecare, să-mi îmbunătăţesc cât de puţin ţinuta, aş fi făcut-o. Dar nu am găsit nimic co-respunzător. Am făcut tot ce am putut cu pătura —înfăşurând-o ca pe o togă, iar cât priveşte restul, mă ţineam atât de drept cât îmi permitea legănarea litierei.
Inchipuiţi-vă cea mai mare sală în. care aţi intrat vreodată, decorată artistic în faianţă albastră şi albastru deschis, luminată, fără să ştii de unde, de o lumină albastră — şi plină de creaturi cu aspect metalic, sau de culoare albă-lividâ, de cele mai diverse forme, după cum am mai amintit. închipidţi-vâ că această sală se sfârşeşte cu o arcadă deschisă, în dosul căreia este o sală şi mai mare, după care urmează o alta şi mai mare, şi aşa mai departe. La capătul perspectivei, un şir ie trepte care urcă la nesfârşit, ca treptele de la Ara Coeli din Roma. Pe măsură ce te apropii de ele, treptele parcă urcă tot mai sus. Dar, în cele din urmă, am ujuns sub o arcadă imensă şi am zărit capătul acestor trepte; acolo, pe tronul lui, se înălţa Marele Lunar.
Era aşezat într-o strălucire de albastru incandescent. O atmosferă ceţoasă umplea sala, astfel încât pereţii păreau îndepărtaţi şi invizibili. Aceasta făcea ca el să pară că pluteşte într-un vid negru-albastru. Mai întâi, părea un nor. mic, luminos,

raeditând în tronul său albastru; cutia sa craniană probabil că măsura mai mulţi metri, în diametru. JJn mănunchi de fascicole de lumină albastră veneau din spatele tronului, dându-i o.strălucire de stea; era înconjurat de un halo. În jurul său, mici şi nedesluşiţi în.această strălucire câţiva servitori care îl sprijineau, iar mai jos, siind în umbră, într-un imens semicerc — subordonaţii săi inte lectuali, memoratorii, calculatorii şi cercetătorii, linguşitorii şi servitorii, şi toate insectele distinse de la curtea lunară. Şi mai jos stăteau uşierii, me najerii, apoi, în josul nenumăratelor trepte ale tro nului, se aflau oamenii din gardă, iar la bază, enormă, variată, nedesluşită, vasta mulţime fremă tătoare a demnitarilor mai" mici de pe Lună. Picioa rele lor produceau pe podeaua de stâncă un foşnet neîncetat, iar membrele lor se mişcau ca, într-un murmur;: ., V, <: ivv-
Când am intrat în penultima sală, muzica:ş-a înălţat şi s-a extins într-o măreţie imperială de sunete, iar strigătele crainicilor au tăcut...
Am intrat în ultima şi cea mai mare dintre săli...
Procesiunea s-a desfăcut ca un evantai. Scutierii şi gărzile mele s-au dat în dreapta şi în,stingă, iar cele trei litiere care ne duceau, pe mine, pe Phi-oo şi pe Tsi-puff, au înaintat, pe o podea întinsă.şi lucioasă, până la picioarele uriaşei scări. Atunci a început un zumzet puternic care se amesteca:ou muzica. Cei doi seleniţi s-au dat jos, dar mie. mi s-a cerut să rămân aşezat — ca o cinste specială, bănuiesc. Muzica a încetat — murmurul încă se mai auzea — şi, prin mişcarea simultană a zece mii de ochi respectuoşi, atenţia mi s-a îndreptat spre inteligenţa supremă, înconjurată de aureolă, care plutea deasupra noastră.
La început, când, am privit prin lumina radiantă, această chintesenţă, de creier semăna foarte mult cu o băşică subţire, fără. trăsături, cu urme vagii unduioase de circumvoluțâuni, care se răsuceau vizibil-.în interior. Apoi, sub masa. lui enormă, .chiar deasupra marginii tronului, am zărit ~-fărî să-mi pot retine o.tresărire— nişte ochi minusculi case priveau din această strălucire. Nu exista o "faţă, ci doar nişte ochi, ca st cum cineva ar fi privit prin două găuri. M.ai întâi, n-am văzut nimic altceva decât aceşti doi ochi care mă priveau fix;.apoi am zărit dedesubt un trup de pitic şi nişte membre ca de insectă, albe şi zbârcite. Ochii priveau în jos, către mine, ca o stranie intensitate, iar partea infe rioară a globului umflat era încreţită. Nişte mici

mâini — tentacule, care păreau inutile, menţineau această formă pe tron... . N
Era mare. Era vrednic de milă. Am uitat de sală şi de mulţime. Am fost urcat pe scară, clătinat treaptă cu treaptă. Mi se părea că acest creier cu reflexe purpurii, de deasupra noastră, se revărsa peste mine şi era-, pătruns din ce în ce. mai mult de efectul pe care i-l produceam, apropiindu-mă. Servitorii şi ajutoarele cate se aflau în jurul stăpânului lor păreau că se micşorează şi dispar în strălucirea lui. Nişte servitori din umbră erau ocupaţi să stropească acest creier uriaş cu un lichid răcoritor, îl fricţionau şi îl sprijineau. în ceea ce mă priveşte, şedeam agăţat în litiera legănătoare şi priveam ţintă la Marele Lunar, incapabil să-mi iau privirea de la el. Şi, în sfârşit, când am ajuns pe o mică platformă, despărţită doar de vreo zece trepte de scaunul suprem; splendoarea confuză, a muzicii a atins culmea şi a încetat, iar eu amJost lăsat gol, ca să spun:aşa, în această imensitate, sub privirea scrutătoare şi liniştită a Marelui Lunar.
Examina primul om pe care îl văzuse vreodată...
În cele din urmă, mi-am îndreptat privirea spre figurile şterse care se aflau în ceaţa albastră din jurul său, şi apoi în josul treptelor, spre seleniţii masaţi, liniştiţi şi atenţi, îngrămădiţi cu miile în partea de jos. Am fost din nou cuprins de o teamă inexplicabilă... care a trecut de îndată.
După o pauză, a venit salutul. Am fost ajutat să cobor din litieră şi am răm.as în picioare, stângaci, în timp "ce un anumit număr de gesturi curioase şi, fără îndoială, profund simbolice, erau făcute în numele meu de către doi funcţionari subţiri. Roiu rile enciclopedice ale savanţilor care mă însoţiseră până la intrarea în ultima sală aU apărut cu două trepte deasupra mea, în dreapta şi în stânga, gata să răspundă la întrebările Marelui Lunar; creierul alb al lui Phi-oo s-a aşezat cam la jumătatea dis tanţei spre tron, într-p poziţie din care să comunice cu uşurinţă cu noi, fără să întoarcă spatele Marelui Lunar sau mie. Tsi-puff a luat loc în spatele lui. Nişte servitori îndemânatici au înaintat până lângă mine, mergând cú feţele întoarse către strălucitoa rea Prezenţă. M-am aşezat turceşte, iar Phi-oo şi Tsi-Puff au îngenuncheat de asemenea, ceva mai sus. £-a făcut tăcere. Ochii curtenilor din apropiere se îndreptau de la. mine spre Marele Lunar şi apoi din nou la mine; prin mulţimile nevăzute de

de desubt a trecut un foşnet şi un şuierat de aşteptare, apoi a încetat.. v
Nu se mai auzea nici un zgomot.
Pentru prima şi ultima dată de când o cunoşteam îndeaproape, Luna era liniştită.
Am auzit un zgomot slab şi tremurător. Marele Lunar mi se adresa. Părea că se freacă un deget pe un geam de sticlă.
L-am privit câteva clipe cu atenţie şi apoi m-am uitat spre vigilentul Phi-oo. Printre aceste fiinţe formate din membrane subţiri, mă simţeam ridicul de gros, cărnos şi solid; capul meu părea doar fălci şi păr negru. Mi-am întors din nou privirea spre Marele Lunar. Tăcuse; servitorii săi se agitau, şi suprafaţa lucioasă a creierului său strălucea, stropită cu un lichid răcoritor. Phi-oo a meditat câteva clipe. L-a consultat şi pe Tsi-Puff. Apoi a început să-şi fluiere cuvintele, în engleză — la început puţin cam nervos, astfel încât nu se înţelegea prea bine:
— Hm... Marele Lunar... dorea să spună... doreşte să spună... înţelege că eşti... hm... oameni... că eşti un om de pe planeta Pământ. Doreşte să spună că eşti bine venit... bine venit... şi doreşte să afle... afle, dacă pot spune aşa... starea lumii voastre... şi motivul pentru care ai venit aici.
Se opri. Eram pe punctul să răspund, când el continuă. A făcut câteva observaţii al căror sens nu era prea limpede, dar înclin să cred că avea intenţia să-mi adreseze câteva complimente. Mi-a spus că Pământul este pentru Lună ceea ce Soarele este pentru Pământ, şi că seleniţii doresc foarte mult să afle despre Pământ şi oameni. Apoi mi-a vorbit, fără îndoială tot ca un compliment, despre mărimea şi diametrul relativ al Pământului şi al Lunii, şi despre uimirea şi curiozitatea cu care seleniţii au privit întotdeauna planeta noastră. Am meditat câteva clipe cu. ochii plecaţi, şi m-am hotărât să răspund că şi oamenii se întrebau ce ar putea să se afle pe Lună, şi că o socotiseră moartă, nebănuind toată măreţia pe care eu o aveam chiar atunci în faţă. Marele Lunar, în semn de consideraţie, şi-a rotit fascicolele luminoase, şi prin imensa sală s-au auzii şuieratul, şoaptele şi foşnetele provocate de vorbele mele. Apoi, el a continuat să-i pună lui Phi-oo câteva întrebări la care era mai uşor de răspuns. Mi-a explieat că înţelegea de ce trăim pe suprafaţa Pământului, că aerul şi marea noastră se aflau la exteriorul globului; aceste cunoştinţe el le avea mai de mult, de la specialiştii săi

astronomi. Era foarte dornic să capete informaţii mai amănunţite asupra ceea ce numea el această stare extraordinară de lucruri, deoarece, după soliditatea Pămân tulul, se crezuse întotdeauna că nu poate fi locuit. Mai întâi a vrut să afle temperaturile extreme la care sunt supuse fiinţele Pământeşti şi s-a interesat foarte mult de ceea!ce i-am spus despre regimul de nori şi de ploi. Imaginaţia i-a fost ajutată de faptul că atmosfera lunară din galeriile exterioare este de multe ori foarte ceţoasă în timpul nopţii. Părea surprins de faptul că noi nu socoteam lumina solară prea intensă pentru ochii noştri şi a părut interesat de încercarea mea de a-i explica că pentru noi bolta cerească era de culoare albăstruie, din cauza, refracţiei-aerului; de altfel, mă îndoiesc" eă a-înţeles, prea.-bine-, acest lucru. l-am:;, explicat cum irisul ochiului omenesc poate, contracta pupila, ca să apere delicata structură internă. de excesul luminii solare, şi rai s-a permis să mă apropii la câţiva paşi de această Prezenţă, ca să poată observa structura ochiului omenesc. Aceasta a dus la o comr paraţie între, ochii lunari şi cei omeneşti. Primii-nu numai că sunt exir-em de, sensibili da orice-fel de lumină pe care o pot vedea oamenii, dar ei văd şi căldura, şi orice diferenţă, de temperatură din lună face ca obiectele să, devină vizibile.
Irisul era un organ cu toiul nou pentru Marele Lunar, Câteva clipe, s-a amuzat trimițându-mi. razele drept în faţă şi.privind cum-mi se contractau pupilele. Ca urmare, câteva clipe am fost orbit.:..
Dar, în ciuda acestei neplăceri,, găseam, pe nesimţite, ceva liniştitor în. raţionalitatea acestui schimb de întrebări şi răspunsuri Puteam să-mi închid ochii, să mă gândesc la. răspuns, şi aproape să uit că Marele Lunar nu avea o faţă… ". 1
După ce am coborâţ din nou la locul meu, Marele Lunar m-a întrebat cum ne adăposteam de căldură şi de furtuni, iar eu i-ăm expus arta de a clădi case şi de a construi mobile. Aici ne-am rătăcit în neînţelegeri şi contradicţii, datorate în mare parte, trebuie să admit, exprimării mele haotice. O bună bucată de vreme am avut mari dificultăţi ca să-l fac să înţeleagă natura unei case. Pentru el şi pentru ceilalţi seleniţi părea, fără îndoială, lucrul cel mai bizar din lume ca oamenii să-şi construiască case, când puteau să coboare în peşteri, iar lucrurile s-au complicat şi mai mult când am încercat să-i explic că oamenii au început

prin a-şi avea locuinţele în peşteri, şi că îşi construiau şi acum sub suprafaţa pământului căi ferate şi multe alte întreprinderi. Cred, că dorinţa de a fi prea complet m-a făcut să devin. confuz. De asemeni, m-am. încurcat rău de tot când am încercat, în mod nechibzuit, să-i explic problema minelor. în cele din urmă, lăsând acest subiect neterminat, Marele: Lunar m-a între batce tăceam noi cu interiorul Pământului. Un val de şoapte şi şuierături a treCut până în cel mai îndepărtat colţ al imensei adunări, când au aflat că noi, oamenii, nu ştim absolut nimic despre ceea xe conţine Pământul pe care s-au dezvoltat nesfârşitele generaţii ale strămoşilor noştri. De trei ori-a trebuit să repet că din toate cele 4.000 de mile de materie dintre suprafaţa şi centrul pământului oamenii nu cunoşteau decât o mică parte, până la adâncimea de o milă, şi aceasta foarte vag. Marele Lunar m-a întrebat de ce mai venisem, pe Lună, din moment ce abia ne cunoşteam propria noastră pla netă, dar apoi nu.mi-a mai cerut o explicaţie mai amplă, fiind prea dornic să afle noi amănunte care contraziceau ştiinţa lor. 1
S-a întors la problema vremii, şi am încercat să-i descriu schimbarea neîncetată. a aerului, zăpada, îngheţul şi uraganele.
Dar când vine noaptea, întrebă el, nu este frig?
l-am spus că era ceva mai rece decât în timpul zilei.
--:-Şi atmosfera voastră nu îngheaţă?
I-am spus că nu; că niciodată nu era un frig atât de mare, pentru că nopţile noastre sunt scurte:
— Nici măcar nu se lichefiază?
Eram pe punctul să spun nu, dar m-am gândit că măcar o parte a atmosferei noastre, vaporii de apă, câteodată se lichefiază, şi formează roua, alteori îngheaţă şi formează bruma — un proces perfect analog cu îngheţul întregii atmosfere exterioare a Lunii,- în timpul-lungii ei nopţi. 1-ajm.explicat acest lucru, şi apoi Marele Lunar a început să discute despre somn. Căci nevoia de somn, care vine cu atâta regularitate, la fiecare douăzeci şi patru de ore, la toate fiinţele, face de asemeni parte din moştenirea noastră pămvntească. Pe Lună, ei se odihnesc doar la intervale rare şi după eforturi excepţionale. Apoi am încercat să-i vorbesc despre splendoarea liniştitoare a unei nopţi de vară; am trecut la descrierea animalelor care pradă în timpul nopţii şi dorm în timpul zilei. I+am spus despre lei şi tigri, dar se pare că aici am ajuns la un punct mort. Pe Lună nu există, în afară de

străfundurile apelor, creaturi care să nu fie cu totul domesticite şi supuse voinţei seleniţilor, şi aşa a fost din vremuri imemoriale. Există monştri acvatici, dar nu fiare sălbatice, şi ideea unor animale mari şi puternice care există afară, în noapte, este greu de înţeles pentru, ei".
De aici, pe o distanţă de vreo douăzeci de cuvinte sau mai mult, înregistrarea este prea întreruptă pentru a o putea, transcrie.
„Apoi a discutat cu însoţitorii săi, probabil despre ciudata superficialitate şi lipsă de raţiune a omului, care trăieşte doar la suprafaţa unei lumi, o creatură supusă valurilor, vânturilor şi tuturor capriciilor văzduhului, care. nu poate nici măcar să se organizeze pentru a înfrunta fiarele care îi devorează seminţia şi care totuşi îndrăzneşte să invadeze o altă planetă. În timpul acestei discuţii aparte, eu am rămas pe gânduri şi apoi, la dorinţa sa, i-am vorbit despre diferitele categorii de oameni. El mă iscodea cu tot felul de întrăbări:...
— Şi pentru toate felurile de muncă aveţi acelaşi fel de oameni? Dar cine gândeşte? Cine guvernează?
I-am vorbit în câteva cuvinte despre metoda de rmicvmtieă.
După ce m-a ascultat, el a ordonat să i se împrăştie pe frunte lichide răcoritoare; şi apoi, crezând că nu înţelesese bine, mi-a cerut să-i repet explicaţia.
— Atunci, ei nu fac fiecare lucruri diferite? întrebă Phi-oo.
Am admis că unii sunt xînditori şi alţii funcţionari, unii vânează, alţii sunt mecanici, alţii artişti, alţii muncitori.
— Dar toţi guvernează, am spus eu.
— Şi ei nu au înfăţişări diferite, potrivite cu îndatoririle lor diferite?
— Nici una care să se poată vedea, în afară poate de îmbrăcăminte. Poate că şi minţile lor diferă puţin
— am adăugat.
— Minţile lor probabil că diferă foarte mult, zise Marele Lunar, deoarece altfel ar vrea toţi să facă aceleaşi lucruri. ,.
Pentru a mă pune oarecum de acord cu prejudecăţile sale. î-am spus că presupunerea sa era justă.
— Totul este ascuns în creier — i-am spus eu — dar diferenţele vin tocmai, acolo. Poate că dacă ar vedea cineva minţile şi sufletele oam,enilor, ei ar fi tot atât de variaţi şi deosebiţi ca şi seleniţiî. Există oameni mari şi oameni-mici, oameni care pot ajunge departe şi oameni care pot merge repede; oam.eni

zgomotoşi, cu mintea ca o trompetă, şi oameni care îşi pot aminti fără să gândească..."
(Aici sunt trei cuvinte neclare.) „SI m-a întrerupt pentru a-mi aminti una dintre afirmaţiile mele precedente:
— Dar ai spus că toţi oamenii guvernează? insistă el
— Până la. un punct, am răspuns eu. Mi-e teamă-însă că am provocat şi m.ai multă confuzie cu explicaţia mea.
El se opri asupra unui fapt care l-a izbit.
— Trei să spui, întrebă el, că nu. există nici un Mare Pământeqn? M-am qindit la diferiţi oameni, dar l-am asigurat, în cele din urmă, că nu există, nici unul. l-am explicat că aiitocraţiişi împăraţii pe care i-am. încercat pe Pământ au sfârşit de obicei în băutură, viciu sau violenţă, şi că anglo-saxonii, o secţiune mare şi influentă a poporului de pe pământ, din care făceam şi eu parte, nu au de gând să mai încerce acest sistem. Marele Lunar a rămas mai mult decât uimit.
— Dar cum păstraţi voi înţelepciunea pe care aţi câştigat-o? întrebă el.
I-am explicat felul în care ne ajutam..."
(Aici liDseşte un cuvânt, probabil „creierul".) „nostru limitat, cu ajutorul bibliotecilor. I-am explicat cum se dezvolta ştiinţa noastră prin munca
unită a nenumăraţi oameni mărunţi; el n-a făcut nici un comentariu, decât că, în ciudă sălbăticiei noastre sociale, stăpâneam, în mod evident, multe cunoştinţe, deoarece altfel n-am fi putut să ajunpem pe Lună. Totuşi contrastul era foarte bine marcat. Cu ajutorul ştiinţei, seleniţii se dezvoltau şi se transformau; omenirea îşi înmagazina cunoştinţele, dar oamenii rămâneau brute — educate. El a zis Că această..."
(Aici, un scurt fragment al mesajului este neclar.)
„Apoi mi-a cerut să-i descriu cum circulăm, pe Pământul nostru, şi i-am vorbit despre trenuri şi vase. Pentru câteva clipe, el n-a putut să înţeleagă că am descoperit folosirea aburilor abia de o sută de ani; cind a înţeles, a rămas extrem de uimit. Trebuie să menţionez că seleniţii se folosesc de ani, în măsurarea timpului, la fel cum facem noi pe Pământ, cu toate că eu nu pot să înţeleg nimic din sistemul lor numeral. Aceasta însă nu are importanţă, pentru că Phi-oo îl înţelege pe al nostru. Apoi am continuat să-i spun că omenirea locuieşte în oraşe numai de nouă sau zece mii de ani, şi că noi nu sâniem încă uniţi într-o singură societate

frăţească, ci sub diferite forme de guvernământ. Aceasta l-a nedumerit enorm pe Marele Lunar, deşi n-a înţeles de la început. Mai întâi el crezuse că era vorba doar de împărţiri administraţii:e.
— Statele şi imperiile noastre nu sunt decât nişte schiţe grosolane ale unei orânduiri care va exista într-o bună zi, — i-am spus eu — şi astfel am ajuns să-i...".:...:
(In acest punct, o parte a mesajului, care reprezintă vreo treizeci sau patruzeci de cuvinte, este în întregime indescifrabilă.)
„Marele Lunar a fost foarte impresionat de nebunia oamenilor de a menţine inconvenientul limbilor diferite.
— Ei vor să comunice între ei, şi totuşi nu vor să comunice, zise el, şi apoi mă întrebă amănunţit, o b~ună bucată de timp, în legătură cu războaiele.
La început, a rămas mirat şi neîncrezător.
— Vrei săspui — întrebă el, aşteptând o confirmare — cei umblaţi pe suprafaţa pământului vostru... acest pământ ale cărui bogăţii abia aţi început să le zgiriaţi... ornorându-vă unii pe alţii pentru o bucată de mâncare?
I-am răspuns că exact aşa se întâmplă.
Mi-a cerut amănunte care să-i ajute imaginaţia.
— Dar vasele si bietele voastre oraşe mici nu au ue sujeru ! întrebă el, şi mi-am dat seama că distrugerea proprietăţilor şi bunurilor părea să-l impresioneze aproape tot atât de midt ca şi uciderea oamenilor. Vorbeşte-mi mai mult — continuă Marele Lunar — descrie-mi prin imagini. Nu pot să concep aceste lucruri.
Şi astfel, o bucată de timp, i-am povestit, deşi cam în silă, despre războaiele pământeşti.
I-am vorbit despre avertismente şi ultimatumuri, despre aşezarea şi marşul trupelor. I-am dat o idee despre manevre, poziţii şi pornirea luptei, l-am vorbit despre asedii şi asalturi, despre foametea şi mizeriile din tranşee, şi despre santinelele care îngheaţă în zăpadă. I-am spus despre panică şi atacul prin surpriză, despre rezistenţele disperate şi despre speranţele zadarnice, despre urmărirea nemiloasă a fugarilor şi despre morţii de pe câmpul de bătaie, l-am vorbit, de asemeni, despre trecut, despre invazii şi masacre, despre huni şi tătari, despre războaiele lui Mahomed, despre califi şi cruciade. Şi în timp ce vorbeam, iar Phi-oo traducea, seleniţii gungureau şi murmurau,

cuprinşi de o emoţie tot mai puternică.
Le-am spus că un cuirasat poate să. tragă un proiectil de o tonă la distanţă de douăsprezece mile şi să străpungă o placă de fier de douăzeci de picioare; i-am vorbit despre dirijarea torpilelor sub apă. Am continuat, descriind un tun Maxim în acţiune, şi ceea ce îmi puteam eu imagina din bătălia de la Colenso. Marele Lunar era atât de neîncrezător, încât a întrerupt traducerea celor spuse de mine, pentru a-mi cere să-i confirm. Ei se îndoiau mai ales de descrierea pe care am făcut-o despre oamenii care aclamau şi se bucurau în timp ce mergeau la luptă.
— Dar, desigur, lor nu le place! traduse Phi-oo. l-am asigurat că oamenii din rasa mea considerau
lupta drept cea mai glorioasă experienţă a vieţii; întreaga adunare a rămas uluită..
— Dar la Ce este bun acest război? întrebă Marele Lunar, insistând asupra temei.
— Oh! Cit priveşte bun — am spus eu — el reduce popidaţia!
— Dar de ce este nevoie să...?
Se făcu o pauză, i se împrăştiară lichide răcoritoare pe frunte, şi apoi vorbi din nou."
In acest punct, începe brusc să predomine în înregistrare o serie de ondulaţii care au apărut, supărător, încă de la pasajul când Cavor menţionează tăcerea care s-a făcut înainte de a începe să vorbească Marele Lunar. Aceste ondulaţii sunt, evident, rezultatul unor radiaţii de provenienţă lunară, şi apropierea lor persistentă de semnalele alternative ale lui Cavor ne duce cu gândul la un operator care încerca în mod deliberat să suprapună cele două emisii, făcând astfel ca mesajul lui Cavor să devină indescifrabil. La început, ele sunt mici şi regulate, astfel, încât cu puţină grijă şi cu pierderea doar a câtorva cuvinte, am reuşit să descifrăm mesajul lui Cavor; apoi devin tot mai ample şi mai mari, şi, în cele din urmă, devin de o neregularitate care produce impresia că se mâzgăiesc nişte rânduri scrise. O bună bucată de timp nu se poate descifra nimic din aceste semne care merg într-un zigzag nebun; apoi, brusc, întreruperea dispare, lasă câteva cuvinte clare, apoi începe din nou şi continuă în tot restul mesajului, ştergând complet tot ceea ce încerca să transmită Cavor. Dacă intervenţia este într-adevăr voită, de ce au preferat seleniţii să-1 lase pe Cavor să-şi continue transmiterea mesajelor, ignorând cu totul faptul că

mesajele lui erau şterse — când stătea în puterea lor, şi era mult mai uşor şi mai convenabil, să-1 împiedice oricând de a mai transmite? Este o întrebare la care nu pot să răspund. Cred, însă, că ei i-au făcut mesajele indescifrabile, şi asta este tot ceea ce pot spune. Ultima frântură din descrierea Marelui Lunar începe, în mijlocul unei fraze:

„M-a întrebat foarte amănunţit despre secretul meu. în scurt timp am reuşit să mă înţeleg cu el şi-să elucidez, în cele din urmă, ceea ce fusese pentru mine o enigmă, încă de când mi-ora dat seama cit de vaste le sunt cunoştinţele, şi anume cum se face că nu au descoperit niciodată Cavorita. Am aflat că ei o cunosc, teoretic, dar au privit-o întotdeauna ca pe o imposibilitate practică, deoarece pe Lună nu există helium, şi heliumul..."

(Peste ultimele litere ale cuvântului helium.apare =din nou urma de ştergere. Observaţi cuvântul „secret", căci spe acest cuvânt, şi numai pe el, îmi bazez interpretarea ultimului mesaj — şi eu, şi domnulWendigee îl considerăm ca atare — pe care trebuie să ni-1 trimită cândva))

Capitolul XXV

ULTIMUL, MESAJ TRIMIS DE CAVOR SPRE PĂMINT

În acest mod nesatisfăcător se termină penultimul mesaj al lui Cavor. Parcă îl vezi acolo, departe, printre aparatele lui scăldate în lumină albastră, continuînd să ne semnalizeze până.în ultima clipă, fără să ştie că o cortină de confuzie s-a coborât între noi; cu totul neştiutor, de asemeni, de primejdia finală care încă de pe atunci se furişa asupra lui Dezastruoasa lui lipsă de bun simţ obişnuit îl făcuse să se trădeze cu totul. Vorbise despre război, vorbise despre toată forţa şi violenţa iraţională a oamenilor, despre agresiunile lor nesăţioase, despre neobosita zădărnicie a conflictelor dintre ei. El umpluse întreaga lume lunară cu această imagine a rasei umane şi, sunt sigur, a admis apoi că depindea numai de el — cel puţin pentru foarte multă vreme — posibilitatea ca alţi oameni sâ ajungă pe Lună. Atitudinea pe care o va adopta raţiunea rece, inumană a Lunii mi se pare destul de clară; cred că a avut şi el o bănuială, apoi probabil că şi-a dat seama, dintr-o dată, extrem de limpede. Ţi-1 poţi închipui mergând încoace şi încolo prin Lună, regretând din ce în ce mai profund fatala lui indiscreţie. Un timp, Marele Lunar a reflectat, fără îndoială, la noua situaţie, lăsându-1 pe Cavor la

fel de liber ca şi până atunci. Ne închipuim că diverse obstacole l-au împiedicat să se întoarcă la aparatul său elecţro-magnetic, după ultimul mesaj pe care l-am redat. Câteva zile, n-am primit nimic. Probabil că avea noi audienţe, şi încerca să-şi tempereze afirmaţiile precedente. Cine poate să ştie?

Apoi, deodată, ca un strigăt în noapte, ca un strigăt după care urmează o mare tăcere, a venit ultimul mesaj. Este cel mai scurt fragment, doar începuturile întrerupte a două fraze.

Prima era:

„Am fost nebun când i-am vorbit Marelui Lunar despre..."

A urmat un interval de aproape un minut. Ne putem imagina o întrerupere venită dinafară. Cavor s-a îndepărtat de aparat — un moment de îngrozitoare ezitare printre grămezile confuze de aparate din peştera întunecoasă, luminată în albastru — a revenit grăbit lângă aparat, plin de o hotărâre care întârziase prea mult. Apoi, ca şi cum ar fi fost transmis în fugă, ne-a parvenit:

„Cavorita se fabrică după cum urmează: Luaţi-.,"

Urma un cuvânt, un cuvânt fără niciun sens, aşa cum l-am prins noi:

„nutil". Şi asta e tot.

Poate că, atunci când 1-a ajuns soarta, el a mai făcut o încercare grăbită de a transmite cuvântul „inutil". Ce s-a întâmplat lângă acel aparat n-avem de unde să ştim. Orice ar fi fost, ştiu că nuvom mai primi niciodată vreun mesaj din Lună. în ceea ce mă priveşte, mi-a venit în ajutor un vis de o claritate neobişnuită şi văd, văd aproape tot atât de desluşit ca şi cum aş fi fost de faţă un Cavor cu părul răvăşit, zbătându-se îh lumina albastră, împresurat de o imensă hoardă de seleniţi-insecte, zbătându-se din ce în ce mai disperat şi mai neputincios, pe măsură ce ei se îngrămădesc în jurul lui, strigând, protestând, poate până la urmă chiar luptând, si fiind împins înapoi, pas cu pas, smulgându-i-se posibilitatea de a mai vorbi cu se-: menii săi, împins pentru vecie în Necunoscut — în întuneric, în tăcerea fără de sfârşit.

Dat la cules 08.10.1963. Bun de tipar 23.11,1963. Apărut 1963. Comanda nr. 6291. Tiraj 40.140. Hirti®-semivelină sui de 63 gms, 540X84016. Coli editoriale 36,28. Coli de tipar 43,5. A. T. 12088. C.Z. pentru bibliotecile mici 32 — 8R—3Î.

Tiparul executat sub comanda, nr. 30.827 Ia Corn-1; Mnatui Poligrafic,,Casa Scânteii", Piaţa Scântcâi hrL 1, Bucureşti — R.P.R.,